

Έρευνα για την Ισότητα των Φύλων στην Οικογένεια:

«Ο Ρόλος του Κράτους και των Κοινωνικών Θεσμών»

Η έρευνα διεξάχθηκε από το Ίδρυμα Προώθησης Ισότητας «ΥΠΑΤΙΑ» για λογαριασμό του Κέντρου Ισότητας και Ιστορίας του Φύλου-ΚΠΦ και του Κυπριακού Συνδέσμου Οικογενειακού Προγραμματισμού-ΚΣΟΠ και Χρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα ERASMUS+.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κεφάλαιο 1 - Εισαγωγή.....	17
1.1 Συνοπτική επισκόπηση υφιστάμενης κατάστασης και πολιτικών/μέτρων ισότητας των φύλων στην οικογένεια στην ΕΕ και στην Κύπρο.....	17
1.2 Καλές πρακτικές άλλων χωρών.....	33
1.3 Κύρια στοιχεία της επιτυχίας των οικογενειακών πολιτικών	36
Κεφάλαιο 2 - Έρευνα πεδίου / ποιοτική έρευνα.....	40
2.1 Σκοπός - Αντικείμενο της έρευνας.....	40
2.2 Μεθοδολογία.....	40
2.3 Ταυτότητα της ποσοτικής έρευνας.....	42
3. Ευρήματα της έρευνας πεδίου δομημένου ερωτηματολογίου	49
4. Ευρήματα της ποιοτικής έρευνας (focus group discussions).	122
5. Συμπεράσματα και εισηγήσεις.....	151
Βιβλιογραφία.....	156
Επιτελική Σύνοψη (ελληνικά και αγγλικά).....	158
Παραρτήματα.....	169
I. Γονεικές άδειες.....	169
II. Ερωτηματολόγια.....	169
III. Βάσεις δεδομένων της έρευνας πεδίου.....	169
IV. Βάσεις δεδομένων της ποιοτικής έρευνας.....	169
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I.....	170

Κεφάλαιο 1 - Εισαγωγή

1.1 Συνοπτική επισκόπηση υφιστάμενης κατάστασης και πολιτικών/μέτρων ισότητας των φύλων στην οικογένεια στην ΕΕ και στην Κύπρο

Ο ρόλος του Κράτους και των Κοινωνικών Θεσμών είναι πολύ σημαντικός στην προώθηση της έμφυλης ισότητας στην οικογένεια. Μέσα από μια σύντομη αυτή επισκόπηση των πολιτικών και μέτρων που εφαρμόζονται σε επίπεδο Ε.Ε και στην Κύπρο, καταγράφονται ταυτόχρονα και προβλήματα που συνδέονται με την ισότητα στην οικογένεια.

Στον Παγκόσμιο δείκτη για το έμφυλο χάσμα για το 2018, η Κύπρος κατατάσσεται στην 27η θέση (**προτελευταία θέση της ΕΕ**) μεταξύ των 28 κρατών-μελών της ΕΕ και 92η μεταξύ των 149 χωρών του κόσμου (Έκθεση του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ, 2019).

Σε ότι αφορά τις πολιτικές, οι οποίες είναι φιλικές προς την οικογένεια, σύμφωνα με στοιχεία πρόσφατης έρευνας της UNICEF (2019), η Κύπρος κατατάσσεται στις τελευταίες θέσεις. Συγκεκριμένα, από τον κατάλογο των 41 χωρών που συνέταξε η UNICEF με τις χώρες που προσφέρουν πολιτικές φιλικές προς την οικογένεια, η Κύπρος καταλαμβάνει την 32^η θέση στη διαθέσιμη αμειβόμενη άδεια μητρότητας, στις τελευταίες θέσεις σε ότι αφορά την άδεια πατρότητας (τα στοιχεία είναι πριν την εισαγωγή της άδειας πατρότητας στην Κύπρο, αλλά οι χώρες με 2 εβδομάδες άδεια πατρότητας κατατάσσονται στη 15^η θέση στον πίνακα), στη φροντίδα παιδιών κάτω των τριών ετών κατατάσσεται 20^η και στη φροντίδα παιδιών 3 χρονών μέχρι τη σχολική ηλικία κατατάσσεται 22^η. Σημειώνεται ότι 15 χώρες δεν έχουν εισαγάγει άδεια πατρότητας, επτά χώρες έχουν μια εβδομάδα και πέντε χώρες μόνο 2 εβδομάδες. Οι υπόλοιπες χώρες έχουν από 4 -85 εβδομάδες (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι).

Καταγράφεται στη συνέχεια περιληπτικά η υφιστάμενη κατάσταση σε διάφορους τομείς που αφορούν τις γονεϊκές άδειες, αλλά και τομείς, οι οποίοι επηρεάζονται από την απουσία τέτοιων αδειών.

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γονεικές-οικογενειακές άδειες

Στην Κύπρο η διάρκεια της άδειας μητρότητας είναι 18 εβδομάδες (126 ημέρες). Το 2018, λάμβαναν το 72% του μισθού τους κατά τη διάρκεια της άδειας μητρότητας σε σύγκριση με το 75% προ μνημονίου¹.

Σύμφωνα με την έρευνα της UNICEF (2019), μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών, η Σουηδία, η Νορβηγία, η Ισλανδία, η Εσθονία και η Πορτογαλία προσφέρουν τις καλύτερες φιλικές πολιτικές προς την οικογένεια μεταξύ των 41 πλούσιων χωρών με διαθέσιμα στοιχεία. Η Ελβετία, η Ελλάδα, η Κύπρος, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία κατέχουν τη χαμηλότερη θέση. Η Εσθονία προσφέρει στις μητέρες τη μεγαλύτερη διάρκεια άδειας με πλήρη αμοιβή για (85 εβδομάδες), ακολουθούμενη από την Ουγγαρία (72 εβδομάδες) και τη Βουλγαρία (65 εβδομάδες). Η έκθεση διαπιστώνει επίσης ότι ακόμη και όταν προσφέρεται στους πατέρες η άδεια μετ' αποδοχών, πολλοί δεν την αξιοποιούν. Στην Ιαπωνία, η μόνη χώρα που προσφέρει τουλάχιστον έξι μήνες με πλήρεις απολαβές για τους πατέρες, μόνο 1 στους 20 πήρε άδεια με αποδοχές το 2017. Η Κορέα έχει τη δεύτερη μεγαλύτερη άδεια με αποδοχές, όμως οι πατέρες αποτελούν μόνο 1 στους 6 από όλους τους γονείς που παίρνουν γονική άδεια².

Γενικά, το έμφυλο χάσμα, όσον αφορά την αμειβόμενη και μη αμειβόμενη εργασία είναι μικρότερο σε χώρες της ΕΕ με πιο γενναιόδωρες ευκαιρίες άδειας πατρότητας και γονικής άδειας για τους πατέρες. Ταυτόχρονα, ένας στους τρεις Ευρωπαίους (31%) θεωρεί ότι δεν είναι εύκολο για τους εργαζόμενους στον χώρο εργασίας τους να λαμβάνουν οικογενειακή άδεια. Πάνω από το ένα τέταρτο (27%) θεωρούν ότι οι διευθυντές και οι επόπτες αποθαρρύνουν τους/τις εργαζομένους/ες από τη λήψη οικογενειακής άδειας. Σε ότι αφορά τους κύριους παράγοντες που θα ενθάρρυναν τους γονείς να λαμβάνουν γονική άδεια, η πιο συχνή απάντηση ήταν η οικονομική αποζημίωση (41%), ακολουθούμενη από την επιλογή της μερικής απασχόλησης ή την ανάληψη αυτής της άδειας με ευέλικτο τρόπο, π.χ. σε περιόδους (35%)³. Η άδεια μητρότητας, η οποία αρχίζει συνήθως πριν από τον τοκετό, τείνει να είναι σύντομη, με μέσο όρο 18 εβδομάδες σε χώρες μέλη του ΟΟΣΑ και 22 εβδομάδες σε κράτη μέλη της ΕΕ το 2016. Σε 14 από τις 41 χώρες πληρώνεται πλήρως, αν και ο υπολογισμός αποζημίωσης διαφέρει από χώρα σε χώρα. Ορισμένες

¹ Έκθεση Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ για την Ισότητα των Φύλων (2019)

² UNICEF (2019). Family Friendly Policies Report. Are the world's richest countries family friendly? Policy in the OECD and EU

³ European Commission (2019). Report on equality between women and men in the EU, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/aid_development_cooperation_fundamental_rights/annual_report_ge_2019_en.pdf

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

χώρες πληρώνουν το 100% των προηγούμενων αποδοχών της μητέρας, ορισμένες δεν έχουν όριο και άλλες έχουν ένα κατ' αποκοπή ποσοστό. Ακόμη και οι χώρες με τις πιο προστατευμένες άδειες δεν προσφέρουν στις γυναίκες πλήρη αποκατάσταση των μισθών για τη συνολική διάρκεια της άδειας μητρότητας. Η γονική άδεια, η οποία συνήθως ακολουθεί την άδεια μητρότητας, τείνει να είναι μεγαλύτερη αλλά χαμηλότερα αμειβόμενη (UNICEF,2019)⁴.

Άδεια παιδικής μέριμνας που προορίζεται για τους πατέρες

Η άδεια πατρότητας, η οποία αρχίζει κατά τον τοκετό ή αμέσως μετά, δεν είναι τόσο ευρέως διαθέσιμη όσο η άδεια μητρότητας. Από τις 41 χώρες που συμμετείχαν στην έρευνα, οι 26 προσφέρουν άδεια πατρότητας σε σύγκριση με 40 που προσφέρουν αμειβόμενη άδεια μητρότητας. Η άδεια πατρότητας που καταβάλλεται συνήθως είναι μικρότερη από την άδεια μητρότητας (συνήθως 1-2 εβδομάδες), αλλά συχνά καταβάλλεται με υψηλότερο ποσοστό. Δεκαέξι από τις 26 χώρες εγγυώνται την αποζημίωση 100% του μισθού για μισθωτούς με μέσο όρο εισοδημάτων. Ο αριθμός των χωρών που προσφέρουν άδεια για τους πατέρες αυξάνεται όταν περιλαμβάνεται η γονική άδεια, η οποία ακολουθεί την άδεια πατρότητας. Από τις 41 χώρες, 32 έχουν αμειβόμενη γονική άδεια για τους πατέρες είτε με άδεια πατρότητας είτε με γονική άδεια. Ωστόσο, σε 14 από αυτές τις χώρες, οι πατέρες δικαιούνται δύο εβδομάδες άδειας μετ' αποδοχών ή λιγότερο⁵.

Συμφιλίωση οικογενειακών και επαγγελματικών ευθυνών

Σύμφωνα με το ευρωβαρόμετρο (2018), το νοικοκυριό και η ανατροφή των παιδιών εξακολουθούν να θεωρούνται σε μεγάλο βαθμό ότι αποτελεί ρόλο της γυναίκας. Περισσότεροι από τέσσερις στους δέκα Ευρωπαίους (44%) πιστεύουν ότι ο σημαντικότερος ρόλος της γυναίκας είναι να φροντίσει το σπίτι και την οικογένειά της. Επιπλέον, στο ένα τρίτο των μελών της ΕΕ το ποσοστό αυτό φτάνει ακόμη και το 70% ή περισσότερο (Κύπρος 60% συμφωνούν ότι είναι ευθύνη της γυναίκας)⁶.

⁴ UNICEF (2019). Family Friendly Policies Report. Are the world's richest countries family friendly? Policy in the OECD and EU

⁵ UNICEF (2019). Family Friendly Policies Report. Are the world's richest countries family friendly? Policy in the OECD and EU

⁶ Ευρωβαρόμετρο για την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής. Πρόταση για την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής, http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-18-6184_el.htm

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Παρά τις διάφορες πολιτικές και μέτρα για την προώθηση της έμφυλης ισότητας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, οι γυναίκες παραμένουν οι κύριες φροντίστριες των παιδιών και των ηλικιωμένων και είναι οι κύριες υπεύθυνες για τις οικιακές εργασίες.

Το 73% των Ευρωπαίων επιβεβαιώνουν ότι οι γυναίκες αφιερώνουν περισσότερο χρόνο από τους άνδρες για οικιακές εργασίες και δραστηριότητες φροντίδας. Αυτό είναι κυρίως ορατό όταν η φροντίδα και οι ευθύνες είναι πιο έντονες: σε ζευγάρια με παιδί κάτω των 7 ετών, οι γυναίκες δαπανούν κατά μέσο όρο 32 ώρες τη εβδομάδα στην αμειβόμενη εργασία, αλλά 39 ώρες για μη αμειβόμενη εργασία, σε σύγκριση με τους άνδρες που δαπανούν 41 ώρες αμειβόμενης εργασίας και 19 ώρες μη αμειβόμενης εργασίας ανά εβδομάδα. Η κατάσταση της επαγγελματικής ζωής των γυναικών είναι πιθανότερο να επηρεάζεται από αυτές τις ευθύνες⁷.

Σύμφωνα με την Έκθεση για την Ισότητα των Φύλων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2019), το πρόβλημα της συμφιλίωσης οικογένειας και εργασίας οδηγεί και σε έμφυλο χάσμα στην απασχόληση, το οποίο είναι ιδιαίτερα υψηλό για τις μητέρες και τις γυναίκες με ευθύνες φροντίδας, αφού οι ανενεργές γυναίκες στην ΕΕ βρίσκονταν στην κατάσταση αυτή, λόγω της φροντίδας παιδιών ή ηλικιωμένων προσώπων. Κατά μέσο όρο, το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών με παιδί κάτω των 6 ετών είναι 9% χαμηλότερο από το ποσοστό απασχόλησης γυναικών χωρίς παιδιά, και σε ορισμένες χώρες η διαφορά αυτή υπερβαίνει το 30% (Σλοβακία, Τσεχία, Ουγγαρία). Αναφέρεται επίσης ότι υπάρχει ένα χάσμα μεταξύ ανδρών και γυναικών στον απρόσκοπτο χρόνο εργασίας σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, αν και διαφέρει από 6 έως 8 ώρες στις σκανδιναβικές χώρες, πέραν των 15 ωρών στην Ιταλία, την Κροατία, τη Σλοβενία, την Αυστρία, τη Μάλτα, την Ελλάδα και στην Κύπρο. Τα ευρήματα αυτά δείχνουν ότι ο παραδοσιακός διαχωρισμός των καθηκόντων και των ευθυνών φροντίδας στο νοικοκυριό αλλάζει πολύ αργά. Διαφαίνονται όπως αναφέρει, κάποιες νέες προσδοκίες των ανδρών να εμπλακούν περισσότερο στις ευθύνες φροντίδας παιδιών και αυτές θα μπορούσαν να καλυφθούν με την παροχή καλύτερων ρυθμίσεων για την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής στις οικογένειες.⁸

Μέτρα για την «εξισορρόπηση επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής» υιοθέτησε στις αρχές του Απρίλη το Ευρωκοινοβούλιο,

⁷ Ευρωβαρόμετρο για την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής. Πρόταση για την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής, http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-18-6184_el.htm

⁸ European Commission (2019). Report on equality between women and men in the EU, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/aid_development_cooperation_fundamental_rights/annual_report_ge_2019_en.pdf

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

εγκρίνοντας την Οδηγία που βρισκόταν στο τραπέζι των διαβουλεύσεων για μεγάλο χρονικό διάστημα. Η οδηγία προβλέπει τη θέσπιση άδειας πατρότητας, με διάρκεια 10 ημερών και αποζημίωση στο ύψος του επιδόματος ασθενείας. Αντίστοιχα, θεσμοθετεί «άδεια φροντίδας» με διάρκεια 5 μέρες ετησίως για εργαζόμενους/ες οι οποίοι είναι επιφορτισμένοι/ες με την ευθύνη της φροντίδας μελών της οικογένειας με προβλήματα υγείας. Όσον αφορά τη γονική άδεια, η ισχύουσα με βάση τη σημερινή οδηγία (2010/18/ΕΕ) διάρκεια των τεσσάρων μηνών δεν αλλάζει, με τη διαφορά ότι επεκτείνεται από έναν σε δύο μήνες το χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να μεταβιβαστεί από τον έναν γονέα στον άλλο. Ωστόσο, ο εργοδότης μπορεί να «αναβάλει» τη χορήγηση της άδειας, εφόσον διαταράσσει την «εύρυθμη λειτουργία» της επιχείρησης, ενώ δεν ρυθμίζεται το ζήτημα της αμοιβής των εργαζόμενων γονιών που θα κάνουν χρήση της και αφήνεται να αποφασιστεί από το κάθε κράτος - μέλος. Στα άρθρα της πρότασης καθιερώνεται μεγαλύτερη ευελιξία όσον αφορά τις μορφές, με τις οποίες μπορεί να λαμβάνεται η γονική άδεια. Έτσι, οι εργαζόμενοι/ες έχουν το «δικαίωμα» να ζητήσουν και να λάβουν «γονική άδεια με ευέλικτους τρόπους» και «ευέλικτες ρυθμίσεις εργασίας», μέχρι τη συμπλήρωση της ηλικίας των οκτώ χρόνων του παιδιού τους, ενώ οι εργοδότες «εξετάζουν και διεκπεραιώνουν τα εν λόγω αιτήματα, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες τόσο των ίδιων όσο και των εργαζομένων».

Κατανομή χρόνου στη φροντίδα παιδιών και στην οικιακή εργασία

Ο Δείκτης Ισότητας των Φύλων του EIGE (2017), αναφορικά με τον τομέα του χρόνου, ο οποίος μετρά τις ανισότητες των φύλων στην κατανομή του χρόνου που αφιερώνεται στη φροντίδα και στην οικιακή εργασία και τις κοινωνικές δραστηριότητες, αναφέρει ότι η Κύπρος πέτυχε βαθμολογία 51,3 σε σχέση με μέσο όρο 65,7 στην ΕΕ. Στον τομέα αυτό, η Κύπρος καταγράφει ποσοστό 50,1% για τις γυναίκες που ασχολούνται με τις υποχρεώσεις της οικογένειας όσον αφορά την φροντίδα παιδιών και ηλικιωμένων και ποσοστό μόλις 31% για τους άνδρες. Για το μαγείρεμα και το καθάρισμα του σπιτιού το ποσοστό των Κυπρίων γυναικών φθάνει το 80,8% και των ανδρών το 26,6% με το μέσο όρο της ΕΕ να είναι για τις γυναίκες 78,7% και για τους άνδρες 33,7%. Όπως γίνεται αντιληπτό, η συμφιλίωση οικογενειακών και επαγγελματικών υποχρεώσεων αποτελεί τεράστιο εμπόδιο για τους/τις εργαζομένους και πολύ περισσότερο για τις εργαζόμενες γυναίκες, οι οποίες επιφορτίζονται κατά 20% περισσότερο από τους άντρες τις ευθύνες αυτές.

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Η μεγαλύτερη πρόκληση παραμένει στην κατανομή του χρόνου που διατίθεται για κοινωνικές δραστηριότητες μεταξύ γυναικών και ανδρών. Οι γυναίκες είναι πιο πιθανό να ξοδεύουν χρόνο για να φροντίσουν την οικογένειά τους (50% έναντι 34% των ανδρών). Μεταξύ των ζευγαριών με παιδιά, το 92% των γυναικών έχει καθημερινές ευθύνες σε σχέση με το 70% των ανδρών. Το 78% των γυναικών που δεν γεννήθηκαν στην ΕΕ έχουν καθημερινές ευθύνες για μια ώρα ή περισσότερο, σε αντίθεση με το 44% των ανδρών στην ίδια ομάδα. Σύμφωνα με τον ίδιο δείκτη, το 81% των γυναικών, σε σύγκριση με μόνο το 27% των ανδρών, αναλαμβάνει το μαγείρεμα και το σπίτι κάθε μέρα για τουλάχιστον 1 ώρα. Το έμφυλο χάσμα είναι μεγαλύτερο μεταξύ των ατόμων με αναπηρίες (88% και 18% αντίστοιχα) και των γυναικών και ανδρών που δεν γεννήθηκαν στην ΕΕ (96% και 13% αντίστοιχα). Σε όλα τα ζευγάρια, με και χωρίς παιδιά, το έμφυλο χάσμα είναι σχεδόν 60 ποσοστιαίες μονάδες σε βάρος των γυναικών. Η ανισότητα στην κατανομή του χρόνου στο σπίτι εκτείνεται και στις κοινωνικές δραστηριότητες⁹.

Οι άνδρες είναι διπλάσια πιο πιθανόν από τις γυναίκες να συμμετέχουν σε αθλητικές, πολιτιστικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες εκτός του σπιτιού. Αυτό το κενό διευρύνεται δραματικά σε ζευγάρια με παιδιά, όπου έξι φορές περισσότεροι άντρες σε σύγκριση με τις γυναίκες ασχολούνται με τέτοιες δραστηριότητες. Ωστόσο, η συμμετοχή σε εθελοντικές ή φιλανθρωπικές δραστηριότητες είναι ελαφρώς υψηλότερη για τις γυναίκες από ό, τι για τους άνδρες. Μεταξύ των γυναικών, η υψηλότερη δέσμευση σε τέτοιες δραστηριότητες είναι οι γυναίκες με δυο παιδιά και, μεταξύ των ανδρών, η υψηλότερη συμμετοχή από μόνους άνδρες¹⁰.

Δομές φροντίδας παιδιών

Τα τελευταία χρόνια, σύμφωνα με την Έκθεση για την ισότητα των φύλων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2019), η ποιότητα της φροντίδας των παιδιών σε υπηρεσίες φαίνεται να έχει βελτιωθεί σε πολλές χώρες, στις οποίες οι αξιολογήσεις ήταν προηγουμένως χαμηλές, ιδιαίτερα στο Βέλγιο, Ελλάδα, Ουγγαρία, Λετονία, Πολωνία, και Σλοβακία. Ωστόσο, η διαθεσιμότητα της ποιότητας και οι οικονομικά προσιτές δομές φύλαξης παιδιών εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση σε σημαντικό αριθμό κρατών μελών, όπως η Βουλγαρία, Τσεχία, Δανία, Εσθονία, Ισπανία, Κροατία, Λετονία, Πολωνία, Ρουμανία, Μάλτα, Αυστρία, Ιρλανδία. Σλοβακία, και το

⁹ Equality Index, <https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-index-2017-measuring-gender-equality-european-union-2005-2015-report>

¹⁰ Equality Index, <https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-index-2017-measuring-gender-equality-european-union-2005-2015-report>

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Ηνωμένο Βασίλειο. Μόνο περίπου το ένα τρίτο των κρατών μελών φθάνουν ή πλησιάζουν τους στόχους της Βαρκελώνης¹¹.

Στην Έκθεση του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ, αναφέρεται ότι η αναλογία παιδιών από 0-3 ετών σε επίσημες δομές φροντίδας στην Ε.Ε. είναι 26%, ενώ στην Κύπρο 19%. Κατατάσσει δε την Κύπρο στην 100^η θέση όπως και το 80% των παιδιών ηλικίας μεταξύ τριών ετών και σχολικής ηλικίας. Ως εκ τούτου, η Κύπρος δεν έχει επιτύχει κανένα από τους δύο στόχους της Βαρκελώνης, οι οποίοι θα έπρεπε να έχουν τουλάχιστον το 33% των παιδιών ηλικίας κάτω των τριών ετών και το 90% των παιδιών ηλικίας μεταξύ τριών ετών και σχολικής ηλικίας σε δομές φροντίδας¹².

Παρατηρούνται αξιοσημείωτες διαφορές μεταξύ των χωρών. Η έλλειψη διαθέσιμων, προσβάσιμων και ποιοτικών επίσημων υπηρεσιών φύλαξης και φροντίδας, ιδιαίτερα για τα παιδιά, είναι ένας από τους παράγοντες που δυσχεραίνουν τη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας. Όπως προκύπτει από τον πρωταρχικό δείκτη του κοινωνικού πίνακα αποτελεσμάτων όσον αφορά τη συμμετοχή στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, το 2015 μόλις το 30,5% των παιδιών ηλικίας 0-3 ετών λάμβαναν φροντίδα σε επίσημες δομές εκπαίδευσης και φροντίδας, παρά την αύξηση του σχετικού ποσοστού από 28,5% το 2014 και 28,0% το 2008. Υπάρχει μεγάλη διακύμανση μεταξύ των κρατών μελών: ενώ στη Δανία και τη Σουηδία το ποσοστό των παιδιών σε επίσημες δομές παιδικής φροντίδας υπερέβαινε το 60%, το αντίστοιχο ποσοστό ήταν κάτω από 10% στη Σλοβακία, την Τσεχική Δημοκρατία και την Πολωνία («κρίσιμες καταστάσεις»), όπως και στη Βουλγαρία, τη Ρουμανία και τη Λιθουανία. Πέραν της Δανίας και της Σουηδίας, ως χώρες με «βέλτιστη επίδοση» αξιολογούνται το Λουξεμβούργο, το Βέλγιο και η Πορτογαλία. Η διακύμανση αυτή σχετίζεται ως έναν βαθμό με τις διαφορές μεταξύ των χωρών όσον αφορά τις προβλέψεις για τις γονικές άδειες (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2018)¹³.

Η έκθεση για την ισότητα των φύλων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2019), καταδεικνύει ότι από το 2013 παρατηρείται περαιτέρω βελτίωση του ποσοστού των παιδιών ηλικίας υποχρεωτικής σχολικής φοίτησης στην παιδική μέριμνα, αλλά ορισμένες χώρες εξακολουθούν να παραμένουν

¹¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018). Σχέδιο Κοινής Έκθεσης της Επιτροπής και του Συμβουλίου για την Απασχόληση, που συνοδεύει την ανακοίνωση της Επιτροπής για την ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης για το 2018 Βρυξέλλες, 22.11.2017, COM(2017) 674 final

¹² Έκθεση Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ για την Ισότητα των Φύλων (2019)

¹³ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018). Σχέδιο Κοινής Έκθεσης της Επιτροπής και του Συμβουλίου για την Απασχόληση, που συνοδεύει την ανακοίνωση της Επιτροπής για την ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης για το 2018 Βρυξέλλες, 22.11.2017, COM(2017) 674 final

σοβαρά καθυστερημένες στην επίτευξη των στόχων της Βαρκελώνης. Κατά μέσο όρο στην ΕΕ των 28, ο στόχος του 33% έχει επιτευχθεί για τα παιδιά κάτω των τριών ετών και ο στόχος του 90% έχει επιτευχθεί σχεδόν για τα παιδιά από 3 έως την ηλικία υποχρεωτικής σχολικής φοίτησης. Παρά τη συνολική πρόοδο, υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των χωρών, ιδίως όσον αφορά τα μικρότερα παιδιά. Ενώ ορισμένες χώρες, όπως η Μάλτα, η Ρουμανία, η Εσθονία, η Ιταλία, η Γερμανία και η Ιρλανδία, έχουν καταβάλει σημαντικές προσπάθειες για να αυξήσουν τη διαθεσιμότητα της παιδικής μέριμνας, σε ορισμένες από τις χώρες με χαμηλές επιδόσεις με ποσοστό συμμετοχής μικρότερο από 10%, όπως η Ελλάδα, η Τσεχία και η Σλοβακία, δεν βελτιώθηκε καθόλου. Οι εκθέσεις για το 2018 αναφέρουν ότι η παιδική μέριμνα πρέπει να είναι διαθέσιμη, οικονομικά προσιτή και υψηλής ποιότητας και απευθύνεται στις ακόλουθες χώρες, μεταξύ των οποίων και η Κύπρος: Βουλγαρία, Τσεχία, Γερμανία, Εσθονία, Ιρλανδία, Ισπανία, Κροατία, Κύπρος, Ουγγαρία, Ιταλία, Λετονία, Λιθουανία, Κάτω Χώρες, Αυστρία, Πολωνία, Σλοβακία, Φινλανδία και Ηνωμένο Βασίλειο). Η πλειοψηφία των παιδιών προσχολικής ηλικίας 3 ετών και άνω παρακολουθούν κέντρα εκπαίδευσης και φροντίδας σε 31 ευρωπαϊκές χώρες για τις οποίες υπάρχουν διαθέσιμα συγκρίσιμα στατιστικά στοιχεία. Αυτό κυμαίνεται από 51% στην Κροατία έως 99% στο Βέλγιο και την Ισλανδία. Σε κάθε χώρα, τα παιδιά ηλικίας κάτω των τριών ετών είναι πολύ λιγότερο πιθανό να παρακολουθήσουν τέτοια κέντρα απ' ό, τι οι ηλικιωμένοι. Λιγότερο από ένα στα 10 παιδιά ηλικίας κάτω των τριών ετών συμμετέχουν στην Τσεχία, την Ελλάδα, την Πολωνία και τη Σλοβακία. Τα ποσοστά εγγραφής σε παιδιά μικρότερα των τριών υπερβαίνουν το 50% σε έξι μόνο χώρες: το Λουξεμβούργο και τη Σουηδία (51%), τη Νορβηγία (52%), την Ισλανδία (65%) και τη Δανία (70%)¹⁴.

Η έκθεση της UNICEF (2019), επισημαίνει ότι η Σουηδία, η Νορβηγία, η Ισλανδία, η Εσθονία και η Πορτογαλία προσφέρουν τις καλύτερες φιλικές προς την οικογένεια πολιτικές μεταξύ 31 πλούσιων χωρών με διαθέσιμα στοιχεία. Αντίθετα, η Ελβετία, η Ελλάδα, η Κύπρος, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία κατέχουν τη χαμηλότερη θέση. Αναφέρει επίσης ότι σε πολλές χώρες υπάρχει έλλειψη γονικής άδειας, ενώ μόνο οι μισές χώρες προσφέρουν άδεια τουλάχιστον έξι μηνών με ισόποσο πλήρους αμοιβής για τις μητέρες. Οι Ηνωμένες Πολιτείες είναι η μόνη χώρα που περιλαμβάνεται στην ανάλυση, χωρίς εθνική πολιτική αδειών μετ' αποδοχών για μητέρες ή πατέρες. Σημαντικό εύρημα αποτελεί η διαπίστωση ότι υπάρχει μεγάλη έλλειψη άδειας πατρότητας που

¹⁴ European Commission (2019). Report on equality between women and men in the EU, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/aid_development_cooperation_fundamental_rights/annual_report_ge_2019_en.pdf

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

παρέχεται στους πατέρες. Ωστόσο, ακόμη και όταν προσφέρεται στους πατέρες άδεια μετ' αποδοχών, πολλοί δεν την χρησιμοποιούν. Στην Ιαπωνία, η μόνη χώρα που προσφέρει τουλάχιστον έξι μήνες με πλήρη αμοιβή για τους πατέρες, μόνο 1 στους 20 πατέρες έλαβε άδεια μετ' αποδοχών το 2017. Ωστόσο, για ορισμένους γονείς που αναζητούν επιλογές παιδικής μέριμνας, η οικονομική προσιτότητα είναι το μεγαλύτερο εμπόδιο. Δεδομένα από 29 χώρες υπογραμμίζουν ότι γονείς μικρών παιδιών στο Ηνωμένο Βασίλειο ήταν πιο πιθανό να αναφέρουν το κόστος ως λόγο για τον οποίο δεν χρησιμοποιούν περισσότερα κέντρα παιδικής φροντίδας.

Η έκθεση καταγράφει επίσης την έντονη ανομοιογένεια μεταξύ άδειας μητρότητας και πατρότητας. Η άδεια που προορίζεται για τους πατέρες αποτελεί τουλάχιστον το ένα τρίτο της συνολικής διαθέσιμης άδειας σε τέσσερις μόνο χώρες - την Ισλανδία, την Ιαπωνία, τη Δημοκρατία της Κορέας και την Πορτογαλία. Στην Αυστρία, το Βέλγιο, τη Φινλανδία, τη Γαλλία, τη Γερμανία, το Λουξεμβούργο, τη Νορβηγία, την Ισπανία και τη Σουηδία το μερίδιο του πατέρα είναι περισσότερο από το ένα δέκατο του συνολικού χρόνου. Στις υπόλοιπες 19 χώρες με κάποια πατρική άδεια, το μερίδιο του πατέρα είναι μικρότερο από το 10% του συνολικού χρόνου. Η UNICEF υποστηρίζει την παροχή άδειας τουλάχιστον έξι μηνών για όλους τους γονείς. ασφαλείς και άνετους δημόσιους χώρους και θέσεις εργασίας για γυναίκες που θηλάζουν και την καθολική πρόσβαση σε ποιοτική και οικονομικά προσιτή παιδική μέριμνα από τη γέννηση έως την είσοδο των παιδιών στην πρώτη τάξη του σχολείου (UNICEF, 2019)¹⁵.

Εμπόδια στην πρόσβαση στην παιδική εκπαίδευση και φροντίδα

Οι γονεϊκές προτιμήσεις, τα πολιτιστικά πρότυπα και η διαθεσιμότητα των μελών της οικογένειας για την παροχή άτυπης φροντίδας αντιπροσωπεύουν ορισμένες από τις διαφορές μεταξύ των χωρών σε ποσοστά εγγραφής για παιδιά ηλικίας κάτω των τριών ετών. Η διαθεσιμότητα και η οικονομική προσιτότητα των επίσημων υπηρεσιών είναι επίσης σημαντικοί παράγοντες. Σε πολλές χώρες, οι γονείς των παιδιών ηλικίας κάτω των τριών ετών δηλώνουν ότι το κόστος της φροντίδας των παιδιών είναι ο βασικός λόγος για τον οποίο δεν γίνεται μεγαλύτερη χρήση των κέντρων παιδικής μέριμνας. Η οικονομική προσιτότητα αποτελεί βασικό εμπόδιο για το 22% των γονέων στο Ηνωμένο Βασίλειο, οι οποίοι λένε ότι έχουν «άγνωστη ανάγκη» για τη φροντίδα των παιδιών. Σχεδόν το 18% των γονέων με ανεκπλήρωτη

¹⁵ UNICEF (2019). Family Friendly Policies Report. Are the world's richest countries family friendly? Policy in the OECD and EU

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

ανάγκη στην Ισπανία συμφωνούν, όπως και το 10% των γονέων σε πέντε άλλες χώρες. Στην Τσεχία, τη Δανία και τη Σουηδία, λιγότερο από το 1% των γονέων λένε ότι η οικονομική προσιτότητα είναι ένα ζήτημα (UNICEF, 2019)¹⁶.

Ποιότητα στις δομές φροντίδας παιδιών

Στην έκθεση της UNICEF (2019), αναφέρεται ότι οι φιλικές προς την οικογένεια πολιτικές μπορούν να βοηθήσουν τους γονείς με τις ευθύνες φροντίδας τους, ανεξάρτητα από την κατάσταση εργασίας τους. Ωστόσο, ακόμη και οι πλουσιότερες χώρες του κόσμου δεν μπορούν να προσφέρουν ολοκληρωμένες λύσεις σε όλες τις οικογένειες. Ορισμένες χώρες έχουν καλύτερες από άλλες για να εξασφαλίσουν την αμειβόμενη άδεια εργασίας, προστατεύοντας τις μητέρες και τους πατέρες και εξασφαλίζοντας ότι τα παιδιά έχουν πρόσβαση σε προσιτή φροντίδα και προσχολική εκπαίδευση. Η Ισλανδία, η Νορβηγία και η Σουηδία καταλαμβάνουν τα τρία κορυφαία σημεία στον πίνακα των φιλικών προς την οικογένεια πολιτικών. Η Κύπρος, η Ελλάδα και η Ελβετία καταλαμβάνουν τις τρεις χαμηλότερες θέσεις μεταξύ των 31 χωρών με στοιχεία και για τους τέσσερις δείκτες. Καμία χώρα δεν κατατάσσεται σταθερά υψηλή ή χαμηλή σε όλους τους τέσσερις δείκτες. Αυτό υποδηλώνει ότι υπάρχει περιθώριο βελτίωσης, ακόμη και μεταξύ των χωρών που είναι περισσότερο φιλικές προς την οικογένεια¹⁷.

Επιλογές καριέρας

Σύμφωνα με την Έκθεση για την ισότητα των φύλων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2019), οι γυναίκες επιδιώκουν όλο και περισσότερο θέσεις εργασίας που παραδοσιακά θεωρούνταν ανδρικές, όπως θέσεις εργασίας στο δίκαιο, στη λογιστική και στη φαρμακοβιομηχανία. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν θέσεις εργασίας όπου το ποσοστό των ανδρών εργαζομένων είναι πολύ υψηλό (πάνω από 80%), όπως η επιστήμη, η τεχνολογία και η μηχανική. Κάποιοι δείχνουν ότι ένας πιθανός παράγοντας που εμποδίζει τις γυναίκες να εισέλθουν σε κάποια αντρικά επαγγέλματα μπορεί να σχετίζεται με το περιεχόμενο αυτών των θέσεων εργασίας. Επιπλέον, ορισμένες από τις επιλογές σταδιοδρομίας των γυναικών μπορεί να είναι το αποτέλεσμα όχι μόνο των στερεοτύπων για τους έμφυλους ρόλους, αλλά και των ανισορροπιών στην εργασία, της μη αμειβόμενης φροντίδας και των οικογενειακών ευθυνών. Μπορεί επίσης να επηρεάζεται από την έλλειψη επαρκούς δημόσιας παροχής

¹⁶ UNICEF (2019). Family Friendly Policies Report. Are the world's richest countries family friendly? Policy in the OECD and EU

¹⁷ UNICEF (2019). Family Friendly Policies Report. Are the world's richest countries family friendly? Policy in the OECD and EU

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

υπηρεσιών παιδικής φροντίδας ή από ανεπαρκή πολιτική των επιχειρήσεων σχετικά με τις ρυθμίσεις ευέλικτου ωραρίου εργασίας¹⁸.

Έμφυλη βία

Η βία εξακολουθεί να είναι πολύ διαδεδομένη: μία στις τρεις γυναίκες στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχει υποστεί σωματική και/ή σεξουαλική βία από την ηλικία των 15 ετών. Επίσης, το 55% των γυναικών στην ΕΕ έχει υποστεί σεξουαλική παρενόχληση (Κύπρος 36%)¹⁹.

Γυναίκες στην ιεραρχία

Σε ότι αφορά την εκπροσώπηση γυναικών και ανδρών στα διοικητικά συμβούλια των μεγαλύτερων εισηγμένων εταιρειών στην ΕΕ, η Κύπρος παρουσίαζε ποσοστό γυναικών στο 10.4%. Παρά τη μικρή πρόοδο στο επίπεδο των διοικητικών συμβουλίων, πολύ λίγες γυναίκες φθάνουν στις υψηλότερες θέσεις σε μεγάλες επιχειρήσεις: λιγότερο από 1 στις 10 εταιρείες έχει γυναίκα πρόεδρο ή διευθύνοντα σύμβουλο (CEO). Παρόλα αυτά, παρατηρείται κάποια σταδιακή πρόοδος, όπως για παράδειγμα το ποσοστό των γυναικών συμβούλων ή των Διευθύνοντων Συμβούλων, το οποίο υπερδιπλασιάστηκε σε σύγκριση με τον Οκτώβριο του 2012. Τον Οκτώβριο του 2017 οι γυναίκες αντιπροσώπευαν το 7,1% των προέδρων 15 (άνω του 3,3%) και το 5,5% (από 2,5%) (Κύπρος αύξηση 6.4%)²⁰.

Απασχόληση

Ο Δείκτης Ισότητας του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Ισότητας των Φύλων (2017), καταγράφει το ποσοστό απασχόλησης 64% (20-64 χρονών) για τις γυναίκες έναντι 72% για τους άνδρες. Το συνολικό ποσοστό απασχόλησης είναι 68% και η Κύπρος δεν έχει ακόμη επιτύχει τον εθνικό στόχο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» (ΕΕ 2020) (75-77%). Το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών σε ισοδύναμο πλήρους απασχόλησης είναι περίπου 45%, έναντι 53% για τους άνδρες. Το έμφυλο χάσμα στο ποσοστό απασχόλησης αυξάνεται με την ηλικία και ανέρχεται στο 6,6% σε βάρος των γυναικών ηλικίας 25-49 ετών και 19% σε βάρος των γυναικών ηλικίας 50-64 ετών²¹. Το ποσοστό ισοδύναμο πλήρους απασχόλησης μεταξύ μόνων γυναικών και ανδρών (35% έναντι 58% αντίστοιχα), στα ζευγάρια με παιδιά (64% έναντι 80% αντίστοιχα) και στα άτομα με αναπηρίες (18% έναντι 30% αντίστοιχα) είναι πάντοτε σε βάρος των

¹⁸ European Commission (2019). Report on equality between women and men in the EU, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/aid_development_cooperation_fundamental_rights/annual_report_ge_2019_en.pdf

¹⁹ European Commission (2018). Report on equality between women and men in the EU

²⁰ 2018 Report on equality between women and men in the EU

[http://webcache.googleusercontent.com/search?](http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:1cj9UvdZL58J:ec.europa.eu/newsroom/just/document.cfm%3Fdoc_%3D50074+&cd=1&hl=en&ct=clnk&gl=cy&client=opera)

[q=cache:1cj9UvdZL58J:ec.europa.eu/newsroom/just/document.cfm%3Fdoc_%3D50074+&cd=1&hl=en&ct=clnk&gl=cy&client=opera](http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:1cj9UvdZL58J:ec.europa.eu/newsroom/just/document.cfm%3Fdoc_%3D50074+&cd=1&hl=en&ct=clnk&gl=cy&client=opera)

id

²¹ EIGE (2017). Gender Equality Index

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

γυναικών²². Σημειώνεται ακόμη ότι οι γυναίκες είναι πιο πιθανό να είναι άνεργες στην Κύπρο παρά οι άντρες, καθώς 13,5 % των γυναικών είναι άνεργες, έναντι 12,6% των ανδρών²³.

Μερική απασχόληση

Υπάρχει ένας σημαντικά αυξημένος αριθμός γυναικών που εργάζονται με μερική απασχόληση και παρατηρούνται σημαντικές διαφορές μεταξύ των χωρών. Οι μελέτες δείχνουν ότι το καθεστώς μερικής απασχόλησης είναι ένας σημαντικός παράγοντας για την παραμονή των γυναικών στην αγορά εργασίας, ιδίως όταν γίνουν μητέρες, συνδέεται όμως με εξασθενημένες ευκαιρίες σταδιοδρομίας, χαμηλότερους μισθούς και αποδυναμωμένη κοινωνική προστασία (μερικώς απασχολούμενοι: Τα ποσοστά των μερικώς απασχολούμενων στην Κύπρο είναι 8,3% για τους άνδρες και 14% για τις γυναίκες. Τα αντίστοιχα ποσοστά για την Ευρώπη είναι 31% γυναίκες και 8.1% άνδρες)²⁴. Οι γυναίκες εργάζονται 37 ώρες την εβδομάδα, σε σύγκριση με 41 ώρες για τους άνδρες. Το 5% των γυναικών σε ηλικία εργασίας σε σχέση με το 0,1% των ανδρών σε ηλικία εργασίας είναι οικονομικά ανενεργές ή εργάζονται με μερική απασχόληση εξαιτίας των ευθυνών φροντίδας²⁵.

Έμφυλος επαγγελματικός διαχωρισμός

Στην Κύπρο, ο έμφυλος διαχωρισμός στην αγορά εργασίας αποτελεί πραγματικότητα τόσο για τις γυναίκες όσο και για τους άνδρες. Σχεδόν το 20% των γυναικών σε σχέση με το 7% των ανδρών εργάζονται στην εκπαίδευση, στην υγεία και στον τομέα της κοινωνικής εργασίας. Το έμφυλο χάσμα είναι ευρύτερο μεταξύ γυναικών και ανδρών με υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης. Ο έμφυλος διαχωρισμός είναι πολύ υψηλότερος μεταξύ του ντόπιου πληθυσμού σε σύγκριση με τους μη Κύπριους (Κύπρος: επαγγελματικός διαχωρισμός 28.7% και τομεακός 19% ενώ στην Ευρώπη ανέρχεται στον επαγγελματικό τομέα στο 24,1 και στον τομεακό στο 19%). Οκτώ φορές περισσότεροι άνδρες (25%) από τις γυναίκες (3%) εργάζονται στα επαγγέλματα επιστήμης, τεχνολογίας, μηχανικής και μαθηματικών (STEM)²⁶.

²² Equality Index, <https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-index-2017-measuring-gender-equality-european-union-2005-2015-report>

²³ Έκθεση Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ για την Ισότητα των Φύλων (2019)

²⁴ 2018 Report on equality between women and men in the EU

[http://webcache.googleusercontent.com/search?](http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:1cj9UvdZL58J:ec.europa.eu/newsroom/just/document.cfm%3Fdoc_id%3D50074+&cd=1&hl=en&ct=clnk&gl=cy&client=opera)

[q=cache:1cj9UvdZL58J:ec.europa.eu/newsroom/just/document.cfm%3Fdoc_id%3D50074+&cd=1&hl=en&ct=clnk&gl=cy&client=opera](http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:1cj9UvdZL58J:ec.europa.eu/newsroom/just/document.cfm%3Fdoc_id%3D50074+&cd=1&hl=en&ct=clnk&gl=cy&client=opera)

²⁵ Equality Index, <https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-index-2017-measuring-gender-equality-european-union-2005-2015-report>

²⁶ Equality Index, <https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-index-2017-measuring-gender-equality-european-union-2005-2015-report>

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Έμφυλο χάσμα αμοιβών

Σύμφωνα με την Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Ισότητα των Φύλων, το 2018, το εκτιμώμενο εισόδημα για τους Κύπριους άντρες ανήλθε σε 36.295 ευρώ ετησίως, ενώ το αντίστοιχο των γυναικών ανήλθε σε 24.140 ευρώ ετησίως. Στην Έκθεση για την ισότητα των φύλων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2019), διαπιστώνεται ότι η απουσία γυναικών σε υψηλά αμειβόμενα, ανδροκρατούμενα, επαγγέλματα θεωρείται μία από τις σημαντικότερες αιτίες της διαφοράς στις αμοιβές των φύλων. Περίπου το 30% του συνολικού έμφυλου μισθολογικού χάσματος εξηγείται από την υπερβολική παρουσίαση των γυναικών σε τομείς σχετικά χαμηλο-αμειβομένους, όπως η περίθαλψη και η εκπαίδευση. Επιπλέον, σε ορισμένες χώρες (Πορτογαλία, Ισπανία, **Κύπρος**, Μάλτα, Ιρλανδία, Εσθονία, η Λετονία, Φινλανδία και Δανία) οι γυναίκες πιο συχνά εκπροσωπούνται σε κατώτερα επαγγέλματα, ακόμη και αν έχουν κατά μέσο όρο υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης από αυτό των ανδρών. Η εργασία των γυναικών που απασχολούνται σε θέσεις εργασίας ή επαγγέλματα που είναι υποτιμημένα, είναι γενικά υποτιμημένη απλά επειδή είναι γυναίκες. Σύμφωνα με το EIGE (2017), με αναφορά στο έτος 2016, το έμφυλο χάσμα αμοιβών για την Κύπρο ανέρχεται στο 13,9% και στην Ε.Ε ανέρχεται στο 16,2%²⁷.

Ψηφιακό χάσμα

Σύμφωνα με τη μελέτη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Women in the Digital Age, το 2,7% των Ευρωπαίων σπούδασαν σε πεδία σχετικά με τις τεχνολογίες των πληροφοριών και των επικοινωνιών το 2018. Από αυτούς, οι άντρες ήταν τέσσερις φορές περισσότεροι από τις γυναίκες, ενώ στην Κύπρο, τη Ρουμανία και τη Βουλγαρία καταγράφονται τα καλύτερα αποτελέσματα στην ΕΕ, όπου στο συγκεκριμένο πεδίο οι άντρες είναι τρεις φορές περισσότεροι από τις γυναίκες. Παράλληλα, μόνο 24 στις 1000 γυναίκες απόφοιτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην ΕΕ αποφοιτούν από τμήματα ΤΠΕ και από αυτές μόνο έξι ακολουθούν επαγγελματική σταδιοδρομία σε ψηφιακές θέσεις εργασίας. Επιπρόσθετα, οι γυναίκες εργαζόμενες στον ψηφιακό τομέα τείνουν να εγκαταλείπουν την εργασία τους μεταξύ των ηλικιών 30 και 44 σε ποσοστό 8,7%, που είναι τετραπλάσιο από αυτό των αντρών, και επιφέρει ετήσια απώλεια στην παραγωγικότητα, που ανέρχεται σε €16,1 δις. Στην Κύπρο το 20% των ανδρών και το 21% των γυναικών έχουν δεξιότητες και προσόντα πάνω από τα βασικά της ψηφιακής τεχνολογίας. Ο αριθμός αυτός όμως δεν αντικατοπτρίζεται στην αγορά εργασίας. Σε ότι αφορά το ποσοστό

²⁷ Equality Index, <https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-index-2017-measuring-gender-equality-european-union-2005-2015-report>

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

των γυναικών επιχειρηματιών στην ψηφιακή τεχνολογία, το ποσοστό ανέρχεται στο 16,1%²⁸.

Δύναμη στη λήψη αποφάσεων

Το EIGE (2017) , αναφέρει ότι η βαθμολογία στον τομέα της δύναμης δείχνει σημαντική αύξηση ως αποτέλεσμα της σημαντικής βελτίωσης του υποτομέα της οικονομικής ισχύος. Ωστόσο, παραμένει ο τομέας με το χαμηλότερο σκορ για την Κύπρο. Η αντιπροσώπευση των γυναικών στα εταιρικά συμβούλια των εισηγμένων εταιρειών αυξήθηκε ελαφρά. Στον χρηματοπιστωτικό τομέα, η εκπροσώπηση των γυναικών προχωρεί επίσης. Ενώ οι γυναίκες, οι οποίες απουσίαζαν από το Διοικητικό Συμβούλιο της Κεντρικής Τράπεζας το 2005, κατέχουν πλέον το 14% αυτών των θέσεων. Η αναλογία γυναικών στα διοικητικά συμβούλια των μεγαλύτερων εισηγμένων εταιρειών ανήλθε στην Κύπρο στο 10.4%, ενώ στην Ε.Ε το αντίστοιχο ποσοστό ανέρχεται στο 25.3%. Το ένα τέταρτο των μελών διοικητικών συμβουλίων οργανισμών που χρηματοδοτούν την έρευνα και περίπου το ένα δέκατο των μελών διοικητικών συμβουλίων των κρατικών ραδιοτηλεοπτικών οργανώσεων είναι γυναίκες. Το έμφυλο χάσμα στη λήψη αποφάσεων στον αθλητισμό είναι ακόμη μεγαλύτερο - οι γυναίκες αποτελούν μόλις το 4% των μελών των ανώτατων οργάνων λήψης αποφάσεων των εθνικών Ολυμπιακών Αθλητικών Οργανώσεων²⁹.

Όσο υψηλότεροι είναι οι μέσοι ωριαίοι μισθοί, τόσο μικρότερη είναι η αναλογία των γυναικών και σε ορισμένες περιπτώσεις μειώνεται απότομα. Για παράδειγμα, οι γυναίκες αποτελούν το 50% με κατώτατο ποσοστό των μισθωτών στο Βέλγιο, αλλά μόνο το 26% περίπου του ανώτατου ποσοστού. Στη Γαλλία, τα ποσοστά αυτά είναι 40% έναντι 23%, στην Πολωνία 46% έναντι 26%, στη Φινλανδία 61% έναντι 24% και στο Ηνωμένο Βασίλειο 51% έναντι 17% 56. Οι γυναίκες μπορεί να είναι λιγότερο πιθανό να φτάσουν στις κορυφαίες θέσεις. Ορισμένες βιομηχανίες, όπως η τεχνολογία, είναι ιδιαίτερα φτωχές στην πρόσληψη γυναικών στην πρώτη θέση και σε άλλες, οι γυναίκες τείνουν να κολλάνε σε μεσαία ή ανώτερα διοικητικά επίπεδα. Οι γυναίκες είναι λιγότερο πιθανό να προσληφθούν σε διευθυντικές θέσεις εργασίας και είναι πολύ λιγότερο πιθανό να προωθηθούν σε αυτές. Τα στοιχεία καταδεικνύουν ότι για κάθε 100 άνδρες που προάγονται στη διοίκηση, 79 γυναίκες προάγονται σε αυτές τις θέσεις. Στην ΕΕ-28, τα διευθυντικά στελέχη

²⁸ Women in the Digital Age, <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/increase-gender-gap-digital-sector-study-women-digital-age>

²⁹ Equality Index, <https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-index-2017-measuring-gender-equality-european-union-2005-2015-report>

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

είναι κατά μέσο όρο δύο φορές πιο πιθανό να είναι άνδρες (Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Ισότητα των Φύλων, 2019)³⁰.

Σύμφωνα με την ίδια Έκθεση, από το 2010, η εκπροσώπηση των γυναικών στα εταιρικά συμβούλια έχει βελτιωθεί σε πολλά κράτη μέλη της ΕΕ, αλλά η έκταση της προόδου ποικίλει σημαντικά. Η Ιταλία και η Γαλλία εξακολουθούν να ξεχωρίζουν, με αυξήσεις άνω των 30 ποσοστιαίων μονάδων. Το Βέλγιο και η Γερμανία είναι οι μόνες άλλες χώρες της ΕΕ που είδαν αύξηση του ποσοστού γυναικείας εκπροσώπησης κατά περισσότερο από 20 μονάδες βάσης. Τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν στις χώρες της ΕΕ που επιβάλλουν ποσοστώσεις γυναικών σε εταιρικά συμβούλια είναι διδακτικά. Οι βελτιώσεις στην εκπροσώπηση των γυναικών στα διοικητικά συμβούλια των εισηγμένων εταιρειών ήταν οι σημαντικότερες σε χώρες που έχουν επιβάλει δεσμεύσεις ποσοστώσεων ή / και έχουν λάβει άλλα είδη συγκεκριμένων μέτρων. Η Γαλλία, η Ιταλία, το Βέλγιο και η Γερμανία εφαρμόζουν δεσμευτικές ποσοστώσεις. Μια διαφορετική προσέγγιση προτιμάται σε άλλα 13 κράτη μέλη (Δανία, Ιρλανδία, Ελλάδα, Ισπανία, Λουξεμβούργο, Κάτω Χώρες, Αυστρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβενία, Φινλανδία, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο), συμπεριλαμβανομένων νομοθετικών μέτρων που περιορίζονται στο κράτος ή που εφαρμόζονται χωρίς κυρώσεις στην Ελλάδα, τη Σλοβενία και την Ισπανία. Ακόμα άλλοι προτιμούσαν να ενθαρρύνουν τις επιχειρήσεις να αυτορρυθμίζονται, προκειμένου να αποκαταστήσουν την έμφυλη ισορροπία στις αίθουσες συνεδριάσεων. Στα υπόλοιπα 11 κράτη μέλη (Βουλγαρία, Τσεχία, Εσθονία, Κροατία, **Κύπρος**, Λετονία, Λιθουανία, Ουγγαρία, Μάλτα, Ρουμανία και Σλοβακία), οι κυβερνήσεις δεν έχουν αναλάβει ουσιαστικά μέτρα για να σημειώσουν πρόοδο στον τομέα αυτό. Η διαφορά μεταξύ δεσμευτικών και μαλακών μέτρων είναι εντυπωσιακή. Οι τέσσερις χώρες με δεσμευτικές ποσοστώσεις κατέχουν επί του παρόντος το 37,5% των γυναικών στα διοικητικά συμβούλια (σύνολο των εταιρειών που καλύπτονται από το δείγμα στις χώρες αυτές), ενώ το ποσοστό αυτό αυξήθηκε κατά 27,6 ποσοστιαίες μονάδες από το 2010 με μέσο ρυθμό 3,5 μονάδες ετησίως³¹.

Συμμετοχή γυναικών στη δημόσια και πολιτική ζωή

Σε ότι αφορά τη συμμετοχή των γυναικών στη δημόσια και πολιτική ζωή, οι γυναίκες συμμετέχουν στο Κυπριακό Κοινοβούλιο με ένα ποσοστό

³⁰ European Commission (2019). Report on equality between women and men in the EU, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/aid_development_cooperation_fundamental_rights/annual_report_ge_2019_en.pdf

³¹ European Commission (2019). Report on equality between women and men in the EU, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/aid_development_cooperation_fundamental_rights/annual_report_ge_2019_en.pdf

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

17,86% (10 από τις 56)³² το 2016, παρουσιάζοντας μια αυξανόμενη τάση έναντι 12,5% το 2009, 10,7% το 2001 και 5,4% το 1991. Τα αντίστοιχα ποσοστά 17,85% σε σύνολο 56 βουλευτών³³ και στην Τοπική Αυτοδιοίκηση με ποσοστό 10,25% με 4 γυναίκες δημάρχους σε σύνολο 39 δήμων και 15,27% και με 73 γυναίκες σε σύνολο 478 δημοτικών συμβούλων³⁴. Η Κύπρος κατέλαβε την 111η θέση παγκοσμίως για το ποσοστό των γυναικών νομοθέτων, ανώτερων στελεχών και διευθυντικών στελεχών, καθώς οι γυναίκες στις θέσεις αυτές αποτελούν το 20,7% του συνόλου. Με δύο από τους έντεκα υπουργούς που είναι γυναίκες, η Κύπρος κατέχει την 119η θέση στον κόσμο για γυναίκες σε υπουργικές θέσεις³⁵. Υπάρχει συνεχής αύξηση των γυναικών στο δικαστικό σώμα, όπου οι γυναίκες αποτελούν το 50% των δικαστών (59 από τις 119). Υπάρχουν επίσης 5 γυναίκες από τους 13 δικαστές στο Ανώτατο Δικαστήριο. Τα τελευταία χρόνια, η συμμετοχή των γυναικών στα συμβούλια των ημικρατικών οργανώσεων ενισχύθηκε, ενώ οι γυναίκες αντιπροσωπεύουν το 36% έναντι 30% το 2016. Παράλληλα, οι γυναίκες συμμετέχουν ως πρόεδροι στα συμβούλια των ημικρατικών οργανισμών ποσοστό 33% σε σύγκριση με 24% το 2016. Επιπλέον, το ποσοστό των γυναικών ανώτερων δημοσίων υπαλλήλων αυξήθηκε από 13,5% το 2000 σε 32,7% το 2011, 37,3% το 2013 και 38,5% το 2014. Ταυτόχρονα, σημαντικό αποτέλεσμα είναι το γεγονός ότι, για πρώτη φορά, δύο γυναίκες επελέγησαν ως αρχηγοί αντιπροσωπειών της ΕΕ (στην Ιορδανία και στο Πακιστάν), τον Ιούνιο του 2019. Ταυτόχρονα, καμία γυναίκα δεν εξελέγη για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το 2019³⁶.

Έμφυλο χάσμα συντάξεων

Το έμφυλο συνταξιοδοτικό χάσμα είναι εξαιρετικά υψηλό στην Κύπρο, αφού για τους/τις συνταξιούχους/ες ηλικίας 65-79 ετών ανέρχεται 48,66% και για τους/τις συνταξιούχους/ες ηλικίας 65+ ανέρχεται στο 46,66%. Τα αντίστοιχα ποσοστά στην Ε.Ε είναι: συνταξιούχοι/ες 65-79 ετών (37,22) και συνταξιούχοι/ες 65+ (35,56)³⁷.

Κίνδυνος φτώχειας

Στην Κύπρο, σύμφωνα με στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας (2019), το ποσοστό όσων βρίσκονται αντιμέτωποι με τον κίνδυνο της φτώχειας και

³² <http://www.parliament.cy/el/composition/members-of-the-house>

³³ <http://www.parliament.cy/el/composition/members-of-the-house>

³⁴ [Αποτελέσματα εκλογών 2016](http://www.parliament.cy/el/composition/members-of-the-house), <http://ucm.org.cy/apotelesmata-eklogon-2016/#toggle-id-6>

³⁵ Έκθεση Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ για την Ισότητα των Φύλων (2019)

³⁶ National Report on the Twenty-fifth anniversary of the Fourth World Conference on Women and adoption of the Beijing Declaration and Platform for Action (1995)-Beijing+25, 14-Jun-19

³⁷ Equality Index, <https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-index-2017-measuring-gender-equality-european-union-2005-2015-report>

του κοινωνικού αποκλεισμού μειώθηκε το 2018 στο 23,9%, σε σύγκριση με 25,2% το προηγούμενο έτος, παραμένοντας ωστόσο σε υψηλά επίπεδα. Μάλιστα στα παιδιά μέχρι 17 ετών το ποσοστό ανήλθε στο 25,5%, ενώ στις ηλικίες 18-64 ετών ανήλθε στο 23,6% και στα πρόσωπα άνω των 65 ετών στο 23,5%. Ακόμη, το 2018 το πλουσιότερο 20% του πληθυσμού είχε εισοδήματα 4,3 φορές περισσότερα από το φτωχότερο 20%. Η αντίστοιχη αναλογία το προηγούμενο έτος ήταν 4,6. Επιπρόσθετα, το ποσοστό που αδυνατεί να αποπληρώσει έγκαιρα τη δόση του δανείου του, ή το ενοίκιο, ή τους λογαριασμούς κοινής ωφελείας ανήλθε στο 21,6%, σε σύγκριση με 24,8% το προηγούμενο έτος. Σύμφωνα με τα στοιχεία το ποσοστό όσων βρίσκονται αντιμέτωποι με τον κίνδυνο της φτώχειας ανέρχεται στο 14,8%. Ωστόσο οι γυναίκες αντιμετωπίζουν περισσότερο κίνδυνο, αφού το ποσοστό φτάνει στο 15,7%, ενώ στους άνδρες το ποσοστό φτάνει στο 13,9%. Επίσης, στους εργαζομένους άνω των 18 ετών το ποσοστό φτάνει στο 7,4% (7,9% για τους άνδρες και 6,8% για τις γυναίκες). Ακόμη, στους άνεργους το ποσοστό φτάνει στο 41,3% (45,8% για τους άνδρες και 37,6% για τις γυναίκες), ενώ στους συνταξιούχους το ποσοστό φτάνει στο 21,5% (19,9% για τους άνδρες και 22,8% για τις γυναίκες). Στα νοικοκυριά χωρίς εξαρτώμενα παιδιά το ποσοστό φτάνει στο 16,1%, ενώ στα νοικοκυριά με εξαρτώμενα στο 14,8%³⁸.

Με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης της Στατιστικής Υπηρεσίας Κύπρου (2018), με οικονομικό έτος αναφοράς το 2017, το 23,9% του πληθυσμού ή 205.900 άτομα βρίσκονταν σε Κίνδυνο Φτώχειας ή σε Κοινωνικό Αποκλεισμό. Πιο συγκεκριμένα το 23,9% του πληθυσμού ζούσε σε νοικοκυριά με διαθέσιμο εισόδημα κάτω από το όριο της φτώχειας ή ζούσε σε νοικοκυριά με σοβαρή υλική στέρηση ή ζούσε σε νοικοκυριά με πολύ χαμηλό δείκτη έντασης εργασίας. Ο δείκτης παρουσιάζει βελτίωση σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά που ήταν στο 25,2%, συνεχίζοντας την πτωτική πορεία των τελευταίων χρόνων, μετά που είχε φτάσει το 2015 στο 28,9%, στο ψηλότερο ποσοστό που έφτασε ποτέ ο δείκτης αυτός. Η βελτίωση αντικατοπτρίζεται τόσο στα ποσοστά των αντρών όσο και των γυναικών, 23,1% και 24,7% αντίστοιχα, διατηρώντας όμως διαχρονικά τις γυναίκες σε δυσμενέστερη θέση έναντι των αντρών³⁹.

³⁸ Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου (2018). Φτώχεια και Κοινωνικός Αποκλεισμός: 2018, [https://www.mof.gov.cy/mof/cystat/statistics.nsf/All/2AD233CA8023A23BC225846600398E8D/\\$file/SILC_Poverty-2018-EL-030919.pdf?OpenElement](https://www.mof.gov.cy/mof/cystat/statistics.nsf/All/2AD233CA8023A23BC225846600398E8D/$file/SILC_Poverty-2018-EL-030919.pdf?OpenElement)

³⁹ Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου (2018). Φτώχεια και Κοινωνικός Αποκλεισμός: 2018, <https://www.mof.gov.cy/mof/cystat/statistics.nsf/All/2AD233CA8023A23BC225846600398E8D/>

Μορφωτικό επίπεδο

Τα πράγματα φαίνονται καλύτερα για την Κύπρο όσον αφορά τις στατιστικές εκπαίδευσης, καθώς η χώρα κατατάσσεται στην πρώτη θέση στον κόσμο σε τρεις κατηγορίες σχετικά με την ισότητα των φύλων στην εκπαίδευση. Συγκεκριμένα, η Κύπρος κατέχει την πρώτη θέση στον κόσμο για το ποσοστό των γυναικών που είναι εγγεγραμμένες στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση (γυναίκες = 97,7%, άνδρες = 97,1%), δευτεροβάθμια εκπαίδευση (γυναίκες = 95,1%, άνδρες = 94,2%) και τριτοβάθμια εκπαίδευση (γυναίκες = 69,4%, άνδρες = 51,1%)⁴⁰. Συγκεκριμένα, ένα ποσοστό 53,5% των γυναικών είχε πανεπιστημιακό πτυχίο, με το αντίστοιχο ποσοστό των ανδρών να είναι 46,5% των ανδρών και το 52,6% των γυναικών είχε μεταπτυχιακό δίπλωμα, με το αντίστοιχο ποσοστό των ανδρών να είναι 47,4%⁴¹.

Παρά τον υψηλό αριθμό γυναικών στην εκπαίδευση, το χάσμα αυξάνεται ξανά όταν εξετάζονται τα ποσοστά των πτυχιούχων διδακτορικών και των ατόμων που απασχολούνται στην έρευνα και την ανάπτυξη. Σύμφωνα με την έκθεση, το 0,4% των γυναικών στην Κύπρο κατέχουν διδακτορικά, ενώ το ποσοστό των ανδρών που κατέχουν διδακτορικές διατριβές ανέρχεται στο 1%. Επίσης, μεταξύ του προσωπικού που απασχολείται στην έρευνα και την ανάπτυξη, το 42,6% είναι γυναίκες. Το κενό στην εκπαίδευση διευρύνεται επίσης όσον αφορά τους ανθρώπους άνω των 65 ετών, καθώς πολλές ηλικιωμένες γυναίκες στην Κύπρο αναγκάστηκαν να φύγουν ή εγκατέλειψαν το σχολείο σε νεαρή ηλικία για να φροντίσουν την οικογένειά τους. Συγκεκριμένα, μεταξύ των ατόμων ηλικίας 65+, το 37,1% των γυναικών ολοκλήρωσε τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ενώ το ποσοστό για τους άνδρες ανέρχεται σε 57,2%. Επίσης, το 5,4% Κυπρίων γυναικών ηλικίας 65 ετών έχει ολοκληρώσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση, σε σύγκριση με το 15,1% των ανδρών⁴².

Υγεία

Οι γυναίκες αναμένεται να ζήσουν πιο πολλά χρόνια υγιούς ζωής από τους άνδρες, σύμφωνα με το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ, καθώς το προσδόκιμο ζωής των γυναικών στην Κύπρο το 2018 υπολογίζεται σε 74,8 χρόνια. Το υγιές προσδόκιμο ζωής για τους Κύπριους άνδρες είναι

[\\$file/SILC_Poverty-2018-EL-030919.pdf?OpenElement](#)

⁴⁰ Έκθεση Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ για την Ισότητα των Φύλων (2019)

⁴¹ National Report on the Twenty-fifth anniversary of the Fourth World Conference on Women and adoption of the Beijing Declaration and Platform for Action (1995)-Beijing+25, 14-Jun-19

⁴² Έκθεση Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ για την Ισότητα των Φύλων (2019)

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

71,9 χρόνια. Οι Κύπριες γυναίκες (3,4%) είναι λιγότερο πιθανό να πεθάνουν από μη μεταδοτικές ασθένειες από τους άνδρες (3,9%), από τυχαίους τραυματισμούς (γυναίκες = 0,1%, άνδρες = 0,2%) και από σκόπιμους τραυματισμούς ή αυτοτραυματισμό (0%, άνδρες = 0,1%)⁴³.

Στη συνέχεια καταγράφονται κάποιες καλές πρακτικές άλλων ευρωπαϊκών χωρών σ' ότι αφορά φιλικές πολιτικές προς την οικογένεια, όπως αυτές καταγράφονται σε γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (2011).

1.2 Καλές πρακτικές άλλων χωρών

Η **Ισλανδία** το 2000, εισήγαγε μη μεταβιβάσιμη και αμειβόμενη γονική άδεια 3 μηνών για τη μητέρα, 3 μήνες για τον πατέρα και 3 μήνες για να επιμεριστούν. Αυτό οδήγησε σε υψηλή απορρόφηση της άδειας από τους άνδρες. Η χρήση αδειών από τους πατέρες αυξήθηκε σε 82,4% το 2001, με το 14,5% των ανδρών να τη χρησιμοποιούν περισσότερο από 3 μήνες. Έχουν υπάρξει κάποιες μικρές διακυμάνσεις με την πάροδο των χρόνων, αλλά, γενικά, η χρήση από τους πατέρες κυμαίνεται γύρω στο 80%, με περίπου το 15-20% των πατέρων που τις χρησιμοποιούν να είναι περισσότερο από 3 μήνες τα τελευταία χρόνια⁴⁴.

Η **Γερμανία** παρέχει οικονομική αποζημίωση για 12 μήνες άδειας μετά τη γέννηση ενός παιδιού. Το επίδομα αυτό μπορεί να παραταθεί κατά δύο επιπλέον μήνες εάν και οι δύο γονείς συμμετέχουν στην παιδική μέριμνα, πράγμα που λειτουργεί ως κίνητρο για τον δεύτερο γονέα να λάβει επίσης μέρος της άδειας. Οι γονείς μπορούν να διανέμουν τους 14 μήνες μεταξύ τους. Η αποζημίωση κυμαίνεται από 65% έως 100% των τελευταίων εσόδων. Μετά τη μεταρρύθμιση της γονικής άδειας στη Γερμανία, από το 2006 έως το 2015 το ποσοστό των πατεράδων σε γονικές παροχές αυξήθηκε από 3,5% σε 36% και το ποσοστό απασχόλησης μητέρων με παιδιά ηλικίας 2 έως 3 ετών αυξήθηκε από 42% σε 58%. Η χρήση της γονικής άδειας αναγνωρίστηκε ως σημαντική πρόκληση στις εκθέσεις για το 2018 για το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για την Τσεχία, την Εσθονία, την Ιρλανδία, την Κύπρο, την Ουγγαρία, την Ιταλία, τη Λετονία, τη Μάλτα, τις Κάτω Χώρες, την Αυστρία, τη Σλοβακία, τη Φινλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο⁴⁵.

⁴³ Έκθεση Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ για την Ισότητα των Φύλων (2019)

⁴⁴ European Commission (2019). Report on equality between women and men in the EU, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/aid_development_cooperation_fundamental_rights/annual_report_ge_2019_en.pdf

⁴⁵ European Commission (2019). Report on equality between women and men in the EU, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/aid_development_cooperation_fundamental_rights/annual_report_ge_2019_en.pdf

Οι σκανδιναβικές χώρες αποδίδουν ιδιαίτερη προσοχή στην ισότητα του πατέρα και της μητέρας τόσο στην εργασία, όσο και στην οικογένεια και εφαρμόζουν, ήδη από τη δεκαετία του 1970, κοινωνικές πολιτικές και πολιτικές επαγγελματικής κατάρτισης που επιτρέπουν καλύτερο συνδυασμό του επαγγελματικού και του οικογενειακού βίου, καθώς και ευκολότερη επιστροφή στην εργασία έπειτα από γονική άδεια. Στη **Σουηδία** οι πολιτικές αυτές στηρίχθηκαν σε σημαντικές μεταρρυθμίσεις των γονεϊκών αδειών, των δημόσιων υπηρεσιών φύλαξης των νηπίων, της ειδικής φορολογίας για τις οικογένειες (κατάργηση της κοινής φορολόγησης ήδη από το 1971) και του οικογενειακού δικαίου. Η οικογενειακή πολιτική που εφαρμόζεται έχει τρεις διαστάσεις: άμεση στήριξη της οικογένειας, στήριξη των εργαζόμενων γονέων με τη μορφή αμειβόμενων γονικών αδειών και επιμερισμό αυτού του δικαιώματος σε γονική άδεια μετ' αποδοχών μεταξύ του πατέρα και της μητέρας. Το αποτέλεσμα ήταν υψηλός βαθμός εκπροσώπησης των γυναικών στο εργατικό δυναμικό, μεγαλύτερη συμμετοχή του πατέρα στη φροντίδα των νηπίων, δείκτες γονιμότητας ανώτεροι από τον μέσο όρο στην ΕΕ και μείωση της παιδικής φτώχειας. Στη **Φινλανδία** καθιερώθηκε το 1988 ένα επίδομα για τη φύλαξη των παιδιών στο σπίτι και το 1998 θεσπίσθηκε ανάλογο επίδομα και στη Νορβηγία, προκειμένου να αναγνωριστούν και να αμειφθούν οι γονείς που επιδίδονται στην ανατροφή των παιδιών τους σε βάση πλήρους απασχόλησης⁴⁶.

Στις Κάτω Χώρες, το κυριότερο στοιχείο της οικογενειακής πολιτικής ήταν η ανάπτυξη της μερικής απασχόλησης, που επιτρέπει στους γονείς να αφιερώνουν περισσότερο χρόνο στην εκπαίδευση των παιδιών τους — μια επιλογή που αξιολογείται περισσότερο από οπουδήποτε αλλού από τους πατέρες. Παρ' όλα αυτά, ενώ το 73,2% των ανδρών εργάζεται με ωράριο πλήρους απασχόλησης, το αντίστοιχο ποσοστό για τις γυναίκες είναι μόνο 45,9%. Η δυνατότητα του μειωμένου ωραρίου για τους γονείς αξιολογείται από το 19% των πατέρων, ποσοστό πολύ πιο υψηλό από ό,τι σε όλη την υπόλοιπη Ευρώπη, το οποίο όμως ανέρχεται σε 41% για τις μητέρες. Το μέτρο αυτό μπορεί να αξιοποιηθεί μέχρι το όγδοο έτος του παιδιού και συνοδεύεται από μείωση των φόρων κατά 704 ευρώ μηνιαίως. Η πίστωση ωρών εργασίας ισούται με 26 φορές τον αριθμό των εβδομαδιαίων ωρών εργασίας, νοείται ανά παιδί και μπορεί, συνεπώς, να συσσωρευτεί. Κατ' αυτόν τον τρόπο, οι γονείς μπορούν να προσφεύγουν στις υπηρεσίες φύλαξης των παιδιών σε βάση μειωμένου ωραρίου⁴⁷.

⁴⁶ Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή. ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα: Ο ρόλος της οικογενειακής πολιτικής στη διεργασία της δημογραφικής αλλαγής: ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών (διερευνητική γνωμοδότηση). 4/5/2011

⁴⁷ Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή. ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα: Ο ρόλος της οικογενειακής πολιτικής στη διεργασία της δημογραφικής

Στη Γαλλία, η οικογενειακή πολιτική εφαρμόζεται εδώ και χρόνια, χαρακτηρίζεται από μεγάλη σταθερότητα στην πορεία του χρόνου –όποιο και αν ήταν το κυβερνόν κόμμα– και περιλαμβάνει έναν συνδυασμό οικογενειακών επιδομάτων, δίκαιο φορολογικό καθεστώς για την οικογένεια, διατάξεις του ασφαλιστικού συστήματος και του εργατικού δικαίου που καθιερώνουν ειδικές άδειες μετ’ αποδοχών, σύστημα φύλαξης των νηπίων 0-3 ετών και δωρεάν νηπιαγωγείο μετά την ηλικία των τριών. Η σημασία του έγκειται επίσης στο γεγονός ότι παρέχονται δομές φροντίδας παιδιών τόσο από την κεντρική δημόσια διοίκηση όσο και από τους δήμους και τις νομαρχίες, ανεξαρτήτως πολιτικής ταυτότητας. Οι δήμοι και οι νομαρχίες συμπληρώνουν την πολιτική της κεντρικής δημόσιας διοίκησης, εφαρμόζοντας πολλαπλές τοπικές οικογενειακές πολιτικές με αντικείμενο το σύστημα φύλαξης ή τη στήριξη της οικογένειας. Τα κυρίως οικογενειακά επιδόματα αποσκοπούν στην αντιστάθμιση των επιβαρύνσεων που υφίσταται η οικογένεια για κάθε παιδί και ευνοούν τις πολύτεκνες οικογένειες. Λόγω αυτής της αρχής της καθολικότητας, δεν υπόκεινται σε όρους όσον αφορά το εισόδημα. Προορίζονται για το παιδί και αυτό είναι το στοιχείο που διαφοροποιεί τις οικογενειακές από τις κοινωνικές πολιτικές. Το αποτέλεσμα είναι ότι η Γαλλία συγκαταλέγεται στις ευρωπαϊκές χώρες με τα υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης των γυναικών και τους υψηλότερους δείκτες γονιμότητας. Το ζήτημα της ελεύθερης επιλογής του τρόπου φύλαξης των παιδιών είναι ουσιώδες στην οικογενειακή πολιτική της Γαλλίας, αλλά, για να υπάρχει ελεύθερη επιλογή, πρέπει κατ’ αρχάς να υπάρχει επιλογή, δηλαδή επαρκής προσφορά συστημάτων φύλαξης⁴⁸.

Στο Ηνωμένο Βασίλειο, οι πολιτικές εστιάζουν περισσότερο και αποτελεσματικότερα στην καταπολέμηση της φτώχειας των οικογενειών και των παιδιών και επικρατεί η αντίληψη ότι το κράτος δεν πρέπει να παρεμβαίνει στις ατομικές επιλογές ζωής. Οι πολιτικές αυτές εγγράφονται σε ένα πλαίσιο όπου η ευελιξία της αγοράς εργασίας επιτρέπει στις μητέρες να επιστρέψουν αρκετά εύκολα στην απασχόληση και αυτή η μεγάλη ευελιξία καθιστά επίσης δυνατή την ανταπόκριση στις πολύ ανομοιογενείς προσδοκίες των οικογενειών. Ο δείκτης γονιμότητας των γυναικών που επικεντρώνονται περισσότερο στην οικογενειακή ζωή είναι περίπου δύο φορές υψηλότερος από τον δείκτη γονιμότητας των γυναικών που δίνουν μεγαλύτερη βαρύτητα στον επαγγελματικό βίο⁴⁹.

αλλαγής: ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών (διερευνητική γνωμοδότηση). 4/5/2011

⁴⁸ Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή. ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα: Ο ρόλος της οικογενειακής πολιτικής στη διεργασία της δημογραφικής αλλαγής: ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών (διερευνητική γνωμοδότηση). 4/5/2011

1.3 Κύρια στοιχεία της επιτυχίας των οικογενειακών πολιτικών

Οι πολιτικές για τη στήριξη της οικογένειας διαφέρουν, αλλά διαπιστώνεται ότι οι επιτυχημένες πολιτικές έχουν τα εξής κοινά σημεία:

- Εφαρμογή μηχανισμών που επιτρέπουν τον συνδυασμό του επαγγελματικού με τον οικογενειακό βίο (υψηλού επιπέδου φροντίδα των παιδιών, ιδίως σε δημόσιους βρεφονηπιακούς σταθμούς, μέτρα υποστήριξης των οικογενειών με παροχή φροντίδας των εξαρτώμενων ατόμων, ευέλικτη οργάνωση της εργασίας, ειδικές άδειες), με επίγνωση ότι οι μηχανισμοί αυτοί πρέπει να είναι προσαρμοσμένοι στις συνθήκες κάθε χώρας, ανταποκρίνονται στις προσδοκίες των πατέρων και των μητέρων και ικανοποιούν τις συναισθηματικές, ψυχολογικές και φυσικές ανάγκες του παιδιού·
- Πρόληψη και καταπολέμηση της φτώχειας της οικογένειας·
- Σταθερότητα των εφαρμοζόμενων πολιτικών παρά τις πολιτικές εναλλαγές και καθολικότητά τους (οι διαπραγματεύσεις πραγματοποιούνται στη στήριξη του παιδιού, ανεξαρτήτως του οικογενειακού εισοδήματος). Αυτή η πτυχή της σταθερότητας είναι πολύ σημαντικό στοιχείο, αφού ο οικογενειακός προγραμματισμός αναπτύσσεται σε μακροπρόθεσμη βάση. Μια ενδεδειγμένη και σταθερή οικογενειακή πολιτική αποτελεί στοιχείο βιώσιμης ανάπτυξης·
- Αναγνώριση της οικογένειας και προβολή του ρόλου της και της αξίας της οικογενειακής επιτυχίας. Στη σύγχρονη κοινωνία η επιτυχία νοείται προπάντων ως ατομική και επαγγελματική· υπάρχουν όμως και άλλες μορφές προσωπικής επιτυχίας, που σχετίζονται με τους άλλους και το κοινό καλό: τέτοιες είναι η οικογενειακή, η ομαδική ή η πολιτιστική επιτυχία, που θα ήταν σκόπιμο να προβάλλονται περισσότερο από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και τα εθνικά εκπαιδευτικά συστήματα⁵⁰.
- Συνεκτίμηση της ιδιαιτερότητας των πολύτεκνων οικογενειών.

⁴⁹ Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή. ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα: Ο ρόλος της οικογενειακής πολιτικής στη διεργασία της δημογραφικής αλλαγής: ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών (διερευνητική γνωμοδότηση). 4/5/2011

⁵⁰ Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή. ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα: Ο ρόλος της οικογενειακής πολιτικής στη διεργασία της δημογραφικής αλλαγής: ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών (διερευνητική γνωμοδότηση). 4/5/2011

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Πέρα από τα στοιχεία της οικογενειακής πολιτικής με τη στενή έννοια, παρατηρείται ότι είναι σαφώς πολύ σημαντικές και δύο άλλες πολιτικές: η πολιτική για την απασχόληση και η πολιτική για τη στέγαση. Χωρίς εργασία και χωρίς στέγη, είναι δύσκολο να ξεκινήσει κανείς οποιονδήποτε οικογενειακό προγραμματισμό. Για να δημιουργήσει κανείς οικογένεια, πρέπει να έχει ένα ελάχιστο επίπεδο εμπιστοσύνης στο μέλλον. Τα υψηλά ποσοστά ανεργίας των νέων ή οι επισφαλείς συμβάσεις εργασίας μπορεί να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στην αντικατάσταση των γενεών, διότι, παρόλο που η ανατροφή των παιδιών είναι μακροχρόνια διεργασία, οι ευνοϊκές για τεκνογονία ηλικίες είναι αντιθέτως περιορισμένες. Γι' αυτό, θα πρέπει επίσης να παρέχεται ειδική υποστήριξη στους σπουδαστές και στους νέους που έχουν ήδη ή επιθυμούν να αποκτήσουν παιδί⁵¹.

Όταν οι οικογενειακές πολιτικές εφαρμόζονται για μεγάλο χρονικό διάστημα και ανταποκρίνονται πραγματικά στις προσδοκίες των οικογενειών, έχουν θετικά αποτελέσματα στην προσωπική ανάπτυξη των παιδιών και των γονέων, στην αρμονία της κοινωνικής ζωής και στην αποκατάσταση ενός καλύτερου δείκτη γονιμότητας⁵².

Στην Κύπρο, το νέο Σχέδιο Δράσης Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής 2019-2020 που εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, δράσεις για αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος και της υπογεννητικότητας όπως τη διεξαγωγή επιστημονικής έρευνας από εμπειρογνώμονες για τους παράγοντες που καθορίζουν τις αποφάσεις των νέων για προγραμματισμό της οικογένειας και οι πρακτικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν, τη χαρτογράφηση των υφισταμένων δομών και υπηρεσιών στήριξης γονέων και οικογενειών ώστε να εντοπιστούν τα κενά και οι ανάγκες για να γίνουν ανάλογες διορθωτικές ενέργειες. Επίσης, περιλαμβάνει τη μελέτη της δυνατότητας εισαγωγής κινήτρων για απόκτηση δεύτερου και περισσότερων παιδιών, την εξέταση της μερικής επιδότησης της γονικής άδειας, ενισχύοντας κατά αυτόν τον τρόπο τη χρήση του συγκεκριμένου δικαιώματος από περισσότερους γονείς, λειτουργία Κέντρων Προστασίας Μητρότητας και Ευημερίας Παιδιού, δημιουργία χώρων δημιουργικής απασχόλησης των παιδιών κατά τις απογευματινές ώρες και κατά τις

⁵¹ Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή. ΓΝΩΜΟΛΟΓΗΣΗ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα: **Ο ρόλος της οικογενειακής πολιτικής στη διεργασία της δημογραφικής αλλαγής: ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών** (διερευνητική γνωμοδότηση). 4/5/2011

⁵² Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή. ΓΝΩΜΟΛΟΓΗΣΗ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα: **Ο ρόλος της οικογενειακής πολιτικής στη διεργασία της δημογραφικής αλλαγής: ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών** (διερευνητική γνωμοδότηση). 4/5/2011

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

διακοπές, οι οποίοι είναι ασφαλείς και προσβάσιμοι και να λειτουργούν υπό επιτήρηση, εισαγωγή προνοιών για ευέλικτο ωράριο εργασίας και διευκόλυνσης για συμφιλίωση της οικογενειακής, κοινωνικής και επαγγελματικής ζωής, ιδιαίτερα τις γυναίκες/ μητέρες εργαζόμενες⁵³.

Επαναπροσδιορισμός της εικόνας του πατέρα

Αυτό φαίνεται να αποτελεί τον πιο καθοριστικό παράγοντα στην αλλαγή νοοτροπίας που απαιτείται για την αλλαγή των ανδρικών και γυναικείων ρόλων στους κόλπους της οικογένειας. Η ανελαστικότητα της επαγγελματικής συμπεριφοράς των ανδρών, που ανθίσταται στα οικογενειακά καθήκοντα, ενδεχομένως δεν θα εξαφανιστεί παρά μονάχα εάν η γεφύρωση της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής γίνει μια κοινή διάσταση όλων των πολιτικών σε σύνδεση με το δικαίωμα εργασίας και τα κοινωνικά δικαιώματα. Η συνειδητοποίηση από τους άνδρες του ρόλου τους ως παράγοντες της κοινωνικής αλλαγής που αναμένεται στο οικογενειακό πεδίο - που μπορεί να προκύψει μόνο από μια αυστηρή εφαρμογή της αρχής της ισότητας στον κόσμο της εργασίας - φαίνεται ολοένα και περισσότερο ως ο κρίκος που λείπει, και στον οποίο προσκρούει η πραγματοποίηση της ισότητας των φύλων σε όλες τις κοινωνικές δομές. Στην ειδική περίπτωση της οικογένειας, οι άνδρες θα πρέπει να κατανοήσουν ότι το μέλλον της ισότητας στους κόλπους της εξαρτάται καταρχήν από αυτούς, από τη βούλησή τους και τη δυνατότητά τους να διαπραγματευτούν και να επιβάλλουν κοινωνικά τη νομιμότητα της παρουσίας τους στην εστία για τη φροντίδα και την απασχόληση των παιδιών τους ή κάποιου άλλου εξαρτημένου μέλους της οικογένειας. Από αυτή την άποψη, οι πατέρες που παραμένουν μόνοι με παιδιά υπό τη φροντίδα τους, και που πρέπει να αντιμετωπίσουν την κατάσταση, θα μπορούσαν να αποτελέσουν την αιχμή του δόρατος για την αλλαγή⁵⁴.

Φροντίδα των εξαρτημένων ατόμων (ηλικιωμένων και άλλων)

Αυτό αφορά είτε τα ηλικιωμένα άτομα, είτε άτομα με αναπηρία, τους χρόνιους ασθενείς ή τους σοβαρά άρρωστους, και απαιτεί επίσης την ανάπτυξη υπηρεσιών υποδοχής, στέγασης και φροντίδας σύντομης ή μακράς διάρκειας καθώς και υπηρεσίας φροντίδας στο σπίτι για την παροχή βοήθειας στις οικογένειες. Όποιες και να είναι οι σχετικές υπηρεσίες, θα πρέπει να υπάρχει ικανός αριθμός υπηρεσιών γεωγραφικά και οικονομικά προσβάσιμων για όλους. Θα μπορούσαν ενδεχομένως να συμπληρώνονται με προγράμματα φύλαξης παιδιών και παροχής βοήθειας

⁵³ <https://www.kathimerini.com.cy/gr/politiki/aimilianidoy-i-stirixi-tis-oikogeneias-psila-stis-proteraiotites-tis-kybernisis>

⁵⁴ Έκθεση Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ για την Ισότητα των Φύλων (2019)

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

σε ηλικιωμένα άτομα. Αυτά θα μπορούσαν να αναπτυχθούν, υπό ορισμένες συνθήκες, σε επίπεδο γειτονιάς από τις τοπικές αρχές. Εκτός από αυτές τις βασικές υπηρεσίες, οι οικογένειες έχουν επίσης την ανάγκη να μπορούν να καταφύγουν σε εξωτερική βοήθεια για την εκτέλεση των οικιακών καθηκόντων. Αυτή η εξωτερική βοήθεια θα τους επιτρέψει να απελευθερώσουν χρόνο για άλλες δραστηριότητες. Αυτή η παροχή υπηρεσιών θα μπορούσε να περιλαμβάνει: - μέτρα φορολογικών ελαφρύνσεων για οικογένειες που προσφεύγουν - οικονομική παρέμβαση από το Κράτος στην αποζημίωση και τις κοινωνικές επιβαρύνσεις εργοδοτών που αφορούν την αμοιβή των ατόμων που προσλαμβάνονται με κανονική σύμβαση εργασίας (π.χ. με τη μορφή επιταγών υπηρεσιών)⁵⁵.

⁵⁵ Έκθεση Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ για την Ισότητα των Φύλων (2019)

Κεφάλαιο 2 - Έρευνα πεδίου / ποιοτική έρευνα

2.1 Σκοπός - Αντικείμενο της έρευνας

Σκοπός της έρευνας αποτελεί η διερεύνηση των απόψεων νέων 18-35 ετών, σχετικά με την ισότητα των φύλων στην οικογένεια και τον ρόλο του κράτους και των κοινωνικών θεσμών.

Τα αποτελέσματα της έρευνας θα αξιοποιηθούν από το Κέντρο Ισότητας και Ιστορίας του Φύλου και τον Κυπριακό Σύνδεσμο Οικογενειακού Προγραμματισμού στην υλοποίηση έργου που χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα ERASMUS+. Η έρευνα διεξάχθηκε στα πλαίσια του έργου «Νέες & Νέοι για την Ισότητα των Φύλων στην Οικογένεια: Η σημασία του Κράτους και των Κοινωνικών Θεσμών». -

Η έρευνα, σύμφωνα με τους όρους εντολής καλύπτει τις εξής δραστηριότητες:

- Σχεδιασμός/σύνταξη ερωτηματολογίου σε ελληνικά και αγγλικά για τη διενέργεια διαδικτυακής ποσοτικής έρευνας ή και με προσωπικές συνεντεύξεις σε ειδικές περιπτώσεις (μετανάστες), σε 200 άτομα ηλικίας 18-35 ετών. Στόχος είναι να υπάρχει έμφυλη ισορροπία μεταξύ των φύλων: 100 γυναίκες και 100 άνδρες ενώ, τουλάχιστον 15 θα είναι οι ίδιοι/ες ή οι γονείς τους μετανάστες/τριες και περίπου 15 θα είναι άτομα με αναπηρία/ες.
- Ανάλυση δεδομένων από ερωτηματολόγια ποσοτικής έρευνας.
- Σχεδιασμός Οδηγού Συζήτησης για Ομάδες Εστίασης και διοργάνωση και υλοποίηση τεσσάρων ομάδων εστίασης (6-8 ατόμων κάθε ομάδα). Δύο ομάδες εστίασης θα γίνουν στην ελληνική γλώσσα, μία θα γίνει στην αγγλική ή ακολουθώντας μια πολύ-γλωσσική προσέγγιση για να συμμετέχουν νέοι μετανάστες/τριες. Μία ομάδα θα αποτελείται από άτομα με απώλεια ακοής.
- Απομαγνητοφώνηση (Transcriptions) των ομάδων εστίασης.
- Συγγραφή και υποβολή έκθεσης με τα αποτελέσματα της έρευνας.

2.2 Μεθοδολογία

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Η έρευνα περιλαμβάνει δύο μέρη:

α) Την **ποσοτική έρευνα** με διάχυση και συλλογή ερωτηματολογίων μέσω του διαδικτύου ή και με φυσική παρουσία ερευνητή/τριας σε ειδικές περιπτώσεις (προσέγγιση μεταναστών/στριών), με τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου σε έντυπη μορφή και μεταφορά/καταχώρηση των απαντήσεων από τους/τις ερευνητές/τριες στο διαδικτυακό σύστημα. Τα ερωτηματολόγια ήταν στην ελληνική και στην αγγλική. Συλλέχθηκαν 267 απαντήσεις στο σύνολο τους.

Στόχος της ερευνητικής ομάδας ήταν να υπάρξει έμφυλη ισορροπία του δείγματος -, 100 γυναίκες και 100 άνδρες, και τουλάχιστον 15 να είναι μετανάστες/τριες και περίπου 15 να είναι άτομα με αναπηρία.

Ο στόχος αυτός έχει επιτευχθεί σε μεγάλο βαθμό.

Εκ των 267 απαντήσεων επιλέγηκαν 200 ερωτηματολόγια με τυχαία στάθμιση των απαντήσεων, στηριζόμενη στις παραμέτρους που είχαν τεθεί αλλά και στα πραγματικά δημογραφικά στοιχεία βάση της στατιστικής υπηρεσίας, όπου αυτό το επέτρεπε το δείγμα μας.

Κατά σειρά έγινε στάθμιση ακολουθώντας την πιο κάτω διαδικασία:

1. Κρατήθηκαν όλες οι απαντήσεις που προέρχονται από άτομα με αναπηρίες 14 απαντήσεις με στόχο τις 15.
2. Κρατήθηκαν 18 απαντήσεις που προέρχονται από άτομα από τρίτες χώρες διατηρώντας την αναλογία ανδρών και γυναικών βάση των απαντήσεων που λάβαμε από τα άτομα αυτά.
3. Στο δείγμα κρατήθηκαν όλες οι εναπομείνουσες απαντήσεις που προέρχονται από άνδρες λόγω του ότι η ομάδα αυτή δεν εκπροσωπήθηκε κατά την αναλογία 50% που είχε ζητηθεί από την σύμβαση, λόγω μη ικανοποιητικής ανταπόκρισης, παρά τις προσπάθειες που κατέβαλαν τόσο οι Οργανισμοί που μας ανέθεσαν την έρευνα όσο και οι ερευνητές/τριες της Υπατίας.

Έγινε προσπάθεια έτσι που να επιτευχθούν στο μέτρο του δυνατού οι πιο κάτω αναλογίες:

- Παντρεμένος/νη, συμβίωση 43%
- Ελεύθερος/η σε σχέση 53%
- Διαζευγμένος/η / σε διάσταση 4%

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

- Αναφορικά με τις ηλικιακές ομάδες επετεύχθη ο εξής καταμερισμός: Ηλικία 18-24, 25%. Ηλικία 25-30, 32%. Ηλικία 31-35, 43%.

β) **Ποιοτική έρευνα** μέσω της διοργάνωσης 4 ομάδων εστίασης (focus group discussions) δύο εκ των οποίων αποτελούνται από Κύπριους πολίτες και πολίτες της ΕΕ, ένα από κωφά άτομα και ένα από μετανάστες/στρίες/πρόσφυγες από χώρες εκτός ΕΕ. Η ποσοτική έρευνα πραγματοποιήθηκε στη βάση οδηγού συνεντεύξεων που ετοίμασε η ομάδα έργου. Για τους μεν κωφούς υπήρχε ταυτόχρονη διερμηνεία/νοηματικής, για τους/τις δε μετανάστες/στρίες η συζήτηση πραγματοποιήθηκε στα αγγλικά.

2.3 Ταυτότητα της ποσοτικής έρευνας

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε από 6/6/2019 έως 17/7/2019. Τα βασικά δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά του δείγματος παρουσιάζονται στις παρακάτω ενότητες:

1. Φύλο

Φύλο	Αριθμός	Ποσοστό στο δείγμα
Άνδρας	89	44.5%
Γυναίκα	111	55.5%
Σύνολο	200	100%

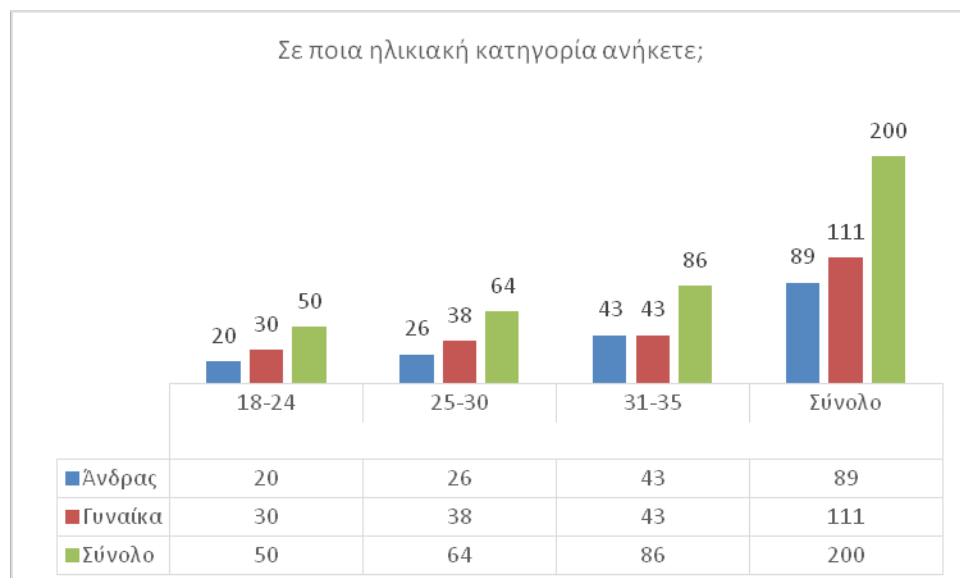
Βάση: όλο το δείγμα

2. Σε ποια ηλικιακή κατηγορία ανήκετε;

Ηλικιακή κατηγορία	Άνδρας	Γυναίκα	Σύνολο	Ποσοστό
18-24	20	30	50	25%
25-30	26	38	64	32%
31-35	43	43	86	43%
Σύνολο	89	111	200	100%
	44,5%	55.5%		

Βάση: όλο το δείγμα

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γράφημα 1: Ηλικιακή κατανομή του δείγματος

3. Υπηκοότητα

Υπηκοότητα	Ανδρας	Γυναίκα	Σύνολο
Κυπριακή	72	94	166
Υπήκοος χώρας μέλους της ΕΕ	4	12	16
Υπήκοος χώρας εκτός της ΕΕ (τρίτης χώρας)	13	5	18
Συνολο	89	111	200

Βάση: όλο το δείγμα

4. Αντιμετωπίζετε κάποιου είδους αναπηρία;

Αναπηρία (κωφοί)	Ανδρας	Γυναίκα	Σύνολο
Ναι	6	8	14
Όχι	83	103	186
Γενικό Σύνολο	89	111	200

Βάση: όλο το δείγμα

Η συμμετοχή κωφών στην ποσοτική έρευνα αντιπροσωπεύει το 7% το δείγματος.

5. Ποιο είναι το ψηλότερο ακαδημαϊκό προσόν που κατέχετε;

Ακαδημαϊκό προσόν	Ανδρας	Γυναίκα	Σύνολο
Άλλο (διευκρινίστε)	2	5	7
Απολυτήριο γυμνασίου		1	1

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Απολυτήριο λυκείου	22	20	42
Απολυτήριο Τεχνικής σχολής	6	2	8
Πτυχίο πανεπιστημίου	28	36	64
Μεταπτυχιακό / διδακτορικό	31	47	78
Σύνολο	89	111	200

Βάση: όλο το δείγμα

Το 71% του δείγματος κατέχει πτυχίο πανεπιστημίου ή και μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών, ποσοστό που είναι σαφώς μεγαλύτερο του μέσου όρου στην Κύπρο (περίπου το 32% του γενικού πληθυσμού είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης). Το 21% του δείγματος έχει υψηλότερο ακαδημαϊκό προσόν από τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση σαφώς μικρότερο του γενικού πληθυσμού που ανέρχεται σε 51% για τους άνδρες και 42% για τις γυναίκες, ενώ το 4% του δείγματος έχει απολυτήριο τεχνικής σχολής.

6. Οικογενειακή Κατάσταση

Οικογενειακή κατάσταση	Άνδρας	Γυναίκα	Σύνολο	ποσοστό
Ελεύθερος/η	39	26	65	32,5%
Παντρεμένος/η	23	41	64	32%
Συμβίωση	3	19	22	11%
Διαζευγμένος/η / σε διάσταση	4	4	8	4%
Σε σχέση	20	21	41	20,5%
Σύνολο	89	111	200	

Βάση: όλο το δείγμα

Οι γυναίκες δήλωσαν παντρεμένες σε ποσοστό 36,9% ενώ οι άνδρες δήλωσαν παντρεμένοι σε ποσοστό 25,8%. Ελεύθερες δήλωσαν οι γυναίκες σε ποσοστό το 23,4%, ενώ οι άνδρες σε ποσοστό 43,82%. Οι γυναίκες συμβιούν με τον σύντροφο τους σε ποσοστό 17%, ενώ οι άνδρες μόλις σε ποσοστό 4,5%. Σε σχέση είναι το 18,9% των γυναικών έναντι του 22,5% των ανδρών.

7. Έχετε παιδιά;

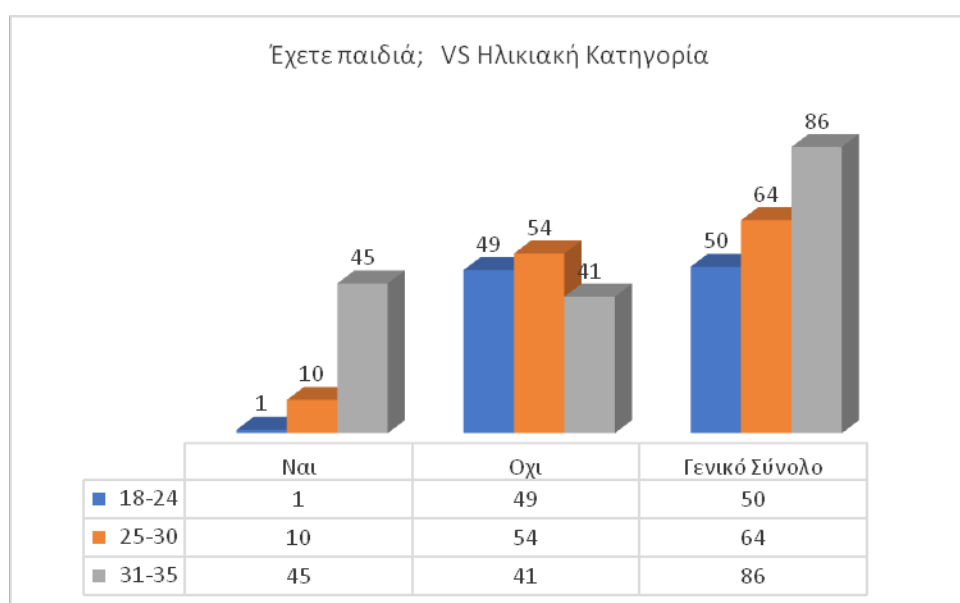
Φύλο	Ναι	Όχι
Άνδρα	20	69

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

ς		
Γυναίκα	36	75
Σύνολο	56	144

Βάση: όλο το δείγμα

Άνδρες με παιδιά αποτελούν το 10% του συνολικού δείγματος ή το 22,5% του ανδρικού πληθυσμού του δείγματος. Οι γυναίκες μητέρες αποτελούν το 18% του συνολικού δείγματος ή το 32,4% του γυναικείου πληθυσμού του δείγματος.

Γράφημα 2: Συχνότητα απαντήσεων για όσους έχουν παιδιά με βάση την ηλικιακή ομάδα

Από το παραπάνω γράφημα συνάγεται ότι οι γονείς ανήκουν κατά κύριο λόγο στην ηλικιακή ομάδα 31-35 με ποσοστό 80%. Η ηλικιακή ομάδα 25-30 καταλαμβάνει το 15,5%.

8. Μένετε σε δικό σας σπίτι / διαμέρισμα ή με τους γονείς;

Διαμονή	Άνδρας	Γυναίκα	Σύνολο
Σε δικό μου σπίτι/διαμέρισμα	41	81	122
Με τους γονείς	38	22	60
Κανένα από τα δύο	10	8	18
Σύνολο	89	111	200

Βάση: όλο το δείγμα

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Οι γυναίκες δήλωσαν σε ποσοστό 73% ότι μένουν σε δικό τους διαμέρισμα/σπίτι έναντι ποσοστού 46% των ανδρών. «Με τους γονείς» δήλωσε το 43% των ανδρών έναντι του 19,8% των γυναικών. Σε «κανένα από τα δύο» δήλωσε το 11,2% των ανδρών έναντι του 7,2% των γυναικών.

Η πλειοψηφία των ατόμων που δήλωσαν ότι δεν έχουν δικό τους σπίτι ή δεν διαμένουν με τους γονείς τους είναι άνδρες Υπήκοοι Τρίτων Χωρών σε καθεστώς αιτητών ασύλου.

9. Ποιο είναι το καθεστώς απασχόλησής σας;

Φύλο	Πλήρους απασχόλησης	Μερικής απασχόλησης	Έκτακτος/η	Άνεργος/η	Φοιτητής/τρια	Σύνολο
Άνδρας	51	16		10	12	89
Γυναίκα	73	9	2	7	20	111
Σύνολο	124	25	2	17	32	200

Βάση: όλο το δείγμα

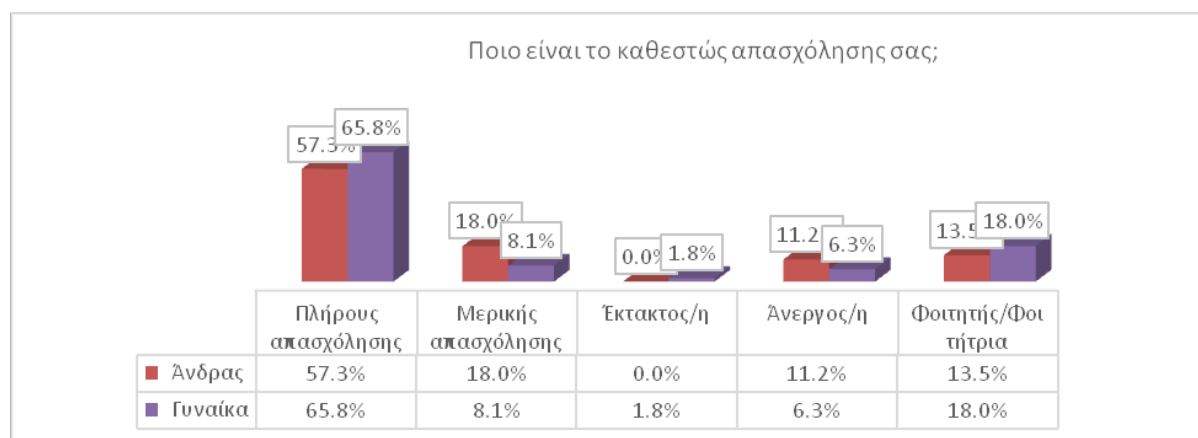

Γράφημα 3: Καθεστώς απασχόλησης ανδρών και γυναικών

Το δείγμα βρίσκεται σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης σε ποσοστό 62%, και σε μερική απασχόληση σε ποσοστό 12,5%. Ο φοιτητικός πληθυσμός αποτελεί το 16% του δείγματος, ενώ οι άνεργοι/ες αποτελούν το 8,5%. Ο συνολικός αριθμός απασχολούμενων είναι 151/200 άτομα ή ποσοστό 75,5%. Δεν μπορούν να γίνουν συγκρίσεις με τον γενικό

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

πληθυσμό της ίδιας ηλικιακής κατηγορίας καθότι το δείγμα δεν είναι σταθμισμένο.

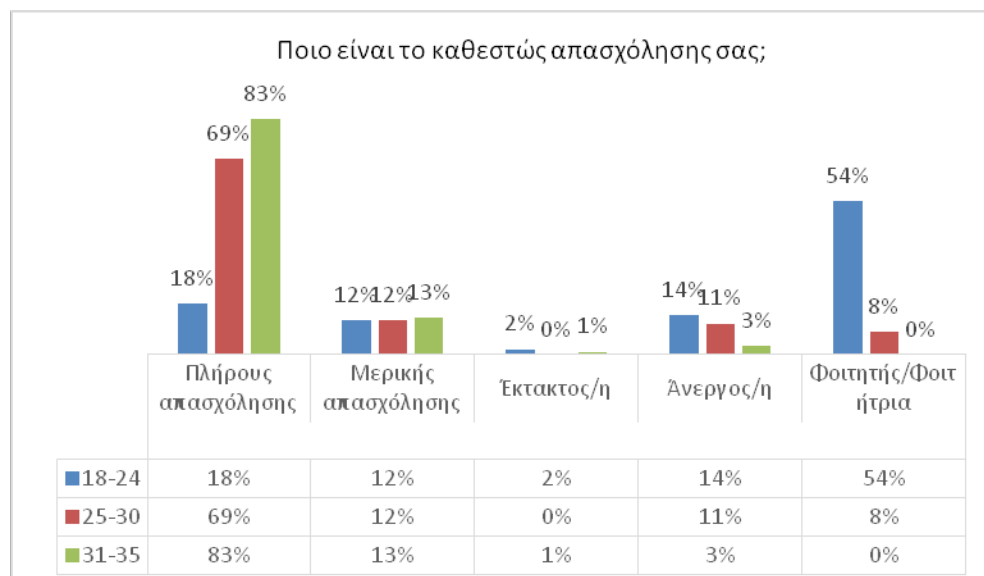
Γράφημα 4. Συγκριτικός πίνακας καθεστώτος απασχόλησης ανδρών και γυναικών

Οι γυναίκες καταγράφουν ποσοστό 65,8% στην πλήρη απασχόληση έναντι του 57,3% των ανδρών. Στη μερική απασχόληση οι άνδρες καταγράφουν ποσοστό 18%, έναντι του 8,1% των γυναικών. Η ανεργία φαίνεται να πλήττει περισσότερο τους άνδρες του δείγματος με 11,2% έναντι του 6,3% των γυναικών. Τα αποτελέσματα δεν προσφέρονται για συγκρίσεις με τον γενικό πληθυσμό της ίδιας ηλικιακής κατηγορίας καθότι το δείγμα δεν είναι σταθμισμένο.

Ηλικιακή κατηγορία	Πλήρους απασχόλησης	Μερικής απασχόλησης	Έκτακτος/η	Άνεργος/η	Φοιτητής/Φοιτήτρια	Σύνολο
18-24	9	6	1	7	27	50
25-30	44	8		7	5	64
31-35	71	11	1	3		86
Σύνολο	124	25	2	17	32	200

Βάση: όλο το δείγμα

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γράφημα 5: Ανάλυση καθεστώτος απασχόλησης ανά ηλικιακή κατηγορία

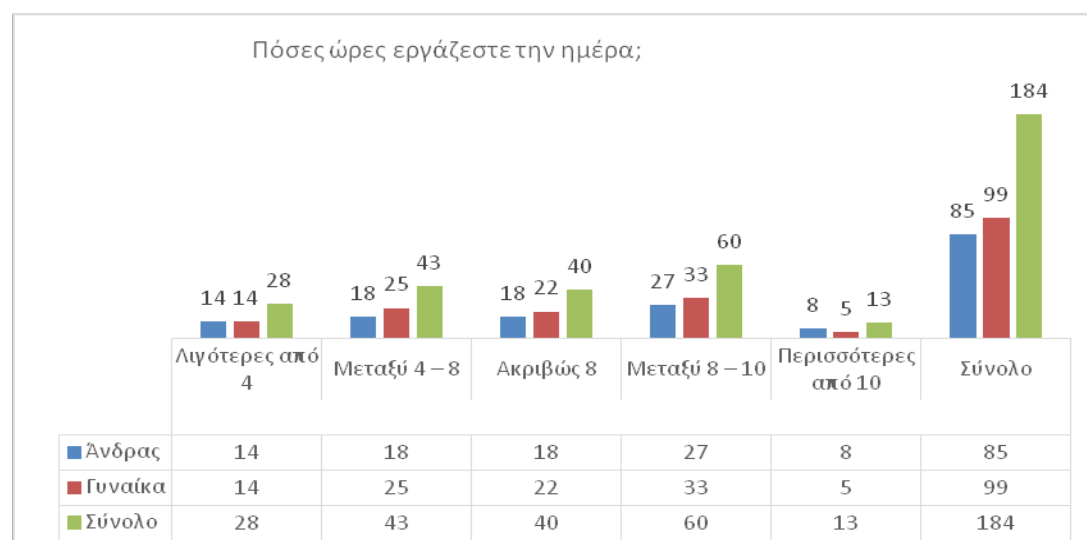
Όπως αναμενόταν η ηλικιακή κατηγορία 18-24 έχει τη μικρότερη συμμετοχή στην απασχόληση με συνολικό ποσοστό 32%, ακολουθούμενη από την ηλικιακή κατηγορία 25-30 η οποία καταλαμβάνει ποσοστό 83% απασχόλησης, ενώ η κατηγορία 31-35 να καταλαμβάνει ποσοστό απασχόλησης 97%. Η πλήρης απασχόληση είναι επίσης κλιμακούμενη βάση της ηλικιακής ομάδας ξεκινώντας από 18% στους νεότερους και φτάνοντας στο 83% στους μεγαλύτερους. Η μερική απασχόληση δεν διαφοροποιείται με βάση την ηλικία. Ο φοιτητικός πληθυσμός στην ηλικιακή κατηγορία 18-24 ανέρχεται σε 54%. Συνεπώς, η ηλικιακή κατηγορία 18-24 δεν έχει εισέλθει στην αγορά εργασίας σε σημαντικό βαθμό. Η ανεργία πλήττει κυρίως τις ηλικιακές κατηγορίες 18-24 σε ποσοστό 14% έναντι της κατηγορίας 25-30 που δηλώνουν άνεργοι σε ποσοστό 11%.

10. Πόσες ώρες εργάζεστε την ημέρα;

Ώρες εργασίας ημερησίως	Άνδρας	Γυναίκα	Σύνολο
Λιγότερες από 4	14	14	28
Μεταξύ 4 - 8	18	25	43
Ακριβώς 8	18	22	40
Μεταξύ 8 - 10	27	33	60
Περισσότερες από 10	8	5	13
Σύνολο	85	99	184

Βάση: όσοι απάντησαν

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γράφημα 6: Συχνότητα απαντήσεων για τις ώρες εργασίας ανδρών και γυναικών

Απασχόληση μεταξύ 8-10 ωρών δήλωσε το 32,5% όσων απάντησαν στην ερώτηση, «μεταξύ 4-8» το 24,4%, «ακριβώς 8» δήλωσε το 21,7%, ενώ λιγότερες από 4 δήλωσε το 15,2%. Ποσοστό 7% δήλωσε ότι εργάζεται περισσότερο από 10 ώρες. Συνεπώς, το θεσμοθετημένο οκτάωρο ακολουθείται από το 20% του δείγματος.

3. Ευρήματα της έρευνας πεδίου δομημένου ερωτηματολογίου

Ερ 11. Ποια είναι η γνώμη σας στις παρακάτω δηλώσεις

Πίνακας Ερ.11.1 Η καθαριότητα του σπιτιού πρέπει να είναι κυρίως ευθύνη των γυναικών

Φύλο	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος /η	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	Δεν έχω άποψη	Σύνολο
Άνδρας	35	42	3	7	1	1	89
Γυναίκα	67	39	2	3			111
Σύνολο	102	81	5	10	1	1	200

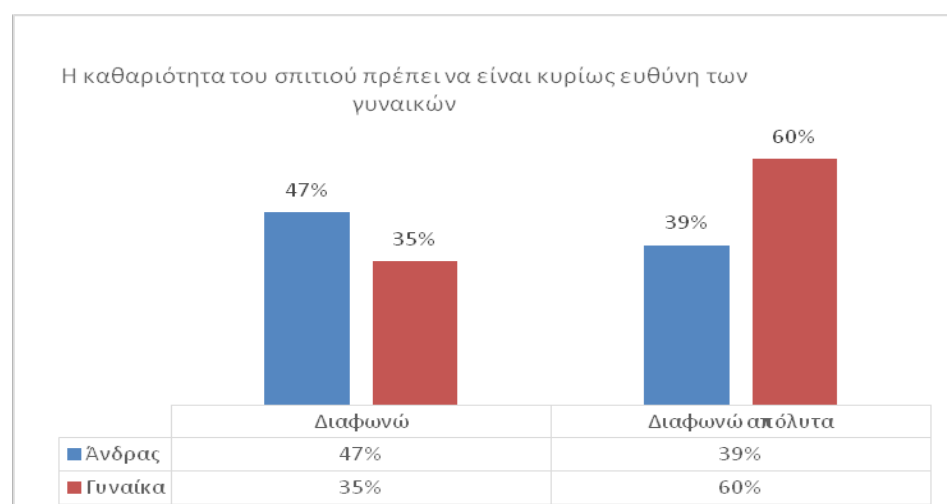
Βάση: όλο το δείγμα

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γράφημα 7: Συχνότητα απαντήσεων ανδρών και γυναικών

Στο παραπάνω γράφημα παρουσιάζονται οι επιλογές των ερωτώμενων/θεισών οι οποίοι/ες απάντησαν «Διαφωνώ απόλυτα» σε ποσοστό 51% και «Διαφωνώ» σε ποσοστό 40.5%. Ειδικότερα οι δύο προαναφερθείσες επιλογές καταλαμβάνουν το 90.45% του δείγματος και στοιχειοθετούν με συντριπτική πλειοψηφία τη διαφωνία των ερωτώμενων/θεισών σχετικά με την κατά κύριο λόγο ευθύνη της γυναίκας στην καθαριότητα του σπιτιού. Οι υπόλοιπες απαντήσεις «δεν είμαι σίγουρος» λαμβάνει 2.5%, «Συμφωνώ» 5% οι οποίες είναι στατιστικά χαμηλής σημασίας.

Γράφημα 8: Συγκριτική ανάλυση απαντήσεων ανδρών και γυναικών στα πεδία «Διαφωνώ» και «Διαφωνώ απόλυτα»

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η διαφοροποίηση ανδρών και γυναικών ως προς τον βαθμό διαφωνίας στο συγκεκριμένο θέμα με τις γυναίκες να καταγράφουν ποσοστό 60% απόλυτης διαφωνίας έναντι του 39% των ανδρών. Αντίστοιχα, η κατηγορία απαντήσεων «Διαφωνώ» καταλαμβάνει το 47% των ανδρών έναντι του 35% των γυναικών. Τα αποτελέσματα αυτά καταγράφουν την τάση των γυναικών να είναι περισσότερο διεκδικητικές και να παλεύουν περισσότερο για την εξάλειψη των στερεότυπων έμφυλων αντιλήψεων έναντι των ανδρών σε ένα θέμα που αποτελεί έμφυλο στερεότυπο στις σχέσεις ανδρών και γυναικών στην οικογένεια, αλλά κι ένα σημαντικό εμπόδιο για την ένταξη και ανέλιξη των γυναικών στην αγορά εργασίας.

Ερ.11.2 Εξωτερικές δουλειές, όπως ψώνια από υπεραγορές, επιλογή/αγορά ρουχισμού και υποδημάτων για τα παιδιά, δημόσιες υπηρεσίες, τράπεζα κτλ πρέπει να συμβάλλουν και οι δύο γονείς (και οι δύο σύντροφοι)

Φύλο	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος/η	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	Δεν έχω άποψη	Σύνολο
Άνδρας	22	30	5	12	19	1	89
Γυναίκα	32	20	3	12	44		111
Σύνολο	54	50	8	24	63	1	200

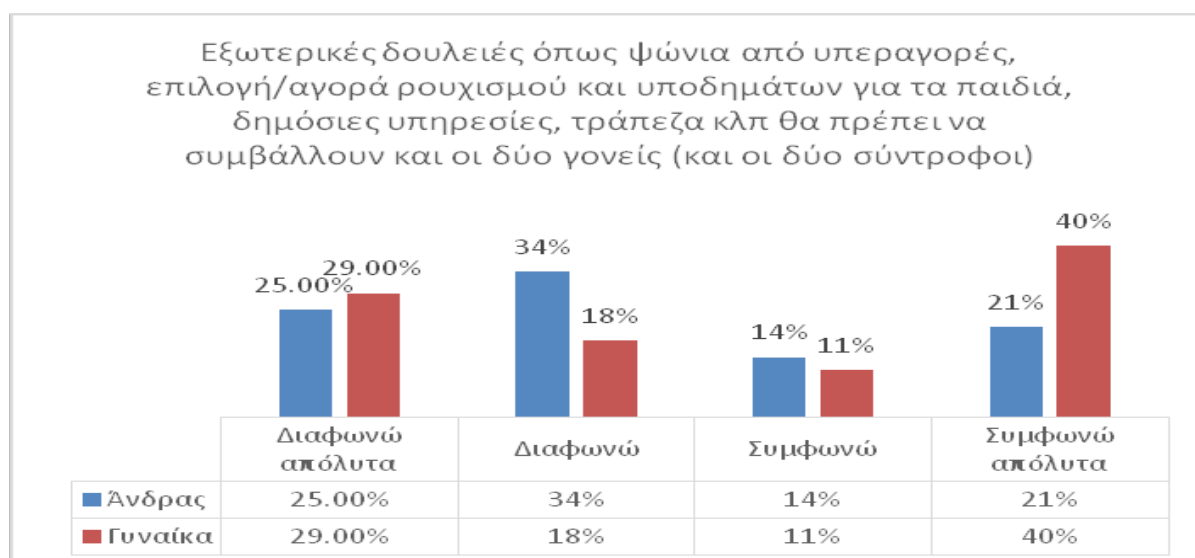
Βάση: όλο το δείγμα

Γράφημα 9: Συχνότητα απαντήσεων ανδρών και γυναικών

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Το παραπάνω γράφημα παρουσιάζει τις απόψεις των ερωτώμενων στο οποίο παρατηρείται σημαντική συμμετοχή στις κατηγορίες «διαφωνώ απόλυτα» και «διαφωνώ» της τάξης του 52% και στις κατηγορίες «συμφωνώ» και συμφωνώ απόλυτα της τάξης του 43,5%. Οι στάση αυτή των ερωτώμενων/θεισών δημιουργεί ερωτηματικά ως προς τη συνάφεια των απαντήσεων με την Ερώτηση 11.1, στην οποία το δείγμα είχε ταχθεί με συντριπτική πλειοψηφία κατά των έμφυλων ρόλων για την καθαριότητα του σπιτιού.

Γράφημα 10: Συγκριτική ανάλυση απαντήσεων ανδρών και γυναικών για το διαμοιρασμό των ρόλων στις εξωτερικές δουλειές ενός νοικοκυριού

Η διαφοροποίηση των στάσεων ανδρών και γυναικών γίνεται περισσότερο εμφανής στις επιλογές της κατηγορίας «διαφωνώ» στο οποίο οι άνδρες καταγράφουν ποσοστό 34% έναντι των γυναικών που διαφωνούν σε ποσοστό 18%. Αντίστοιχα, στην κατηγορία «Συμφωνώ απόλυτα» οι γυναίκες καταγράφουν ποσοστό 40% έναντι των ανδρών που συμφωνούν απόλυτα σε ποσοστό 21%.

Ερ.11.3 Για τη βοήθεια των παιδιών με σχολικές εργασίες και διάβασμα θα πρέπει να συμβάλλουν και οι δύο γονείς

Φύλο	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος/η	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	Δεν έχω άποψη	Γενικό Σύνολο

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

					α		ο
Άνδρας	18	4		23	44		89
Γυναίκα	4	1	1	26	77	2	111
Γενικό Σύνολο	22	5	1	49	121	2	200

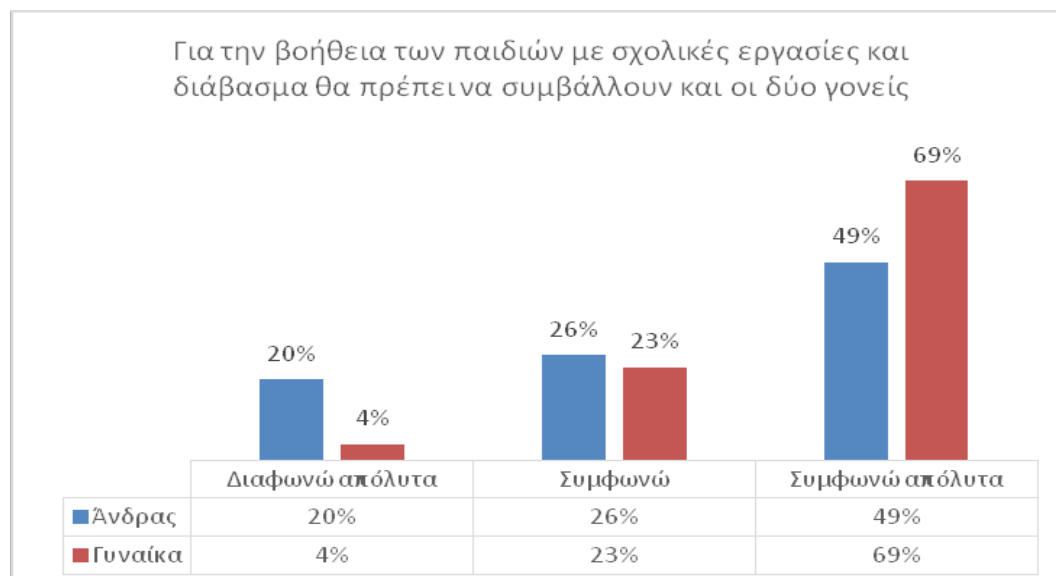
Βάση: όλο το δείγμα

Γράφημα11: Συχνότητα απαντήσεων ανδρών και γυναικών για την ευθύνη διαβάσματος των παιδιών

Αναφορικά με την παραπάνω δήλωση, το 60,5% των ερωτηθέντων/θεισών συμφωνεί απόλυτα, ενώ το 24,5% συμφωνεί, το σύνολο «Συμφωνώ απόλυτα» και «Συμφωνώ» καταλαμβάνει το 85% του δείγματος. Διαφωνεί απόλυτα το 11% του δείγματος. Οι υπόλοιπες κατηγορίες επιλογών δεν καταγράφουν ποσοστά αξιόλογα σχολιασμού.

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

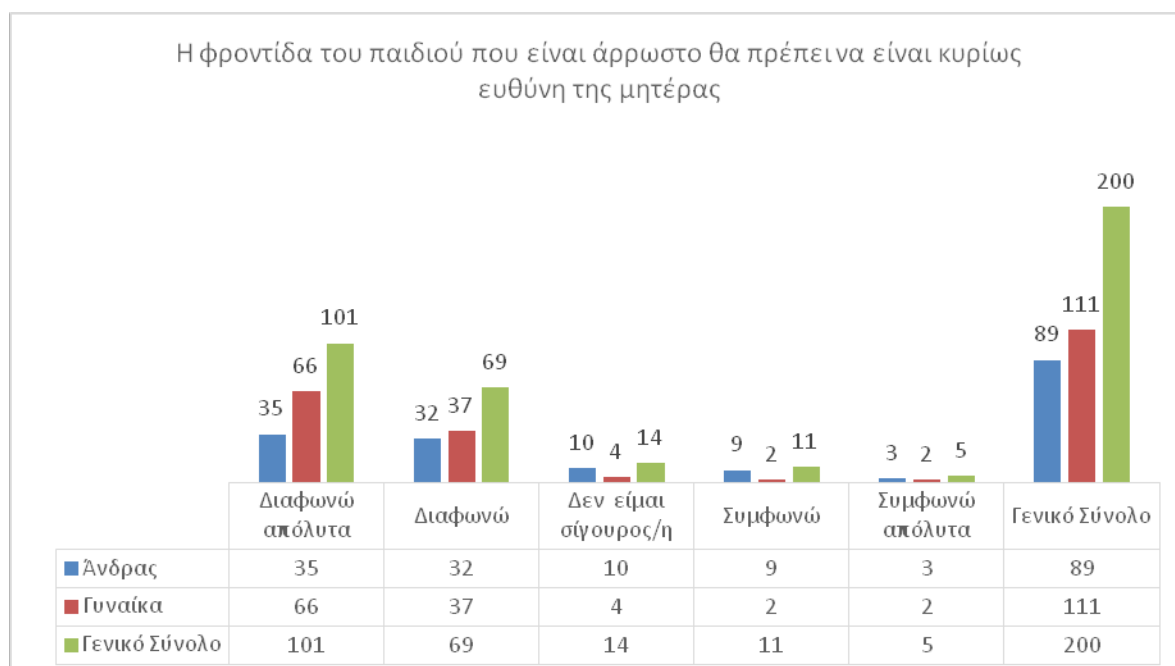
Γράφημα 12: Συγκριτική ανάλυση απαντήσεων ανδρών και γυναικών στα πεδία «Διαφωνώ απόλυτα», «Συμφωνώ», «Συμφωνώ απόλυτα» για το διάβασμα των παιδιών

Αναφορικά με τις παραπάνω επιλογές η κατηγορία «Διαφωνώ απόλυτα» καταγράφει ποσοστό 20% στους άνδρες έναντι του ποσοστού 4% στις γυναίκες. Η κατηγορία «συμφωνώ» καταγράφει παραπλήσια ποσοστά σε άνδρες και γυναίκες με 26% και 23% αντίστοιχα. Η κατηγορία συμφωνώ απόλυτα καταγράφει απόκλιση της τάξης του 20% με τις γυναίκες να καταγράφουν ποσοστό 69% έναντι του 49% των ανδρών. Τα αποτελέσματα αυτά καταγράφουν την τάση των γυναικών να αμφισβητούν τους έμφυλους ρόλους –σε ένα θέμα που αποτελεί έμφυλο στερεότυπο στις σχέσεις ανδρών και γυναικών στην οικογένεια. Από την άλλη μεριά, το 20% των ανδρών που διαφωνεί απόλυτα υποδηλώνει ότι ένα σημαντικό ποσοστό ανδρών παραμένει παραδοσιακά προσηλωμένο στους έμφυλους ρόλους στην ανατροφή των παιδιών.

Ερ.11.4 Η φροντίδα του παιδιού που είναι άρρωστο θα πρέπει να είναι κυρίως ευθύνη της μητέρας

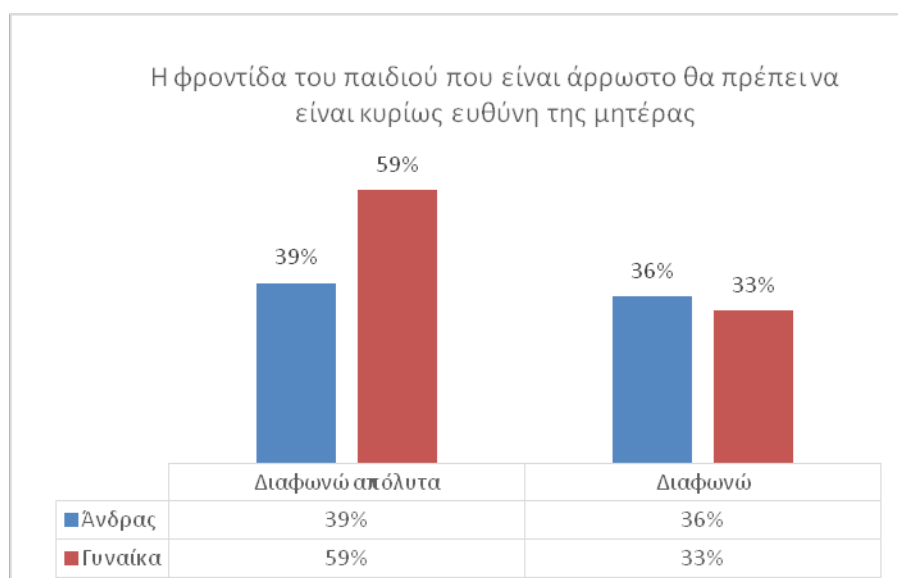
Φύλο	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος/η	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	Γενικό Σύνολο
Άνδρας	35	32	10	9	3	89
Γυναίκα	66	37	4	2	2	111
Γενικό Σύνολο	101	69	14	11	5	200

Βάση: όλο το δείγμα

Γράφημα13: Συχνότητα απαντήσεων ανδρών και γυναικών για την ευθύνη φροντίδας άρρωστου παιδιού

Αναφορικά με την παραπάνω δήλωση, το 50,5% των ερωτηθέντων/θεισών διαφωνεί απόλυτα, ενώ το 34,5% συμφωνεί, το σύνολο «Συμφωνώ απόλυτα» και «Συμφωνώ» καταλαμβάνει το 85% του δείγματος. Με εξαίρεση την κατηγορία «Δεν είμαι σίγουρος» που λαμβάνει το 7% των απαντήσεων, οι υπόλοιπες κατηγορίες επιλογών δεν καταγράφουν ποσοστά αξιόλογα σχολιασμού.

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γράφημα 14: Συγκριτική ανάλυση απαντήσεων ανδρών και γυναικών στα πεδία «Διαφωνώ απόλυτα», «Διαφωνώ» για την φροντίδα άρρωστου παιδιού

Αναφορικά με τις παραπάνω επιλογές οι γυναίκες καταγράφουν απόλυτη διαφωνία με ποσοστό 59% έναντι του 39% που δηλώνουν οι άνδρες, διαφορά 20 ποσοστιαίες μονάδες. Τα ποσοστά διαφωνίας καταγράφουν μικρότερη απόκλιση με τους άνδρες να δηλώνουν 36% και τις γυναίκες 33%.

Ο δείκτης ισότητας του EIGE (2017), επισημαίνει ότι η μεγαλύτερη πρόκληση είναι το γεγονός ότι οι γυναίκες είναι πιο πιθανό να ξοδεύουν χρόνο για να φροντίσουν την οικογένειά τους (50% έναντι 34% των ανδρών). Μεταξύ των ζευγαριών με παιδιά, το 92% των γυναικών έχει καθημερινές ευθύνες σε σχέση με το 70% των ανδρών. Σύμφωνα με τον ίδιο δείκτη, το 81% των γυναικών, σε σύγκριση με μόνο το 27% των ανδρών, αναλαμβάνει το μαγείρεμα και το σπίτι κάθε μέρα για τουλάχιστον 1 ώρα.

Ερ.11.5 Μια γυναίκα πρέπει να είναι διατεθειμένη να μειώσει/διακόψει την εργασία της για χάρη της οικογένειάς της

Φύλο	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος /η	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	Δεν έχω άποψη	Σύνολο
Άνδρας	28	36	9	10	3	3	89
Γυναίκα	53	31	13	9	3	1	111
Σύνολο	81	67	22	19	6	4	200

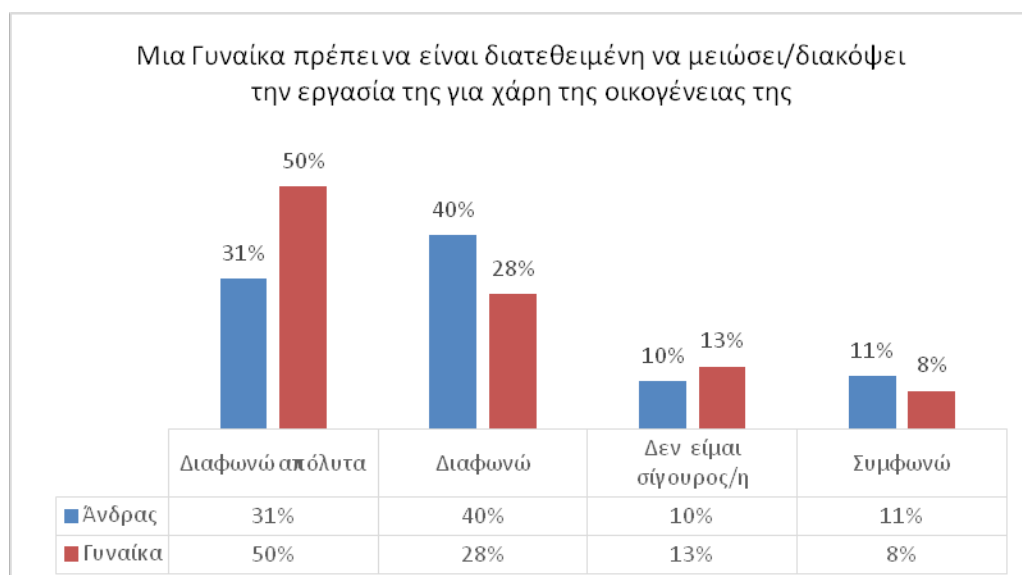
Βάση: όλο το δείγμα

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γράφημα 15: Συχνότητα απαντήσεων ανδρών και γυναικών για την μείωση/διακοπή της εργασίας της γυναίκας για χάρη της οικογένειάς της

Αναφορικά με την παραπάνω δήλωση το 40,5% των ερωτηθέντων διαφωνεί απόλυτα, ενώ ποσοστό 33,5% διαφωνεί, σύνολο 74% του δείγματος. Ωστόσο, καταγράφεται ποσοστό 11% που κρατά αποστάσεις (δεν είναι σίγουρο) από τη δήλωση, ενώ ποσοστό 9,5% συμφωνεί με την δήλωση.

Γράφημα 16: Συγκριτική ανάλυση απαντήσεων ανδρών και γυναικών στα πεδία «Διαφωνώ απόλυτα», «Διαφωνώ», «Δεν είμαι σίγουρος/η» και «Συμφωνώ» για το ενδεχόμενο μια γυναίκα να μειώσει/σταματήσει την εργασία της για χάρη της οικογένειάς της

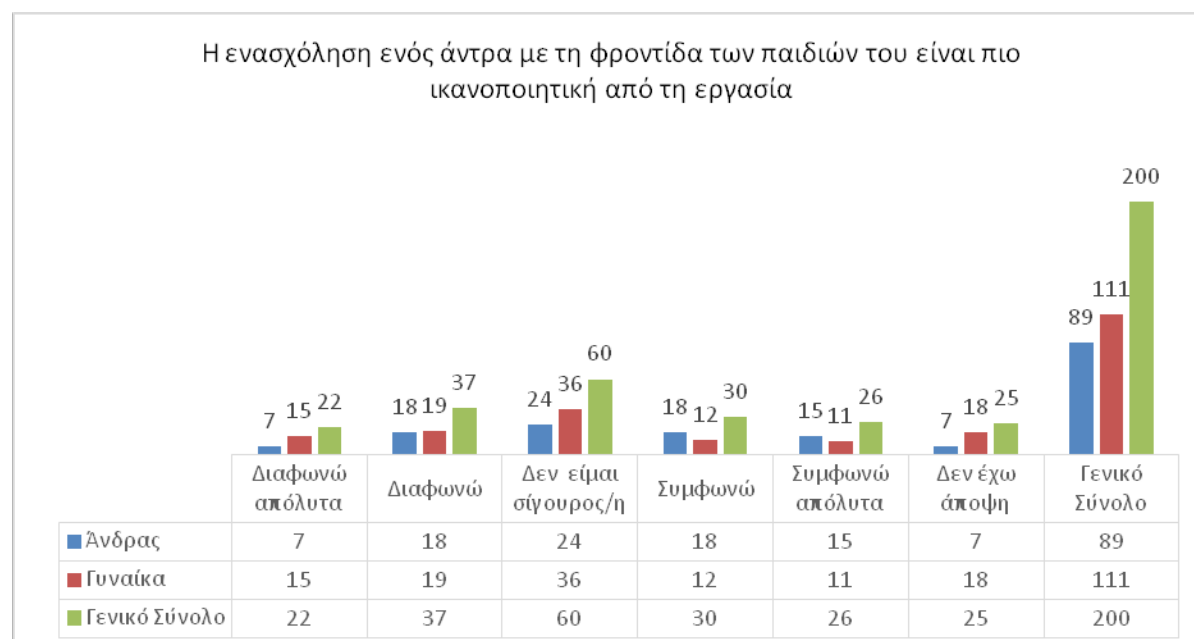
Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Αναφορικά με την παραπάνω δήλωση, οι γυναίκες καταγράφουν απόλυτη διαφωνία σε ποσοστό 50%, έναντι του 31% των ανδρών σημειώνοντας απόκλιση 19%, ενώ οι γυναίκες διαφωνούν σε ποσοστό 28%, έναντι 40% των ανδρών σημειώνοντας απόκλιση 12%. Ενδιαφέρον παρουσιάζει ότι οι γυναίκες τηρούν απόσταση από τη δήλωση σε ποσοστό 13% έναντι του 10% των ανδρών. Επίσης, καταγράφεται σύμφωνη γνώμη ανδρών και γυναικών για τη δήλωση σε ποσοστό 11% και 8% αντίστοιχα, που σημαίνει ότι αυτό το ποσοστό αποδέχεται το έμφυλο στερεότυπο για την προσήλωση της γυναίκας στη δημιουργία και φροντίδα της οικογένειας, θυσιάζοντας την επαγγελματική της εξέλιξη.

Ερ.11.6 Η ενασχόληση ενός άντρα με τη φροντίδα των παιδιών του είναι πιο ικανοποιητική από τη εργασία

Φύλο	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος/η	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	Δεν έχω άποψη	Σύνολο
Άνδρας	7	18	24	18	15	7	89
Γυναίκα	15	19	36	12	11	18	111
Σύνολο	22	37	60	30	26	25	200

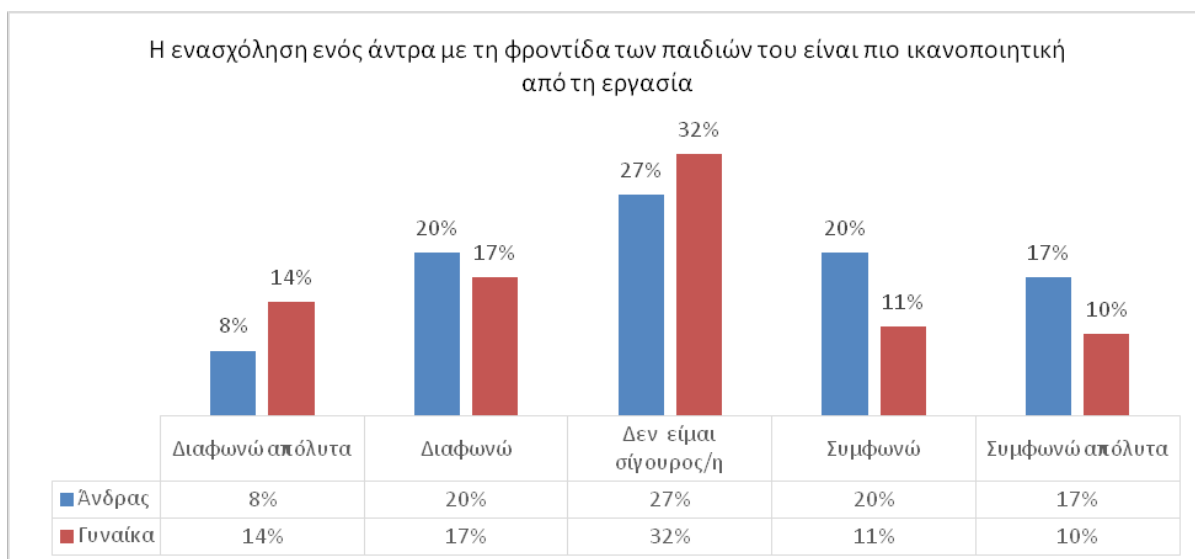
Βάση: όλο το δείγμα

Γράφημα 17: Συχνότητα απαντήσεων ανδρών και γυναικών ότι η ενασχόληση του άνδρα με την οικογένεια είναι πιο ικανοποιητική από την εργασία

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Η συγκεκριμένη δήλωση καταγράφει σημαντικές προτιμήσεις σε όλα τα δυνητικά πεδία επιλογών. Υψηλότερη τιμή καταγράφεται στο πεδίο «δεν είμαι σίγουρος/η» σε ποσοστό 30% που καταδεικνύει ότι είναι μάλλον πολύ προχωρημένη ως προοπτική για να τύχει αποδοχής. Διαφωνία με τη δήλωση εκδήλωσε το 18,5% των ερωτηθέντων/θεισών, ενώ οι υπόλοιπες επιλογές καταγράφουν συμφωνία σε ποσοστό 15%, απόλυτη συμφωνία σε ποσοστό 13%, και απόλυτη διαφωνία σε ποσοστό 11%. Δεν εξέφρασε άποψη το 12,5% του δείγματος.

Γράφημα 18: Συγκριτική ανάλυση απαντήσεων ανδρών και γυναικών για το ενδεχόμενο ένας άνδρας να απολαμβάνει περισσότερο από την εργασία την ενασχόληση με τα παιδιά

Δεν παρατηρείται μεγάλη απόκλιση στις επιλογές ανδρών και γυναικών στη συγκεκριμένη δήλωση. Οι άνδρες δείχνουν μεγαλύτερη αποδοχή στις κατηγορίες «συμφωνώ» και «συμφωνώ απόλυτα» με 9% και 7% έναντι των γυναικών.

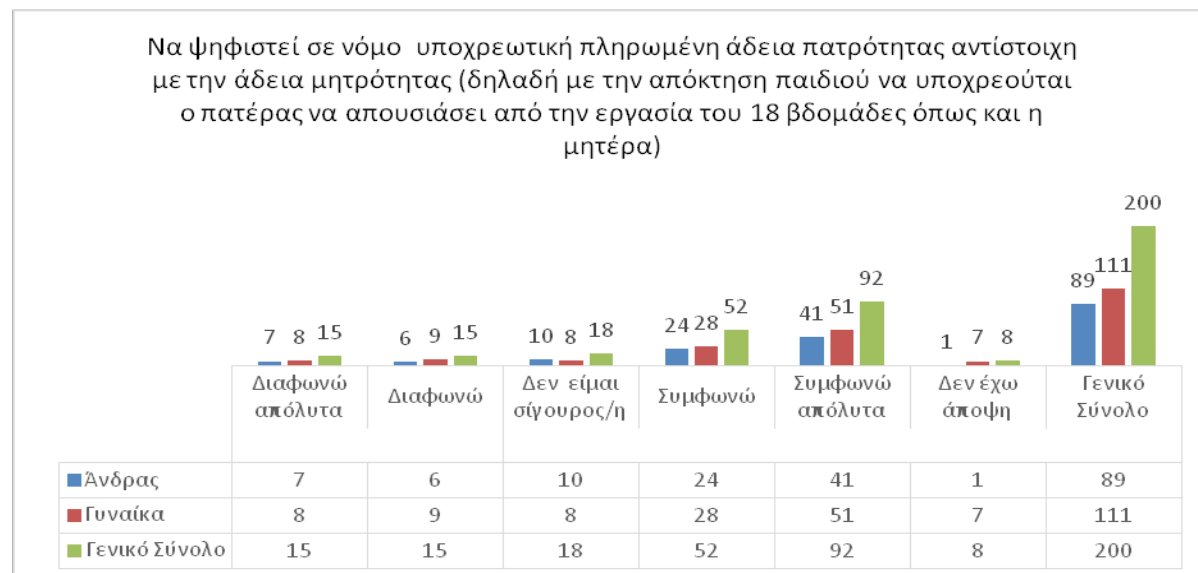
Ερ.11.7 Να ψηφιστεί σε νόμο υποχρεωτική πληρωμένη άδεια πατρότητας αντίστοιχη με την άδεια μητρότητας (δηλαδή με την απόκτηση παιδιού να υποχρεούται ο πατέρας να απουσιάσει από την εργασία του 18 βδομάδες όπως και η μητέρα)

Φύλο	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος/η	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	Δεν έχω άποψη	Σύνολο
------	-----------------	---------	----------------------	---------	-----------------	---------------	--------

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Άνδρας	7	6	10	24	41	1	89
Γυναίκα	8	9	8	28	51	7	111
Σύνολο	15	15	18	52	92	8	200

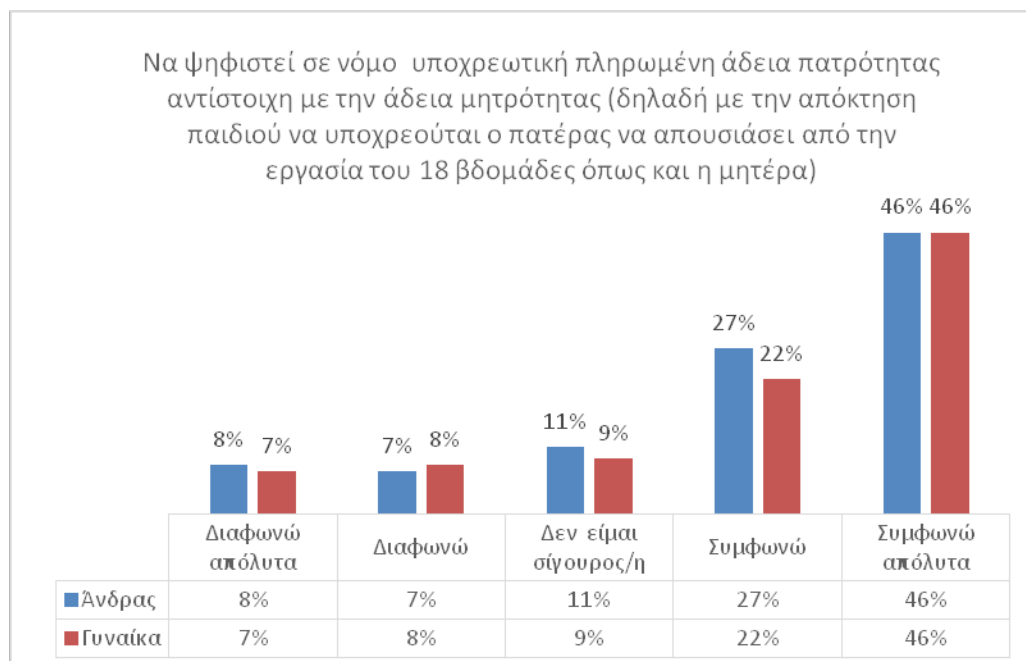
Βάση: όλο το δείγμα

Γράφημα 19: Συχνότητα απαντήσεων για την σκοπιμότητα υποχρεωτικής άδειας πατρότητας.

Για την συγκεκριμένη δήλωση, η κατηγορία «συμφωνώ απόλυτα» καταλαμβάνει ποσοστό 46%, και η κατηγορία «συμφωνώ» ποσοστό 26%, σύνολο αποδοχής 72%. Η κατηγορία «δεν είμαι σίγουρος/η» καταλαμβάνει ποσοστό 9%. Οι υπόλοιπες κατηγορίες δεν λαμβάνουν ποσοστά με κάποια στατιστική σημασία.

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γράφημα 20: Συγκριτική ανάλυση της θέσης ανδρών και γυναικών για την υποχρεωτική άδεια πατρότητας

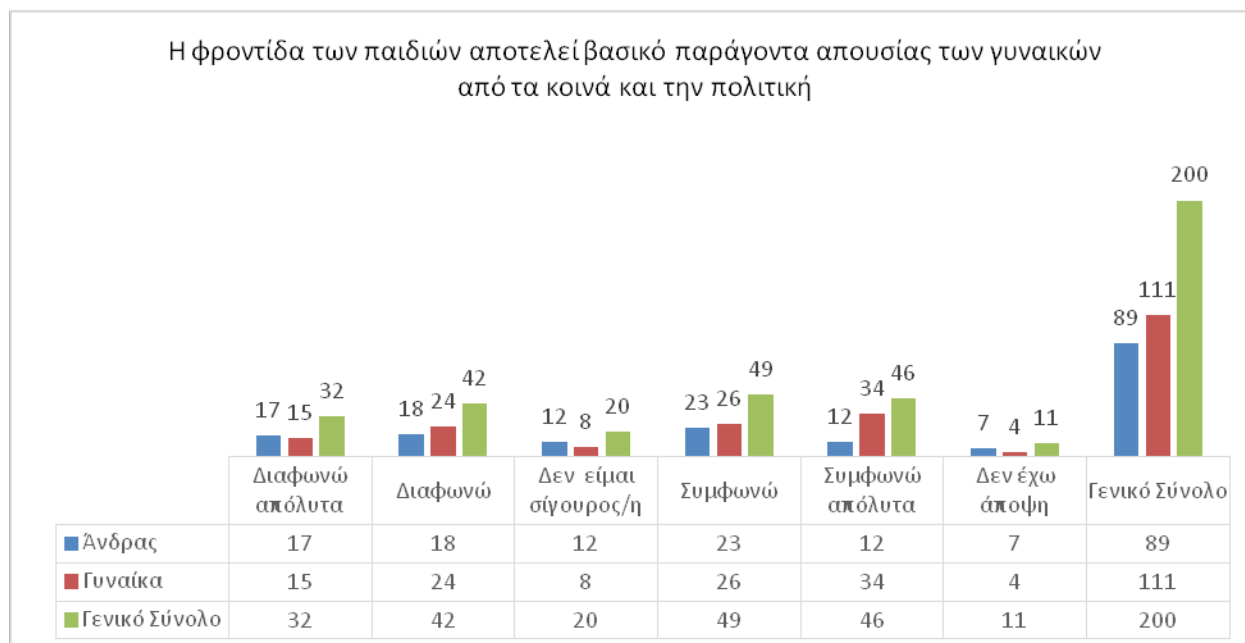
Η συμπεριφορά των φύλων στην παραπάνω δήλωση δεν παρουσιάζει κάποιες ιδιαίτερες αποκλίσεις.

Ερ.11.8 Η φροντίδα των παιδιών αποτελεί βασικό παράγοντα απουσίας των γυναικών από τα κοινά και την πολιτική

Φύλο	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος/η	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	Δεν έχω άποψη	Σύνολο
Άνδρας	17	18	12	23	12	7	89
Γυναίκα	15	24	8	26	34	4	111
Σύνολο	32	42	20	49	46	11	200

Βάση: όλο το δείγμα

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γράφημα 21: Η συχνότητα απαντήσεων ανδρών και γυναικών για τον λόγο που οι γυναίκες απουσιάζουν από τα κοινά και την πολιτική

Η παραπάνω δήλωση καταλαμβάνει απαντήσεις σε όλα τα πεδία των πιθανών επιλογών. «Συμφωνώ» εκφράζει το 24,5% του δείγματος, «Συμφωνώ απόλυτα» το 23% του δείγματος, σύνολο των δύο 47,5%. Από την άλλη μεριά, «Διαφωνώ» εκφράζει το 21% του δείγματος, «Διαφωνώ απόλυτα» εκφράζει το 16% του δείγματος, σύνολο των δύο 37%. Δεν είναι σίγουρο το 10% του δείγματος. Προφανώς το 47% του δείγματος δεν θεωρεί ότι η φροντίδα των παιδιών αποτελεί από μόνο του ανασχετικό παράγοντα για τη γυναίκα να συμμετάσχει στα κοινά και στην πολιτική.

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γραφημα 22: Συγκριτική ανάλυση απαντήσεων ανδρών και γυναικών για τον παράγοντα που η γυναίκα απουσιάζει από τα κοινά και την πολιτική

Οι προτιμήσεις ανδρών και γυναικών στη παραπάνω δήλωση δεν παρουσιάζει ιδιαίτερες αποκλίσεις ως προς το φύλο με εξαίρεση την κατηγορία «συμφωνώ απόλυτα» με τις γυναίκες να καταγράφουν ποσοστό 30% έναντι ποσοστού 13% των ανδρών.

Ερ.11.9 Θεωρώ ότι ο σύντροφος/σύζυγος είναι αυτός που πρέπει να έχει την ευθύνη των οικονομικών του νοικοκυριού μας

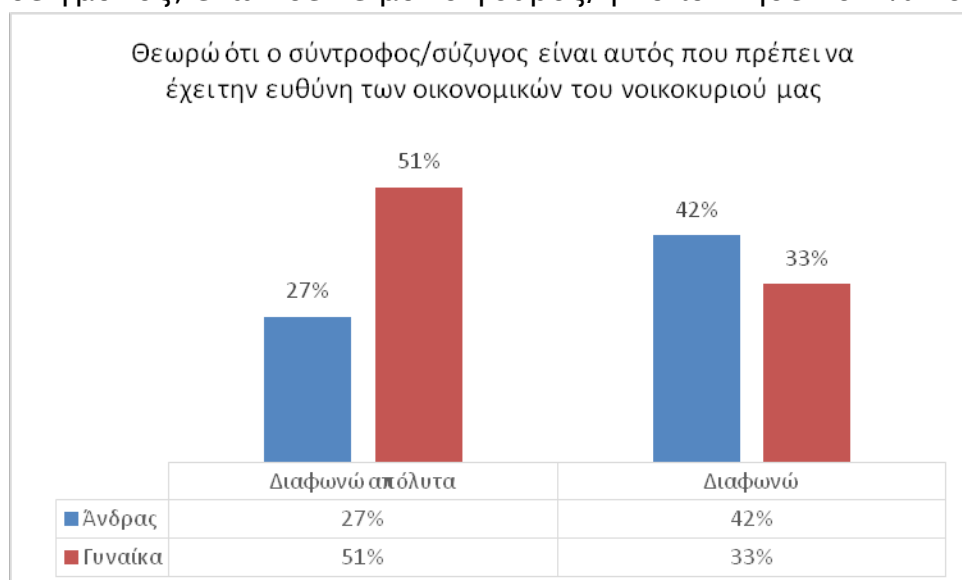
ΦΥΛΟ	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος/η	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	Δεν έχω άποψη	Σύνολο
Άνδρας	24	37	9	12	4	3	89
Γυναίκα	57	37	5	5	5	2	111
Σύνολο	81	74	14	17	9	5	200

Βάση: όλο το δείγμα

Γράφημα 23: Συχνότητα απαντήσεων για την ευθύνη των οικονομικών του νοικοκυριού από τον άνδρα

Η παραπάνω δήλωση καταγράφει υψηλά ποσοστά στις κατηγορίες «διαφωνώ απόλυτα» με 40,5% και στην κατηγορία «διαφωνώ» με ποσοστό 37% - σύνολο 77,5%. «Συμφωνώ» απάντησε το 8,5% του δείγματος, ενώ «δεν είμαι σίγουρος/η» απάντησε το 7% του δείγματος.

Γράφημα 24: Συγκριτική ανάλυση απόψεων ανδρών και γυναικών για την ευθύνη των οικονομικών του νοικοκυριού

Στην παραπάνω δήλωση υπάρχει σαφής διαφοροποίηση μεταξύ ανδρών και γυναικών, με τις γυναίκες να καταγράφουν ποσοστό 51% απόλυτης διαφωνίας έναντι του 27% των ανδρών. Αντίθετα, στην κατηγορία

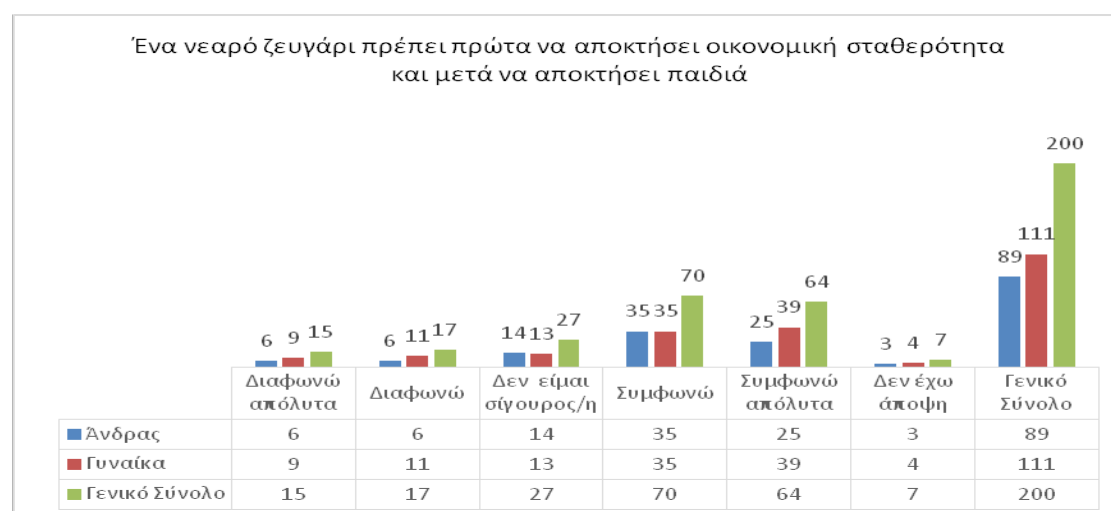
Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

«διαφωνώ» οι άνδρες καταγράφουν ποσοστό 42% έναντι του 33% των γυναικών. Και σε αυτή τη δήλωση οι γυναίκες δείχνουν περισσότερο να αμφισβητούν τους παραδοσιακούς έμφυλους ρόλους έναντι των ανδρών.

Ερ.11.10 Ένα νεαρό ζευγάρι πρέπει πρώτα να αποκτήσει οικονομική σταθερότητα και μετά να αποκτήσει παιδιά

ΦΥΛΟ	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος/ η	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	Δεν έχω άποψη	Γενικό Σύνολο
Άνδρας	6	6	14	35	25	3	89
Γυναίκα	9	11	13	35	39	4	111
Γενικό Σύνολο	15	17	27	70	64	7	200

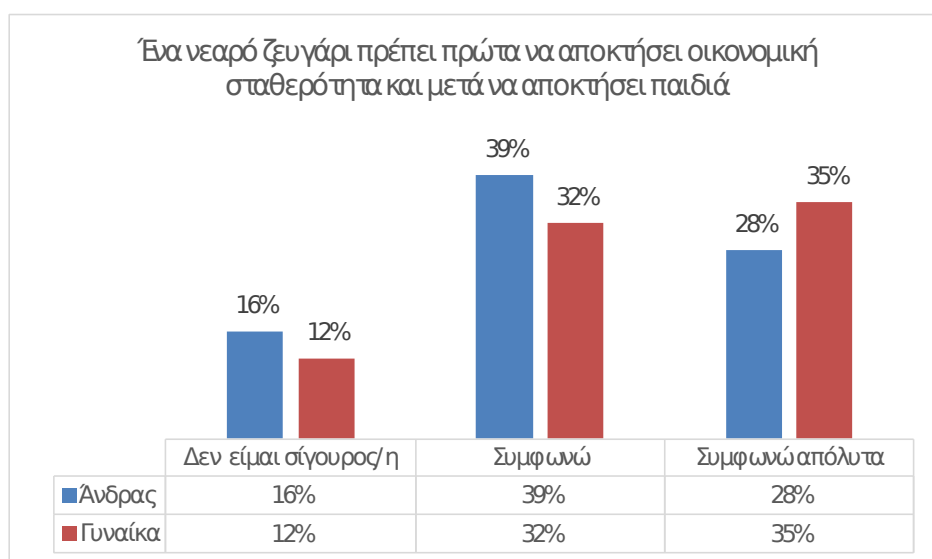
Βάση: όλο το δείγμα

Γράφημα 25: Συχνότητα απαντήσεων για την απόκτηση παιδιών και την οικονομική σταθερότητα

Στην παραπάνω δήλωση συμφωνεί το 35% του δείγματος ενώ συμφωνεί απόλυτα το 32% του δείγματος – σύνολο 67%. Δε είμαι σίγουρος/η απάντησε το 13,5% του δείγματος. Διαφωνία εξέφρασε το 8,5% του δείγματος ενώ απόλυτη διαφωνία το 7,5% του δείγματος. Η οικονομική σταθερότητα αποτελεί σημαντικό παράγοντα για ζευγάρια που ανέβαλαν ή αναβάλλουν να αποκτήσουν παιδιά.

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γράφημα 26: Συγκριτική ανάλυση ανδρών και γυναικών αναφορικά με τη σχέση απόκτησης παιδιών και την οικονομικής σταθερότητας

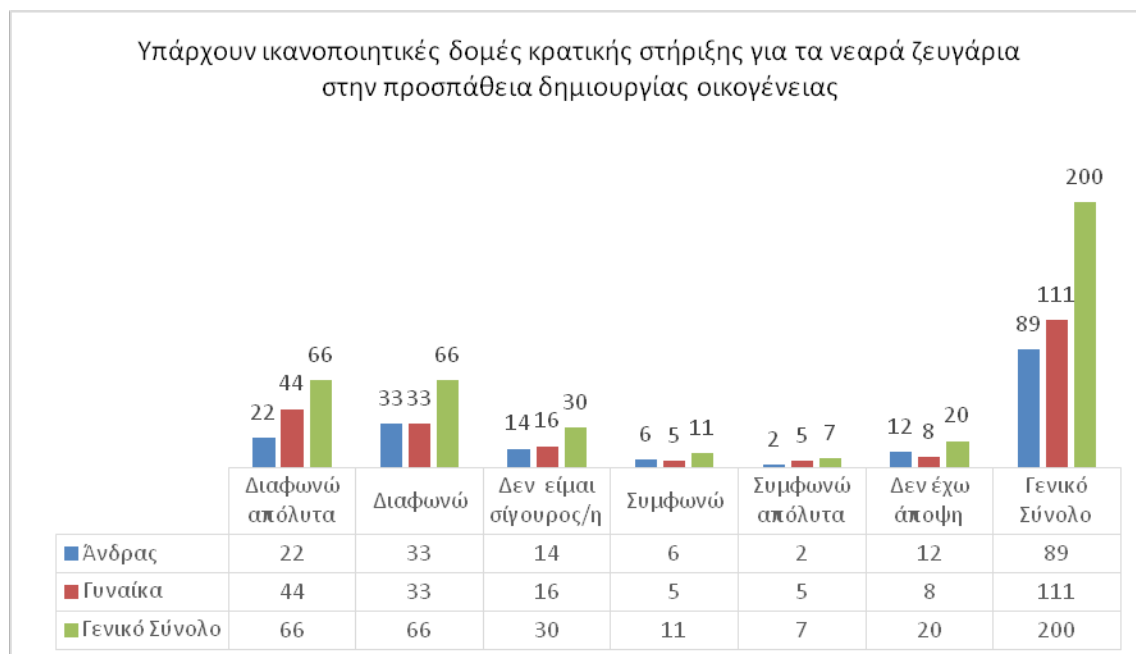
Στις απαντήσεις που συγκέντρωσαν σημαντικά ποσοστά οι αποκλίσεις ανδρών και γυναικών είναι μεν μικρές, ωστόσο ακολουθούν το ίδιο πρότυπο που συναντάται στις προηγούμενες δηλώσεις με τη γυναίκα να είναι περισσότερο διεκδικητική ως προς την ισότητα των φύλων στην οικογένεια.

Ερ.11.11 Υπάρχουν ικανοποιητικές δομές κρατικής στήριξης για τα νεαρά ζευγάρια στην προσπάθεια δημιουργίας οικογένειας

Φύλο	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος/η	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	Δεν έχω άποψη	Σύνολο
Άνδρας	22	33	14	6	2	12	89
Γυναίκα	44	33	16	5	5	8	111
Σύνολο	66	66	30	11	7	20	200

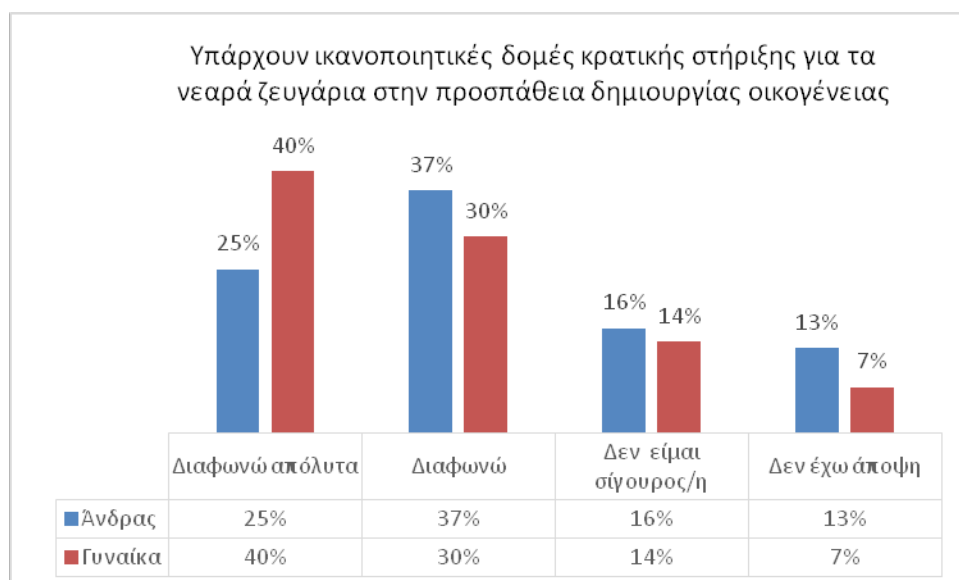
Βάση: όλο το δείγμα

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γράφημα 27: Συχνότητα απαντήσεων για τις κρατικές δομές στήριξης της οικογένειας

Η διαφωνία ή απόλυτη διαφωνία με την παραπάνω δήλωση καταγράφει ισόποσα ποσοστά και στις δυο κατηγορίες σε σύνολο 66% του δείγματος. Δεν είμαι σίγουρος/η απάντησε το 15% του δείγματος.

Γράφημα 28: Συγκριτική ανάλυση της στάσης ανδρών και γυναικών για τις δομές κρατικής στήριξης στην οικογένεια

Στην παραπάνω δήλωση υπάρχει σαφής διαφοροποίηση μεταξύ ανδρών και γυναικών, με τις γυναίκες να καταγράφουν ποσοστό 40% απόλυτης διαφωνίας έναντι του 25% των ανδρών. Αντίθετα, στην κατηγορία «διαφωνώ» οι άνδρες καταγράφουν ποσοστό 37% έναντι του 30% των

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

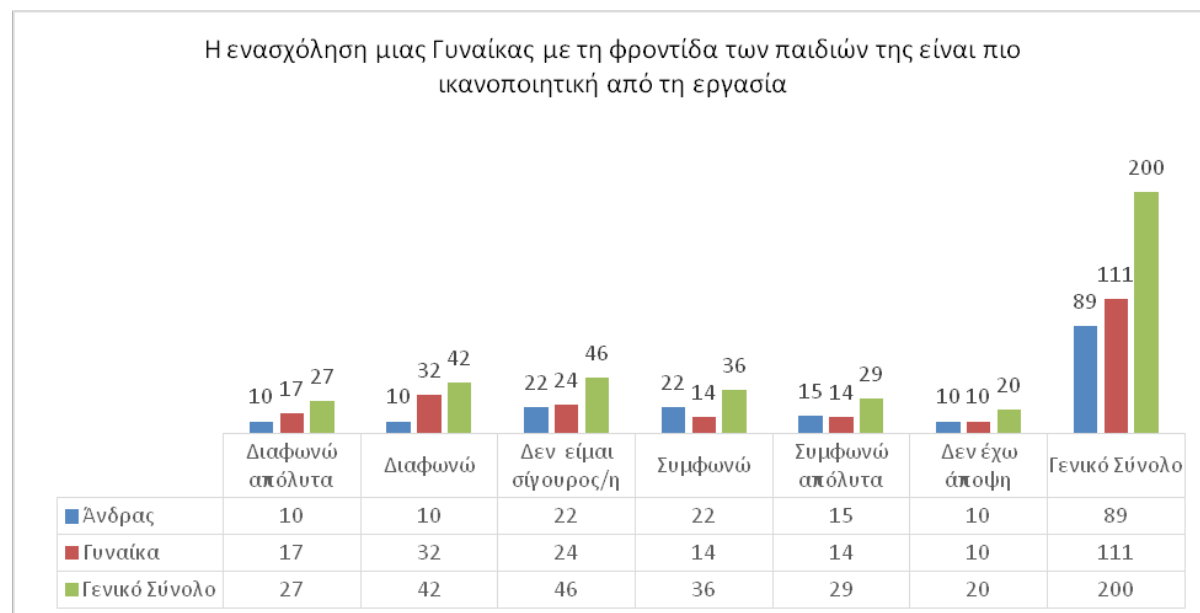
γυναικών. Δεν υπάρχουν σημαντικές διαφοροποιήσεις ως προς το φύλο στις άλλες κατηγορίες.

Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων/θεισών συμφωνεί ότι δεν υπάρχουν ικανοποιητικές δομές κρατικής στήριξης για τα νεαρά ζευγάρια στην προσπάθεια δημιουργίας οικογένειας.

Ερ.11.12 Η ενασχόληση μιας γυναίκας με τη φροντίδα των παιδιών της είναι πιο ικανοποιητική από την εργασία

ΦΥΛΟ	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος/η	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	Δεν έχω άποψη	Σύνολο
Άνδρας	10	10	22	22	15	10	89
Γυναίκα	17	32	24	14	14	10	111
Σύνολο	27	42	46	36	29	20	200

Βάση: όλο το δείγμα

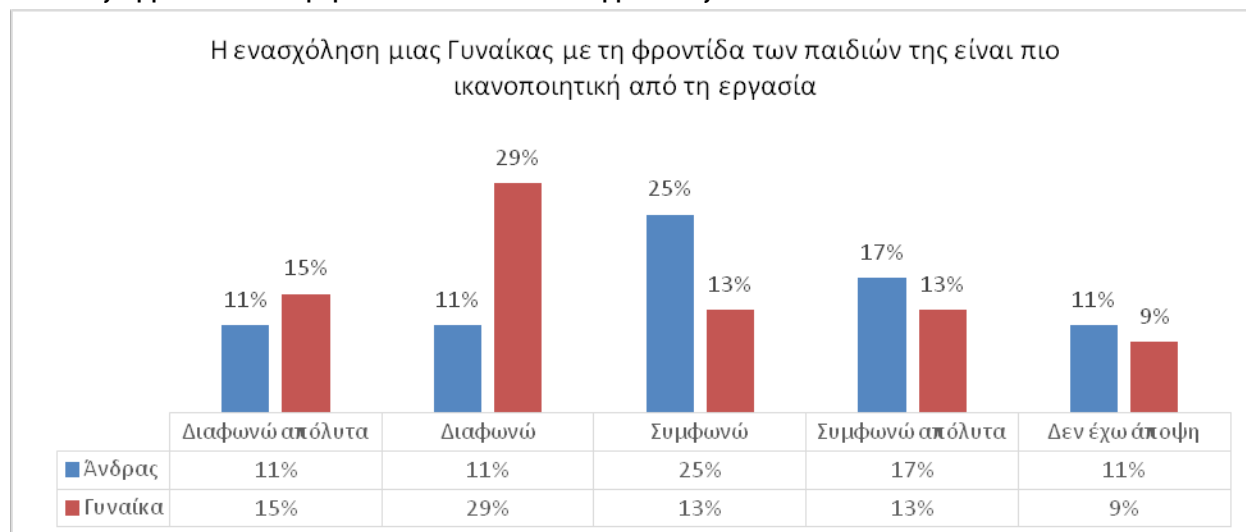

Γράφημα 29: Συχνότητα απαντήσεων για την ενασχόληση των γυναικών με τη φροντίδα των παιδιών

Όπως και στην ερώτηση 6 που αφορά τους άνδρες, οι απαντήσεις καταλαμβάνουν όλα τα πιθανά πεδία, το μεγαλύτερο ποσοστό καταγράφει η κατηγορία «δεν είμαι σίγουρος/η» σε ποσοστό 23%. Ακολουθεί η κατηγορία διαφωνώ με ποσοστό 21%, έπεται η κατηγορία «συμφωνώ

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

απόλυτα» με ποσοστό 14,5% και διαφωνώ απόλυτα σε ποσοστό 13,5%. Δεν εξέφρασε άποψη το 10% του δείγματος.

Γράφημα 30: Συγκριτική ανάλυση ανδρών και γυναικών για την ικανοποίηση των γυναικών στη φροντίδα των παιδιών έναντι της εργασίας

Μεγαλύτερη απόκλιση στις απαντήσεις ανδρών και γυναικών παρατηρείται στην κατηγορία «Διαφωνώ» με τις γυναίκες να καταγράφουν ποσοστό 29% έναντι ποσοστού 11% των ανδρών. Επίσης, στην κατηγορία «συμφωνώ» οι άνδρες καταγράφουν ποσοστό 25%, έναντι του 13% των γυναικών. Στις υπόλοιπες κατηγορίες απαντήσεων δεν καταγράφονται σημαντικές αποκλίσεις ως προς το φύλο.

Η πλειοψηφία του δείγματος συμφωνεί ότι η ενασχόληση μιας γυναίκας με τη φροντίδα των παιδιών της είναι πιο ικανοποιητική από την εργασία σε ποσοστό 42% έναντι του 22% που διαφωνεί. Η Κύπρος δεν υστερεί όπως βλέπουμε από τη γενικότερη έμφυλη αντίληψη σε επίπεδο Ε.Ε, όπου το 44% των Ευρωπαίων θεωρεί ότι οι γυναίκες πρέπει να φροντίζουν το σπίτι και τις οικογένειές τους και στο 1/3 των κρατών μελών της ΕΕ το ποσοστό των Ευρωπαίων που έχουν αυτή την άποψη φτάνει το 70% (Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Ισότητα των Φύλων, 2018).

Ερ.11.13 Οι άντρες δικαιολογημένα δεν αφιερώνουν τόσο χρόνο όσο οι γυναίκες στα παιδιά λόγω των επαγγελματικών τους καθηκόντων

ΦΥΛΟ	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος /η	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	Δεν έχω άποψη	Σύνολο
Άνδρας	22	21	13	24	5	4	89
Γυναίκα	55	26	9	10	7	4	111

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

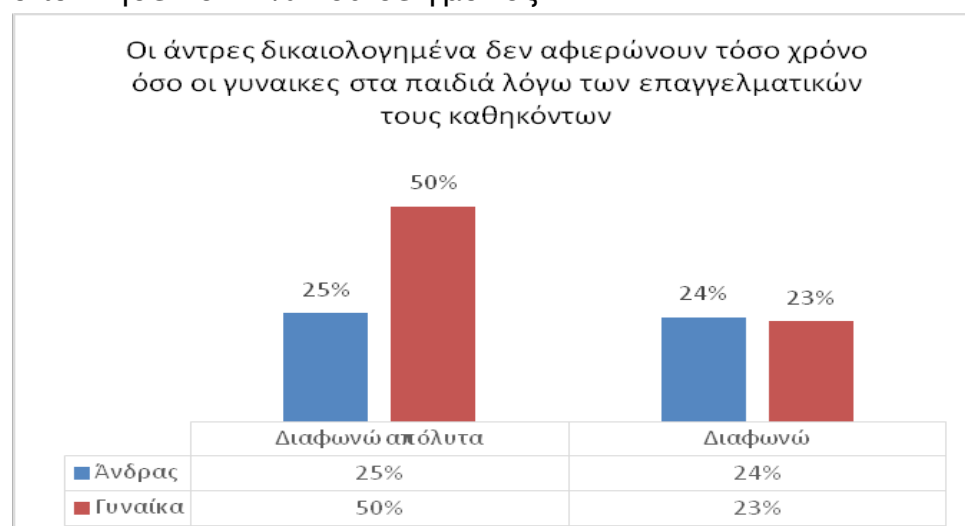
Σύνολο	77	47	22	34	12	8	200
--------	----	----	----	----	----	---	-----

Βάση: όλο το δείγμα

Γράφημα 31: Συχνότητα απαντήσεων για την αφιέρωση χρόνου των ανδρών στη φροντίδα των παιδιών λόγω εργασίας

Στην παραπάνω δήλωση σημαντική συχνότητα απαντήσεων καταλαμβάνει η κατηγορία «διαφωνώ απόλυτα» σε ποσοστό 38,5% και η κατηγορία «διαφωνώ» σε ποσοστό 23,5% - σύνολο 62%. Η κατηγορία «συμφωνώ» καταλαμβάνει ποσοστό 17%, ενώ «δεν είμαι σίγουρος/η» απάντησε το 11% του δείγματος.

Γράφημα 32: Συγκριτική ανάλυση απαντήσεων ανδρών και γυναικών για τη μειωμένη αφιέρωση χρόνου των ανδρών στη φροντίδα των παιδιών λόγω εργασίας

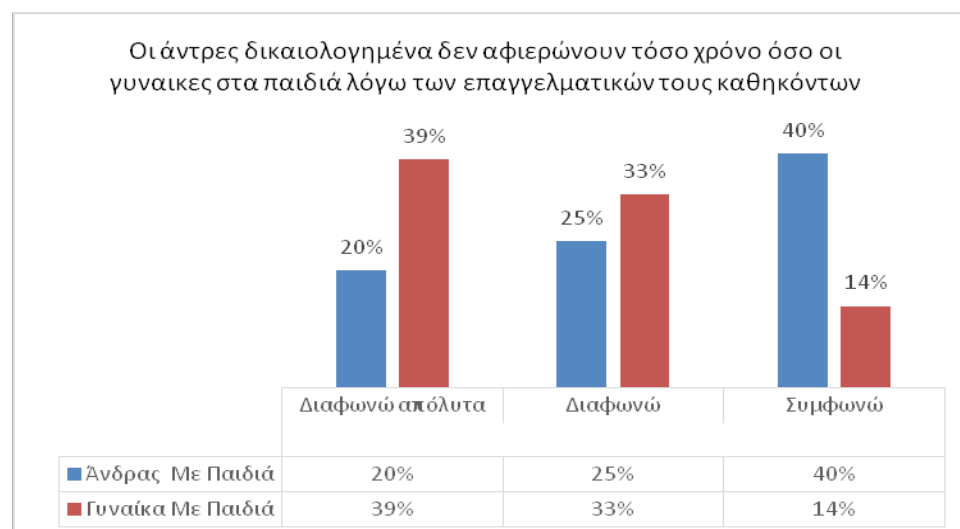
Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Οι απαντήσεις στην κατηγορία «διαφωνώ απόλυτα» παρουσιάζει απόκλιση της τάξης του 25% υπέρ των γυναικών. Η κατηγορία συμφωνώ παρουσιάζει απόκλιση υπέρ των ανδρών της τάξης του 17,1% (27% καταγράφηκε από άνδρες, έναντι 9,9% των γυναικών). Οι άλλες κατηγορίες απαντήσεων δεν παρουσιάζουν σημαντικές αποκλίσεις.

Γονείς με παιδιά: Οι άντρες δικαιολογημένα δεν αφιερώνουν τόσο χρόνο όσο οι γυναίκες στα παιδιά λόγω των επαγγελματικών τους καθηκόντων

Φύλο	Διαφωνώ Απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος	Συμφωνώ	Συμφωνώ Απόλυτα	Δεν έχω άποψη	Συνολο
Άνδρας με παιδιά	4	5	2	8	1	0	20
Γυναίκα με παιδιά	14	12	1	5	3	1	36

Βάση: όλο το δείγμα

Γράφημα 33: Συγκριτική ανάλυση γονέων με παιδιά για την αφιέρωση χρόνου των ανδρών στη φροντίδα των παιδιών λόγω εργασίας

Ξεχωρίζουν τρεις κατηγορίες απαντήσεων εκ των οποίων, η κατηγορία «συμφωνώ» καταγράφει το υψηλότερο ποσοστό απόκλισης στις απαντήσεις ανδρών και γυναικών με 26% υπέρ των ανδρών, ενώ η κατηγορία «διαφωνώ απόλυτα» με ποσοστό απόκλισης 19% υπέρ των γυναικών. Η κατηγορία «διαφωνώ» παρουσιάζει ποσοστό απόκλισης 8% υπέρ των γυναικών. Οι τοποθετήσεις των ανδρών στην παραπάνω

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

δήλωση για γονείς με παιδιά παρουσιάζουν εμφανή προσήλωση στα έμφυλα στερεότυπα των ρόλων ανδρών και γυναικών για το ποιος έχει υποχρέωση να εργαστεί περισσότερο για τον βιοπορισμό της οικογένειας.

Διαφαίνεται ότι οι αντιλήψεις για τους έμφυλους ρόλους αλλάζουν και άνδρες και γυναίκες πιστεύουν ότι δεν δικαιολογείται η μη εμπλοκή των πατέρων στη φροντίδα των παιδιών τους, λόγω των επαγγελματικών τους ευθυνών.

Ερ 12. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι οι παρακάτω παράγοντες συμβάλλουν στην ισότητα των φύλων στην οικογένεια;

Ερ 12.1 Η πρόσβαση των γονέων σε δωρεάν ή χαμηλού κόστους δομές για τη φροντίδα παιδιών προσχολικής ηλικίας (νηπιαγωγεία, κέντρα φύλαξης βρεφών και νηπίων κλπ)

Φύλο	Καθόλου σημαντικό	Οχι τόσο σημαντικό	Λίγο σημαντικό	Σημαντικό	Εξαιρετικά σημαντικό	Δεν έχω άποψη	Σύνολο
Άνδρας	3	1	3	28	49	5	89
Γυναίκα	1		3	35	66	6	111
Σύνολο	4	1	6	63	115	11	200

Βάση: όλο το δείγμα

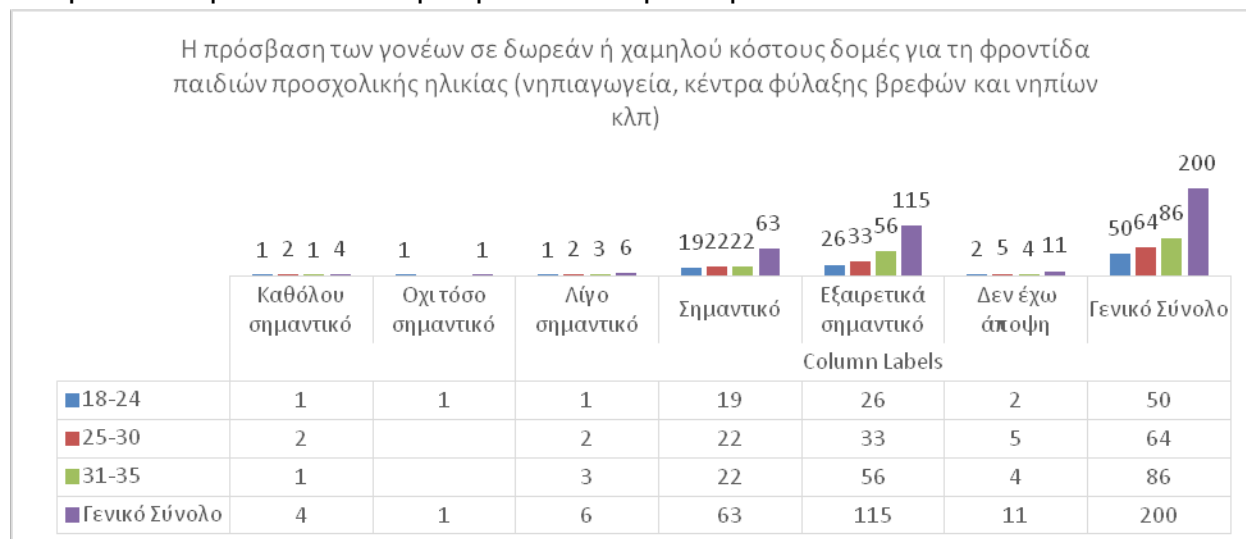

Γράφημα 34: Συχνότητα απαντήσεων για την σημαντικότητα ύπαρξης δομών φροντίδας των παιδιών

Η κατηγορία «εξαιρετικά σημαντικό» καταλαμβάνει το 57,5% του δείγματος και «σημαντικό» το 31,5% του δείγματος - σύνολο 89% των

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

ερωτηθέντων. Οι υπόλοιπες απαντήσεις δεν καταγράφουν στατιστικά σημαντικά αποτελέσματα. Η διαφοροποίηση των απαντήσεων ανδρών και γυναικών στην κατηγορία «εξαιρετικά σημαντικό» καταγράφει ποσοστό 55.9% για τις γυναίκες και 55% για τους άνδρες. Αντίστοιχα στην κατηγορία «σημαντικό» καταγράφεται ποσοστό 31,5% για τους άνδρες και τις γυναίκες, συνεπώς δεν υφίσταται διαφοροποίηση στη στάση ανδρών και γυναικών στη παραπάνω δήλωση.

Γράφημα 35: Συχνότητα απαντήσεων για την σημαντικότητα ύπαρξης δομών φροντίδας των παιδιών ως προς την ηλικία

Παρακάτω ακολουθεί η ανάλυση των απαντήσεων ως προς την ηλικιακή ομάδα του δείγματος:

- Ηλικία 18-24 «εξαιρετικά σημαντικό» 52%, «σημαντικό» 38%
- Ηλικία 25-30 «εξαιρετικά σημαντικό» 51,5%, «σημαντικό» 34,5%
- Ηλικία 31-35 «εξαιρετικά σημαντικό» 65%, «σημαντικό» 25%

Η μεγαλύτερη απόκλιση των απαντήσεων ως προς το βαθμό σημαντικότητας παρατηρείται στην ηλικιακή ομάδα 31-35 με την κατηγορία απαντήσεων «εξαιρετικά σημαντικό» να καταλαμβάνει 65%, έναντι του 52% και 51,5% των άλλων ηλικιακών ομάδων. Η ηλικιακή ομάδα 31-35 καταλαμβάνει ποσοστό 80% όσων έχουν παιδιά, άρα ο βαθμός σημαντικότητας δομών φροντίδας είναι σαφώς συνυφασμένος με πραγματικές ανάγκες που αντιμετωπίζουν εργαζόμενοι γονείς με παιδιά.

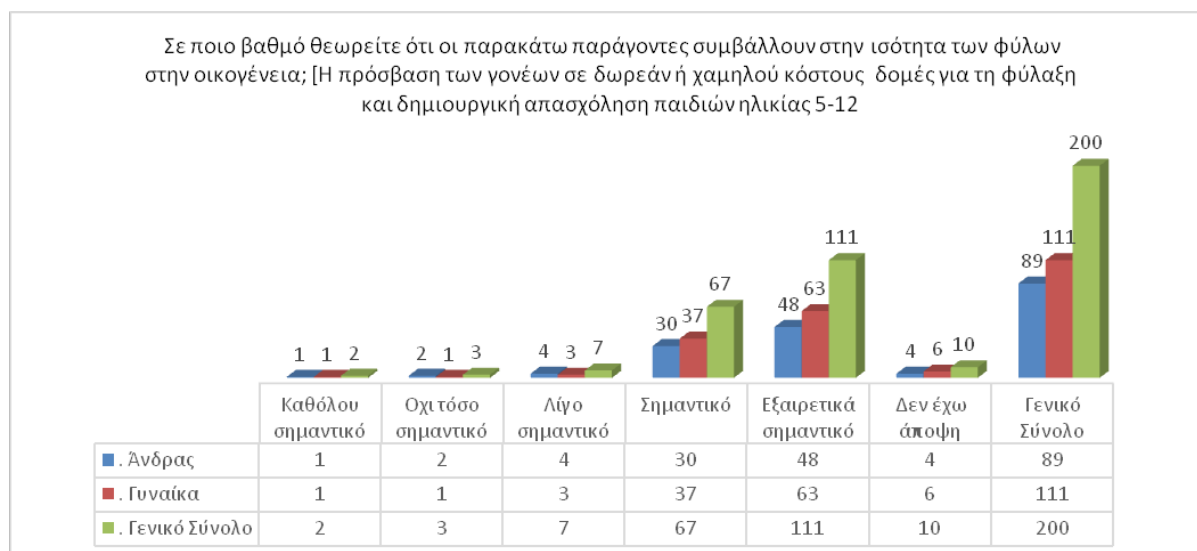
Επιβεβαιώνεται ότι η ύπαρξη δομών φροντίδας παιδιών δωρεάν ή χαμηλού κόστους αποτελεί μια βασική αναγκαιότητα για τους εργαζόμενους και μελλοντικούς γονείς, αφού αυτό τους βοηθά να εργάζονται χωρίς το άγχος που θα αφήσουν τα παιδιά κατά τον εργάσιμο τους χρόνο και χωρίς να χρειάζεται να δαπανάται ο ένας μισθός στις δομές αυτές.

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Ερ.12.2 Η πρόσβαση των γονέων σε δωρεάν ή χαμηλού κόστους δομές για τη φύλαξη και δημιουργική απασχόληση παιδιών ηλικίας 5-12 μετά το σχολείο

Φύλο	Καθόλου σημαντικό	Οχι τόσο σημαντικό	Λίγο σημαντικό	Σημαντικό	Εξαιρετικά σημαντικό	Δεν έχω άποψη	Σύνολο
Άνδρας	3	1	3	28	49	5	89
Γυναίκα	1		3	35	66	6	111
Σύνολο	4	1	6	63	115	11	200

Βάση: όλο το δείγμα

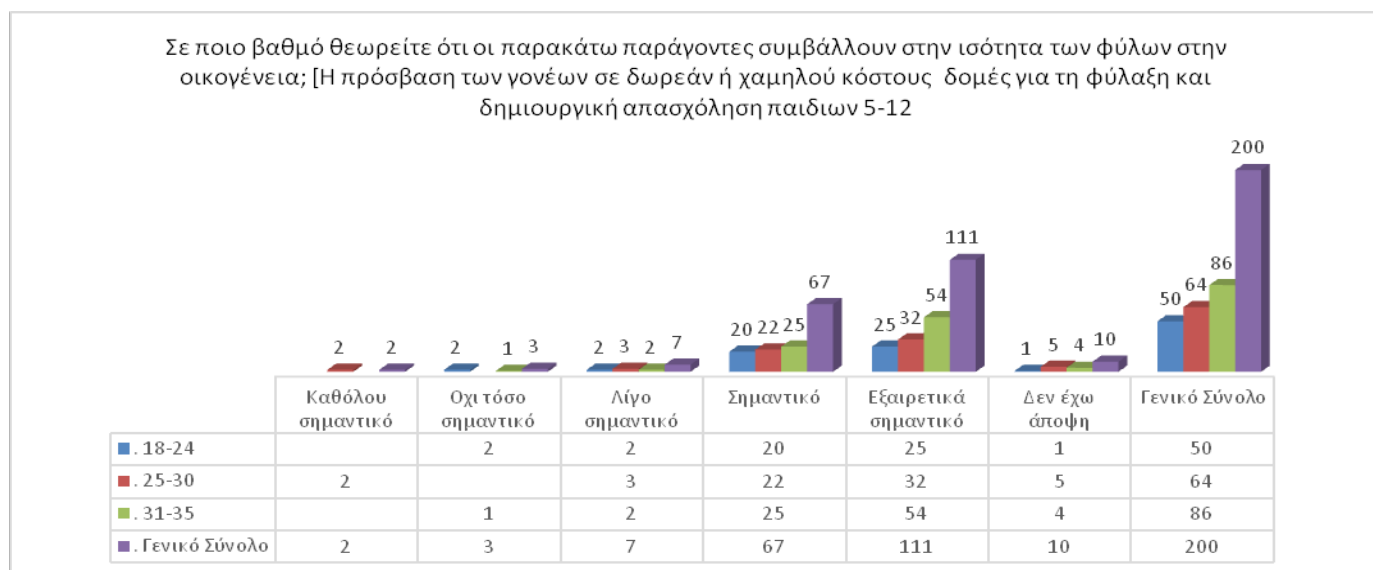

Γράφημα 36: Συχνότητα απαντήσεων για το βαθμό συμβολής των δομών φύλαξης παιδιών ηλικίας 5-12 ετών στην ισότητα των φύλων στην οικογένεια

Η κατηγορία απαντήσεων «εξαιρετικά σημαντικό» καταλαμβάνει το 55% του δείγματος, ακολουθούμενη από την κατηγορία «σημαντικό» σε ποσοστό 33,5% - σύνολο των δύο 88,5%. Οι υπόλοιπες κατηγορίες δεν καταγράφουν ποσοστά στατιστικά σημαντικά.

Η κατανομή των απαντήσεων ως προς το φύλο δεν παρουσιάζει ιδιαίτερες αποκλίσεις. Οι μεν άνδρες θεωρούν την ύπαρξη αυτών των δομών φύλαξης σημαντικές σε ποσοστό 33,7% , έναντι του 33,6% των γυναικών, ενώ εξαιρετικά σημαντικές θεωρούν οι γυναίκες του δείγματος σε ποσοστό 56,7% έναντι του 53,9% των ανδρών.

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γράφημα 37: Συχνότητα απαντήσεων για την σημαντικότητα ύπαρξης δομών φύλαξης παιδιών ως προς την ηλικία

Παρακάτω ακολουθεί η ανάλυση των απαντήσεων ως προς την ηλικιακή ομάδα του δείγματος:

- Ηλικία 18-24 «εξαιρετικά σημαντικό» 50%, «σημαντικό» 40%
- Ηλικία 25-30 «εξαιρετικά σημαντικό» 50%, «σημαντικό» 34,5%
- Ηλικία 31-35 «εξαιρετικά σημαντικό» 63%, «σημαντικό» 29%

Η μεγαλύτερη απόκλιση των απαντήσεων ως προς το βαθμό σημαντικότητας παρατηρείται στην ηλικιακή ομάδα 31-35 με την κατηγορία απαντήσεων «εξαιρετικά σημαντικό» να καταλαμβάνει 63%, έναντι του 50% των άλλων ηλικιακών ομάδων. Όπως και στην ερώτηση 21.1, ο βαθμός σημαντικότητας δομών φύλαξης και δημιουργικής απασχόλησης είναι σαφώς συνυφασμένος με πραγματικές ανάγκες που αντιμετωπίζουν γονείς με παιδιά.

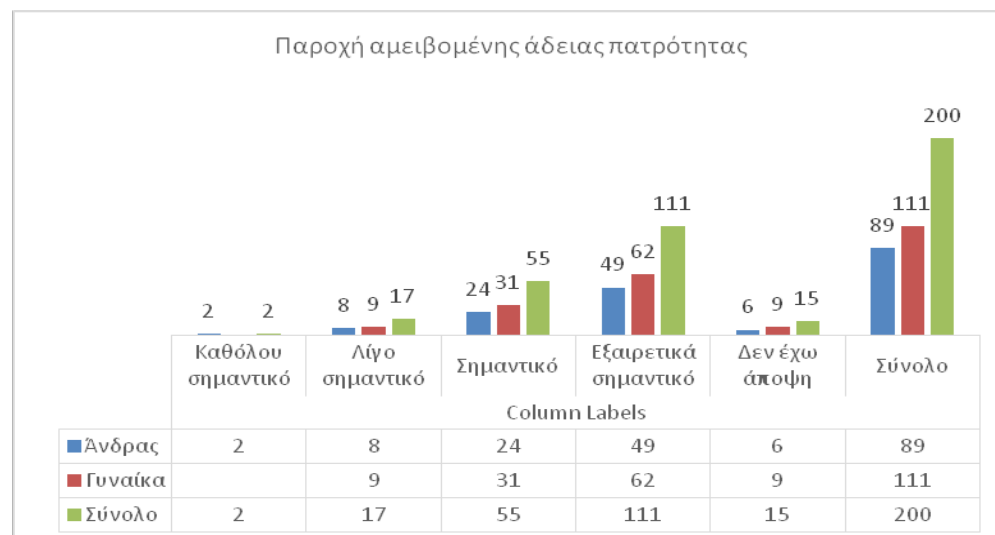
Ερ. 12.3 Παροχή αμειβομένης άδειας πατρότητας

Φύλο	Καθόλου σημαντικό	Λίγο σημαντικό	Σημαντικό	Εξαιρετικά σημαντικό	Δεν έχω άποψη	Σύνολο
Άνδρας	2	8	24	49	6	89
Γυναίκα		9	31	62	9	111

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Σύνολο	2	17	55	111	15	200
--------	---	----	----	-----	----	-----

Βάση: όλο το δείγμα

Γράφημα 38: Συχνότητα απαντήσεων ανδρών και γυναικών για την παροχή αμοιβομένης άδειας πατρότητας

Η κατηγορία απαντήσεων «εξαιρετικά σημαντικό» καταλαμβάνει ποσοστό 55,5% του δείγματος και «σημαντικό» 27,5% του δείγματος - σύνολο 83%. «Λίγο σημαντικό» δήλωσε το 8,5% και δεν εξέφρασε άποψη το 7,5%. Η κατανομή των απαντήσεων ως προς το φύλο δεν παρουσιάζει αποκλίσεις, άνδρες και γυναίκες θεωρούν ότι είναι εξαιρετικά σημαντικό να παρέχεται άδεια πατρότητας σε ποσοστό 56%, ενώ «σημαντικό» θεωρεί το 27% και 28% του δείγματος αντίστοιχα ως προς το φύλο.

Καταδεικνύεται η ανάγκη εισαγωγής γονεϊκών αδειών, οι οποίες θα βοηθήσουν τους εργαζόμενους γονείς να συμφιλιώσουν τις οικογενειακές με τις επαγγελματικές ευθύνες και ειδικότερα η άδεια πατρότητας με την ενεργό εμπλοκή των εργαζομένων πατέρων στη φροντίδα μικρών παιδιών.

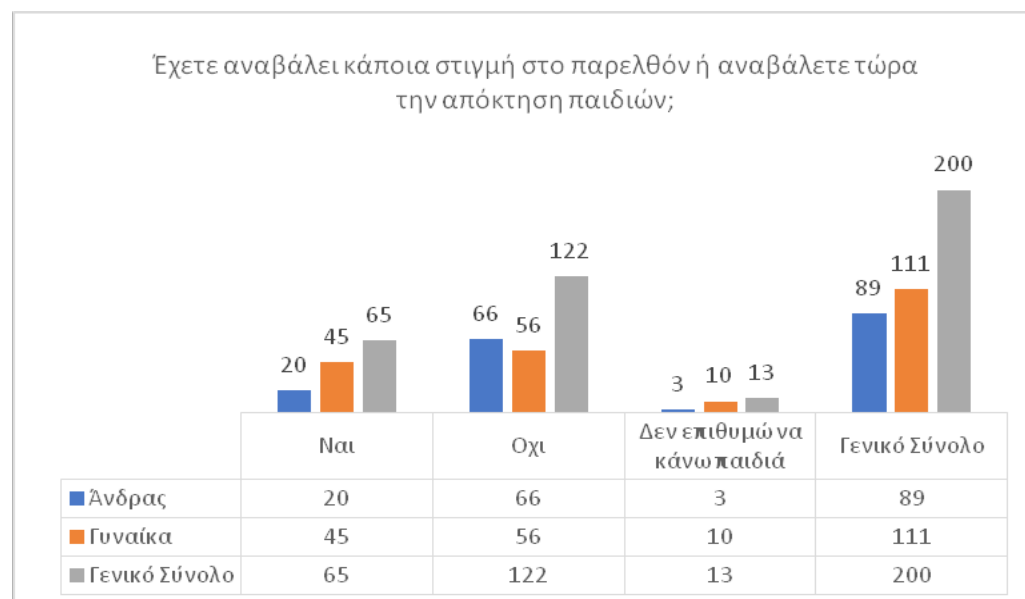
Ερ.13 Έχετε αναβάλει κάποια στιγμή στο παρελθόν ή αναβάλετε τώρα την απόκτηση παιδιών;

Φύλο	Ναι	Όχι	Δεν επιθυμώ να κάνω παιδιά	Σύνολο
Άνδρας	20	66	3	89
Γυναίκα	45	56	10	111

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Σύνολο	65	122	13	200
--------	----	-----	----	-----

Βάση: όλο το δείγμα

Γράφημα 39: Συχνότητα απαντήσεων για την αναβολή απόκτησης παιδιών

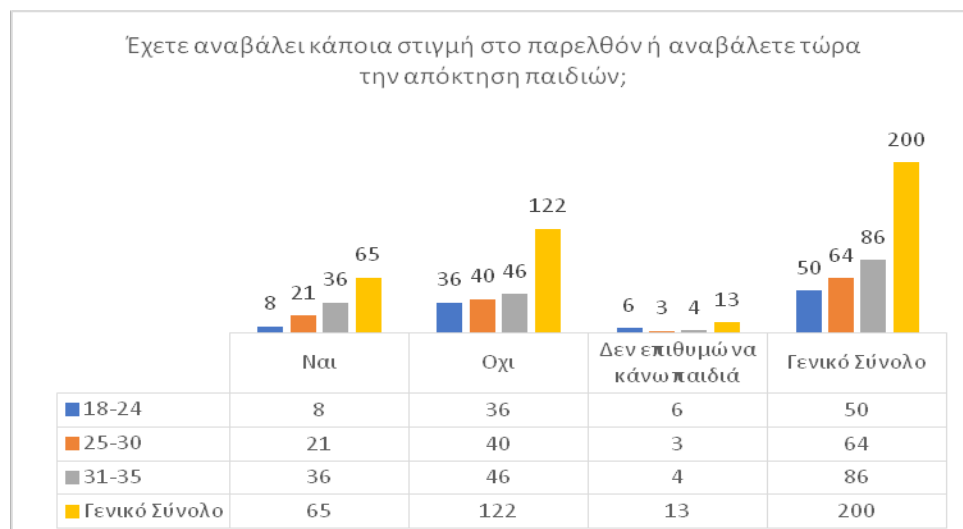
Το 32,5% το δείγματος απάντησε ότι έχει στο παρελθόν αναβάλει ή αναβάλλει τώρα την απόκτηση παιδιών.

Οι γυναίκες που έχουν αναβάλει αποτελούν το 40,5% του δείγματος έναντι του 22,5% των ανδρών.

Ηλικιακή κατηγορία	Ανέβαλα	Δεν ανέβαλα	Δεν επιθυμώ να κάνω παιδιά	Σύνολο
18-24	8	36	6	50
25-30	21	40	3	64
31-35	36	46	4	86
Σύνολο	65	122	13	200

Βάση: όλο το δείγμα

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γράφημα 30: Ηλικιακή απεικόνιση αναβολής απόκτησης παιδιών

Η κατανομή των απαντήσεων για όσους/όσες ανέβαλαν στο παρελθόν ή επί του παρόντος να κάνουν παιδιά παρουσιάζεται ως εξής:

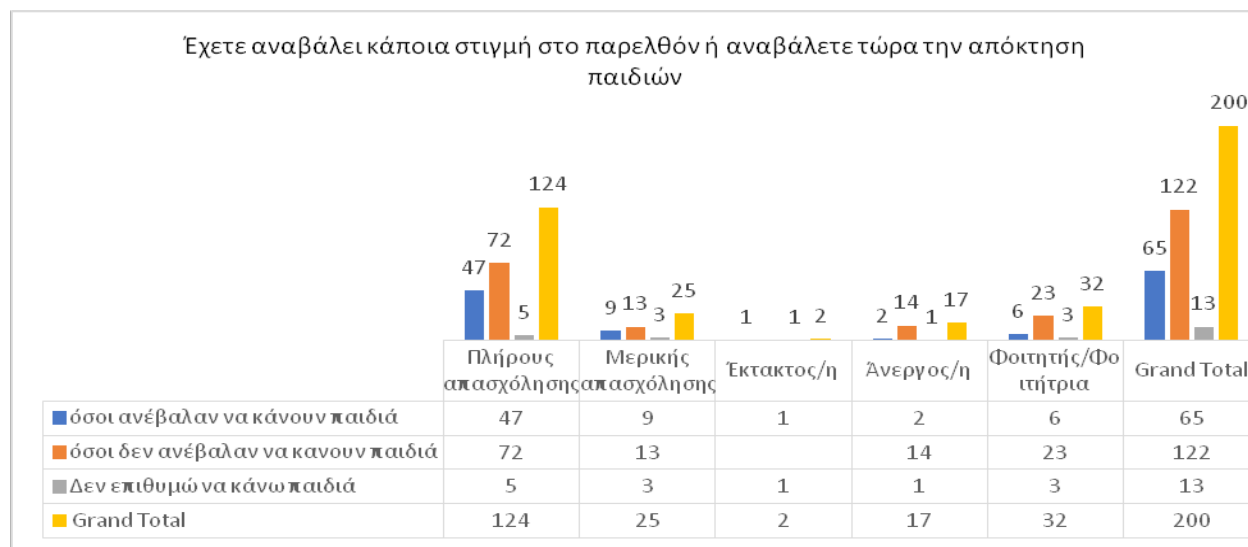
- Ηλικιακή ομάδα 18-24, ποσοστό 16%
- Ηλικιακή ομάδα 25-30, ποσοστό 32,8%,
- Ηλικιακή ομάδα 31-35, ποσοστό 41,9%

Το μεγαλύτερο ποσοστό καταλαμβάνει η ηλικιακή ομάδα 31-35.

	Πλήρους απασχόληση	Μερικής απασχόλησης	Έκτακτος/η	Άνεργος/η	Φοιτητής/Φοιτήτρια	Σύνολο
Όσοι ανέβαλαν να κάνουν παιδιά	47	9	1	2	6	65
Όσοι δεν ανέβαλαν να κάνουν παιδιά	72	13		14	23	122
Δεν επιθυμώ να κάνω παιδιά	5	3	1	1	3	13
Γενικό Σύνολο	124	25	2	17	32	200

Βάση: όλο το δείγμα

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γράφημα 31: Απεικόνιση της κατάστασης απασχόλησης όσων ανέβαλαν να αποκτήσουν παιδιά

Η πλειοψηφία όσων ανέβαλαν να κάνουν παιδιά βρίσκονται τώρα σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης σε ποσοστό 72%. Το καθεστώς της μερικής απασχόλησης καταλαμβάνει ποσοστό 13,8% ενώ οι φοιτητές/φοιτήτριες ανέβαλαν να αποκτήσουν παιδιά σε ποσοστό 9,2%.

Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat για το 2018, η Κύπρος κατέγραψε αρνητική παγκόσμια πρωτιά με γέννηση κατά μέσο όρο μόνο ενός παιδιού από κάθε γυναίκα, τα οποία κατατάσσουν τη χώρα μας στον πυθμένα σε ποσοστά γονιμότητας στην ΕΕ. Το Κράτος πρέπει να ασχοληθεί με τα αίτια του προβλήματος και να σταθεί αρωγός στα νέα ζευγάρια, προσφέροντας λύσεις. Αυτό δικαιολογείται και από το γράφημα 28 της παρούσας έρευνας, όπου η πλειοψηφία των ερωτηθέντων/θεισών συμφωνεί ότι δεν υπάρχουν ικανοποιητικές δομές κρατικής στήριξης για τα νεαρά ζευγάρια στην προσπάθεια δημιουργίας οικογένειας.

Για ποιο λόγο αναβάλατε να κάνετε παιδιά;

Φύλο	Δεν ήμουν/είμαι συναισθηματικά έτοιμη/ος	Λόγω επαγγελματικής σταδιοδρομίας	Λόγω οικονομικών δυσκολιών ή οικονομικής ανασφάλειας	Οι γονείς ή άλλα οικεία πρόσωπα δεν υπάρχουν ή δεν μπορούν να βοηθήσουν	Άλλος λόγος	Σύνολο λόγων	Σύνολο δείγματος
Άνδρ	4	2	14	0	2	22	20

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

ας							
Γυναίκα	7	13	21	4	2	47	45
Συνολο	11	15	35	4	4	69	65

Βάση: όσοι ανέβαλαν να κάνουν παιδιά

Τις οικονομικές δυσκολίες και την οικονομική ανασφάλεια επικαλούνται και τα δύο φύλα ως τον κύριο λόγο που ανέβαλαν να κάνουν παιδιά. Οι μν άνδρες σε ποσοστό 70% επικαλούνται αυτόν το λόγο, οι δε γυναίκες σε ποσοστό 47%. Άλλος λόγος για τις γυναίκες είναι η επιδίωξη επαγγελματικής σταδιοδρομίας σε ποσοστό 29%, ενώ δεν ήταν συναισθηματικά έτοιμες επικαλέστηκε το 16%. Οι άνδρες επικαλέστηκαν σε ποσοστό 20% ότι δεν ήταν συναισθηματικά έτοιμοι.

Σύμφωνα με στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας Κύπρου, το συνολικό ποσοστό γονιμότητας, που εκφράζει τον μέσο αριθμό παιδιών κατά γυναίκα, ανήλθε το 2017, στο 1,32 και παραμένει από το 1995 κάτω από το 2,10 που χρειάζεται για να εξασφαλίζεται αναπλήρωση του πληθυσμού. Το 2016 ανήλθε στο 1,37. Σημειώνεται ότι για να ανανεωθεί ομαλά ο πληθυσμός της γης, κάθε γυναίκα θα πρέπει να κάνει 2,1 παιδιά. Στην Ευρώπη όμως, το ποσοστό αυτό είναι μόλις 1,52. Επομένως για να λυθεί και το σοβαρό δημογραφικό έλλειμμα, χρειάζονται πέραν από τις γονεϊκές άδειες και πολιτικές οικονομική στήριξης και παροχή κινήτρων σε ζευγάρια για να μην αποτελούν πρόβλημα και λόγο αναβολής της τεκνοποίησης.

Ερ. 14.1 Σε τι βαθμό θεωρείτε ότι ο χρόνος σας μοιράζεται ικανοποιητικά μεταξύ εργασίας και οικογενειακής ζωής;

Σε τι βαθμό μοιράζεται ικανοποιητικά ο χρόνος σας μεταξύ εργασίας και οικογένειας	Καθόλου	Σε μικρό βαθμό	Μέτρια	Ικανοποιητικά	Σε μεγάλο βαθμό	Δεν έχω άποψη	Σύνολο
Άνδρας	5	22	18	24	3	17	89
Γυναίκα	13	20	32	20	10	16	111
Σύνολο	18	42	50	44	13	33	200

Βάση: όλο το δείγμα

Έρευνα για την ισοτιμία φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γράφημα 32: Συχνότητα απόψεων για την κατανομή του χρόνου μεταξύ εργασίας και οικογενειακής ζωής

Οι απαντήσεις στο παραπάνω ερώτημα καταλαμβάνει σημαντικές τιμές σε όλες τις δυνητικές κατηγορίες. Συγκεκριμένα, «μέτρια» ανέφερε το 25% του δείγματος, «ικανοποιητικά» εξέφρασε το 22%, «σε μικρό βαθμό» το 21%, «καθόλου» το 9%, «σε μεγάλο βαθμό» το 6,5%. Δεν εξέφρασε άποψη το 16,5% του δείγματος.

Οι απόψεις ως προς το φύλο κατανέμονται ως εξής:

Άνδρες: «ικανοποιητικά» 27%, σε μικρό βαθμό 24,7%, «μέτρια» 20%, «καθόλου» 5,6%. Δεν εξέφρασε άποψη το 19,10%.

Γυναίκες: «μέτρια» 28,8%, «ικανοποιητικά» και «σε μικρό βαθμό» 18%, «καθόλου» 11,7%, «σε μεγάλο βαθμό» 9%. Δεν εξέφρασε άποψη το 14%.

Ηλικία	Καθόλου	Σε μικρό βαθμό	Μέτρια	Ικανοποιητικά	Σε μεγάλο βαθμό	Δεν έχω άποψη	Σύνολο
18-24	4	5	9	11	3	18	50
25-30	4	14	19	14	4	9	64
31-35	10	23	22	19	6	6	86
Σύνολο	18	42	50	44	13	33	200

Βάση: όλο το δείγμα

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

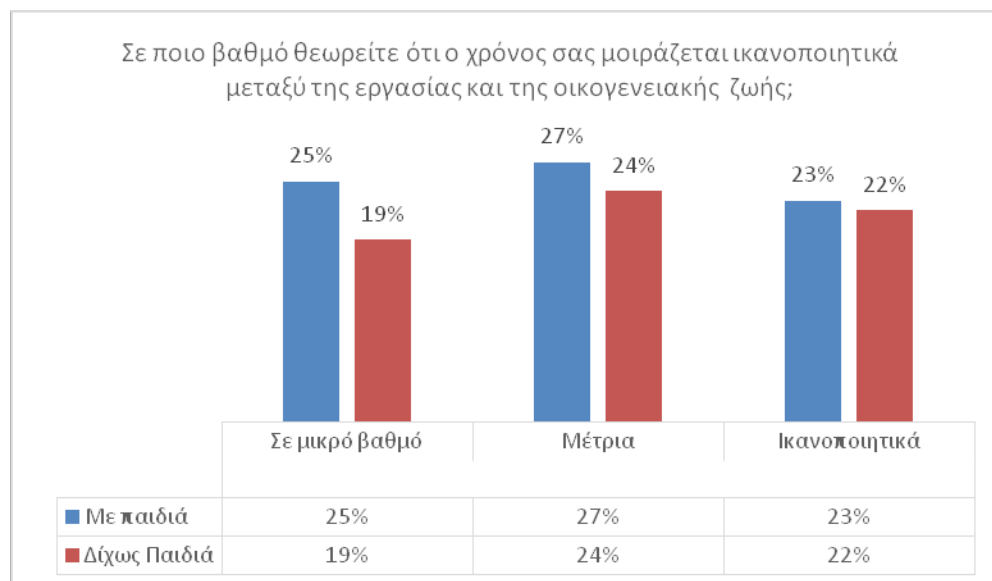
Γράφημα 33: Απεικόνιση απόψεων για την κατανομή χρόνου μεταξύ εργασίας και οικογενειακής ζωής ως προς την ηλικιακή ομάδα

Καταγράφονται σημαντικές απόψεις με κάποιες διαφοροποιήσεις απόψεων σε σχέση με την ηλικιακή ομάδα του δείγματος, ως εξής:

- Ηλικιακή ομάδα 18-24: «ικανοποιητικά» 22%, «μέτρια» 18%, «σε μικρό βαθμό» 10%. Δεν εξέφρασε άποψη το 36% του δείγματος σε αυτή την ηλικιακή ομάδα.
- Ηλικιακή ομάδα 25-30: «μέτρια» 29,7%, «ικανοποιητικά» και «σε μικρό βαθμό» 21,9%. Δεν εξέφρασε άποψη το 14% του δείγματος σε αυτή την ηλικιακή ομάδα.
- Ηλικιακή ομάδα 31-35: «σε μικρό βαθμό» 26,7%, «μέτρια» 25,8%, «ικανοποιητικά» 22,1%, «καθόλου» 11,6%

Όλο το δείγμα	Καθόλου	Σε μικρό βαθμό	Μέτρια	Ικανοποιητικά	Σε μεγάλο βαθμό	Δεν έχω άποψη	Σύνολο
με παιδιά	9	14	15	13	3	2	56
δίχως παιδιά	9	28	35	31	10	31	144
Σύνολο	18	42	50	44	13	33	200

Βάση: όλο το δείγμα

Γράφημα 34: συγκριτική απεικόνιση απόψεων για την κατανομή χρόνου μεταξύ εργασίας και οικογενειακής ζωής με παιδιά και δίχως παιδιά.

Σε όλες τις κατηγορίες απαντήσεων όσοι/ες έχουν παιδιά υπερτερούν στις κατηγορίες απαντήσεων «σε μικρό βαθμό», «μέτρια» και «ικανοποιητικά». Η κατηγορία «σε μικρό βαθμό» σημειώνει την μεγαλύτερη απόκλιση με όσους/ες έχουν παιδιά να υπερτερούν έναντι όσων δεν έχουν παιδιά με 6 ποσοστιαίες μονάδες. Ωστόσο οι αποκλίσεις δεν διαφέρουν κατά πολύ στις δύο ομάδες πληθυσμού.

Η απεικόνιση αυτή καταδεικνύει το μεγάλο φορτίο ευθυνών που επωμίζονται οι μητέρες στη φροντίδα και στην οικιακή εργασία και το τεράστιο εμπόδιο για τους/τις εργαζομένους και πολύ περισσότερο για τις εργαζόμενες γυναίκες, οι οποίες επιφορτίζονται κατά 20% περισσότερο από τους άντρες τις ευθύνες αυτές. Επιβεβαιώνεται ότι έντονες οι αντιλήψεις που θεωρούν ότι το νοικοκυριό και η ανατροφή των παιδιών εξακολουθούν να θεωρούνται σε μεγάλο βαθμό ότι αποτελεί ρόλο της γυναίκας, με την Κύπρο να φτάνει το 60% το ποσοστό που συμφωνεί ότι είναι ευθύνη της γυναίκας (Ευρωβαρόμετρο, 2018).

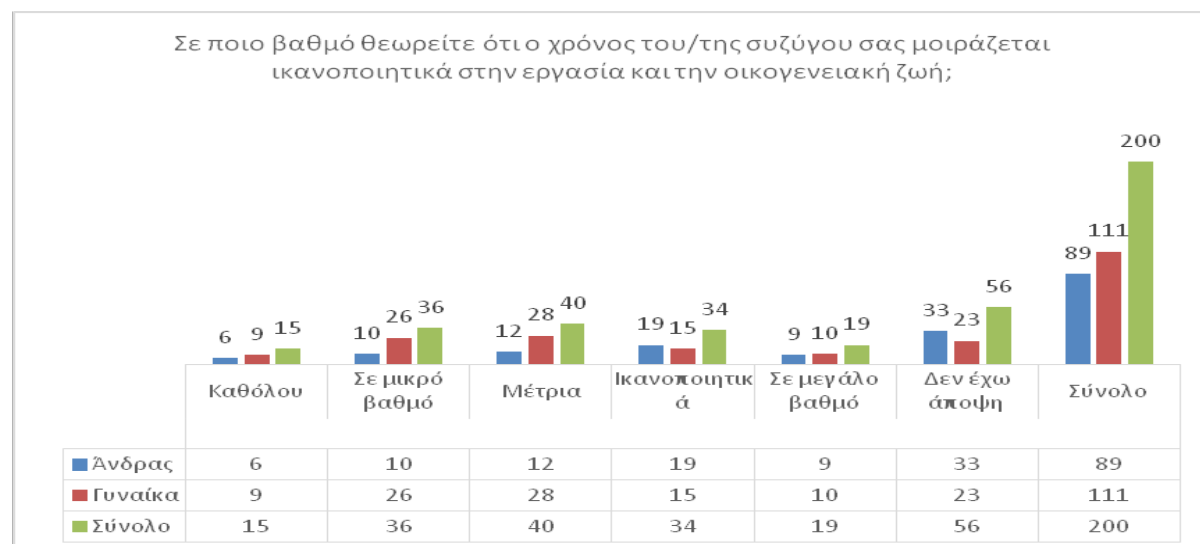
Ερ.14.2 Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι ο χρόνος του/της συζύγου σας μοιράζεται ικανοποιητικά στην εργασία και την οικογενειακή ζωή;

Φύλο	Καθόλου	Σε μικρό βαθμό	Μέτρια	Ικανοποιητικά	Σε μεγάλο	Δεν έχω	Σύνολο
------	---------	----------------	--------	---------------	-----------	---------	--------

Έρευνα για την ισοτιμία φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

					βαθμό	άποψη	
Ανδρας	6	10	12	19	9	33	89
Γυναίκα	9	26	28	15	10	23	111
Σύνολο	15	36	40	34	19	56	200

Βάση: όλο το δείγμα

Γράφημα 35: Απεικόνιση απόψεων για την κατανομή χρόνου μεταξύ εργασίας και οικογενειακής ζωής ως προς τον /την σύζυγο

Παρόλο που το δείγμα στο σύνολό του δεν συνάδει με τη δήλωση της οικογενειακής κατάστασης (ερώτηση 6), όπου ελεύθεροι δήλωσαν τα 65 άτομα, ενώ στη παρούσα ερώτηση το 56 άτομα δεν εξέφρασαν άποψη, ενδιαφέρον παρουσιάζει η στάση ανδρών και γυναικών ως προς το πως θεωρούν ότι ο/η σύζυγος κατανέμει ικανοποιητικά το χρόνο του/της στην εργασία και την οικογενειακή ζωή. Συγκεκριμένα:

Ο πληθυσμός των ανδρών καταγράφει «ικανοποιητικά» σε ποσοστό 21,3%, «μέτρια» 13,5%, «σε μικρό βαθμό» 11,2%, «σε μεγάλο βαθμό» 11,23. Δεν εξέφρασε άποψη το 37% του ανδρικού πληθυσμού.

Ο πληθυσμός των γυναικών καταγράφει «μέτρια» σε ποσοστό 25,2%, «σε μικρό βαθμό» 23,4%, «ικανοποιητικά» σε ποσοστό 13,5%, «σε μεγάλο βαθμό» 9%, και «καθόλου» σε ποσοστό 8%. Δεν εξέφρασε άποψη 21%.

Υπάρχουν σημαντικές αποκλίσεις στις απόψεις ανδρών και γυναικών για τον τρόπο που κατανέμεται ο χρόνος του/της συζύγου μεταξύ εργασίας και οικογενειακής ζωής. Οι μεν άνδρες δείχνουν περισσότερο

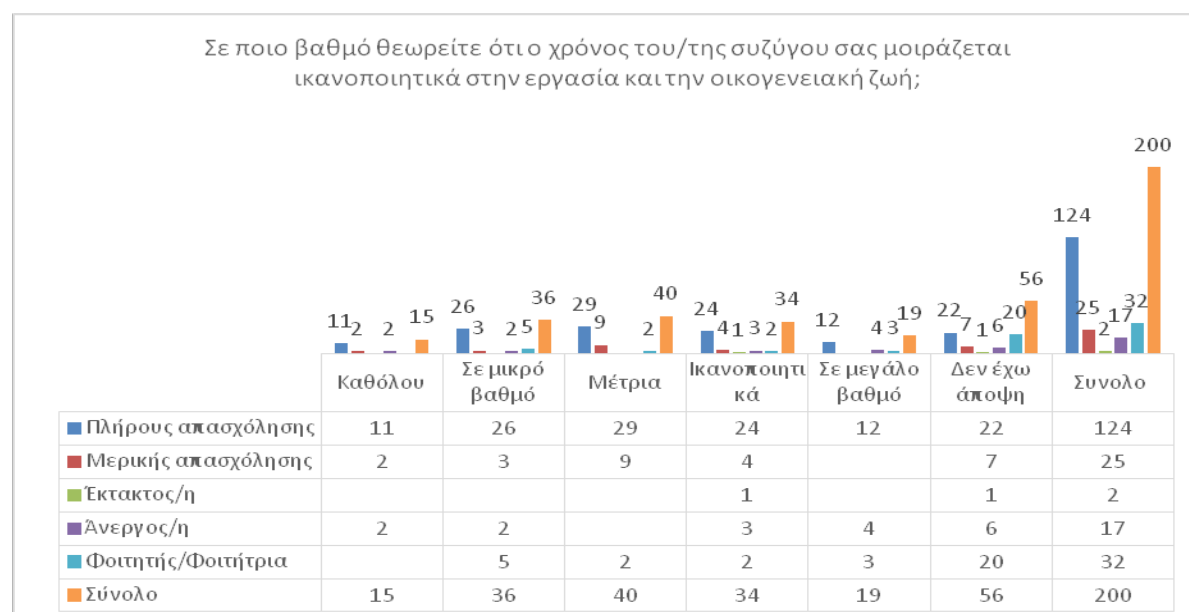
Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

ικανοποιημένοι με την κατανομή του χρόνου της συζύγου τους. Οι γυναίκες δείχνουν μικρότερο βαθμό ικανοποίησης από την κατανομή του χρόνου του συζύγου τους μεταξύ εργασίας και οικογενειακής ζωής.

Επιβεβαιώνεται, ότι είναι σημαντικό να επαναπροσδιοριστεί ο ρόλος του πατέρα για να βοηθήσει στην αλλαγή νοοτροπίας που απαιτείται για την αλλαγή των ανδρικών και γυναικείων ρόλων στο εσωτερικό της οικογένειας για να επιμερίζονται εξίσου τις οικογενειακές ευθύνες και με αυτόν τον τρόπο να αποδεσμευτούν οι γυναίκες.

Καθεστώς απασχόλησης	Καθόλου	Σε μικρό βαθμό	Μέτρια	Ικανοποιητικά	Σε μεγάλο βαθμό	Δεν έχω άποψη	Συνολο
Πλήρους απασχόλησης	11	26	29	24	12	22	124
Μερικής απασχόλησης	2	3	9	4		7	25
Έκτακτος/η				1		1	2
Άνεργος/η	2	2		3	4	6	17
Φοιτητής/Φοιτήτρια		5	2	2	3	20	32
Σύνολο	15	36	40	34	19	56	200

Βάση: όλο το δείγμα

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γράφημα 36. Συγκριτική ανάλυση ικανοποίησης κατανομής του χρόνου του/της συζύγου στην εργασία και την οικογενειακή ζωή βάση του καθεστώτος απασχόλησης

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η συμπεριφορά των ατόμων που βρίσκονται σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης. Ειδικότερα, «μέτρια» δηλώνει το 19,4% «σε μικρό βαθμό» δηλώνει το 21%, «ικανοποιητικά» δηλώνει το 19,4%, καθόλου» δηλώνει το 8,9%. Δεν εκφέρει άποψη το 17,7%.

Ερ. 15. Σε ποιο από τα παρακάτω αφιερώνετε περισσότερο χρόνο στην καθημερινή σας;

Κωδικοποίηση της κλίμακας Likert για τις ερωτήσεις 15.1-15.5 :

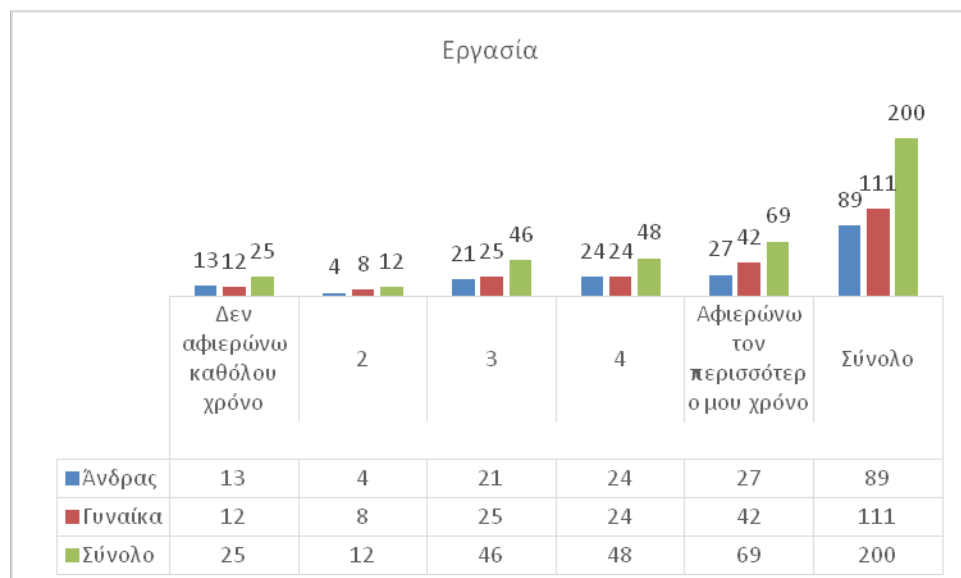
- 1-Δεν αφιερώνω καθόλου χρόνο
- 2-Όχι και τόσο χρόνο
- 3-Ισορροπημένα
- 4-Σχεδόν τον περισσότερο
- 5-Αφιερώνω τον περισσότερο μου χρόνο

Ερ.15.1 Εργασία

Φύλο	Δεν αφιερώνω καθόλου χρόνο	2	3	4	Αφιερώνω τον περισσότερο μου χρόνο	Σύνολο
Άνδρας	13	4	2 1	2 4	27	89
Γυναίκα	12	8	2 5	2 4	42	111
Σύνολο	25	1 2	4 6	4 8	69	200

Βάση: όλο το δείγμα

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

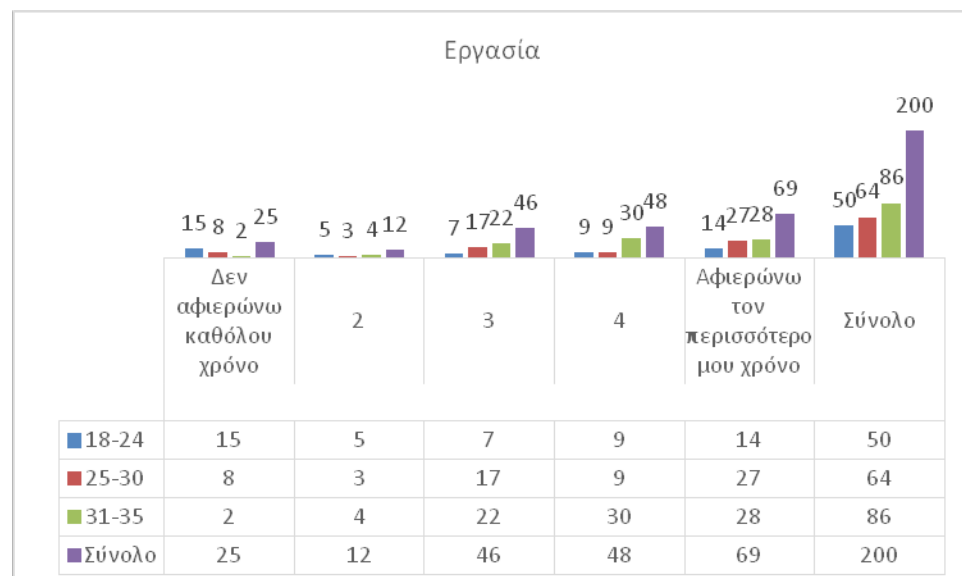
Γράφημα 37: Συχνότητα απαντήσεων για το χρόνο άνδρες και γυναίκες αφιερώνουν στην εργασία

Απαντήσεις καταγράφονται σε όλα τα πεδία του ερωτήματος, «αφιερώνω τον περισσότερο μου χρόνο» δήλωσε το 34,5%, «σχεδόν τον περισσότερο μου χρόνο» δήλωσε το 24% του δείγματος, «εξισορροπημένα» δήλωσε το 23% του δείγματος, «όχι και τόσο» δήλωσε το 6% του δείγματος, «καθόλου» δήλωσε το 12,5% του δείγματος. Σε ότι αφορά τη στάση ανδρών και γυναικών παρατηρείται απόκλιση στην κατηγορία «αφιερώνω τον περισσότερο μου χρόνο» με τις γυναίκες να δηλώνουν 37,8%, έναντι ποσοστού 30,3% των ανδρών. Οι υπόλοιπες κατηγορίες δεν παρουσιάζουν σημαντικές αποκλίσεις ως προς το φύλο.

Ηλικία	Δεν αφιερώνω καθόλου χρόνο	2	3	4	Αφιερώνω τον περισσότερο μου χρόνο	Σύνολο
18-24	15	5	7	9	14	50
25-30	8	3	7	9	27	64
31-35	2	4	2	0	28	86
Σύνολο	25	12	16	18	69	200

Βάση: όλο το δείγμα

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γράφημα 38: Συγκριτική ανάλυση χρόνου στην εργασία ανά ηλικιακή κατηγορία

Η ηλικιακή ομάδα 31-35 κατανέμει το χρόνο της ως εξής: «σχεδόν τον περισσότερο» σε ποσοστό 34,9%, «αφιερώνω τον περισσότερο μου χρόνο» σε ποσοστό 32,6%, και «ισορροπημένα» σε ποσοστό 25,6%.

Η ηλικιακή ομάδα 25-30 κατανέμει τον χρόνο της ως εξής: «αφιερώνω τον περισσότερο μου χρόνο» σε ποσοστό 42,1%, «ισορροπημένα» σε ποσοστό 26,6%, «σχεδόν τον περισσότερο» 14,1%, «δεν αφιερώνω καθόλου χρόνο» σε ποσοστό 12,5%.

Η ηλικιακή ομάδα κατανέμει το χρόνο της ως εξής: «δεν αφιερώνω καθόλου χρόνο» 30%, «αφιερώνω τον περισσότερο μου χρόνο» σε ποσοστό 28%, «σχεδόν τον περισσότερο» σε ποσοστό 18%, «ισορροπημένα» σε ποσοστό 14%, «όχι και τόσο» σε ποσοστό 10%.

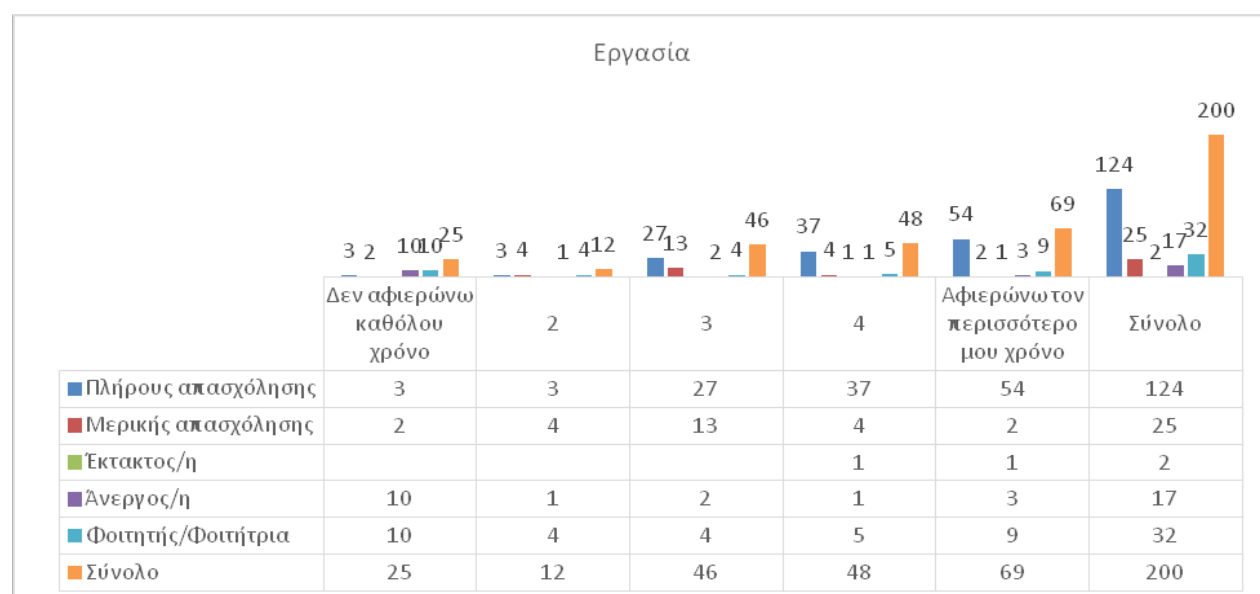
Από την παραπάνω ανάλυση προκύπτει ότι η ηλικιακή ομάδα 31-35 έχει εισέλθει σε ρυθμούς εργασίας αφιερώνοντας τον περισσότερο ή σχεδόν τον περισσότερο χρόνο σε ποσοστό 67,4%, ενώ το 25,6% αισθάνεται ότι η κατανομή του χρόνου στην εργασία είναι ισορροπημένη. Η ηλικιακή ομάδα 25-30, αλλά ακόμη περισσότερο η ομάδα 18-24 παρουσιάζουν ρυθμούς που δεν βρίσκονται σε κανονικότητα λόγω κυρίως του χαμηλού ποσοστού συμμετοχής τους σε πλήρη απασχόληση.

Καθεστώς απασχόλησης	Δεν αφιερώνω καθόλου χρόνο	2	3	4	Αφιερώνω τον περισσότερο μου χρόνο	Σύνολο
Πλήρους	3	3	2	37	54	124

Έρευνα για την ισοτιμία φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

απασχόλησης			7			
Μερικής απασχόλησης	2	4	3	4	2	25
Έκτακτος/η				1	1	2
Άνεργος/η	10	1	2	1	3	17
Φοιτητής/Φοιτήτρια	10	4	4	5	9	32
Σύνολο	25	2	6	48	69	200

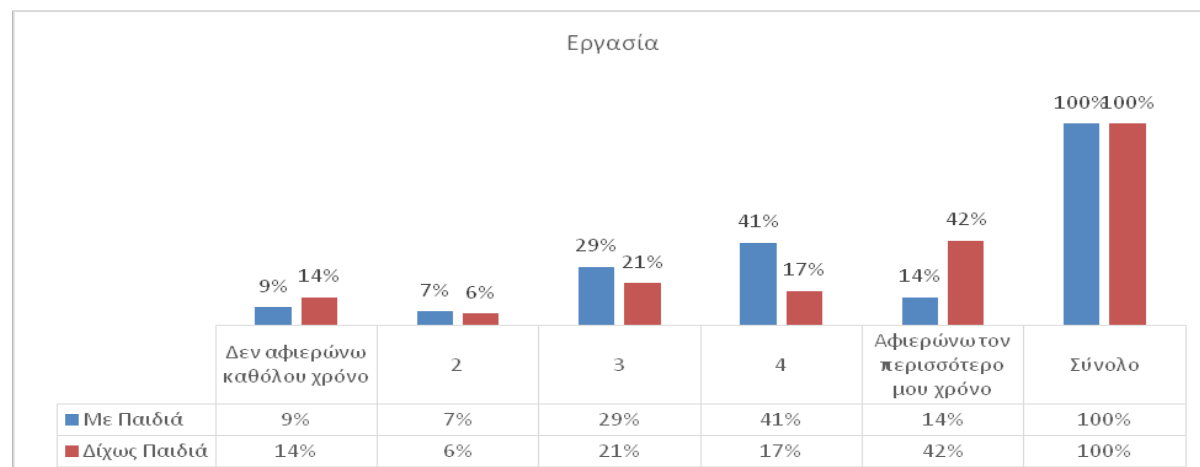
Βάση: όλο το δείγμα

Γράφημα 39: Προβολή της κατανομής χρόνου στην εργασία ως προς το καθεστώς απασχόλησης

Από την παραπάνω ανάλυση προκύπτει ότι ποσοστό 62% του δείγματος έχει εισέλθει σε ρυθμούς πλήρους απασχόλησης αφιερώνοντας τον περισσότερο ή σχεδόν τον περισσότερο χρόνο σε ποσοστό 73,4%. ενώ ποσοστό 21,8% θεωρεί ότι η κατανομή του χρόνου στην εργασία είναι ισορροπημένη. Άτομα με μερική απασχόληση θεωρούν σε ποσοστό 52% ότι ο χρόνος τους στην εργασία είναι ισορροπημένος, ενώ 16% θεωρεί ότι ο χρόνος κατανέμεται είτε «όχι και τόσο χρόνο» ή «σχεδόν τον περισσότερο χρόνο» στην εργασία. Οι φοιτητές/φοιτήτριες σε ποσοστό 43% θεωρούν ότι αφιερώνουν τον περισσότερο ή σχεδόν τον περισσότερο χρόνο τους στην εργασία.

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

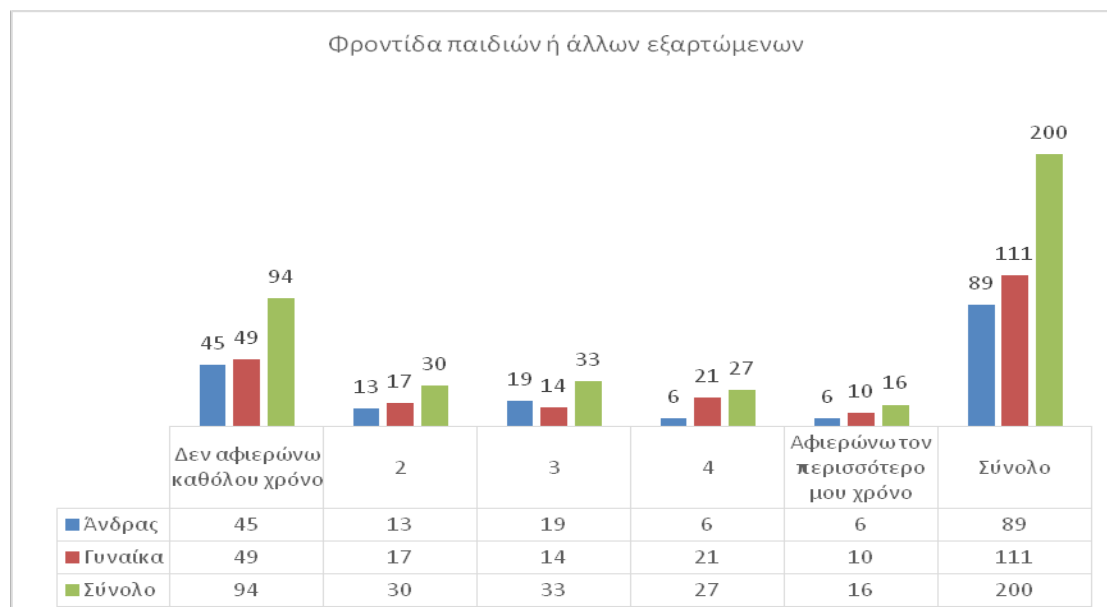
Γράφημα 40: Απεικόνιση κατανομής χρόνου στην εργασία με παιδιά και δίχως παιδιά

Από το παραπάνω γράφημα προκύπτει ότι γονείς με παιδιά αφιερώνουν σχεδόν τον περισσότερο χρόνο τους στην εργασία σε ποσοστό 41% έναντι ποσοστού 29% που έχει ισορροπημένη σχέση με το χρόνο εργασίας. Εργαζόμενοι που δεν έχουν παιδιά αφιερώνουν τον περισσότερο χρόνο τους στην εργασία σε ποσοστό 42% έναντι εργαζόμενων γονέων που αφιερώνουν περισσότερο χρόνο σε ποσοστό 14%. Η σχέση εργαζόμενων γονέων έναντι εργαζόμενων χωρίς παιδιά είναι αντιστρόφως ανάλογη στις κατηγορίες «σχεδόν περισσότερο» και «ισορροπημένο».

Ερ 15.2 Φροντίδα παιδιών ή άλλων εξαρτώμενων

Φύλο	Δεν αφιερώνω καθόλου χρόνο	2	3	4	Αφιερώνω τον περισσότερο μου χρόνο	Σύνολο
Άνδρας	45	13	9	6	6	89
Γυναίκα	49	17	4	21	10	111
Σύνολο	94	30	3	27	16	200

Βάση: όλο το δείγμα

Γράφημα 41: Συχνότητα απαντήσεων κατανομής χρόνου για την φροντίδα παιδιών και άλλων εξαρτώμενων μελών της οικογένειας

Στη συγκεκριμένη ερώτηση οι απαντήσεις στο πεδίο «δεν αφιερώνει καθόλου χρόνο» συγκέντρωσε ποσοστό 47% ενώ 15% απάντησαν «όχι και τόσο χρόνο» - σύνολο 62% του δείγματος. «ισορροπημένο χρόνο» απάντησε το 16,5% του δείγματος, «σχεδόν τον περισσότερο χρόνο» απάντησε το 23,5% του δείγματος.

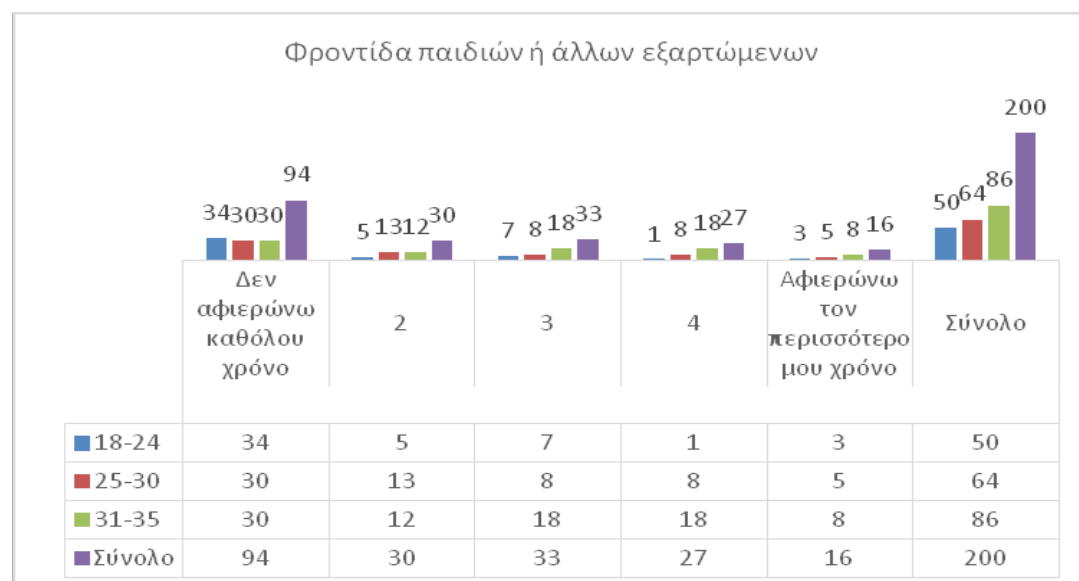
Οι αποκλίσεις ως προς την συμπεριφορά των φύλων στο παραπάνω ερώτημα, το πεδίο «δεν αφιερώνει καθόλου χρόνο» καταγράφει ποσοστό 50,5% για τους άνδρες και 44,4% για τις γυναίκες, «όχι και τόσο χρόνο» απάντησε το 14,6% των ανδρών έναντι ποσοστού 15,3% των γυναικών, «ισορροπημένο» απάντησε το 21,3% των ανδρών έναντι ποσοστού 12,6% των γυναικών. Οι απαντήσεις των γυναικών στο πεδίο «σχεδόν τον περισσότερο χρόνο» καταλαμβάνει ποσοστό 18,9% έναντι ποσοστού 6,7% των ανδρών. Άρα, το πεδίο «σχεδόν τον περισσότερο χρόνο» καταγράφει την μεγαλύτερη απόκλιση μεταξύ ανδρών και γυναικών σε ποσοστό 12,2% υπέρ των γυναικών και το πεδίο ισορροπημένος χρόνος καταγράφει απόκλιση 8,7% υπέρ των ανδρών. Το πεδίο «δεν αφιερώνω καθόλου χρόνο» καταγράφει απόκλιση 6,1% υπέρ των ανδρών. Τα υπόλοιπα πεδία απαντήσεων δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερη απόκλιση ως προς το φύλο.

Ηλικία	Δεν αφιερώνω καθόλου χρόνο	2	3	4	Αφιερώνω τον περισσότερο μου χρόνο	Σύνολο

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

18-24	34	5	7	1	3	50
25-30	30	13	8	8	5	64
31-35	30	12	18	18	8	86
Σύνολο	94	30	33	27	16	200

Βάση: όλο το δείγμα

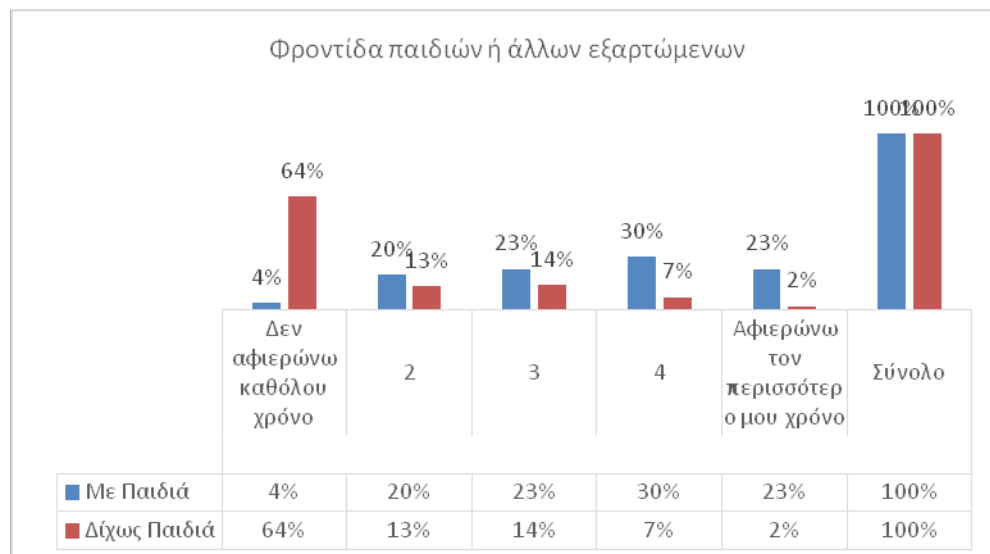
Γράφημα 42: Συγκριτική ανάλυση χρόνου στην φροντίδα παιδιών και άλλων εξαρτώμενων ανά ηλικιακή ομάδα

Παρακάτω η ποσοστιαία καταγραφή των αποτελέσματα των ηλικιακών ομάδων σε σχέση το χρόνο που αφιερώνουν για την φροντίδα των παιδιών και άλλων εξαρτώμενων μελών της οικογένειας:

- Ηλικιακή ομάδα 18-24: «δεν αφιερώνω καθόλου χρόνο» ποσοστό 68%, «ισορροπημένο» 14%, «όχι και τόσο χρόνο» 10%
- Ηλικιακή ομάδα 25-30: «δεν αφιερώνω καθόλου χρόνο» ποσοστό 46,9%, «όχι και τόσο χρόνο» 20,3%, «ισορροπημένο» και «σχεδόν τον περισσότερο χρόνο» από 12%
- Ηλικιακή ομάδα 31-35: «δεν αφιερώνω καθόλου χρόνο» ποσοστό 34,9%, «ισορροπημένο» και «σχεδόν τον περισσότερο χρόνο» από 20,9%, «όχι και τόσο χρόνο» 14%, «τον περισσότερο μου χρόνο» 9,3%.

Όλες οι ηλικιακές ομάδες καταγράφουν υψηλά ποσοστά στις απαντήσεις στο πεδίο «δεν αφιερώνω καθόλου χρόνο» όπως επίσης και «όχι και τόσο χρόνο». Οι ηλικιακή ομάδα 31-35 σημειώνει σημαντικά ποσοστά στα πεδία «ισορροπημένο» και «σχεδόν τον περισσότερο χρόνο».

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γράφημα 43: Απεικόνιση κατανομής χρόνου στην φροντίδα εξαρτώμενων μελών με παιδιά και δίχως παιδιά

Από το παραπάνω γράφημα προκύπτει ότι γονείς με παιδιά αφιερώνουν σχεδόν τον περισσότερο χρόνο τους στην φροντίδα παιδιών σε ποσοστό 30% έναντι ποσοστού 23% που έχει ισορροπημένη σχέση με τη φροντίδα των παιδιών ή και σχεδόν αφιερώνει τον περισσότερο του χρόνο. Ποσοστό 20% εργαζόμενων γονέων απάντησε ότι δεν αφιερώνει και τόσο χρόνο για τη φροντίδα των παιδιών σε ποσοστό 20%. Εργαζόμενοι που δεν έχουν παιδιά δεν αφιερώνουν καθόλου χρόνο στη φροντίδα παιδιών και εξαρτώμενων μελών της οικογένειας σε ποσοστό 64%.

Ερ.15.3 Οικιακές εργασίες

Φύλο	Δεν αφιερώνω καθόλου χρόνο	2	3	4	Αφιερώνω τον περισσότερο μου χρόνο	Σύνολο
Άνδρας	16	4 1	2 1	7	4	89
Γυναίκα	10	3 9	3 9	1 6	7	111
Σύνολο	26	8 0	6 0	2 3	11	200

Βάση: όλο το δείγμα

Γράφημα 44: Συχνότητα απαντήσεων κατανομής χρόνου για τις οικιακές εργασίες

Στη παραπάνω ερώτηση οι απαντήσεις στο πεδίο «όχι και τόσο χρόνο» καταλαμβάνει ποσοστό 40% του δείγματος, «ισορροπημένο χρόνο» απάντησε το 30% του δείγματος, «δεν αφιερώνει καθόλου χρόνο» συγκέντρωσε ποσοστό 13% ενώ 11,5% απάντησε «σχεδόν τον περισσότερο χρόνο».

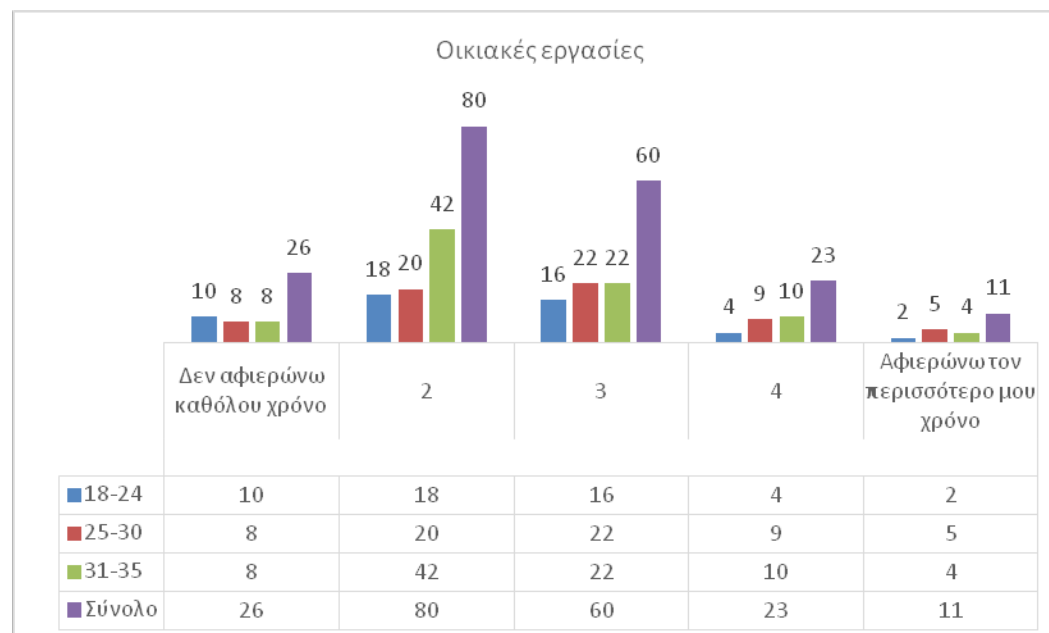
Οι αποκλίσεις ως προς την συμπεριφορά των φύλων στο παραπάνω ερώτημα, το πεδίο «όχι και τόσο χρόνο» καταγράφει ποσοστό 46,1% για τους άνδρες, έναντι 35,3% για τις γυναίκες - ποσοστό απόκλισης 10,8% υπέρ των ανδρών. Το πεδίο «δεν αφιερώνει καθόλου χρόνο» καταγράφει ποσοστό 18% των ανδρών, έναντι 9% των γυναικών - ποσοστό απόκλισης 9% υπέρ των ανδρών. Το πεδίο «ισορροπημένο χρόνο» καταγράφει ποσοστό 35% για τις γυναίκες έναντι 23,6% για τους άνδρες - ποσοστό απόκλισης 11,4%. Το πεδίο «σχεδόν τον περισσότερο χρόνο» καταγράφει 14,4% για τις γυναίκες έναντι 7,9% για τους άνδρες - ποσοστό απόκλισης 6,5%.

Ηλικία	Δεν αφιερώνω καθόλου χρόνο	2	3	4	Αφιερώνω τον περισσότερο μου χρόνο	Σύνολο
18-24	10	18	16	4	2	50
25-30	8	20	22	9	5	64
31-35	8	4	2	1	4	86

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

		2	2	0		
Σύνολο	26	8	6	2	11	200
		0	0	3		

Βάση: όλο το δείγμα

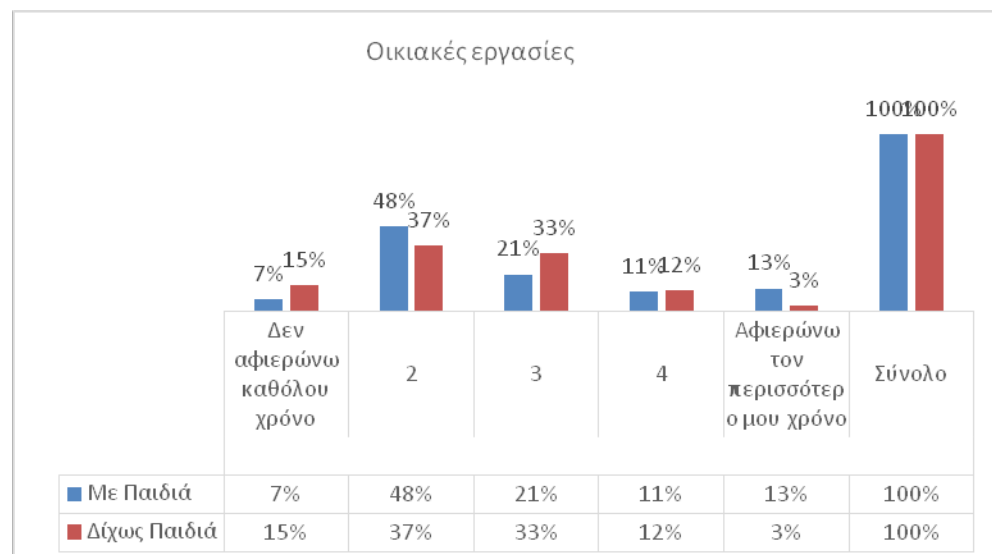
Γράφημα 45: Συγκριτική ανάλυση χρόνου ανδρών και γυναικών για οικιακές εργασίες ανά ηλικιακή ομάδα

Παρακάτω η ποσοστιαία καταγραφή των αποτελέσματα των ηλικιακών ομάδων σε σχέση το χρόνο που αφιερώνουν για τις οικιακές εργασίες:

- Ηλικιακή ομάδα 18-24: «όχι και τόσο χρόνο» σε ποσοστό 36%, «ισορροπημένο» 32%, «δεν αφιερώνω καθόλου χρόνο» ποσοστό 20%.
- Ηλικιακή ομάδα 25-30: «ισορροπημένο» ποσοστό 34,4%, «όχι και τόσο χρόνο» 31,3%, «σχεδόν τον περισσότερο χρόνο» 15,6%, «δεν αφιερώνω καθόλου χρόνο» ποσοστό 12.5%, 20,3 .
- Ηλικιακή ομάδα 31-35: «όχι και τόσο χρόνο» ποσοστό 48,8%, «ισορροπημένο» 25,6%, «σχεδόν τον περισσότερο χρόνο» 11,6%, «δεν αφιερώνω καθόλου χρόνο» ποσοστό 9,3%.

Όλες οι ηλικιακές ομάδες καταγράφουν υψηλά ποσοστά στις απαντήσεις στο πεδίο «όχι και τόσο χρόνο» και «ισορροπημένο χρόνο».

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γράφημα 46: Απεικόνιση κατανομής χρόνου στις οικιακές εργασίες με παιδιά και δίχως παιδιά

Από το παραπάνω γράφημα προκύπτει ότι γονείς με παιδιά αφιερώνουν «όχι και τόσο χρόνο» για τις οικιακές εργασίες σε ποσοστό 48% και «ισορροπημένο χρόνο» σε ποσοστό 21%. Αντίστοιχα, οι εργαζόμενοι δίχως παιδιά σημειώνουν τα μεγαλύτερα ποσοστά στις κατηγορίες «όχι και τόσο χρόνο» και «ισορροπημένο χρόνο».

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Δείκτη Ισότητας των Φύλων του EIGE (2017), αναφορικά με τον τομέα του χρόνου, ο οποίος μετρά τις ανισότητες των φύλων στην κατανομή του χρόνου που αφιερώνεται στη φροντίδα και στην οικιακή εργασία και τις κοινωνικές δραστηριότητες, αναφέρει ότι η Κύπρος πέτυχε βαθμολογία 51,3 σε σχέση με μέσο όρο 65,7 στην ΕΕ. Στον τομέα αυτό, η Κύπρος καταγράφει ποσοστό 50,1% για τις γυναίκες που ασχολούνται με τις υποχρεώσεις της οικογένειας όσον αφορά την φροντίδα παιδιών και ηλικιωμένων και ποσοστό μόλις 31% για τους άνδρες. Για το μαγείρεμα και το καθάρισμα του σπιτιού το ποσοστό των Κυπρίων γυναικών φθάνει το 80,8% και των ανδρών το 26,6% με το μέσο όρο της ΕΕ να είναι για τις γυναίκες 78,7% και για τους άνδρες 33,7%.

Ερ.15.4 Ενασχόληση με την πολιτική δράση και τα κοινά γενικότερα

Φύλο	Δεν αφιερώνω καθόλου χρόνο	2	3	4	Αφιερώνω τον περισσότερο μου χρόνο	Σύνολο
Άνδρας	31	2	2	7	6	89

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

		4	1			
Γυναίκα	50	3	1	1		
Σύνολο	81	0	8	2	1	111
		5	3	1		
		4	9	9	7	200

Βάση: όλο το δείγμα

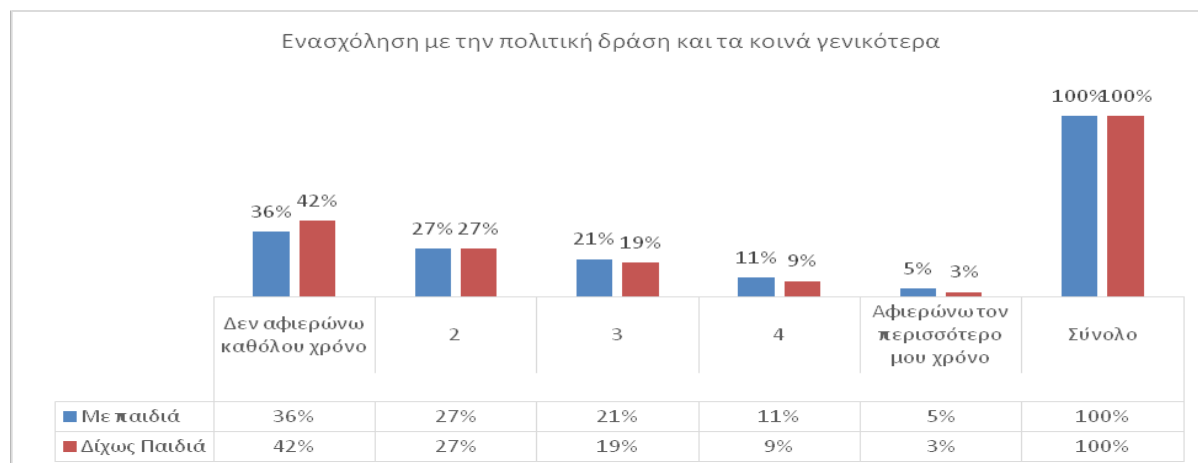

Γράφημα 47: Συχνότητα απαντήσεων κατανομής χρόνου για ενασχόληση με την πολιτική και τα κοινά

Στη παραπάνω ερώτηση οι απαντήσεις στο πεδίο «δεν αφιερώνει καθόλου χρόνο» καταλαμβάνουν το 40,5% του δείγματος, «όχι και τόσο χρόνο» καταλαμβάνουν ποσοστό 27% του δείγματος, «ισορροπημένο χρόνο» απάντησε το 19,5% του δείγματος. Οι υπόλοιπες κατηγορίες δεν σημειώνουν στατιστικά αξιόλογα ποσοστά.

Οι αποκλίσεις ως προς την συμπεριφορά των φύλων στο παραπάνω ερώτημα, το πεδίο «δεν αφιερώνει καθόλου χρόνο» καταγράφει ποσοστό 45% στις γυναίκες έναντι 34,8% στους άνδρες - απόκλιση 10,2% υπέρ των γυναικών. Το πεδίο «όχι και τόσο χρόνο» καταγράφει ίδια ποσοστά για άνδρες και γυναίκες με 27%. Το πεδίο «ισορροπημένο χρόνο» καταλαμβάνει ποσοστό 23,6% για τους άνδρες έναντι 16,2% για τις γυναίκες - απόκλιση 7,4 υπέρ των ανδρών.

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γράφημα 48: Απεικόνιση κατανομής χρόνου για ενασχόληση με την πολιτική και τα κοινά με παιδιά και δίχως παιδιά

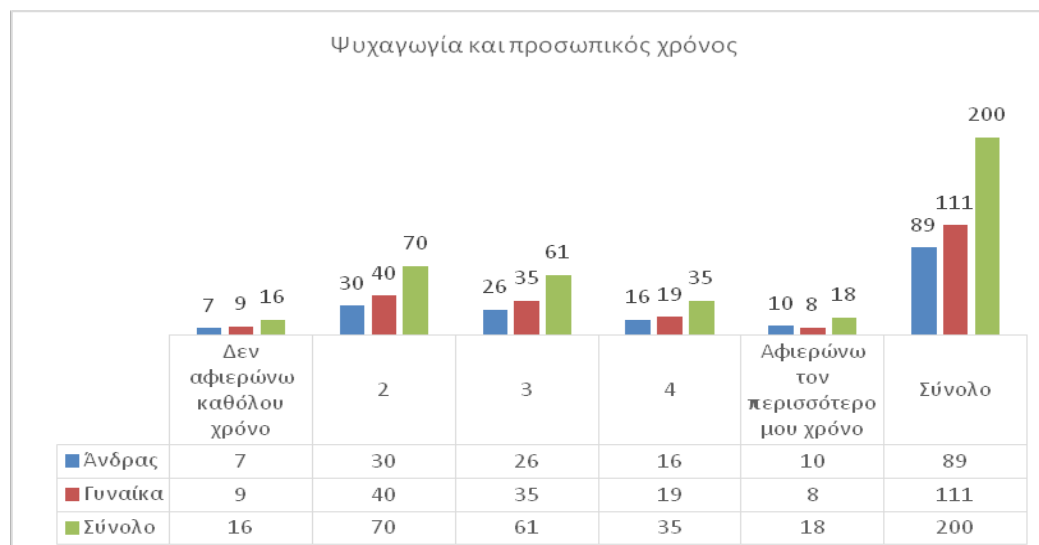
Από το παραπάνω γράφημα προκύπτει ότι γονείς με παιδιά «δεν αφιερώνουν καθόλου χρόνο» σε ποσοστό 36% έναντι όσων δεν έχουν παιδιά σε ποσοστό 42%. Οι υπόλοιπες κατηγορίες «όχι και τόσο χρόνο», «ισορροπημένο χρόνο» παρότι λαμβάνουν σημαντικά στις δύο ομάδες πληθυσμού δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερες αποκλίσεις.

Ερ.15.5 Ψυχαγωγία και προσωπικός χρόνος

Φύλο	Δεν αφιερώνω καθόλου χρόνο	2	3	4	Αφιερώνω τον περισσότερο μου χρόνο	Σύνολο
Ανδρας	7	30	26	16	10	89
Γυναίκα	9	40	35	19	8	111
Σύνολο	16	70	61	35	18	200

Βάση: όλο το δείγμα

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

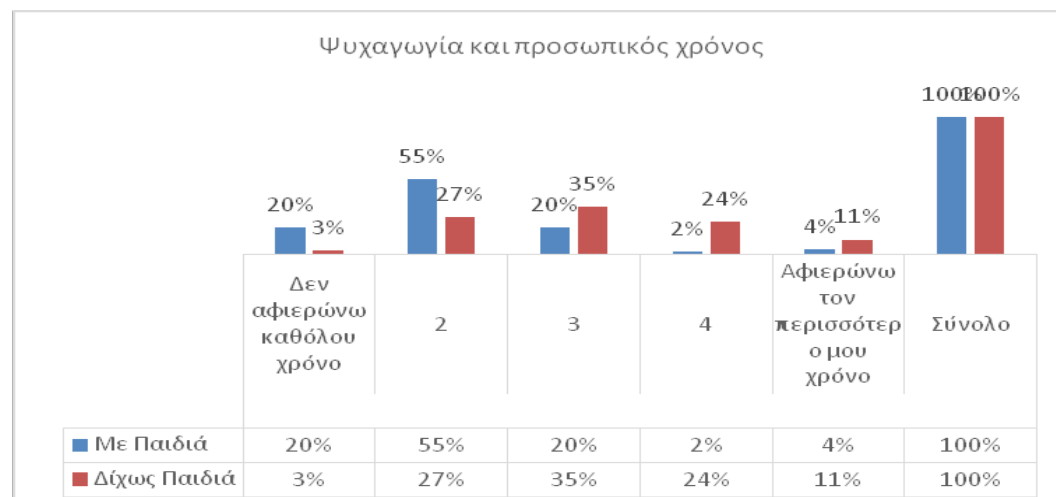

Γράφημα 49: Συχνότητα απαντήσεων κατανομής χρόνου για ψυχαγωγία και προσωπικός χρόνος

Στο παραπάνω γράφημα εμφανίζονται κυρίως τρεις κατηγορίες απαντήσεων που λαμβάνουν σημαντικά ποσοστά, σε αυτά συγκαταλέγονται το πεδίο «όχι και τόσο χρόνο» με ποσοστό 35%, το πεδίο «ισορροπημένο χρόνο» με ποσοστό 30,5% και το πεδίο «σχεδόν τον περισσότερο χρόνο μου» με ποσοστό 17,5%. Οι υπόλοιπες κατηγορίες δεν σημειώνουν στατιστικά αξιόλογα ποσοστά.

Οι αποκλίσεις ως προς την συμπεριφορά των φύλων στο παραπάνω ερώτημα, το πεδίο «όχι και τόσο χρόνο» καταγράφει ποσοστό 36% για τις γυναίκες, έναντι 33,7% για τους άνδρες. Το πεδίο «ισορροπημένο χρόνο» καταγράφει ποσοστό 31,5% για τις γυναίκες 29,2% για τους άνδρες. Το πεδίο «σχεδόν τον περισσότερο χρόνο μου» με ποσοστό 18% για τους άνδρες, έναντι 17,1% για τις γυναίκες. Συνεπώς, η στάση ανδρών και γυναικών στην παραπάνω ερώτηση δεν παρουσιάζει ιδιαίτερη διαφοροποίηση.

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γράφημα 50: Απεικόνιση κατανομής χρόνου για ψυχαγωγία και προσωπικό χρόνο με παιδιά και δίχως παιδιά

Από το παραπάνω γράφημα προκύπτει ότι γονείς με παιδιά δεν αφιερώνουν «και τόσο χρόνο» για ψυχαγωγία και προσωπικό χρόνο σε ποσοστό 55%, ενώ ποσοστό 20% γονέων με παιδιά απάντησαν ότι «δεν αφιερώνουν καθόλου χρόνο» καθώς και το ίδιο ποσοστό έλαβε το πεδίο «ισορροπημένο χρόνο». Οι απαντήσεις ατόμων που δεν έχουν παιδιά κινήθηκε σε αντίθεση κατεύθυνση με ποσοστό του δείγματος 35% να δηλώνει «ισορροπημένο χρόνο», το 27% «όχι και τόσο χρόνο» και 24% δηλώνει «σχεδόν τον περισσότερο χρόνο».

Παρά το γεγονός ότι τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας δεν καταδεικνύουν διαφοροποίηση στην κατανομή του χρόνου για ψυχαγωγία και προσωπικό χρόνο, εν τούτοις με βάση μελέτες, η ανισότητα στην κατανομή του χρόνου στο σπίτι εκτείνεται και στις κοινωνικές δραστηριότητες, αφού οι άνδρες είναι διπλάσια πιο πιθανόν από τις γυναίκες να συμμετέχουν σε αθλητικές, πολιτιστικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες εκτός του σπιτιού. Αυτό το κενό διευρύνεται δραματικά σε ζευγάρια με παιδιά, όπου έξι φορές περισσότεροι άντρες σε σύγκριση με τις γυναίκες ασχολούνται με τέτοιες δραστηριότητες.

Αντιλήψεις και συμπεριφορές για την καταπολέμηση των στερεότυπων ανδρικών και γυναικείων ρόλων στην οικογένεια και την κοινωνική και οικονομική δραστηριότητα

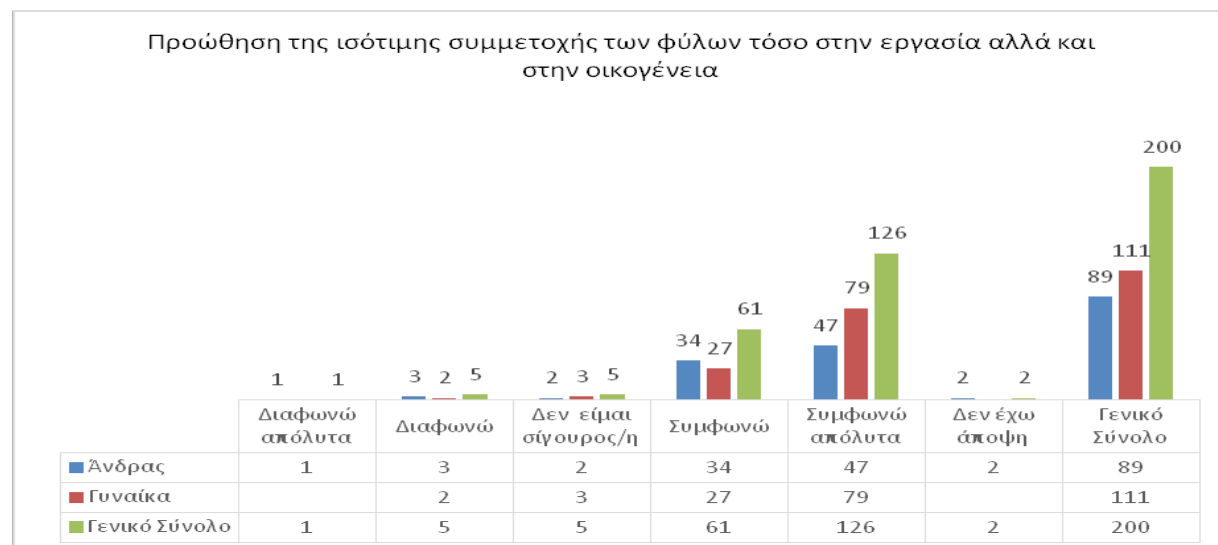
Ερ. 16. Ποια είναι η γνώμη σας στις παρακάτω δηλώσεις

Ερ.16.1 Προώθηση της ισότιμης συμμετοχής των φύλων τόσο στην εργασία αλλά και στην οικογένεια

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

ΦΥΛΟ	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος/η	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	Δεν έχω άποψη	Σύνολο
Ανδρας	1	3	2	34	47	2	89
Γυναίκα		2	3	27	79		111
Σύνολο	1	5	5	61	126	2	200

Βάση: όλο το δείγμα

Γράφημα 51: Συχνότητα απαντήσεων για την ισότιμη συμμετοχή των φύλων στην εργασία και την οικογένεια

Στο παραπάνω γράφημα παρουσιάζονται οι επιλογές των ερωτώμενων όπου καταγράφηκαν τα εξής:

- Πεδίο «Συμφωνώ απόλυτα» ποσοστό 63%
- Πεδίο «Συμφωνώ» ποσοστό 30,4%.

Ειδικότερα, οι δύο προαναφερθείσες επιλογές καταλαμβάνουν το 93,4% του δείγματος και στοιχειοθετούν με συντριπτική πλειοψηφία τη συμφωνία ανδρών και γυναικών ότι για την ισότητα των φύλων στην οικογένεια απαιτείται η ισότιμη συμμετοχή και των δύο φύλων στην εργασία και την οικογενειακή ζωή.

Σε ότι αφορά την στάση των φύλων στα παραπάνω πεδία οι μεν γυναίκες δηλώνουν απόλυτη συμφωνία σε ποσοστό 71,2% έναντι ποσοστού 52,8% των ανδρών, σημειώνοντας απόκλιση απόψεων 18,4% υπέρ των γυναικών. Αντίθετα, «συμφωνώ» δήλωσε το 38,2% των ανδρών έναντι ποσοστού 24,3% των γυναικών, σημειώνοντας απόκλιση 13,9% υπέρ των ανδρών. Η παραπάνω ανάλυση επιβεβαιώνει για μια ακόμη φορά ότι οι γυναίκες του δείγματος είναι περισσότερο διεκδικητικές ως προς τα θέματα ισότητας των φύλων.

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Ερ.16.2 Προϋπόθεση για την ισότητα των φύλων αποτελεί η ένταξη της γυναίκας στην εργασία αλλά και του άντρα στην οικογενειακή ζωή

ΦΥΛΟ	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος/η	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	Δεν έχω άποψη	Γενικό Σύνολο
Άνδρας	3	12	6	29	36	3	89
Γυναίκα		2	3	30	76		111
Γενικό Σύνολο	3	14	9	59	112	3	200

Βάση: όλο το δείγμα

Γράφημα 52: Συχνότητα απαντήσεων για την προϋπόθεση ισότητας των φύλων αποτελεί η ισότιμη συμμετοχή των φύλων στην εργασία και την οικογένεια

Στο παραπάνω γράφημα καταγράφηκαν οι απόψεις των ερωτώμενων ως εξής:

- Πεδίο «Συμφωνώ απόλυτα» ποσοστό 56%
- Πεδίο «Συμφωνώ» ποσοστό 29,5%.

Ειδικότερα, οι δύο προαναφερθείσες επιλογές καταλαμβάνουν το 85,5% του δείγματος και στοιχειοθετούν με ευρεία πλειοψηφία τη συμφωνία ανδρών και γυναικών ότι προϋπόθεση για την ισότητα των φύλων αποτελεί η ένταξη της γυναίκας στην εργασία αλλά και του άνδρα στην οικογενειακή ζωή. Διαφωνώ υποστήριξε το 7% του δείγματος.

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Σε ότι αφορά τη στάση των φύλων στα παραπάνω πεδία οι μεν γυναίκες δηλώνουν απόλυτη συμφωνία σε ποσοστό 68,5% έναντι ποσοστού 40,4% των ανδρών, σημειώνοντας απόκλιση απόψεων 28.1% υπέρ των γυναικών. Αντίθετα, «συμφωνώ» δήλωσε το 33,7% των ανδρών έναντι ποσοστού 27% των γυναικών, σημειώνοντας απόκλιση 6,7% υπέρ των ανδρών. Ενδιαφέρον επίσης παρουσιάζει η στάση των ανδρών στο πεδίο «διαφωνώ» καταγράφοντας ποσοστό διαφωνίας 13,5% έναντι 1,8% των γυναικών.

Η συντριπτική πλειοψηφία ((85,5%) συμφωνεί με τη δήλωση ότι η ισότιμη συμμετοχή των φύλων στην εργασία και στην οικογένεια αποτελεί προϋπόθεση για την επίτευξη της ισότητας των φύλων. Εντύπωση προκαλεί το μικρό ποσοστό (7%) του δείγματος διαφώνησε με τη δήλωση αυτή. Άνδρες και γυναίκες συμφωνούν ότι τόσο η ένταξη της γυναίκας στην εργασία, όσο και του άνδρα στην οικογενειακή ζωή βοηθά στην επίτευξη της έμφυλης ισότητας.

Ερ.16.3 Άνδρες και γυναίκες έχουν ίσες ικανότητες, αρκεί να καλλιεργήσουν τις απαιτούμενες δεξιότητες

ΦΥΛΟ	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος/η	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	Γενικό Σύνολο
Άνδρας	4	8	2	33	42	89
Γυναίκα	2	4	7	35	63	111
Γενικό Σύνολο	6	12	9	68	105	200

Βάση: όλο το δείγμα

Γράφημα 53: Συχνότητα απαντήσεων για δήλωση άνδρες και γυναίκες έχουν ίσες ικανότητες

Στο παραπάνω γράφημα καταγράφηκαν οι απόψεις του δείγματος ως εξής:

- Πεδίο «Συμφωνώ απόλυτα» ποσοστό 52,5%
- Πεδίο «Συμφωνώ» ποσοστό 34%.

Ειδικότερα, οι δύο προαναφερθείσες επιλογές καταλαμβάνουν το 86,5% του δείγματος και στοιχειοθετούν με ευρεία πλειοψηφία τη συμφωνία ανδρών και γυναικών ότι άνδρες και γυναίκες έχουν ίσες ικανότητες αρκεί να καλλιεργήσουν τις απαιτούμενες δεξιότητες.

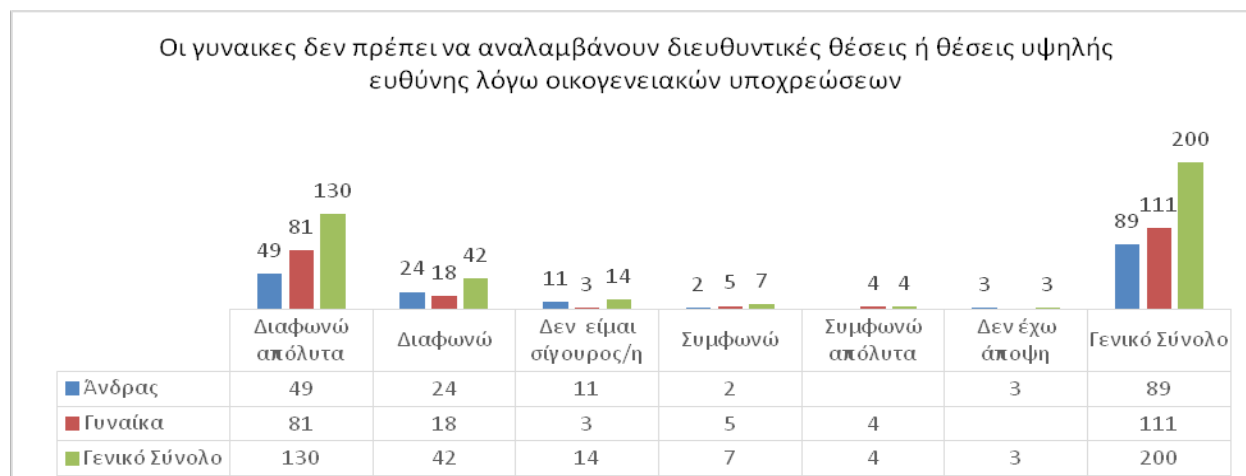
Σε ότι αφορά τη στάση των φύλων στα παραπάνω πεδία οι μεν γυναίκες δηλώνουν απόλυτη συμφωνία σε ποσοστό 56,7% έναντι ποσοστού 47,2% των ανδρών, σημειώνοντας απόκλιση απόψεων 9.5% υπέρ των γυναικών. Αντίθετα, «συμφωνώ» δήλωσε το 37% των ανδρών έναντι ποσοστού 31,5% των γυναικών, σημειώνοντας απόκλιση 5,5% υπέρ των ανδρών. Οι αποκλίσεις των απόψεων των δύο φύλων παρουσιάζουν μικρότερη διαφορά σε σχέση με τις δύο προηγούμενες δηλώσεις.

Οι ικανότητες των γυναικών δεν αμφισβητούνται από την συντριπτική πλειοψηφία του δείγματος (86,5%).

Ερ.16.4 Οι γυναίκες δεν πρέπει να αναλαμβάνουν διευθυντικές θέσεις ή θέσεις υψηλής ευθύνης λόγω οικογενειακών υποχρεώσεων

ΦΥΛΟ	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος /η	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	Δεν έχω άποψη	Γενικό Σύνολο
Άνδρας	49	24	11	2		3	89
Γυναίκα	81	18	3	5	4		111
Γενικό Σύνολο	130	42	14	7	4	3	200

Βάση: όλο το δείγμα

Γράφημα 54: Συχνότητα απαντήσεων για δήλωση οι γυναίκες δεν πρέπει να αναλαμβάνουν διευθυντικές θέσεις ή θέσεις με υψηλή ευθύνη λόγω οικογενειακών υποχρεώσεων

Στο παραπάνω γράφημα καταγράφηκαν οι απόψεις του δείγματος ως εξής:

- Πεδίο «Διαφωνώ απόλυτα» ποσοστό 65%
- Πεδίο «Διαφωνώ» ποσοστό 21%
- Πεδίο «δεν είμαι σίγουρος/η» ποσοστό 7%

Ειδικότερα, οι επιλογές «διαφωνώ απόλυτα» και «διαφωνώ» καταλαμβάνουν το 86% του δείγματος και στοιχειοθετούν με ευρεία πλειοψηφία τη διαφωνία του δείγματος ότι οι γυναίκες δεν πρέπει να επιδιώκουν διευθυντικές θέσεις ή θέσεις υψηλής ευθύνης λόγω των οικογενειακών τους υποχρεώσεων.

Σε ότι αφορά τη στάση των φύλων στα παραπάνω πεδία οι μεν γυναίκες δηλώνουν απόλυτη διαφωνία σε ποσοστό 73% έναντι ποσοστού 55,1% των ανδρών, σημειώνοντας απόκλιση απόψεων 17,9% υπέρ των γυναικών. Αντίθετα, «συμφωνώ» δήλωσε το 27% των ανδρών έναντι ποσοστού 16,2% των γυναικών, σημειώνοντας απόκλιση 10,8% υπέρ των ανδρών. Ενδιαφέρον επίσης παρουσιάζει η στάση των ανδρών στο πεδίο «δεν είμαι σίγουρος/η» με ποσοστό 12,4%, έναντι ποσοστού 2,7% των γυναικών. Απόκλιση απόψεων των δύο φύλων παρουσιάζεται με αξιοσημείωτη διαφορά στο πεδίο «διαφωνώ απόλυτα».

Οι αντιλήψεις αυτές, επιβεβαιώνουν την Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Ισότητα των Φύλων (2019) ότι οι γυναίκες είναι λιγότερο πιθανό να προσληφθούν σε διευθυντικές θέσεις εργασίας και είναι πολύ λιγότερο πιθανό να προωθηθούν σε αυτές. Οι απαντήσεις στο ερώτημα αυτό, έρχονται σε αντίθεση με το ερώτημα 16.3, όπου η συντριπτική πλειοψηφία συμφωνεί ότι έχουν ίσες δυνατότητες άνδρες και γυναίκες.

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Ερ.16.5 Τα αγόρια και τα κορίτσια είναι εξίσου ικανά να ασχοληθούν με όποια δραστηριότητα τα ενδιαφέρει

ΦΥΛΟ	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος/η	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	Δεν έχω άποψη	Γενικό Σύνολο
Άνδρες	2	5	2	30	50		89
Γυναίκα	2	2	1	26	79	1	111
Γενικό Σύνολο	4	7	3	56	129	1	200

Βάση: όλο το δείγμα

Γράφημα 55: Συχνότητα απαντήσεων για τη δήλωση αγόρια και κορίτσια είναι εξίσου ικανά

Στο παραπάνω γράφημα καταγράφηκαν οι απόψεις του δείγματος ως εξής:

- Πεδίο «Συμφωνώ απόλυτα» ποσοστό 64,5%
- Πεδίο «Συμφωνώ» ποσοστό 28%

Ειδικότερα, οι επιλογές «συμφωνώ απόλυτα» και «συμφωνώ» καταλαμβάνουν το 92,5% του δείγματος και στοιχειοθετούν με συντριπτική πλειοψηφία τη αποδοχή του δείγματος ότι αγόρια και τα κορίτσια είναι εξίσου ικανά να ασχοληθούν με όποια δραστηριότητα τα ενδιαφέρει.

Σε ότι αφορά τη στάση των φύλων στα παραπάνω πεδία οι μεν γυναίκες δηλώνουν απόλυτη συμφωνία σε ποσοστό 71,2% έναντι ποσοστού 56,2%

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

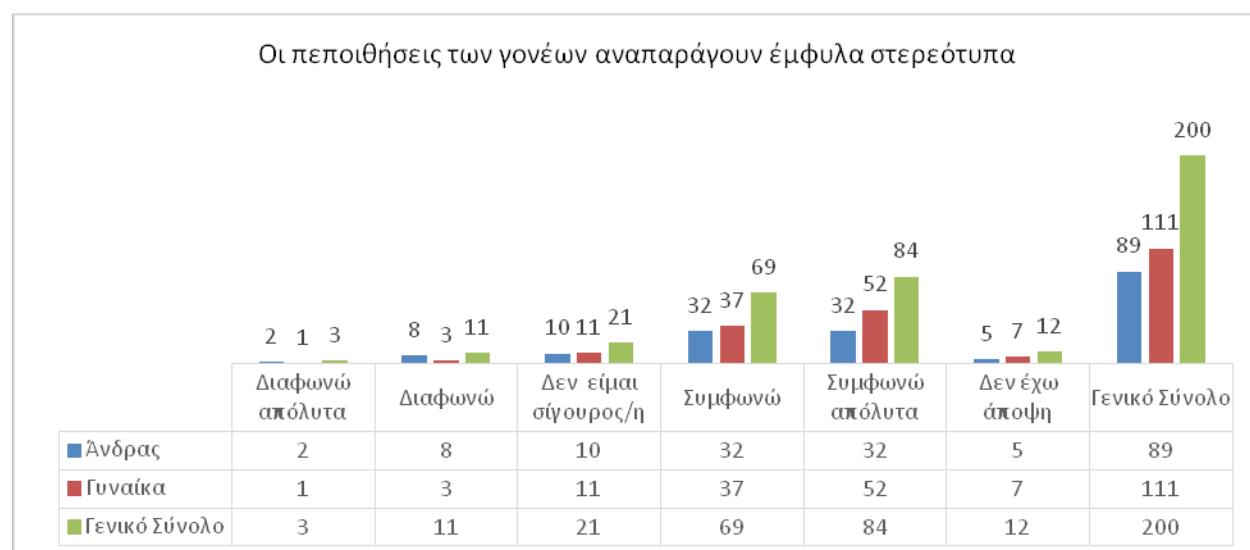
των ανδρών, σημειώνοντας απόκλιση απόψεων 15% υπέρ των γυναικών. Στο πεδίο «συμφωνώ» οι άνδρες κατέγραψαν ποσοστό 33,7% έναντι ποσοστού 23,4% των γυναικών, σημειώνοντας απόκλιση 10,3% υπέρ των ανδρών.

Η συντριπτική πλειοψηφία του δείγματος πιστεύει στις ίσες δυνατότητες αγοριών και κοριτσιών για όλες τις δραστηριότητες, με τις γυναίκες να υπερτερούν και είναι πιο έντονες στην αντίληψη αυτή.

Ερ.16.6 Οι πεποιθήσεις των γονέων αναπαράγουν στερεότυπα ως προς φύλο

ΦΥΛΟ	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος/η	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	Δεν έχω άποψη	Γενικό Σύνολο
Άνδρας	2	8	10	32	32	5	89
Γυναίκα	1	3	11	37	52	7	111
Γενικό Σύνολο	3	11	21	69	84	12	200

Βάση: όλο το δείγμα

Γράφημα 56: Συχνότητα απαντήσεων στη δήλωση ότι οι πεποιθήσεις των γονέων αναπαράγουν έμφυλα στερεότυπα

Στο παραπάνω γράφημα καταγράφηκαν απόψεις του δείγματος ως εξής:

- Πεδίο «Συμφωνώ απόλυτα» ποσοστό 42%
- Πεδίο «Συμφωνώ» ποσοστό 34,5%
- Πεδίο «δεν είμαι σίγουρος/η» ποσοστό 10,5%

Ειδικότερα, οι επιλογές «συμφωνώ απόλυτα» και «συμφωνώ» καταλαμβάνουν το 74,5% του δείγματος και στοιχειοθετούν με ευρεία

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

πλειοψηφία του δείγματος ότι οι πεποιθήσεις των γονέων αναπαράγουν έμφυλα στερεότυπα. Ποσοστό 10,5% του δείγματος κράτησε αποστάσεις στην παραπάνω δήλωση.

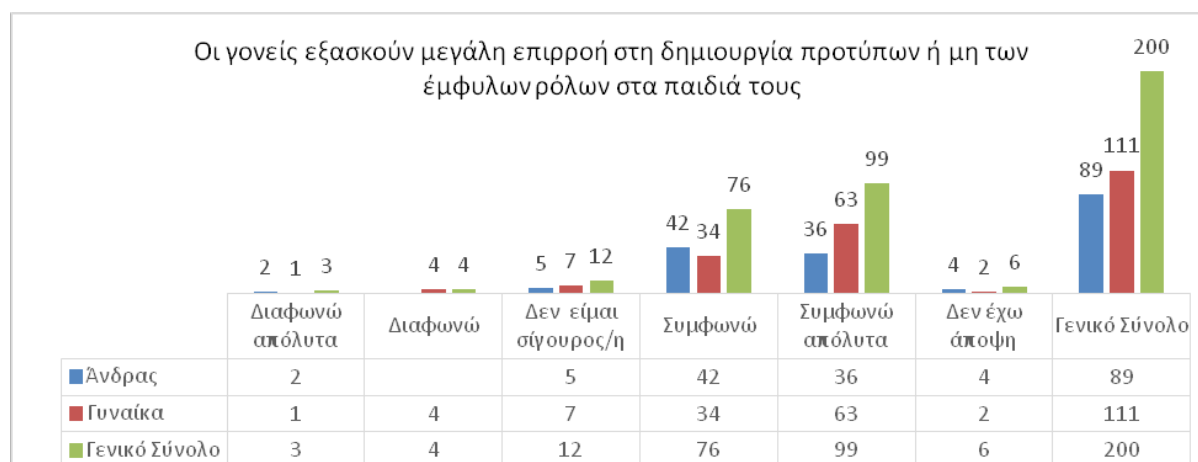
Σε ότι αφορά τη στάση των φύλων στα παραπάνω πεδία οι μεν γυναίκες δηλώνουν απόλυτη συμφωνία σε ποσοστό 46,8% έναντι ποσοστού 34% των ανδρών, σημειώνοντας απόκλιση απόψεων 12,8% υπέρ των γυναικών. Στο πεδίο «συμφωνώ» οι άνδρες κατέγραψαν ποσοστό 34% έναντι ποσοστού 33% των γυναικών, σημειώνοντας μικρή απόκλιση υπέρ των ανδρών. Στο πεδίο «δεν είμαι σίγουρος/η» οι άνδρες κατέγραψαν ποσοστό 11,2%, έναντι 10% των γυναικών σημειώνοντας επίσης μικρή διαφοροποίηση απόψεων.

Αναγνωρίζεται από το δείγμα ότι οι πεποιθήσεις των γονέων διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην αναπαραγωγή και συντήρηση των έμφυλων στερεοτύπων. Χρειάζονται επομένως δράσεις ευαισθητοποίησης των γονέων στον τομέα αυτό.

Ερ.16.7 Οι γονείς εξασκούν μεγάλη επιρροή στη δημιουργία προτύπων ή μη των έμφυλων ρόλων στα παιδιά τους

ΦΥΛΟ	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος/η	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	Δεν έχω άποψη	Γενικό Σύνολο
Άνδρας	2		5	42	36	4	89
Γυναίκα	1	4	7	34	63	2	111
Γενικό Σύνολο	3	4	12	76	99	6	200

Βάση: όλο το δείγμα

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γράφημα 57: Συχνότητα απαντήσεων στη δήλωση ότι οι γονείς εξασκούν επιρροή στη δημιουργία προτύπων στα παιδιά τους

Στο παραπάνω γράφημα καταγράφηκαν απόψεις του δείγματος ως εξής:

- Πεδίο «Συμφωνώ απόλυτα» ποσοστό 49,5%
- Πεδίο «Συμφωνώ» ποσοστό 38%

Ειδικότερα, οι επιλογές «συμφωνώ απόλυτα» και «συμφωνώ» καταλαμβάνουν το 87,5% του δείγματος και στοιχειοθετούν με ευρεία πλειοψηφία ότι οι γονείς εξασκούν μεγάλη επιρροή στη δημιουργία ή μη προτύπων και έμφυλων ρόλων στα παιδιά τους.

Σε ότι αφορά τη στάση των φύλων στα παραπάνω πεδία οι μεν γυναίκες δηλώνουν απόλυτη συμφωνία σε ποσοστό 56,8% έναντι ποσοστού 40,4% των ανδρών, σημειώνοντας απόκλιση απόψεων 16,4% υπέρ των γυναικών. Στο πεδίο «συμφωνώ» οι άνδρες κατέγραψαν ποσοστό 47,2% έναντι ποσοστού 30,6% των γυναικών, σημειώνοντας απόκλιση ποσοστού 16,6% υπέρ των ανδρών.

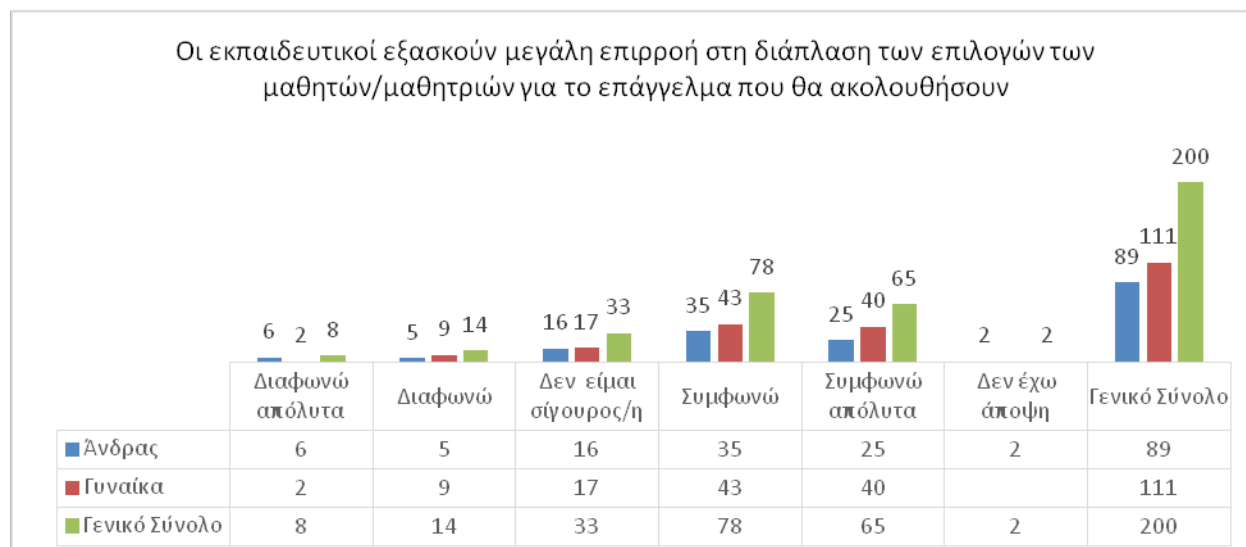
Αναγνωρίζεται από τη συντριπτική πλειοψηφία ότι ο ρόλος των γονέων στη δημιουργία ή μη έμφυλων προτύπων στα παιδιά τους.

Ερ16.8 Οι εκπαιδευτικοί εξασκούν μεγάλη επιρροή στη διάπλαση των επιλογών των μαθητών για το επάγγελμα που θα ακολουθήσουν

ΦΥΛΟ	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Δεν είμαι σίγουρος /η	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα	Δεν έχω άποψη	Γενικό Σύνολο
Άνδρας	6	5	16	35	25	2	89
Γυναίκα	2	9	17	43	40		111
Γενικό Σύνολο	8	14	33	78	65	2	200

Βάση: όλο το δείγμα

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γράφημα 58: Συχνότητα απαντήσεων στη δήλωση οι εκπαιδευτικοί εξασκούν μεγάλη επιρροή στη διάπλαση των επιλογών των μαθητών/μαθητριών για το επάγγελμα που θα επιδιώξουν

Στο παραπάνω γράφημα καταγράφηκαν ως κυριότερες απόψεις του δείγματος οι εξής:

- Πεδίο «Συμφωνώ» ποσοστό 39%
- Πεδίο «Συμφωνώ απόλυτα» ποσοστό 32,5%
- Πεδίο «δεν είμαι σίγουρος» 16,5%

Ειδικότερα, οι επιλογές «συμφωνώ» και «συμφωνώ απόλυτα» καταλαμβάνουν το 71,5% του δείγματος και στοιχειοθετούν με σημαντική πλειοψηφία την αποδοχή της άποψης ότι οι εκπαιδευτικοί εξασκούν μεγάλη επιρροή στη διάπλαση των επιλογών των μαθητών/μαθητριών για το επάγγελμα που θα επιδιώξουν .

Σε ότι αφορά την στάση των φύλων στα παραπάνω πεδία οι μεν άνδρες δηλώνουν «συμφωνώ» σε ποσοστό 39,3% έναντι ποσοστού 38,7% των γυναικών σημειώνοντας ελάχιστη απόκλιση. Στο πεδίο «συμφωνώ απόλυτα» οι γυναίκες κατέγραψαν ποσοστό 36%, έναντι ποσοστού 28,1% των ανδρών. Το πεδίο «δεν είμαι σίγουρος/η» κατέγραφε ποσοστό 18% για τους άνδρες, έναντι ποσοστού 15,3% των γυναικών.

Αναγνωρίζεται από τη συντριπτική πλειοψηφία ότι ο ρόλος της εκπαίδευσης στη διάπλαση των επιλογών των μαθημάτων, που στη συνέχεια θα οδηγήσει στην επιλογή κλάδου σπουδών και επαγγελμάτων είναι σημαντικός.

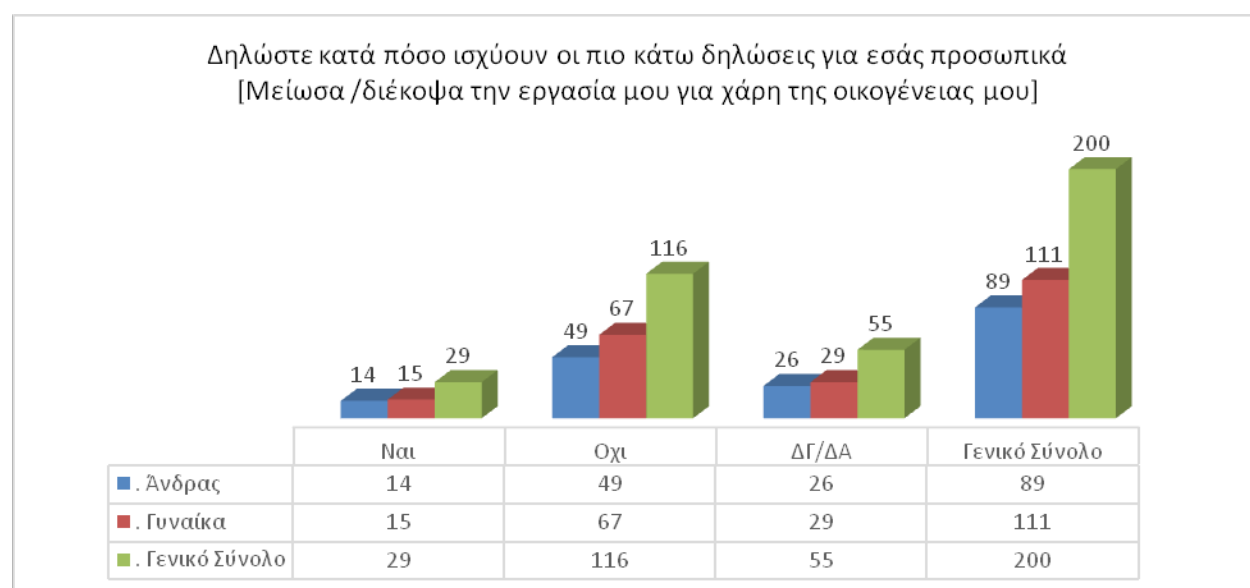
Ερ. 17. Δηλώστε κατά πόσο ισχύουν οι πιο κάτω δηλώσεις για εσάς προσωπικά

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Ερ.17.1 Μείωσα /διέκοψα την εργασία μου για χάρη της οικογένειας μου

.	Άνδρας	Γυναίκα	Σύνολο
Ναι	14	15	29
Όχι	49	67	116
ΔΓ/ΔΑ	26	29	55
Σύνολο	89	111	200

Βάση: όλο το δείγμα

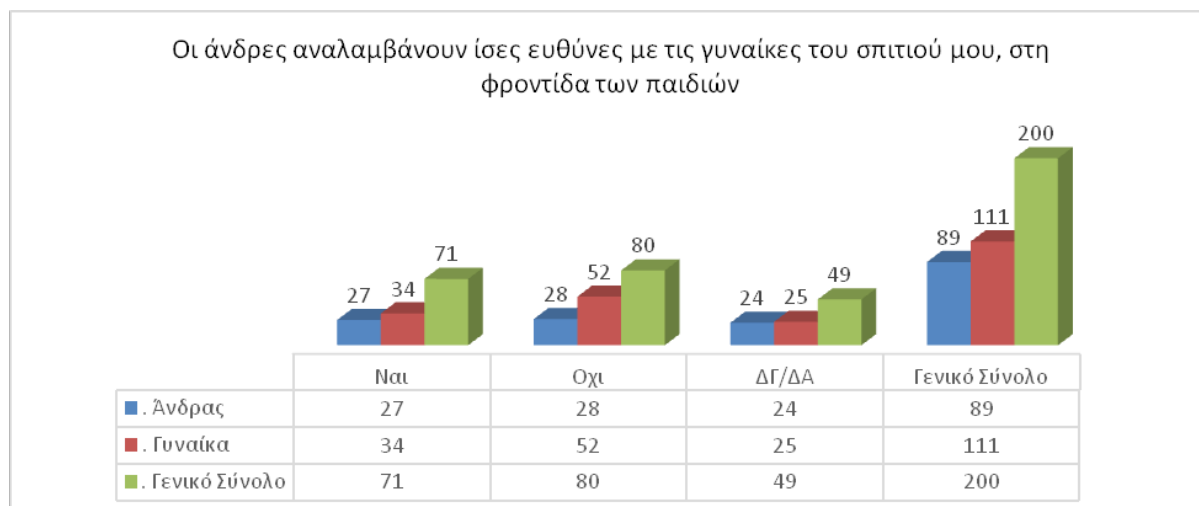

Γράφημα 59: Συχνότητα απαντήσεων για μείωση/διακοπή εργασίας για χάρη της οικογένειας

Ποσοστό 14,5% του δείγματος διέκοψε ή μείωσε την εργασία του για χάρη της οικογένειας. Από αυτές/ους που διέκοψαν ή μείωσαν την εργασία 15,7% ήταν άνδρες και 13,5% γυναίκες. Τα αποτελέσματα αυτά ενδέχεται να μην ανταποκρίνονται στην πραγματική κατάσταση της αγοράς εργασίας και του μέσου νοικοκυριού στην Κύπρο, κυρίως για τον λόγο ότι το δείγμα δεν είναι σταθμισμένο.

Ερ.17.2 Οι άνδρες αναλαμβάνουν ίσες ευθύνες με τις γυναίκες του σπιτιού μου, στη φροντίδα των παιδιών

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γράφημα 60: Συχνότητα απαντήσεων περί ανάληψης ίσων ευθυνών στη φροντίδα των παιδιών

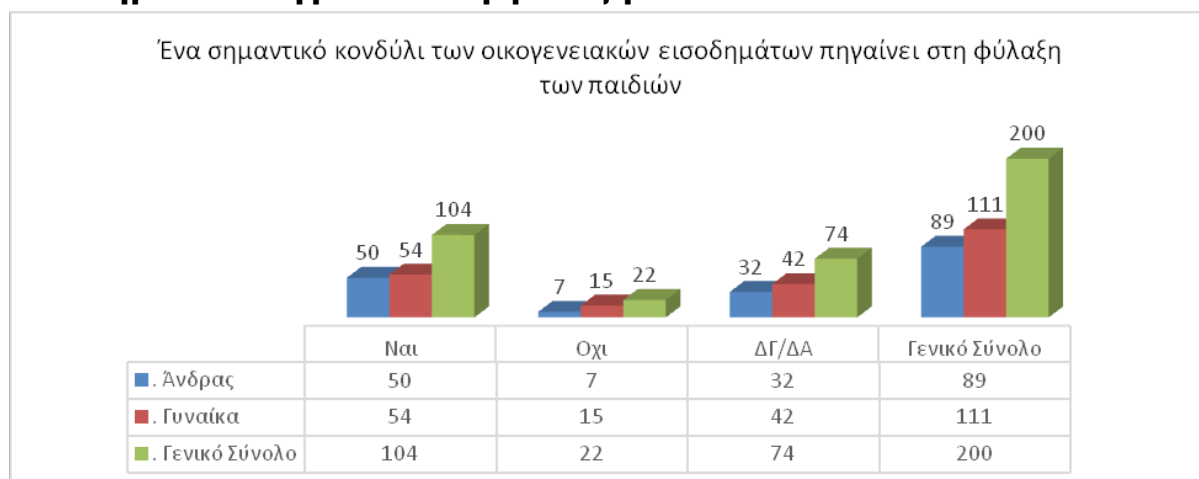
Στην παραπάνω δήλωση ποσοστό 40% του δείγματος απάντησε «ΟΧΙ», ποσοστό 35,5% απάντησε «ΝΑΙ» ενώ δεν απάντησε ποσοστό 24,5% του δείγματος.

Οι γυναίκες απάντησαν «ΟΧΙ» σε ποσοστό 46,8%, έναντι ποσοστού 31,5% των ανδρών καταγράφοντας απόκλιση 15,3% υπέρ των γυναικών .

Αντίστοιχα, « ΝΑΙ» απάντησε ποσοστό 30,6% των γυναικών, έναντι 30,3% των ανδρών.

Φαίνεται ότι σταδιακά και αργά, αλλάζουν οι αντιλήψεις για τους έμφυλους ρόλους στην οικογένεια και αυτό είναι ένα θετικό στοιχείο, παρά το γεγονός ότι το ένα τρίτο περίπου του δείγματος συμφωνεί με τη δήλωση αυτή.

Ερ. 17.3 Ένα σημαντικό κονδύλι των οικογενειακών εισοδημάτων πηγαίνει στη φύλαξη των παιδιών

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γράφημα 61: Συχνότητα απαντήσεων για την οικονομική επιβάρυνση του νοικοκυριού στη φύλαξη των παιδιών

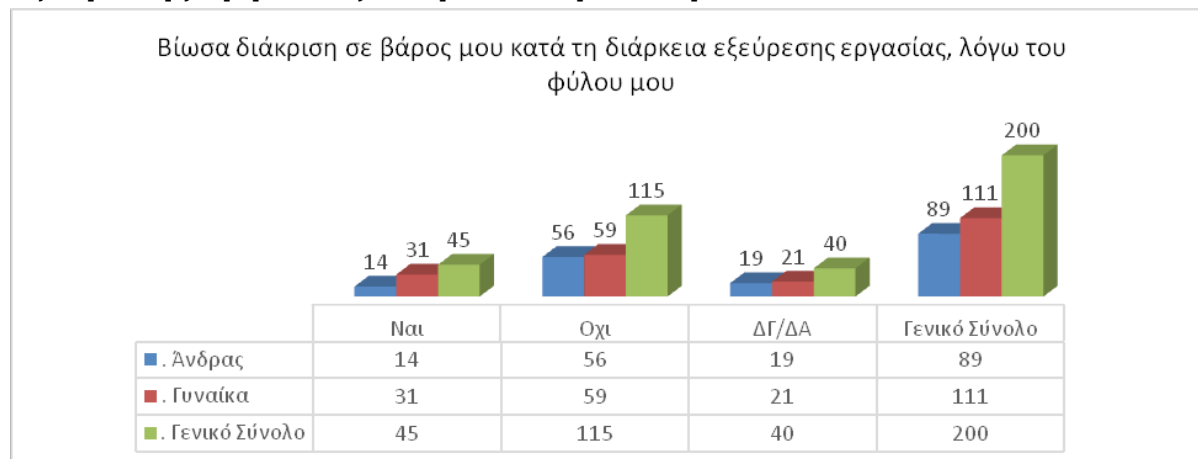
Στην παραπάνω δήλωση «ΝΑΙ» απάντησε το 52% του δείγματος, «ΟΧΙ» απάντησε το 11% του δείγματος, ενώ δεν απάντησε το 37% του δείγματος.

Οι άνδρες απάντησαν «ΝΑΙ» σε ποσοστό 56,2%, έναντι ποσοστού 48,7% των γυναικών.

Οι γυναίκες απάντησαν «ΟΧΙ» σε ποσοστό 13,5%, έναντι 7,9% των ανδρών.

Το κόστος φροντίδας παιδιών είναι υψηλό, όπως δηλώνουν οι μισοί περίπου. Τα αποτελέσματα αυτά συμφωνούν με την έρευνα της UNICEF (2019), υποστηρίζεται ότι γονείς μικρών παιδιών ήταν πιο πιθανό να αναφέρουν το κόστος ως λόγο για τον οποίο δεν χρησιμοποιούν περισσότερα κέντρα παιδικής φροντίδας. Η οικονομική προσιτότητα αποτελεί βασικό εμπόδιο και είναι ένα σοβαρό ζήτημα για τους εργαζόμενους γονείς με μικρά παιδιά.

Ερ. 17.4 Βίωσα διάκριση σε βάρος μου κατά τη διάρκεια εξεύρεσης εργασίας, λόγω του φύλου μου

Γράφημα 62: Συχνότητα απαντήσεων σχετικά με διακρίσεις που βίωσαν κατά τη διάρκεια εξεύρεσης εργασίας λόγω του φύλου

Στην παραπάνω δήλωση «ΝΑΙ» απάντησε το 22,5% του δείγματος, «ΟΧΙ» απάντησε το 57,5% του δείγματος. Δεν απάντησε ποσοστό 20% του δείγματος.

Οι γυναίκες απάντησαν «ΝΑΙ» σε ποσοστό 27,9% έναντι 15,7% των ανδρών, σημειώνοντας απόκλιση 12,2% υπέρ των γυναικών.

Καταδεικνύεται ότι οι έμφυλες διακρίσεις καλά κρατούν και στη νεολαία, αφού περίπου το 23% του δείγματος υπέστη έμφυλες διακρίσεις στην

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

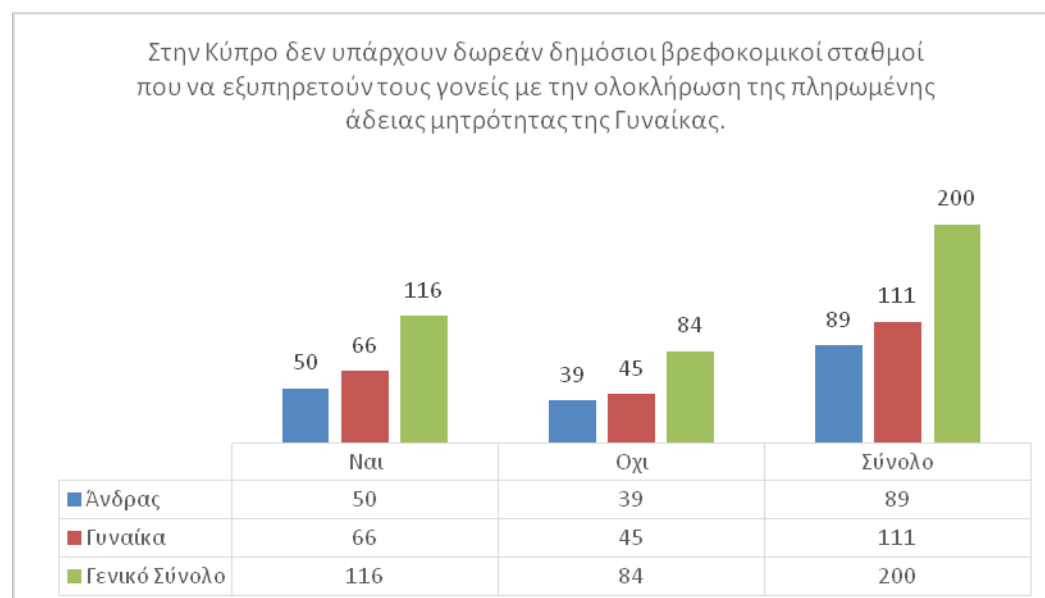
προσπάθεια πρόσβασης του στην αγορά εργασίας και από αυτό το ποσοστό την πλειοψηφία αποτελούν οι γυναίκες σε διπλάσιο σχεδόν αριθμό από τους άντρες.

Ερώτηση 18. Γνώσεις

Ερ.18.1 Στην Κύπρο δεν υπάρχουν δωρεάν δημόσιοι βρεφοκομικοί σταθμοί που να εξυπηρετούν τους γονείς με την ολοκλήρωση της πληρωμένης άδειας μητρότητας της γυναίκας

Φύλο	Ναι	Όχι	Σύνολο
Άνδρας	50	39	89
Γυναίκα	66	45	111
Γενικό Σύνολο	116	84	200

Βάση: όλο το δείγμα

Γράφημα 62: Συχνότητα απαντήσεων για τη μη ύπαρξη δωρεάν δημόσιοι βρεφοκομικών σταθμών για τη μητέρα μετά την ολοκλήρωση της άδειας μητρότητας

Με την παραπάνω δήλωση συμφωνεί το 58% του δείγματος, ενώ διαφωνεί το 42%.

Οι γυναίκες απάντησαν «ΝΑΙ» σε ποσοστό 59,5% , έναντι του 56,2% των ανδρών.

Εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι ποσοστό 42% του δείγματος θεωρεί ότι υπάρχουν δωρεάν δημόσιοι βρεφοκομικοί σταθμοί.

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

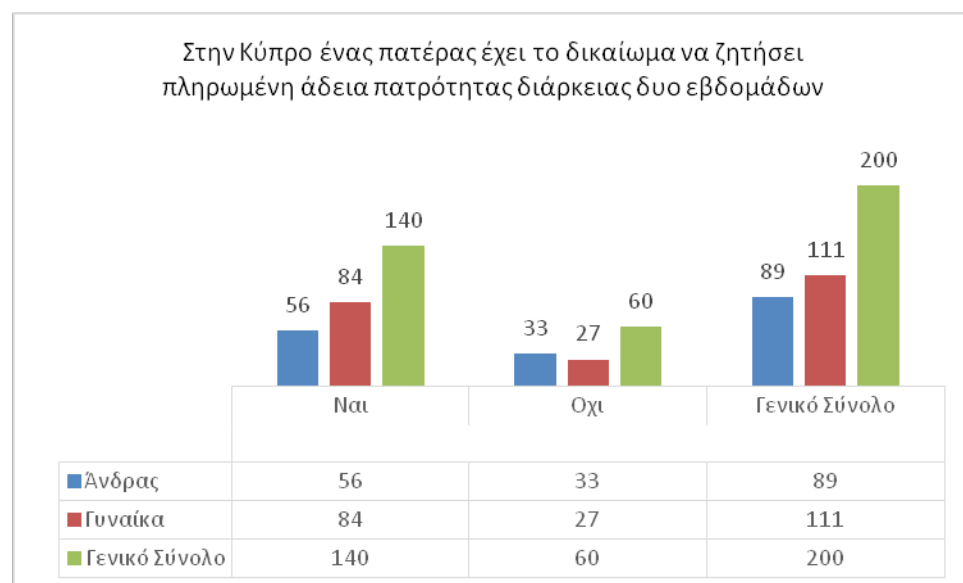
Η ύπαρξη δωρεάν βρεφοκομικών σταθμών φαίνεται ότι θεωρείται αυτονόητη για το 42% του δείγματος.

Ερ.18.2 Η άδεια μητρότητας στην Κύπρο είναι 18 βδομάδες

Φύλο	Ναι	Οχι	Σύνολο
Άνδρας	70	19	89
Γυναίκα	93	18	111
Σύνολο	163	37	200

Ποσοστό 81,5% του δείγματος έδωσε τη σωστή απάντηση «ΝΑΙ».

Ερ.18.3. Στην Κύπρο ένας πατέρας έχει δικαίωμα να ζητήσει πληρωμένη άδεια πατρότητας δύο εβδομάδων

Γράφημα 63: Συχνότητα απαντήσεων για το δικαίωμα άδειας πατρότητας

Ποσοστό 70% του δείγματος έδωσε τη σωστή απάντηση «ΝΑΙ».

Παρά το γεγονός ότι αυτή η νομοθεσία είναι σχετικά πρόσφατη, εν τούτοις καταδεικνύεται ότι η πλειοψηφία τη γνωρίζει και αυτό είναι θετικό, αφού σημαίνει ότι θα κάνουν και χρήση της άδειας πατρότητας όταν και εφόσον θα δικαιούνται.

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Ερ.18.4 Σύμφωνα με τον Νόμο, κάθε γονέας εργοδοτούμενος, άντρας ή γυναίκα, δικαιούται να πάρει γονική άδεια χωρίς απολαβές μέχρι και δεκαοκτώ (18) εβδομάδες για κάθε παιδί.

Φύλο	Ναι	Όχι	Σύνολο
Άνδρας	42	47	89
Γυναίκα	54	57	111
Σύνολο	96	104	200

Ποσοστό 48% του δείγματος έδωσε την σωστή απάντηση «ΝΑΙ».

Ερ.18.5 Στην Κύπρο απαγορεύεται δια νόμου η απόλυση των γυναικών μέχρι πέντε μήνες μετά το τέλος της άδειας μητρότητας.

Φύλο	Ναι	Όχι	Σύνολο
Άνδρας	64	25	89
Γυναίκα	85	26	111
Σύνολο	149	51	200

Βάση: όλο το δείγμα

Το 74,5% του δείγματος έδωσε τη σωστή απάντηση στην παραπάνω ερώτηση «ΝΑΙ».

Η νομοθεσία για την προστασία της μητρότητας είναι γνωστή για την πλειοψηφία του δείγματος.

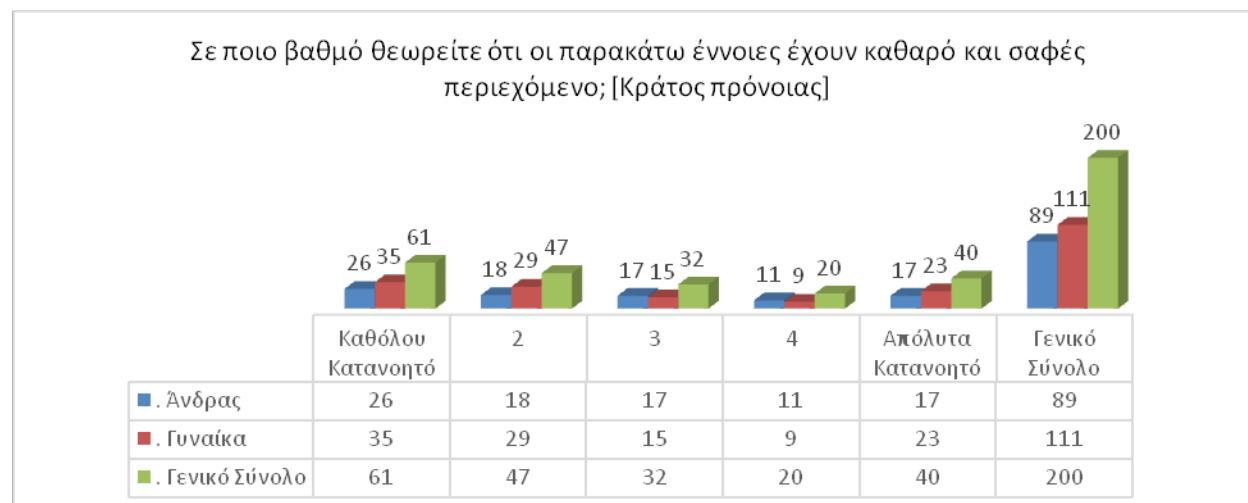
Ερώτηση 19. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι οι παρακάτω έννοιες έχουν καθαρό και σαφές περιεχόμενο;

Κωδικοποίηση της Κλίμακας Likert:

- 1 - Καθόλου κατανοητό
- 2 - Λίγο κατανοητό
- 3 - μέτρια κατανοητό
- 4 - Κατανοητό
- 5 - Απολύτως κατανοητό

Ερώτηση 19. 1 Κράτος Πρόνοιας

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γράφημα 64: Συχνότητα απαντήσεων για τη σαφήνεια περιεχομένου του κράτους πρόνοιας

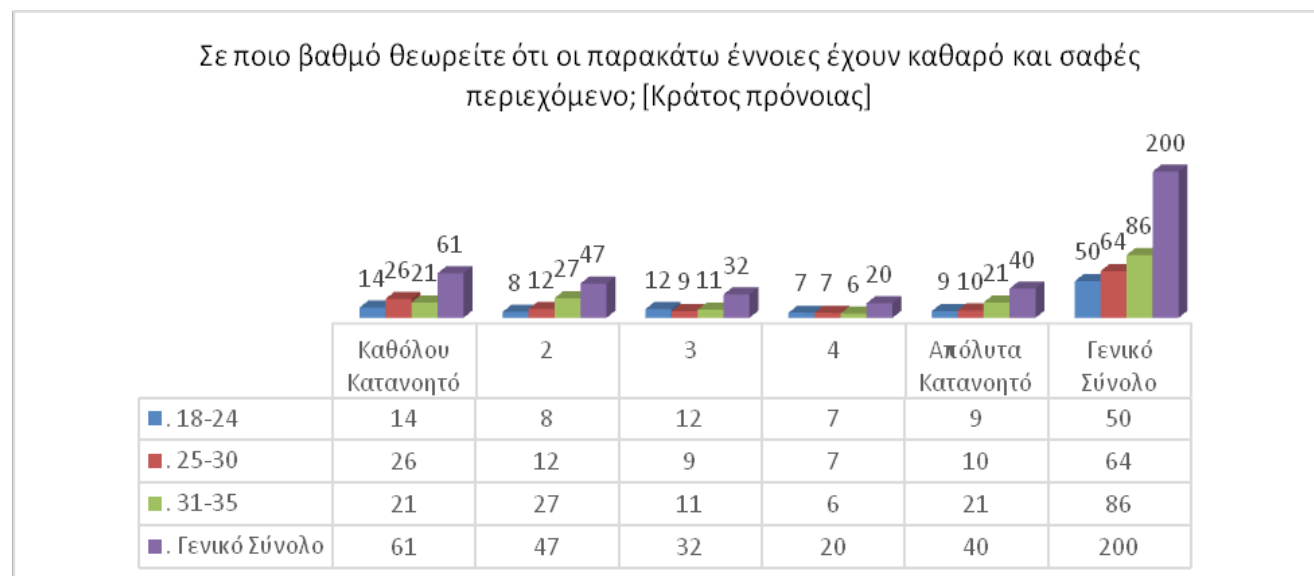
Στο παραπάνω γράφημα καταγράφηκαν ως κυριότερες απόψεις του δείγματος οι εξής:

- Πεδίο «καθόλου κατανοητό» ποσοστό 30,5%
- Πεδίο «λίγο κατανοητό» ποσοστό 23,5%
- Πεδίο «απόλυτα κατανοητό» 20%
- Πεδίο «μέτρια κατανοητό» 16%
- Πεδίο «κατανοητό» 10%

Ειδικότερα, οι επιλογές «καθόλου κατανοητό» και «λίγο κατανοητό» καταλαμβάνουν το 54% του δείγματος και αποτελούν την πλειοψηφία όσων δήλωσαν ότι ο όρος «κράτος πρόνοιας» δεν έχει καθαρό και σαφές περιεχόμενο. Από την άλλη μεριά, «απόλυτα κατανοητό» και «κατανοητό» δήλωσε το 30% του δείγματος, αναδεικνύοντας το μεγάλο έλλειμμα ενημέρωσης, πληροφόρησης και ευαισθητοποίησης που υφίσταται ο πληθυσμός στόχος για ένα εξαιρετικά σημαντικό κεφάλαιο της κοινωνικής πολιτικής.

Δεν υφίστανται σημαντικές αποκλίσεις σε ότι αφορά τη στάση των φύλων στα παραπάνω πεδία.

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γράφημα 65: Συχνότητα απαντήσεων για τη σαφήνεια περιεχομένου του κράτους πρόνοιας ως προς τις ηλικιακές ομάδες

Στο παραπάνω γράφημα καταγράφηκαν ως κυριότερες απόψεις του δείγματος με βάση τις ηλικιακές ομάδες του δείγματος ως εξής:

- Ηλικιακή ομάδα 18-24 , «καθόλου κατανοητό» ποσοστό 28%, «μέτρια κατανοητό» 24%, «απόλυτα κατανοητό» 18%, «λίγο κατανοητό» 16% και «κατανοητό» 14%.
- Ηλικιακή ομάδα 25-30, «καθόλου κατανοητό» ποσοστό 40,6%, «λίγο κατανοητό» ποσοστό 18,8%, «απόλυτα κατανοητό» 15,6%, «μέτρια κατανοητό» 14,1% και «κατανοητό» 10,9%.
- Ηλικιακή ομάδα 31-35 «λίγο κατανοητό» ποσοστό 31,4%, «καθόλου κατανοητό» 24,4%, «απόλυτα κατανοητό» 24,4%, «μέτρια κατανοητό» 12,8% και «κατανοητό» 7%.

Παρόλο που σημειώνονται κάποιες διαφοροποιήσεις στα πεδία των απαντήσεων το άθροισμα των κατηγοριών «καθόλου κατανοητό» και «λίγο κατανοητό» καταλαμβάνουν:

- Ηλικιακή ομάδα 18-24 ποσοστό 44%,
 - Ηλικιακή ομάδα 25-30 ποσοστό **59%**,
 - Ηλικιακή ομάδα 31-35 ποσοστό 45,8% .

Αντίστοιχα, το άθροισμα των κατηγοριών «κατανοητό» και «απόλυτα κατανοητό» κατανέμεται ως εξής:

- Ηλικιακή ομάδα 18-24 ποσοστό 32%,
- Ηλικιακή ομάδα 25-30 ποσοστό **26,5%**,
- Ηλικιακή ομάδα 31-35 ποσοστό 31,4% .

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Συνεπώς, όλες οι ηλικιακές ομάδες σημειώνουν χαμηλά ποσοστά κατανόησης του όρου κράτους πρόνοιας, με την ηλικιακή ομάδα 25-30 να παρουσιάζει το χαμηλότερο ποσοστό.

	Κράτος πρόνοιας					Γενικό Σύνολο
	Καθόλου Κατανοητό	2	3	4	Απόλυτα Κατανοητό	
■ Απολυτήριο γυμνασίου				1		1
■ Απολυτήριο λυκείου	13	9	8	3	9	42
■ Απολυτήριο Τεχνικής σχολής	4	2	1	1		8
■ Πτυχίο πανεπιστημίου	25	13	12	7	7	64
■ Μεταπτυχιακό / διδακτορικό	16	22	10	8	22	78
■ Άλλο	3	1	1		2	7
■ Γενικό Σύνολο	61	47	32	20	40	200

Γράφημα 66: Συχνότητα απαντήσεων για τη σαφήνεια περιεχομένου του κράτους πρόνοιας ως προς τα ακαδημαϊκά προσόντα

Στο παραπάνω γράφημα οι κυριότερες απόψεις του δείγματος με βάση τα ακαδημαϊκά προσόντα καταγράφηκαν ως εξής:

- Απολυτήριο Λυκείου «καθόλου κατανοητό» ποσοστό 31%, «λίγο κατανοητό» 21,4% «απόλυτα κατανοητό» επίσης 21,4% «μέτρια κατανοητό» 19% και «κατανοητό» 7%.
- Πτυχίο Πανεπιστημίου «καθόλου κατανοητό» ποσοστό 31,1%, «λίγο κατανοητό» 20,3% «μέτρια κατανοητό» 18,8%, «κατανοητό» και «απόλυτα κατανοητό» από 10,9%
- Μεταπτυχιακό / διδακτορικό «λίγο κατανοητό» ποσοστό 28,2%, «απόλυτα κατανοητό» επίσης 28,2%, «καθόλου κατανοητό» 20,5%, «μέτρια κατανοητό» 12,8% και «κατανοητό» 10,3%.

Παρόλο που σημειώνονται κάποιες διαφοροποιήσεις στα πεδία των απαντήσεων το άθροισμα των κατηγοριών «καθόλου κατανοητό» και «λίγο κατανοητό» καταλαμβάνουν:

- Απολυτήριο Λυκείου ποσοστό **52,4%**,
- Πτυχίο Πανεπιστημίου ποσοστό 51,4%,
- Μεταπτυχιακό / διδακτορικό ποσοστό 41,3% .

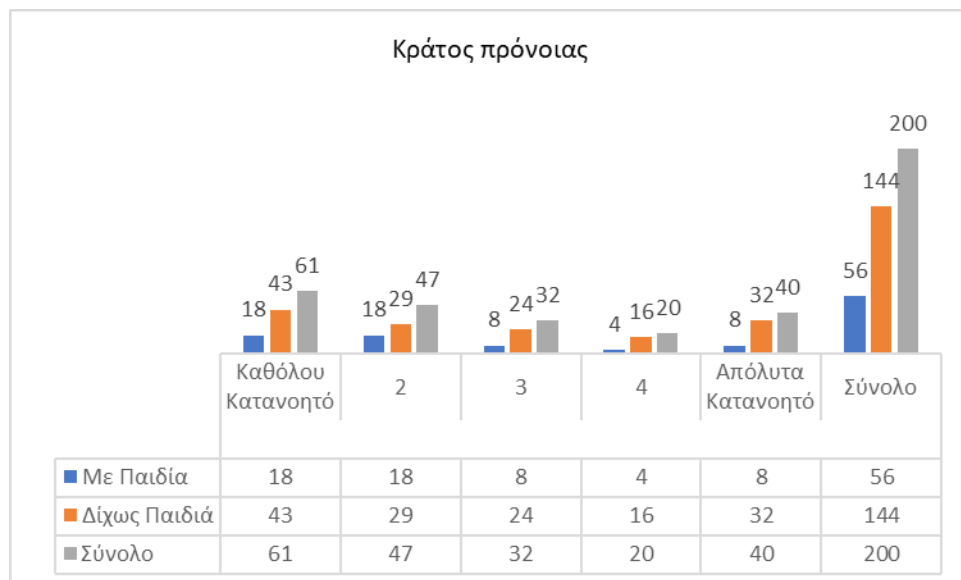
Αντίστοιχα, το άθροισμα των κατηγοριών «κατανοητό» και «απόλυτα κατανοητό» κατανέμεται ως εξής:

- Απολυτήριο Λυκείου ποσοστό 28,4%,
- Πτυχίο Πανεπιστημίου ποσοστό **21,8%**,

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

- Μεταπτυχιακό / διδακτορικό ποσοστό 38,5% .

Συνεπώς, όλες οι κατηγορίες ακαδημαϊκών προσόντων του δείγματος σημειώνουν χαμηλά ποσοστά κατανόησης του όρου κράτους πρόνοιας, με τους πτυχιούχους πανεπιστημίου να παρουσιάζει το χαμηλότερο ποσοστό.

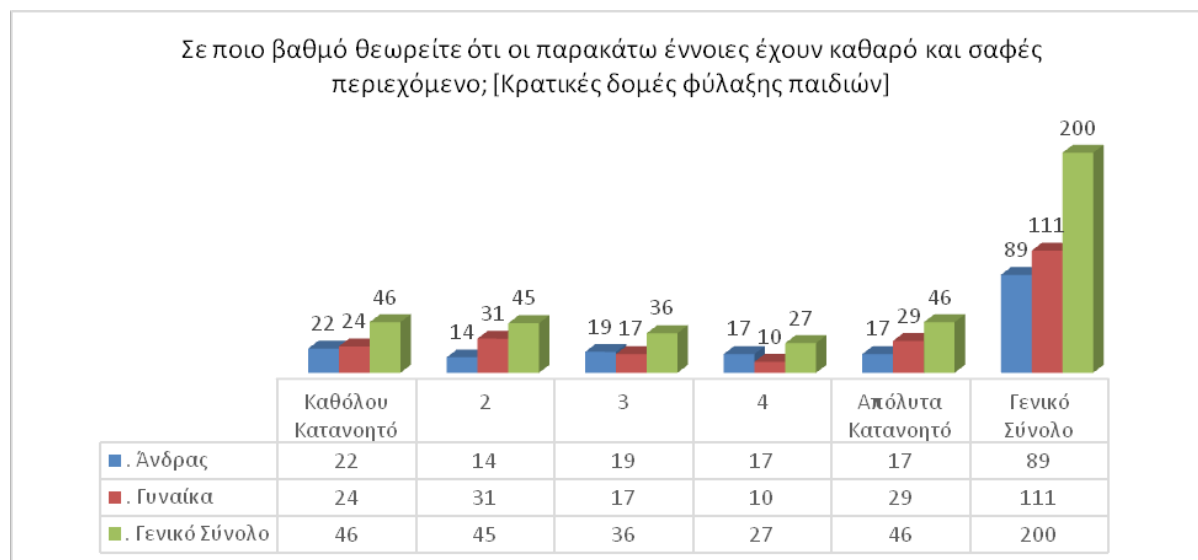
Γράφημα 67. Συγκριτική απεικόνιση για την κατανόηση του κράτους πρόνοιας με παιδιά και δίχως παιδιά

Στο παραπάνω γράφημα καθόλου κατανοητό δήλωσε το 32,1% του δείγματος με παιδιά έναντι 30% του δείγματος δίχως παιδιά. Λίγο κατανοητό δήλωσε το 32,1% του δείγματος με παιδιά έναντι 20,1% του δείγματος δίχως παιδιά. Μέτρια κατανοητό δήλωσε το 14,3% του δείγματος με παιδιά έναντι 16,7% δίχως παιδιά. Απόλυτα κατανοητό δήλωσε το 14,3% του δείγματος με παιδιά έναντι 22,2% δίχως παιδιά.

Οι συμμετέχοντες/ουσες με παιδιά δεν φαίνεται να κατανοούν περισσότερο την έννοια του κράτους πρόνοιας από αυτούς/ες που δεν έχουν παιδιά. Αυτό θα μπορούσε να εξηγηθεί από το γεγονός της απουσίας κράτους πρόνοιας στην Κύπρο ως προς τις φιλικές οικογενειακές πολιτικές.

Ερ. 19.2 Κρατικές δομές φύλαξης παιδιών

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γράφημα 68: Συχνότητα απαντήσεων για τη σαφήνεια περιεχομένου των κρατικών δομών φύλαξης παιδιών

Στο παραπάνω γράφημα καταγράφηκαν ως κυριότερες απόψεις του δείγματος οι εξής:

- Πεδίο «καθόλου κατανοητό» ποσοστό 23%
- Πεδίο «απόλυτα κατανοητό» ποσοστό 23%
- Πεδίο «λίγο κατανοητό» ποσοστό 22,5%
- Πεδίο «μέτρια κατανοητό» 18%
- Πεδίο «κατανοητό» 13,5%

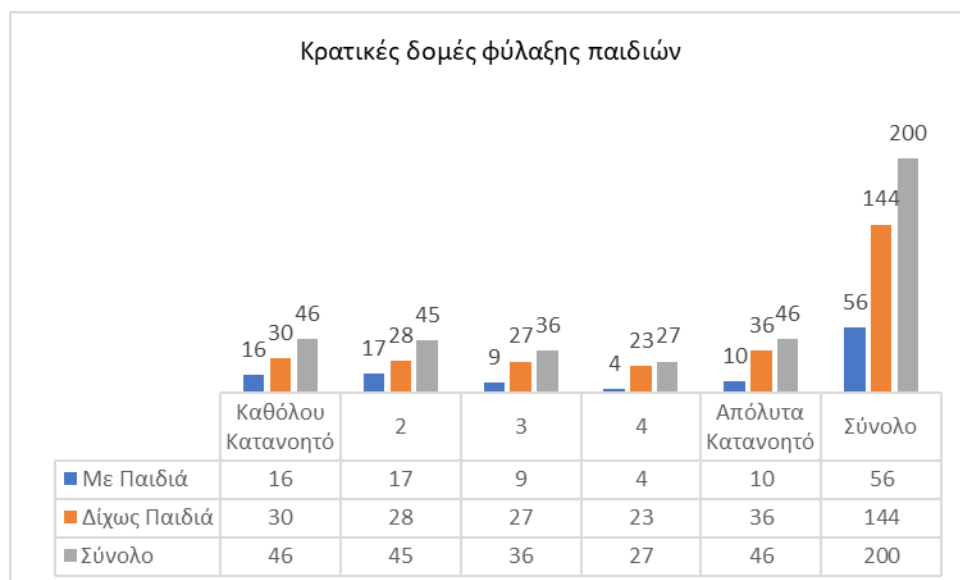
Ειδικότερα, οι επιλογές «καθόλου κατανοητό» και «λίγο κατανοητό» καταλαμβάνουν το 45,5% του δείγματος όσων δήλωσαν ότι ο όρος «κρατικές δομές φύλαξης παιδιών» δεν έχει καθαρό και σαφές περιεχόμενο. Από την άλλη μεριά, «απόλυτα κατανοητό» και «κατανοητό» δήλωσε το 36,5% του δείγματος, αναδεικνύοντας το μεγάλο έλλειμμα ενημέρωσης, πληροφόρησης και ευαισθητοποίησης που υφίσταται ο πληθυσμός στόχος για ένα εξαιρετικά σημαντικό κεφάλαιο της κοινωνικής πολιτικής.

Οι σημαντικότερες αποκλίσεις σε ότι αφορά την στάση των φύλων στα παραπάνω πεδία αφορούν κυρίως:

- Το πεδίο «λίγο κατανοητό» με τις γυναίκες να καταγράφουν ποσοστό 27,9% έναντι ποσοστού 15,7% των ανδρών - απόκλιση 12,2% υπέρ των γυναικών
- Το πεδίο «απόλυτα κατανοητό» με τις γυναίκες να καταγράφουν ποσοστό 26,1% έναντι ποσοστού 19,1% των ανδρών - απόκλιση 7% υπέρ των γυναικών.

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

- Το πεδίο «κατανοητό» με τους άνδρες να καταγράφουν ποσοστό 19,1% έναντι ποσοστού 9% των γυναικών – απόκλιση 10% υπέρ των ανδρών.

Γράφημα 69: Συγκριτική απεικόνιση για τη σαφήνεια περιεχομένου των κρατικών δομών φύλαξης παιδιών με παιδιά και χωρίς παιδιά.

Στο παραπάνω γράφημα 28,6% του δείγματος με παιδιά δήλωσε ότι «καθόλου κατανοητό» αναφορικά με τη σαφήνεια του περιεχομένου για τον όρο κρατικές δομές φύλαξης παιδιών έναντι 20,8% του δείγματος δίχως παιδιά. Λίγο κατανοητό δήλωσε το 30,4% το δείγματος με παιδιά έναντι 19,4% του δείγματος δίχως παιδιά. Μέτρια κατανοητό δήλωσε το 16,1% του δείγματος με παιδιά έναντι 18,8% δίχως παιδιά. Κατανοητό δήλωσε το 7,1% το δείγματος με παιδιά έναντι 16% του δείγματός δίχως παιδιά. Τέλος, 17,9% του δείγματος με παιδιά δήλωσε απόλυτα κατανοητό έναντι 25% του δείγματος δίχως παιδιά.

Οι συμμετέχοντες/ουσες με παιδιά υστερούν καταφανώς στην κατανόηση του όρου «κρατικές δομές φύλαξης παιδιών» σε σχέση με όσους/όσες δεν έχουν παιδιά. Αυτό θα μπορούσε να εξηγηθεί από το γεγονός της απουσίας κρατικών δομών φύλαξης παιδιών στην Κύπρο ως προς τις φιλικές οικογενειακές πολιτικές.

Ερ. 19.3 Έμφυλα στερεότυπα

Γράφημα 70: Συχνότητα απαντήσεων για την σαφήνεια του όρου «έμφυλα στερεότυπα»

Στο παραπάνω γράφημα καταγράφηκαν ως κυριότερες απόψεις του δείγματος οι εξής:

- Πεδίο «απόλυτα κατανοητό» ποσοστό 29%
- Πεδίο «καθόλου κατανοητό» ποσοστό 26%
- Πεδίο «μέτρια κατανοητό» ποσοστό 17,5%
- Πεδίο «λίγο κατανοητό» ποσοστό 16%
- Πεδίο «κατανοητό» ποσοστό 11,5%

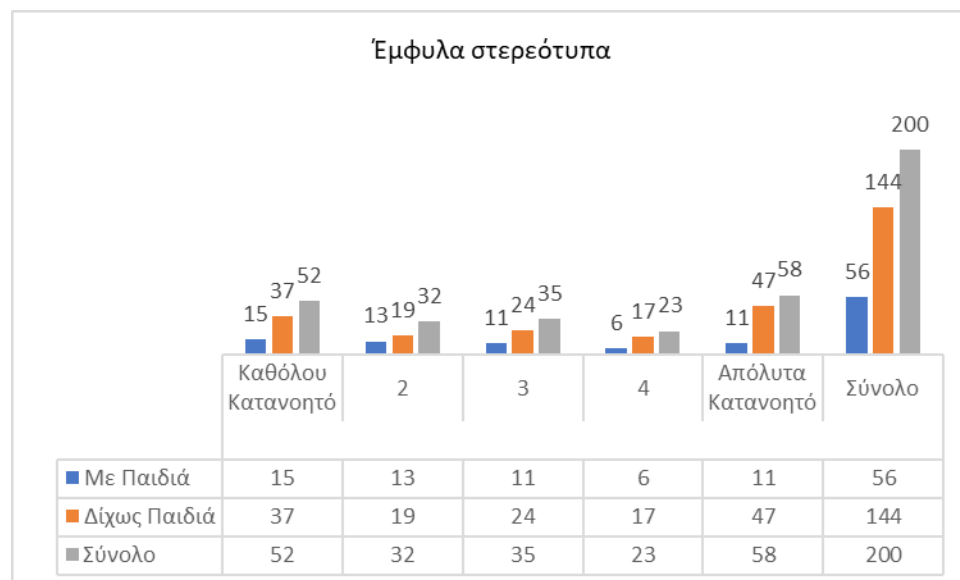
Ειδικότερα, οι επιλογές «καθόλου κατανοητό» και «λίγο κατανοητό» καταλαμβάνουν το 42% του δείγματος όσων δήλωσαν ότι ο όρος «έμφυλα στερεότυπα» δεν έχει καθαρό και σαφές περιεχόμενο. Από την άλλη μεριά, «απόλυτα κατανοητό» και «κατανοητό» δήλωσε το 40,5% του δείγματος. Σημαντικό ποσοστό η απάντηση «μέτρια κατανοητό» με 17,5%. Όπως και στις Ερ.19.1 και 19.2 καταδεικνύεται η ανάγκη για περισσότερη πληροφόρηση και ευαισθητοποίηση των νέων για τα παραπάνω θέματα.

Οι σημαντικότερες αποκλίσεις σε ότι αφορά την στάση των φύλων στα παραπάνω πεδία αφορούν κυρίως:

- Το πεδίο «απόλυτα κατανοητό» με τις γυναίκες να καταγράφουν ποσοστό 34,2% έναντι ποσοστού 22,5% των ανδρών - απόκλιση 11,7% υπέρ των γυναικών.

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

- Το πεδίο «μέτρια κατανοητό» με τους άνδρες να καταγράφουν ποσοστό 22,5% έναντι ποσοστού 13,5% των γυναικών - απόκλιση 9% υπέρ των ανδρών.

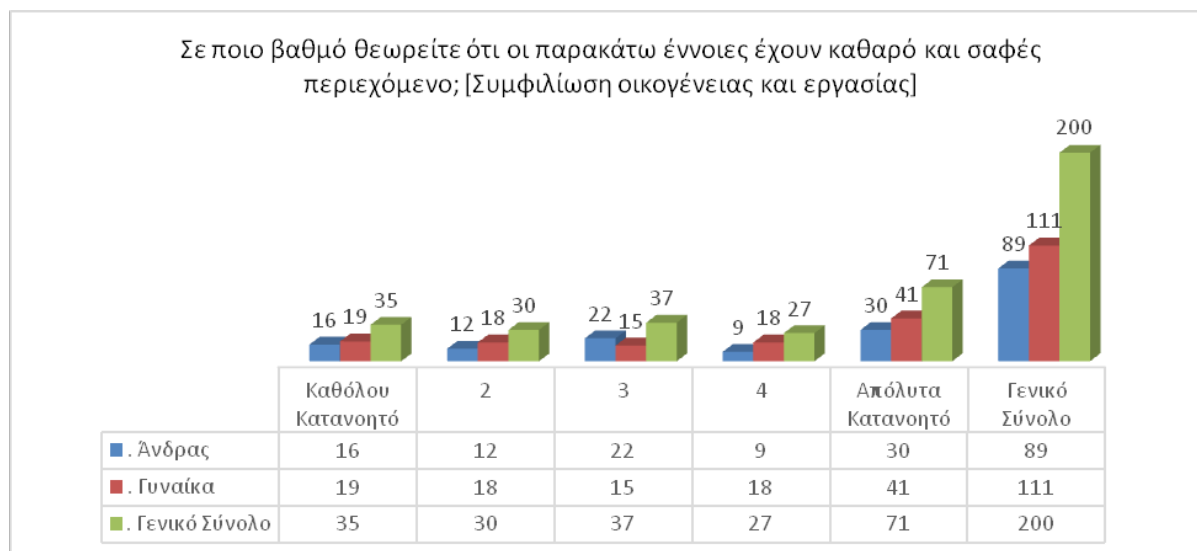

Γράφημα 71: Συγκριτική απεικόνιση για τη σαφήνεια περιεχομένου των έμφυλων στερεότυπων με παιδιά και χωρίς παιδιά.

Στο παραπάνω γράφημα άτομα με παιδιά δήλωσαν «καθόλου κατανοητό» για τον όρο έμφυλα στερεότυπα σε ποσοστό 26,8% , έναντι 25,7% του δείγματος δίχως παιδιά. Λίγο κατανοητό δήλωσε το 23,2% το δείγματος με παιδιά έναντι 13,2% του δείγματος δίχως παιδιά. Μέτρια κατανοητό δήλωσε το 19,6% του δείγματος με παιδιά έναντι 16,7% δίχως παιδιά. Κατανοητό δήλωσε το 10,7% το δείγματος με παιδιά έναντι 11,8 του δείγματος δίχως παιδιά. Τέλος, 19,6% του δείγματος με παιδιά δήλωσε απόλυτα κατανοητό έναντι 32,65% του δείγματος δίχως παιδιά.

Οι συμμετέχοντες/ουσες με παιδιά υστερούν καταφανώς στην κατανόηση του όρου «έμφυλα στερεότυπα» σε σχέση με όσους/όσες δεν έχουν παιδιά. Αυτό θα μπορούσε να εξηγηθεί από το γεγονός ότι δεν υπάρχουν επαρκείς ενημερωτικές εκστρατείες για την ευαισθητοποίηση του κοινού σε θέματα ισότητας των φύλων και την καταπολέμηση στερεότυπων στους ρόλους των φύλων στην εργασία και την οικογένεια. Παράλληλα καταδεικνύει την ανάγκη ενσωμάτωσης διεργασιών σε πολλαπλά επίπεδα όπως, το κύτταρο της οικογένειας, εκπαιδευτικό σύστημα, χώρος εργασίας, τη λειτουργία συνδικαλιστικών οργανώσεων, κοινωνικών φορέων και ΜΚΟ.

Ερ.19.4 Συμφιλίωση οικογένειας και εργασίας

Γράφημα 72: Συχνότητα απαντήσεων για την σαφήνεια του όρου «συμφιλίωση οικογένειας και εργασίας»

Στο παραπάνω γράφημα καταγράφηκαν ως κυριότερες απόψεις του δείγματος οι εξής:

- Πεδίο «απόλυτα κατανοητό» ποσοστό 35,5%
- Πεδίο «μέτρια κατανοητό» ποσοστό 18,5%
- Πεδίο «καθόλου κατανοητό» ποσοστό 17,5%
- Πεδίο «λίγο κατανοητό» ποσοστό 15%
- Πεδίο «κατανοητό» ποσοστό 13,5%

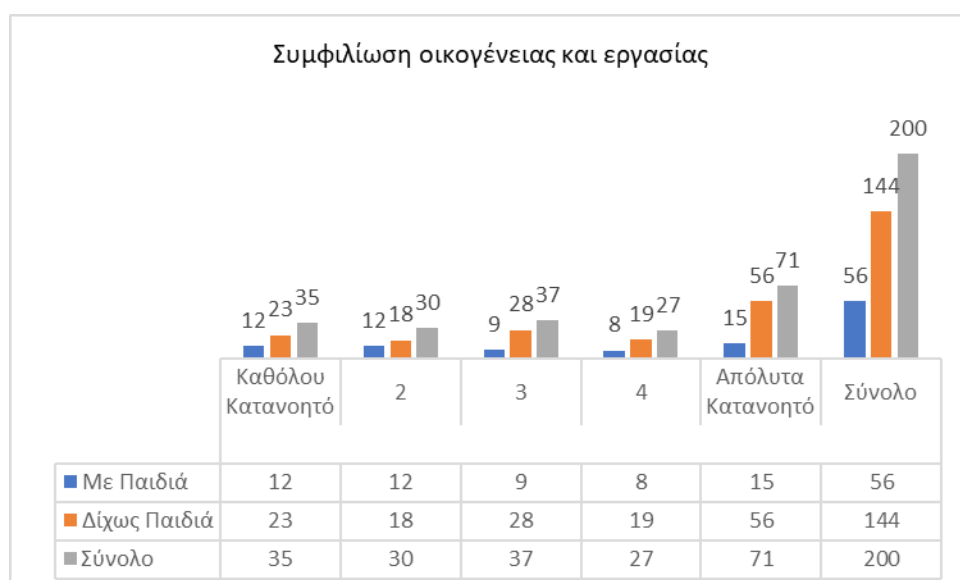
Ειδικότερα, οι επιλογές «απόλυτα κατανοητό» και «κατανοητό» καταλαμβάνουν το 49% του δείγματος όσων δήλωσαν ότι ο όρος «συμφιλίωση οικογένειας και εργασίας» έχει καθαρό και σαφές περιεχόμενο. Από την άλλη μεριά, «καθόλου κατανοητό» και «λίγο κατανοητό» δήλωσε το 32,5% του δείγματος. Σημαντικό ποσοστό λαμβάνει η απάντηση «μέτρια κατανοητό» με 18,5%. Όπως και στις Ερ.19.1, 19.2, 19.3 καταδεικνύεται η ανάγκη για περισσότερη πληροφόρηση και ευαισθητοποίηση των νέων για τα παραπάνω θέματα.

Οι σημαντικότερες αποκλίσεις σε ότι αφορά τη στάση των φύλων στα παραπάνω πεδία αφορούν κυρίως:

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

- Το πεδίο «μέτρια κατανοητό» με τους άνδρες να καταγράφουν ποσοστό 24,7% έναντι ποσοστού 13,5% των γυναικών - απόκλιση 11,2% υπέρ των ανδρών.
- Το πεδίο «κατανοητό» με τις γυναίκες να καταγράφουν ποσοστό 16,2% έναντι ποσοστού 10,1% των ανδρών - απόκλιση 6,1% υπέρ των γυναικών.

Καταδεικνύεται ότι διάφορες έννοιες ως όροι, στην ερώτηση αυτή δεν είναι απόλυτα κατανοητοί, αφού οι μισοί περίπου και λιγότερο ακόμα, σε κάποιες ερωτήσεις, συμμετέχοντες/ουσες δήλωσαν ότι είναι κατανοητό ή απόλυτα κατανοητό. Προκύπτει, επομένως ένα κενό στην πληροφόρηση, το οποίο πρέπει με στοχευμένες δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης να καλυφθεί.

Γράφημα 73: Συγκριτική απεικόνιση για την κατανόηση του όρου συμφιλίωση οικογένειας και εργασίας με παιδιά δίχως παιδιά

Στο παραπάνω γράφημα άτομα με παιδιά δήλωσαν «καθόλου κατανοητό» για τον όρο συμφιλίωση οικογένειας και εργασίας σε ποσοστό 21,4% , έναντι 16% του δείγματος δίχως παιδιά. Λίγο κατανοητό δήλωσε το 21,4% το δείγματος με παιδιά έναντι 12,5% του δείγματος δίχως παιδιά. Μέτρια κατανοητό δήλωσε το 16,1% του δείγματος με παιδιά έναντι 19,4% δίχως παιδιά. Κατανοητό δήλωσε το 14,3% το δείγματος με παιδιά έναντι 13,2% του δείγματος δίχως παιδιά. Τέλος, 26,8% του δείγματος με παιδιά δήλωσε απόλυτα κατανοητό έναντι 39% του δείγματος δίχως παιδιά.

Οι συμμετέχοντες/ουσες με παιδιά υστερούν καταφανώς στην κατανόηση του όρου «συμφιλίωση εργασίας και οικογένειας» σε σχέση με

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

όσους/όσες δεν έχουν παιδιά. Αυτό θα μπορούσε να εξηγηθεί από το γεγονός της απουσίας κρατικών δομών υποστήριξης των φύλων για την ισότιμη πρόσβαση τους στην αγορά εργασίας στην Κύπρο.

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

4. Ευρήματα της ποιοτικής έρευνας (focus group discussions)

Πραγματοποιήθηκαν 4 ομάδες συζήτησης (focus group discussions), δύο ομάδες στην ελληνική 12/7 και 17/7 2019, μια ομάδα στην αγγλική (μετανάστες) 14/7/2019 και μια ομάδα στη νοηματική (κωφοί) 12/7/2019.

Δημογραφικά χαρακτηριστικά των ομάδων

Στην **ομάδα Α (ελληνική)** συμμετείχαν 6 άτομα: 4 κορίτσια και 2 αγόρια (άλλα δυο αγόρια τελευταία στιγμή ενημέρωσαν ότι δεν μπορούσαν τελικά). Τρεις νέες παντρεμένες, μια σε συμβίωση, δυο άντρες σε σχέση). Όλοι πτυχιούχοι πανεπιστημίου.

Στην **ομάδα Β (ελληνική)** συμμετείχαν 7 άτομα τρεις γυναίκες, τέσσερις άνδρες. Δύο παντρεμένοι (άνδρες, ένας με παιδί), 5 σε σχέση. Έξι πτυχιούχοι πανεπιστημίου, μία πτυχιούχος τεχνικής σχολής.

Στην **ομάδα Γ (μετανάστες - αγγλική)** συμμετείχαν επτά άτομα 5 άνδρες δύο γυναίκες (μια παντρεμένη με παιδιά, 3 παντρεμένοι με παιδιά) 3 ελεύθεροι. Μια πτυχιούχος πανεπιστημίου και 3 άνδρες πτυχιούχοι πανεπιστημίου

Στην **ομάδα Δ (κωφοί - νοηματική)** συμμετείχαν έξι άτομα, τρεις άνδρες και 3 γυναίκες (μια μονογονιός) και οι υπόλοιποι σε σχέση. Έξι πτυχιούχοι ή φοιτητές, μια απόφοιτος δευτεροβάθμιας.

Όπου Α = Άνδρας

Όπου Γ = Γυναίκα

Η ποιοτική έρευνα εστίασε το ενδιαφέρον στα εξής πεδία διερεύνησης:

- 1. Η έννοια της ισότητας, ισότητα των φύλων στην οικογένεια, ισότητα των φύλων στην εργασία**

Ομάδα Α (ελληνική)

Η έννοια ισότητα

Γ: «βασικά η αντιμετώπιση του αντίθετου φύλου με τον ίδιο τρόπο, να είναι δηλαδή ίσοι άντρες και γυναίκες. Ότι ισχύει για το ένα φύλο, να ισχύει και για

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

το άλλο. Αν σκεφτείς τον χώρο εργασίας, δεν υπάρχει ισότητα, στην πολιτική μας δεν υπάρχει ισότητα...».

A: «ξέρω ότι έχουμε σε καλό βαθμό ισότητα, σε σχέση με πιο παλιά χρόνια, βελτιώθηκε η κατάσταση».

Ισότητα των φύλων στην οικογένεια

Γ: «ίσως ο καταμερισμός των εργασιών στο σπίτι, δηλαδή να απλώσει τα ρούχα, να κάνει ένα φαί αν σχολάσει πιο νωρίς ο σύζυγος. Τούτη είναι η ισότητα για μένα».

A: «δηλαδή θέλεις να μην κάνεις τίποτα εσύ. Αν μπορεί θα τα κάνει. κάποια πράγματα δεν μπορούν να τα κάνουν οι άντρες ... είναι αυτό στερεότυπο;»

Γ: «Είναι νοοτροπίες. Οι γυναίκες πρέπει να φροντίσουν τα μωρά, να τα αλλάξουν, να σιδερώσουν. Αυτό αρχίζει να αλλάζει, όμως εκείνο που συμβαίνει στην πλειοψηφία των ανδρών, όχι μόνο δεν θα ασχοληθούν με την κουζίνα, αλλά ούτε έγνοιες έχουν για εκκρεμότητες στο σπίτι για μαγείρεμα, καθάρισμα κτλ. Η νοοτροπία ήταν επίσης η γυναίκα να είναι στο σπίτι, να μην δουλεύει. Σήμερα πάρα πολλές γυναίκες εργάζονται. έχουν όμως φορτωθεί και όλα εκείνα που έπρεπε να κάνουν τότε που δεν δούλευαν».

Γ: «εγώ που συμβιώνω, τα πλείστα τα κάνω εγώ, γιατί...τυχαίνει να τα κάνω εγώ. Μπορεί να κάνει κάποιος φαί κάποια φορά., μπορεί να πλύνει τα πιάτα κάποια φορά. Εν όποιος τύχει ας πούμε. Τις πλείστες φορές εγώ....»

Ισότητα των φύλων στην εργασία

Γ: «Στον μισθό υστερούμε στην Κύπρο πάνω στην ισότητα»

Γ: «Ξέρω κοπέλες που αμείβονται περισσότερο από τους άντρες, εξαρτάται από τηνκατάσταση, αλλά και δουλειές που αμείβονται παραπάνω οι άντρες. Όμως, εκεί στο ΦΠΑ επειδή τους ξέρω, όλοι είσαι άντρες οι ανώτεροι, δεν έχει μια γυναίκα σε ανώτερη θέση»

A: «Τούτο που λέτε τα παλιά χρόνια σίγουρα γινόταν, αλλά.... στην κοινωνία εναπόκειται. Εντάξει πιστεύω ένας που θέλει το καλό της επιχείρησης του, θα βοηθήσει τον άξιο, πρέπει να βοηθήσει τον άξιο. Στον δικό μου χώρο δουλειάς επειδή είναι η φύση της δουλειάς.... είμαστε όλοι άντρες»

Γ:«Εγώ πιστεύω ναι, τουλάχιστον στις εταιρείες που δούλεψα, που ήμουν και είμαι, δεν είδα ανισότητα στην αμοιβή, ούτε στις προοπτικές ανέλιξης. Στην εταιρεία που ήμουν και απασχολούσε πέραν των 400 ατόμων δεν είχε σημασία αν ήσουν άνδρας ή γυναίκα. Τώρα είμαι σε δικηγορικό γραφείο, που πάλι έχει γυναίκες που αμείβονται καλύτερα από άντρες, τουλάχιστον εκεί που δούλεψα εγώ και είδα....»

Σχόλια

Στο ερώτημα τι τραβά την προσοχή τους περισσότερο για την ισότητα των φύλων στην οικογένεια σε ότι αφορά την ανάληψη ή τον διαμοιρασμό ευθυνών και ρόλων ως προς το φύλο τους οι γυναίκες ανέφεραν ότι είναι σημαντικό να επιμερίζονται οι ευθύνες στο σπίτι, οι οποίες θεωρούνται ότι είναι γυναικείοι

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

ρόλοι. Αντίθετα οι άνδρες θεωρούν ότι υπάρχουν πράγματα που δεν μπορούν να τα κάνουν οι άνδρες και ότι αυτό δεν είναι στερεότυπο. Οι γυναίκες θεωρούν ότι οι άνδρες είναι πιο προνομιούχοι από τις γυναίκες, αφού καμιά έγνοια δεν έχουν για τις ευθύνες στο σπίτι.

Στο ερώτημα, τι τραβά την προσοχή τους περισσότερο για την ισότητα των φύλων στην εργασία (π.χ. ίση αμοιβή, ευκαιρίες ανέλιξης, ευκαιρίες επιμόρφωσης, σεξουαλική παρενόχληση, συμμετοχή σε επαγγελματικές αποστολές εκτός Κύπρου αναφέρθηκαν στην άνιση αμοιβή μεταξύ ανδρών και γυναικών και στις ευκαιρίες ανέλιξης, αν και τα μισά άτομα θεωρούν ότι δεν υπάρχει έμφυλο χάσμα αμοιβών.

Ομάδα Β (ελληνική)

Η έννοια ισότητα

Γ: Ίδια δικαιώματα ανδρών γυναικών παιδιών κάθε ηλικίας

A: Ίσια δικαιώματα, ίσες ευκαιρίες για όλους ανεξαρτήτως φύλου θρησκείας κτλ

A: Ίσια δικαιώματα ίσες ευκαιρίες για όλους

Γ: Τα ίδια με τους προλαλήσαντες, το πρώτο που μου έρχεται στο μυαλό μου ίσες ευκαιρίες ίσα δικαιώματα στην αντιμετώπιση του ατόμου

A: Ίσες ευκαιρίες για όλους ανεξαρτήτως φύλου, φυλής, θρησκείας, προσανατολισμού

Ισότητα των φύλων στην οικογένεια & την εργασία

Γ: να μοιράζονται εξ ίσου τις ευθύνες στον τρόπο που μεγαλώνουν τα παιδιά, στις ευθύνες του σπιτιού, της προσωπικής ζωής

A: Οι ρόλοι στην οικογένεια να είναι ίσοι, αν και είναι αμφιλεγόμενα αυτά τα πράγματα.

A: Σεβασμός της προσωπικής και επαγγελματικής ζωής του ζευγαριού. Σεβασμός στην προσωπική και επαγγελματική ζωή του ζευγαριού, να μοιράζονται τις ευθύνες και τα καθήκοντα του σπιτιού.

A: δίκαιη κατανομή των ευθυνών των καθηκόντων μεταξύ των μελών της οικογένειας.

Συντονιστής: Τι είναι δίκαιη κατανομή ευθυνών καθηκόντων/ αρμοδιοτήτων;

Γ: Το μέγιστο των παιδιών πρέπει να αφορά και τους δύο γονείς επειδή και οι δύο δουλεύουν, άρα πρέπει να μοιράζονται και τις δουλειές του σπιτιού

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γ: Κάτι άλλο ακόμη, όταν γεννά η γυναίκα, ο άνδρας θα πρέπει να παίρνει τις σχετικές άδειες ώστε και ο ίδιος να αναλάβει τις ευθύνες του παιδιού όταν είναι βρέφος.

Συντονιστής: εννοείς άδεια πατρότητας και γονική άδεια;

Γ: και τις δύο

Συντονιστής: Τι από τα δύο ισχύει στην Κύπρο

Συνομιλία: νομίζω ότι υπάρχει άδεια πατρότητας 2.5 βδομάδες. Υπάρχει και γονική άδεια; όχι δεν νομίζω.

Συντονιστής: Υπάρχει γονική άδεια στην Κύπρο;

A: Δεν υπάρχει κάτι εμπεριστατωμένο για την Κύπρο για γονική άδεια.

Γ: δεν γνωρίζω

Γ: ούτε και εγώ γνωρίζω, νομίζω δεν υπάρχει.

A: υπάρχει η ετήσια άδεια από την εργασία που μπορεί κάποιος να χρησιμοποιήσει για περιπτώσεις που το παιδί χρειάζεται τη φροντίδα από κάποιο γονιό και νομίζω ότι αυτό γίνεται.

Συντονιστής: Υπάρχει γονική άδεια μη αμειβόμενη που την παίρνουν γυναίκες ως επί το πλείστον. Τι σημαίνει αυτό για την γυναίκα;

Γ: αυτό σημαίνει ότι η γυναίκα αναλαμβάνει περισσότερες ευθύνες.

Συντονιστής: Τι σημαίνει αυτό για τα οικονομικά του νοικοκυριού και της γυναίκας;

Γ: Μειωμένες αποδοχές αλλά και στη δουλειά της μπορεί να μην θεωρηθεί αξιόπιστη με αποτέλεσμα να μην εισηγηθεί κάποιος την προαγωγή της.

A: Το «κανονικό» είναι η γυναίκα να ασχολείται με τα παιδιά.

Γ: Επίσης παραδοσιακά η γυναίκα θεωρείται ότι δεν είναι να κάμει πρώτα καριέρα, θα φροντίσει πρώτα την οικογένεια της και μετά θα κοιτάξει τη δουλειά της. Είναι μια ευρύτερη στερεοτυπική αντίληψη.

Γ: είναι ενστικτωδώς για μένα τουλάχιστον ότι μια γυναίκα οφείλει να είναι πιο κοντά στα παιδιά της.

A: Εγώ διαφωνώ με το ενστικτωδώς, αν η γυναίκα συνεχίσει να πηγαίνει στη δουλειά της θα πει ο κόσμος ότι δεν την ενδιαφέρει η φροντίδα των παιδιών. Ο άνδρας έχει ευθύνη να πάει στη δουλειά του να συνεχίσει να φέρνει τα λεφτά στο σπίτι για την οικογένεια του, είναι αυτός ο ρόλος που του έθεσε η κοινωνία. Αντίστοιχα, η κοινωνία αναμένει τη μητέρα να φροντίζει τα παιδιά.

A: Πέρα από το περιβάλλον των στερεοτύπων εγώ νομίζω ότι εξαρτάται και από το άτομο.

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γ: Οι αντιλήψεις της πλειοψηφίας του κόσμου επηρεάζονται από τα στερεότυπα. Άρα η πλειοψηφία του κόσμου νομίζει ότι έτσι πρέπει να κάνει.

Συντονιστής: Γιατί νομίζετε ότι γίνεται έτσι; Οι γυναίκες δεν είναι ικανές να φέρουν το ψωμί στο σπίτι;

Α: με βάση τα στατιστικά οι γυναίκες είναι πιο ικανές να φέρουν περισσότερο εισόδημα στο σπίτι

Συντονιστής: τότε γιατί οι γυναίκες μένουν πίσω, γιατί δεν μοιράζονται τον ρόλο να φέρουν το ψωμί στο σπίτι;

Α: Δεν υπάρχει κάποιος λόγος που θα πρέπει να δουλεύουν οι άντρες και η γυναίκα να κάθεται σπίτι. Προφανώς υπάρχει η αναπαραγωγή των στερεοτύπων στην κοινωνία, υπάρχει και η εξέλιξη από τις παραδοσιακές κοινωνίες. Πριν χιλιάδες χρόνια ο άνδρας ήταν ο κυνηγός και έφερνε το κρέας στη σπηλιά για να το μαγειρέψει η γυναίκα να ταΐσει και τα παιδιά. Ένα μήνυμα άρα της εξελικτικής ανθρωπολογίας με τα σύγχρονα κοινωνικά στερεότυπα μας έχει φέρει τώρα στη σημερινή κατάσταση.

Σχόλια

Η ομάδα απάντησε ικανοποιητικά στον ορισμό της ισότητας ως έννοια. Αναγνώρισε ότι κυριαρχούν τα έμφυλα στερεότυπα που καθορίζουν τους ρόλους άνδρα και γυναίκας γιατί τα επιβάλει η Κυπριακή κοινωνία. Ένα μέρος των συμμετεχόντων/ουσών θεώρησε ότι καλώς έχουν τα στερεότυπα. Η ομάδα δεν μπόρεσε όμως να στοιχειοθετήσει με τις απαντήσεις της τι συνεισφέρει στην ισότητα των φύλων στην οικογένεια και στην εργασία στη βάση εφαρμογής δημόσιων πολιτικών. Υπάρχει άγνοια για το δικαίωμα παροχής μη αμειβόμενης γονικής άδειας στον πατέρα, άρα χρειάζεται περισσότερη ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των νέων στο θέμα αυτό.

Ομάδα Γ (μετανάστες - αγγλική)

Η έννοια ισότητα

Γ: Ισότητα μεταξύ ατόμων ίδιες ευθύνες για άνδρες και γυναίκες

Α: Ίσες ευκαιρίες για άνδρες και γυναίκες

Α: Τα ίδια ως ανωτέρω

Α: Τα πάντα 50-50 ανάμεσα σε άνδρα και γυναίκα

Α: Η ισότητα φέρνει τους ανθρώπους στο ίδιο επίπεδο ευκαιριών ανεξάρτητα όποιων διαφορών έχουν.

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γ: Άνδρες και γυναίκες να έχουν ίδιες ευθύνες.

Ισότητα στην οικογένεια

A: Ίσες ευκαιρίες στην απασχόληση μεταξύ των ανδρών και γυναικών και διαμοιρασμός ευθυνών στο σπίτι.

A: Ίσια δικαιώματα στο σπίτι και διαμοιρασμός ευθυνών

A: Οι δύο σύντροφοι να έχουν τις ίδιες ευθύνες

A: Οι δύο σύντροφοι να συμφωνήσουν ποιες εργασίες του σπιτιού μπορεί ο καθένας τους να κάνει καλύτερα.

A: Οι δύο σύντροφοι να συμφωνήσουν τι μπορεί ο καθένας να κάνει καλύτερα στο ρυθμό του ο καθένας/καθεμιά.

Γ: Λειτουργία του ζευγαριού ως ομάδα να επιτύχουν μια καλή οικογενειακή ζωή

Γ: Ίση μεταχείριση ενός προς τον άλλο και διαμοιρασμός ευθυνών για την φροντίδα των παιδιών.

Ισότητα στην εργασία

A: Απουσία διακρίσεων στην εργασία για άνδρες και γυναίκες. Μπορούν να κάνουν την ίδια εργασία.

A: Να δίνονται ίσες ευκαιρίες στο χώρο της εργασίας. Να μην υπάρχουν διακρίσεις για το είδος εργασίας π.χ. δουλειά γραφείου ή δουλειά υπαίθρου.

A: Διαμοιρασμός ευθυνών με τα παιδιά π.χ. Η γυναίκα να προετοιμάζει τα παιδιά για το σχολείο και ο άνδρας να παίρνει από το σχολείο και να τα φέρνει σπίτι

Γ: Να μην υπάρχουν διακρίσεις σε σχέση με το φύλο για το είδος εργασίας που μπορείς να κάνεις.

A: Αν και δεν ήμουν ποτέ θύμα έμφυλου χάσματος αμοιβής, αλλά γνωρίζω ότι υπάρχει.

A: Περισσότερες ευκαιρίες δίδονται στους άνδρες από ότι στις γυναίκες. Οι άνδρες δουλεύουν πιο πολλές ώρες και αναλαμβάνουν περισσότερες ευθύνες.

A: Υπάρχει επαγγελματικός διαχωρισμός, πιο πολλές γυναίκες εργάζονται σε δουλειές γραφείου από τους άνδρες.

A: Ο επαγγελματικός διαχωρισμός βασίζεται στις πολιτισμικές παραδόσεις

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

A: Η φύση της εργασίας επίσης αποτελεί παράγοντα επαγγελματικού διαχωρισμού π.χ. εργασίες που απαιτούν μυϊκή δύναμη.

A: Η εγκυμοσύνη επίσης αποτελεί παράγοντα ανισοτήτων για ευκαιρίες ανέλιξης στο χώρο εργασίας.

A: Οι γυναίκες συνήθως κακομεταχειρίζονται ή παρενοχλούνται σεξουαλικά περισσότερο από τους άνδρες, ειδικά στις χαμηλότερες βαθμίδες της εταιρικής ιεραρχίας.

Σχόλια

Σε γενικές γραμμές οι απαντήσεις ήταν ικανοποιητικές ως προς την κάλυψη των θεμάτων ισότητας στην οικογένεια και την εργασία. Ωστόσο, οι συμμετέχοντες μετέφεραν την εμπειρία τους από τις χώρες καταγωγής. Δεν είχαν όλοι ενταχθεί στην αγορά εργασίας στην Κύπρο, διότι οι άνδρες είναι ως επί το πλείστον σε καθεστώς αιτητή ασύλου.

Ομάδα Δ (κωφοί - νοηματική)

Η έννοια ισότητα

Γ: Ο κάθε άνθρωπος να έχει ίσια δικαιώματα στη ζωή και διάφορα άλλα δικαιώματα

A: Συμφωνώ με αυτά που είπε η Μαρίνα, απλώς να προσθέσω τα βασικά ανθρώπινα (θεμελιώδη) δικαιώματα

A: Συμφωνώ με τον Πάνο και την Μαρίνα, δεν έχω κάτι να προσθέσω

A: Όταν λέμε ισότητα ανδρών και γυναικών σημαίνει κινούμαστε στα ίδια πλαίσια

Γ: Συμφωνώ με τους προλαλήσαντες, να προσθέσω ότι πρέπει να συμπεριφερόμαστε το ίδιο ο ένας με τον άλλο.

Γ: πάνω κάτω τα ίδια με τους προλαλήσαντες

Ισότητα στην οικογένεια & στην εργασία

Γ: Όταν λέμε ισότητα των φύλων στην οικογένεια έχω να πω ότι δεν υπάρχει ισότητα, οι γυναίκες βασανίζονται περισσότερο με όλες τις δουλειές, οι άνδρες απλώς κάθονται και τα περιμένουν

A: Συμφωνώ με αυτά που έχει πει η Ραφαέλα

A: Έχει δίκαιο σε αυτά που λέει η Ραφαέλα

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

A: Η Ραφαέλα έχει πει ότι οι γυναίκες είναι σε δυσμενέστερη θέση. Διαφωνώ. Γιατί σε κάποιες περιπτώσεις οι γυναίκες μπορεί να έχουν περισσότερα δικαιώματα από του άνδρες. Βλέπουμε η γυναίκα να ασκεί ψυχολογική βία στον άνδρα και αυτό συμβαίνει γιατί σε κάποιες κοινωνίες οι γυναίκες μπορεί να έχουν περισσότερα δικαιώματα από τους άνδρες.

Συντονιστής: Η Κυπριακή κοινωνία περιλαμβάνεται σε αυτές τις κοινωνίες που αναφέρεις;

A: Το σκέφτομαι. Νομικά και κοινωνικά τα χαρακτηριστικά της κοινωνίας μας δείχνουν ότι είναι ανδροκρατούμενη. Όμως, σε μερικές περιπτώσεις οι γυναίκες διεκδικούν πολύ τα δικαιώματα τους, με αποτέλεσμα σε μερικές περιπτώσεις, οι γυναίκες να απολαμβάνουν περισσότερων ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Γ: Σκέφτομαι, σκέφτομαι. 50-50 από αυτά που έχουν ειπωθεί. Θα έλεγα ότι από αυτά που ακούστηκαν ισχύουν και για τα δύο φύλα. Για παράδειγμα οι άνδρες κάνουν χειρονακτικές εργασίες για να βγάλουν τα προς το ζην. Χμ, χμ. Εξαρτάται βέβαια και από την κάθε περίπτωση ξεχωριστά. Αν δηλαδή η γυναίκα απαιτεί πιο πολλά από ότι της ανήκουν ή από την άλλη πλευρά ο άνδρας μπορεί να θεωρεί ότι αυτός είναι ο άνδρας του σπιτιού, Σε γενικές γραμμές υπάρχει ισότητα τέλος πάντων.

Συντονιστής: Ερώτηση: τι τραβά την προσοχή σας περισσότερο για την ισότητα των φύλων στην εργασία. Να μας πείτε μερικά πράγματα που συμβάλουν στην ισότητα των φύλων στην εργασία και ποια δεν συμβάλουν; Ποια χαρακτηριστικά είναι αυτά;

A: Πριν απαντήσω στο ερώτημα να δώσω ένα παράδειγμα για την προηγούμενη ερώτηση. Όταν πρόκειται για ενδοοικογενειακές διαφορές π.χ. διαζύγια τα δικαστήρια ανεξάρτητα από την περίπτωση συνήθως αποφασίζουν υπέρ της επιμέλειας των παιδιών για την γυναίκα,

A: διαφωνώ, δεν συμβαίνει πάντα, ότι αποφασίσει το δικαστήριο με βάση τη νομοθεσία περί επιμέλειας των παιδιών σε περίπτωση διαζυγίου.

Συντονιστής: Πως η επιμέλεια των παιδιών σχετίζεται με τις ευκαιρίες για απασχόληση διαζευγμένων ατόμων που έχουν την επιμέλεια των παιδιών; Έχουν τις ίδιες ευκαιρίες να βρουν δουλειά;

Γ: Όχι, δεν έχουν τις ίδιες ευκαιρίες. Είναι αναλόγως. Αν η γυναίκα έχει την επιμέλεια των παιδιών είναι δύσκολο να βρει δουλειά, δύσκολα προσλαμβάνουν μια μονογονιό, γιατί θα πρέπει να επιμερίσει το χρόνο της με τα παιδιά, τις δουλειές του σπιτιού και την εργασία. Ένας διαζευγμένος άνδρας χωρίς την επιμέλεια των παιδιών μπορεί πιο εύκολα να βρει δουλειά ακόμη και να δουλεύει περισσότερες ώρες.

Γ: για το θέμα της εργασίας, σε οποιαδήποτε περίπτωση παντρεμένων, διαζευγμένων ή σε σχέση προφανώς και δεν υπάρχει ισότητα, οι άνδρες

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

ευνοούνται περισσότερο από τις γυναίκες. Τώρα βλέπω να αμβλύνονται οι διαφορές, Βλέπω ότι οι γυναίκες αρχίζουν να φτάνουν και τους άνδρες.

Συντονιστής: Ποιοι παράγοντες επιβαρύνουν ώστε είτε το ένα φύλο είτε το άλλο να μην μπορεί να εκπληρώσει τις επιδιώξεις του. Ποιοι κίνδυνοι υπάρχουν;

Γ: *Να σας πω την εμπειρία μου, εγώ είμαι μονογονιός και ταυτόχρονα σπουδάζω. Φυσικά δεν μπορώ να δουλέψω, είναι επιλογή μου να κάνω σπουδές, λαμβάνοντας το επίδομα από το Γραφείο Ευημερίας, ελπίζοντας να βρω δουλειά όταν αποφοιτήσω. Οι άνδρες μπορούν ανά πάσα στιγμή να εργαστούν.*

Συντονιστής: Άρα η γυναίκα μονογονιός έχει λιγότερες ευκαιρίες για να βρει δουλειά.

Γ: *Εξαρτάται βέβαια και από τους στόχους της και τη θέληση της. Εξαρτάται και από τις βοήθειες που μπορούν να πάρουν και από το οικογενειακό τους περιβάλλον ειδικά με τη φροντίδα των παιδιών.*

Σχόλια

Για την έννοια της ισότητας υπήρξε συμφωνία και αποδοχή από όλους, δόθηκε έμφαση για το επίπεδο επικοινωνίας και συνεννόησης μεταξύ των φύλων. Υπήρξαν διαφορετικές απόψεις μεταξύ ανδρών και γυναικών για την ισότητα των φύλων στην οικογένεια, ειδικά για το πώς εφαρμόζεται το οικογενειακό δίκαιο σε περιπτώσεις διαζυγίου. Στην εργασία ευνοούνται περισσότερο οι άνδρες, ωστόσο παραδέχτηκαν ότι η κοινωνία αλλάζει και εξισορροπούνται οι ρόλοι των γυναικών στην οικογένεια αλλά στον χώρο της εργασίας.

2. Πως επιλέξατε τον κλάδο σπουδών σας και γιατί αυτή η επιλογή; Τι επηρέασε την επιλογή για τη θέση εργασίας που έχετε σήμερα;

Ομάδα Α (Ελληνική)

Γ: *«Το διάλεξα γιατί πάντα ήμουν καλύτερη στις θετικές επιστήμες και μεταξύ κάποιων που σκέφτηκα, κατέληξα στο δικηγόρος».*

Γ: *«εμένα μου άρεσαν τα μαθηματικά, τα οικονομικά και ότι ήταν να μου δοθεί ευκαιρία για εργοδότηση, επαγγελματική αποκατάσταση».*

Γ: *«Λογιστική, για να έχω δουλειά, και δεν έπεσα έξω»*

Α: *«δεν είχε σχέση με το φύλο. Όμως πιο πολύ οι άνδρες θα θεωρήσουν ότι θα τους ταυτίσουν με το φύλο στην επιλογή επαγγέλματος»*

Γ: *«δεν σκέφτηκα κάτι ιδιαίτερα...μου άρεσαν τα φιλολογικά και ακολούθησα αυτόν τον κλάδο, έτσι απλά. Όταν θα πήγαινα για σπουδές είχε ζήτηση αλλά με*

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

την ένταξη της Κύπρου στη ΕΕ, το επάγγελμα έγινε κορεσμένο, λόγω και των ελλαδιτών συναδέλφων»

Συντονίστρια. Θα αποδεχόσασταν μείωση των ωρών εργασίας προκειμένου να συμφιλιωθεί η οικογενειακή ζωή και η εργασία;

Γ: *«όχι δεν το συζητώ να μειώσω τις ώρες μου και να αμείβομαι λιγότερο και να χάσω την ανέλιξη μου. Όμως οι γυναίκες πρέπει να εργάζονται λιγότερες ώρες, κάποιες χώρες νομίζουν το έχουν αυτό το πλεονέκτημα».*

Γ: *«να μειωθούν οι ώρες αλλά να έχω ευκαιρίες ανέλιξης. Γιατί πρέπει να ισχύει το ένα ή το άλλο;»*

Σχόλια

Η ομάδα στην πλειοψηφία της δήλωσε ότι οι επιλογές κλάδων σπουδών τους ήταν ταυτισμένες με τις επιθυμίες και όχι με το φύλο τους, αν και συμβουλευτήκαν τον σύμβουλο στο σχολείο.

Σε ότι αφορά τη μείωση των ωρών εργασίας τους για να διευκολυνθούν στη συμφιλίωση οικογένειας-εργασίας οι απόψεις δίστανται, ωστόσο, κύριο μέλημα των γυναικών αποτελεί να μην ανακοπεί η εργασιακή του ανέλιξη.

Ομάδα Β (ελληνική)

Συντονιστής: Πως επιλέξατε το επάγγελμα; Τι σας επηρέασε; Ο οικογενειακός περίγυρος, ο σύμβουλος επαγγελματικού προσανατολισμού;

Απαντήσεις: έξι το αποφάσισαν μόνοι τους, Ένας δήλωσε «το αποφάσισα μόνος μου αν και υπήρχε προτροπή από το οικογενειακό περιβάλλον να ακολουθήσω αυτές τις σπουδές».

Συντονιστής: είδε κάποιος από εσάς Σύμβουλο Επαγγελματικού Προσανατολισμού ή παρακάθισατε σε κάποιο ψυχομετρικό τεστ για να δει που είναι καλύτερα να πάει;

Κανείς δεν παρακάθισε σε ψυχομετρικό τεστ.

Γ: *Στη δική μου τη δεκαετία δεν ήταν συνηθισμένο, ή και δεν υπήρχε μεγάλη προσφορά ψυχομετρικών τεστ.*

Γ: *δεν ήταν συνηθισμένο*

Α: Τα τελευταία χρόνια βλέπουμε την ανάπτυξη υπηρεσιών από ιδιώτες συμβούλους επαγγελματικού προσανατολισμού. Στην εποχή τη δική μου οι επιλογές ήταν να πας Ελλάδα ή Αγγλία.

Συντονιστής: Είστε όλοι ευχαριστημένοι με τις επιλογές που κάνετε, με το επάγγελμα που εξασκείται τώρα;

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

5 απάντησαν *Ναι*, ένας *Όχι*, και μια *έτσι και έτσι*.

Συντονιστής: Έχετε υπόψη σας παραδείγματα από παιδιά που ακολούθησαν σπουδές μετά από οικογενειακή προτροπή ή και προτροπή συμβούλων αλλά στη συνέχεια κατάλαβαν ότι δεν του ταίριαζε εγκατέλειψαν και κάνουν κάτι άλλο;

Γ: Εγώ έχω φίλο που αρχικά είχε ξεκινήσει πανεπιστημιακές σπουδές, και τελικά εγκατέλειψε και ασχολείται με τη φωτογραφία.

Α: Έχω φίλη που τελείωσε μηχανικός. Αριστούχος σε κορυφαίο Παν. Αγγλίας σήμερα ασχολείται με τη μόδα και είναι πάρα πολύ ευτυχισμένη.

Γ: Συμμαθήτρια μου άριστη, δεν ήταν ευχαριστημένη με τις σπουδές που επέλεξε. Τώρα κάνει κάτι άλλο και είναι ευχαριστημένη.

Συντονιστής: πως επιλέξατε αυτή τη θέση; Είχε να κάνει και με το φύλο σας;

Γ: Δεν βασίστηκε στο φύλο μου

Γ: Η μελλοντική μου εργασία δεν θα βασιστεί στο φύλο μου

Α με παιδί: Η δουλειά που έχω τώρα έχει να κάνει περισσότερο με το χρονοπρογραμματισμό και τον διαμοιρασμό των προσωπικών και οικογενειακών μου υποχρεώσεων. Με τη σύντροφο μου μιλήσαμε και συμφωνήσαμε πως θα καταναείμουμε τις ευθύνες. Η παρούσα θέση ανταποκρίνεται σε αυτές τις υποχρεώσεις. Δεν έχει να κάνει με το φύλο μου.

Συντονιστής: Μπορείτε να μου πείτε αν το επάγγελμα που κάνετε είναι ανδροκρατούμενο ή γυναικοκρατούμενο;

Γ: Ανδροκρατούμενο, αλλά δεν πτοήθηκα

Α: Ουδέτερο

Γ: Περισσότερο ανδροκρατούμενο

Α: Γυναικοκρατούμενο

Α: Μάλλον γυναικοκρατούμενο

Γ: Ήταν ανδροκρατούμενο τώρα γίνεται έτσι και έτσι

Συντονιστής: Έτυχε να αλλάξετε δουλειά για προκειμένου να ανταποκρίνεστε καλύτερα στις υποχρεώσεις της οικογένειας;

Δεν υπάρχει απάντηση

Σχόλια

Οι περισσότεροι δήλωσαν ότι ακολούθησαν τις επιθυμίες τους, και δεν είχαν συνδρομή από Σύμβουλο Επαγγελματικού προσανατολισμού ή/και δεν παρακάθισαν σε ψυχομετρικό τεστ. Τα μέλη της ομάδας στην πλειοψηφία τους δήλωσαν ευχαριστημένοι από την επιλογή τους. Ωστόσο, γνωρίζουν άτομα από το φιλικό τους περίγυρο που άλλαξαν γνώμη για τις σπουδές που αρχικά

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

γράφηκαν να ακολουθήσουν και είτε άλλαξαν κλάδο σπουδών ή απασχολούνται σε διαφορετικό τομέα εργασίας από τις σπουδές τους και είναι όλοι τους ευχαριστημένοι.

Η επιλογή για το επάγγελμα που κάνουν τώρα δεν βασίζεται στο φύλο τους. Η σύνθεση ανδροκρατούμενου έναντι γυναικοκρατούμενου επαγγέλματος αφορά και τα δύο φύλα. Δηλαδή άνδρες εργάζονται σε γυναικοκρατούμενα επαγγέλματα και αντίστροφα για τις γυναίκες.

Ομάδα Γ (μετανάστες - αγγλική)

Συντονιστής: Πως επιλέξατε τον κλάδο σπουδών; Τι σας επηρέασε; Ο οικογενειακός περίγυρος, ο σύμβουλος επαγγελματικού προσανατολισμού; Είχε να κάνει με το φύλο σας; Είστε ευχαριστημένοι;

A: *Επέλεξα το επάγγελμα του εκπαιδευτικού για είχα την κλίση και την αγάπη για αυτό το επάγγελμα. Ο καθηγητής μου με ενεθάρρυνε να ακολουθήσω αυτό το επάγγελμα και με υποστήριξε την επιλογή μου*

A: *Ακολούθησα την επιθυμία μου, υλοποίησα το σχέδιο μου και είμαι ευχαριστημένος με αυτό*

A: *Στην Αφρική συνήθως οι γονείς προτρέπουν τα παιδιά τους για το είδος σπουδών που θα ακολουθήσουν. Επηρεάστηκα από τους γονείς μου.*

A: *Το επάγγελμα μου είναι ουδέτερο ως προς το φύλο.*

A: *Είναι ουδέτερο ως προς το φύλο*

A: *Είναι ανδροκρατούμενο επάγγελμα*

Γ: *Η οικογένεια μου με βοήθησε να επιλέξω επάγγελμα*

A: *Η οικογένεια μου και ο καθηγητής μου*

A: *Μόνος μου το επέλεξα*

A: *Ο οικονομικός μου σύμβουλος*

Γ: *Έχω δεύτερες σκέψεις για την επιλογή μου*

A: *Είμαι ευχαριστημένος με την επιλογή μου.*

A: *Το επάγγελμα μου ήταν ουδέτερο ως προς το φύλο*

A: *Η Φαρμακευτική είναι πρωτίστως γυναικοκρατούμενο επάγγελμα αλλά εγώ ακολούθησα την επιθυμία μου.*

Γ: *Αν υπήρχε προσφορά να εργαστώ σε ανδροκρατούμενο επάγγελμα θα το την εκμεταλλευόμουν ευχαρίστως.*

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Σχόλια

Η οικογένεια και οι εκπαιδευτικοί επηρέασαν περισσότερο στην επιλογή σπουδών τους, και είναι στην πλειοψηφία τους ευχαριστημένοι.

Ομάδα Δ (κωφοί-νοηματική)

Συντονιστής: Πως επιλέξατε τον κλάδο σπουδών; Δηλαδή την επιλογή κάνατε από μόνοι σας, από κάποιο περίγυρο, την οικογένεια, από το σχολείο, από κάποιο σύμβουλο επαγγελματικού προσανατολισμού; από πού;

A: Εγώ σπούδασα γραφικές τέχνες πρωτίστως, και αυτό γιατί από μικρός ζωγράφιζα και το παρατήρησε ο πατέρας μου, όταν τελείωσα το γυμνάσιο, παρακάθισα σε εξετάσεις και πέρασα στο ΤΕΠΑΚ στο κλάδο των γραφικών τεχνών.

Συντονιστής: Η απόφαση σου να ακολουθήσεις το συγκεκριμένο κλάδο σπουδών δεν βασίστηκε στο φύλο σου.

A: Όχι δεν βασίστηκε, ακολούθησα αυτό που ήθελα να κάνω, να σπουδάσω γραφικές τέχνες.

A: Εγώ φέτος τελείωσα το Παν. Κύπρου στα οικονομικά και τώρα φοιτώ στο Παν. Λευκωσίας για να σπουδάσω γυμναστική. Εγώ είχα παρατηρήσει ότι στις τράπεζες εργάζονται πιο πολύ άνδρες.

Γ: Όχι δεν συμφωνώ. Όχι, εγώ βλέπω ποιο πολλές γυναίκες να δουλεύουν σε τράπεζες από ότι άνδρες.

A: Άλλο το ποιοι αποφοιτούν και άλλο το ποιοι εργάζονται.

A: Πιο πολύ έψαχνα το πανεπιστήμιο που θα σπουδάσω. Τον κλάδο τον είχα επιλέξει δεν είχε να κάνει με το φύλο μου.

Γ: Δεν επηρεάζει το φύλο μου σε αυτό που ήθελα να κάνω. Δεν νομίζω ότι το φύλο επηρεάζει στην επιλογή των σπουδών.

Συντονιστής: Είστε ευχαριστημένοι με αυτή την επιλογή που κάνατε για τις σπουδές σας και την εργασία σας; Αυτό σε σχέση με το φύλο που ανήκετε όχι από άλλους παράγοντες.

Γ: Είμαι απογοητευμένη αλλά όχι από τις επιλογές μου ως προς το φύλο μου.

Γ: Αυτό που έχω παρατηρήσει από το πανεπιστήμιο μου (Φρέντερικ) είναι ότι ως μονογονιός με δύο κωφά παιδιά που χρειάζονται περισσότερη φροντίδα και μέριμνα διότι πηγαίνουν σε ειδικό σχολείο. Σαν μονογονιός πρέπει να διαμορφώσω το πρόγραμμα μου έτσι ώστε να ανταποκρίνομαι σε όλες μου τις υποχρεώσεις. Η μητέρα μου είναι ηλικιωμένη δεν μπορεί να βοηθήσει πολύ, γιατί δεν οδηγεί. Το πανεπιστήμιο θα πρέπει να ορίσει περισσότερο ευέλικτα ωράρια

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

ειδικά για μονογονιούς για να μπορούν να ανταπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους. Εγώ κινδυνεύω να κοπώ από απουσίες, άρα δεν μπορώ να συνεχίσω τις σπουδές μου.

A: Σε κάποια επαγγέλματα π.χ. εξυπηρέτηση πελατών οι γυναίκες ευνοούνται περισσότερο για ευνόητους λόγους.

Συντονιστής: γιατί νομίζετε ότι γίνεται αυτό;

A: γιατί η κοινωνία εξυπηρετείται καλύτερα με αυτή την κατάσταση.

Συντονιστής: Πως θα επηρεαστεί η επιλογή της θέσης εργασίας σε σχέση με το φύλο σας και τις υποχρεώσεις που έχετε ή θα έχετε στην φροντίδα των παιδιών σας;

Γ: Θα επιδιώξω να ακολουθήσω επάγγελμα στις σπουδές που κάνω, ωστόσο, εδώ στην Κύπρο είναι πολύ δύσκολο να βρει δουλειά ένα κωφό άτομο. Εγώ προσωπικά όπως και πολλοί άλλοι κωφοί αναγκαζόμαστε να στηριζόμαστε στα επιδόματα που δίδονται. Θα καθοδηγήσω τα παιδιά μου να σπουδάσουν, όπως και εγώ, ελπίζοντας να βρουν εργασία στο μέλλον. Να ακολουθήσουν δηλαδή τον ίδιο δρόμο με εμένα.

Γ: Θα επιδιώξω να κάνω την δουλειά που με ευχαριστεί αν και δεν νομίζω πως έχω πολλές πιθανότητες.

A: Δεν νομίζω πως θα καθορίσει η δουλειά που θα κάνω το φύλο μου ή τις υποχρεώσεις μου με τα παιδιά. Το ζητούμενο είναι να μπορέσω να βρω δουλειά, κάτι που είναι πολύ δύσκολο για μας τους κωφούς.

Σχόλια

Όλοι όσοι εξέφρασαν άποψη για την επιλογή κλάδου σπουδών δήλωσαν ότι η απόφαση δεν βασίστηκε στο φύλο τους. Παρατήρησαν ωστόσο σε σχέση με το φύλο άλλο τι σπουδάζουν και άλλο που εργάζονται αναφερόμενοι στον έμφυλο επαγγελματικό διαχωρισμό. Σε ότι αφορά τη θέση εργασίας που θα επιλέξουν η έννοια τους είναι περισσότερο να βρουν δουλειά κάτι που θεωρούν ότι είναι πολύ δύσκολο ως κωφά άτομα, αφού αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα προβλήματα και διακρίσεις στην πρόσβαση τους στην απασχόληση.

3. Τα ζευγάρια συζητούν για διάφορα θέματα που απασχολούν το σπίτι και την οικογένεια. Πόσο συχνά συζητάτε για θέματα που αφορούν τη φροντίδα ή τη φύλαξη των παιδιών ή κάποια οικονομικά θέματα/προβλήματα;

Ομάδα Α (ελληνική)

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γ: έγγαμη με 1 παιδί

«Είναι καθημερινά τούτα»

Γ: Συμβίωση χωρίς παιδί

«μια φορά τον μήνα (γελάνε όλοι). Αν θα έρθει ένα μωρό θα αλλάξουν τα πράγματα πιστεύω. Δεν κάνω και κάτι τώρα, έχουμε κοπέλα στο σπίτι οπότε δεν έχω θέμα».

Ομάδα Β (ελληνική)

A: Κάθε μέρα, είναι θέμα ρουτίνας

A: Καθημερινά, παρόλο που δεν έχουμε μωρά, ωστόσο αυτό γίνεται για να μην υπάρξουν προβλήματα στο μέλλον.

A: Κάποιες φορές μιλάμε

Γ: Οφείλουμε να συζητάμε συχνά για να μην υπάρχουν προβλήματα στο μέλλον.

Σχόλιο

Υπάρχει συνεννόηση σε καθημερινή βάση ή συχνά και αυτό γίνεται όπως δήλωσαν όσοι πήραν θέση στο θέμα για την αποφυγή μελλοντικών προβλημάτων.

Ομάδα Γ (μετανάστες - αγγλική)

A: Εξαρτάται από πού είσαι, τι είδους σχέση έχεις με τη σύντροφο σου. Ναι, συζητούμε αυτά τα θέματα με την σύζυγό μου.

A: Συζητούμε τα οικονομικά του νοικοκυριού μας αν και εγώ είμαι αυτός που συνεισφέρει περισσότερο στο οικογενειακό εισόδημα.

A: Οι κοινωνίες μας (στην Αφρική) θεωρούν τον άνδρα ως τον αρχηγό της οικογένειας, αυτός που πρέπει να φέρνει εισόδημα στο σπίτι. Αλλά η γυναίκα ανεξάρτητα αν εργάζεται ή όχι, έχει άποψη για το πώς διαχειριζόμαστε τα οικονομικά της οικογένειας.

Γ: Αποτελεί μεγάλο θέμα για το πώς διαχειριζόμαστε τα οικονομικά της οικογένειας. Και οι δύο σύντροφοι εργάζονται, ο πατέρας συνήθως φροντίζει για τις ανάγκες των παιδιών και του νοικοκυριού. Η γυναίκα κάνει οικονομίες για την αγορά σπιτιού, ή αυτοκινήτου ή ακόμη βάζει χρήματα στην άκρη για περιπτώσεις ανάγκης που αφορούν στην υγεία των μελών της οικογένειας. Οι γυναίκες επίσης μεταναστεύουν να δουλέψουν στο εξωτερικό προκειμένου να στείλουν χρήματα για την υποστήριξη της οικογένειας, για την αγορά σπιτιού ή για την πληρωμή στεγαστικού δανείου.

A: Η διαχείριση των οικονομικών του νοικοκυριού πρέπει να γίνεται ως ζευγάρι. Αν διαμοιραστούν οι ευθύνες και στην προσπάθεια να

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

ανταπεξέλθουμε στις ευθύνες μπορεί να δημιουργηθούν παρεξηγήσεις και εντάσεις που μπορούν να οδηγήσουν σε διαζύγιο.

***Γ:** Δεν μας επιτρέπεται να πάρουμε διαζύγιο, μόνο ακύρωση γάμου με κοινή συναίνεση. Οι γυναίκες υποφέρουν πάρα πολύ αν δεν λειτουργεί καλά ο γάμος.*

Σχόλιο

Η ομάδα των μεταναστών προσφέρει μια ολοκληρωμένη αντίληψη ως προς τη διαχείριση των οικονομικών με κοινό παρονομαστή τη συνεννόηση του ζευγαριού. Στόχος είναι αφενός να υλοποιούνται οι προγραμματισμένοι στόχοι της οικογένειας και αφετέρου να αποφεύγονται πιθανές εντάσεις και συγκρούσεις. Ωστόσο, παρατηρούμε ότι η προσέγγιση διαφέρει ανάλογα της καταγωγής των μεταναστών.

Ομάδα Δ (κωφοί - νοηματική)

Συντονιστής: Ζευγάρια ή μελλοντικά ζευγάρια πόσο συχνά σας απασχολεί η φροντίδα των παιδιών και τα οικονομικά ζητήματα μιας οικογένειας

***Γ:** Δεν είναι κάτι που το έχω κάνει ποτέ, διότι χώρισα όταν τα παιδιά μου μικρά, άρα δεν μπορώ να εκφέρω άποψη σχετικά με την εμπειρία μου.*

***Α:** Σε όποια σχέση τα οικονομικά, τα οικονομικά είναι οικονομικά μου και τα οικονομικά σου οικονομικά σου.*

***Γ:** ένα παράδειγμα, δύο φίλες καλές μου διηγούνται ιστορίες από το οικογενειακό τους περιβάλλον, οικογένειες κωφών. Στη μια οικογένεια συνεννοούνται καλά. Η γυναίκα είναι λίγο φάουσα (καπάτσα) ταιριάζουν μαζί, η γυναίκα είναι μεγαλύτερη και πιο ώριμη, έχουν κοινή διαχείριση των οικονομικών τους και περνούν καλά. Στην άλλη περίπτωση η γυναίκα μαζεύει το χρήματα να ανταπεξέλθει στις υποχρεώσεις της οικογένειας, αλλά δεν επαρκούν. Ο σύζυγός θέλει να έχει και δικά του λεφτά για να ξοδεύει να πηγαίνει βόλτες, έτσι βλέπω διαφορετικές λειτουργίες στη διαχείριση των οικονομικών μέσα στην οικογένεια.*

Σχόλιο

Οι απόψεις δίστανται ως προς το φύλο.

4. Ποιες αντιλήψεις θεωρείτε ότι εμποδίζουν την ισότητα των φύλων στην οικογένεια;

Ομάδα Α (ελληνική)

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γ: «Οι πατριαρχικές αντιλήψεις που ταυτίζουν τις γυναίκες με το σπίτι, φροντίδα, καθαριότητα κτλ. Δεν ακούς κανένα άντρα να λέει έμμεσα σπίτι για να προσέχω τα μωρά»

Γ: «το ότι θέλουν τις γυναίκες να κάνουν όλα όσα αφορούν το σπίτι.»

Σχόλιο

Όσες πήραν θέση στο παραπάνω θέμα θεωρούν ότι οι πατριαρχικές αντιλήψεις και οι έμφυλοι ρόλοι εμποδίζουν την ισότητα των φύλων στην οικογένεια.

Ομάδα Δ (κωφοί - νοηματική)

Γ: Η επικοινωνία είναι ένα σημαντικό θέμα μέσα στην οικογένεια. Όταν δεν υπάρχει επικοινωνία πως μπορεί να δοθούν λύσεις στα προβλήματα που αντιμετωπίζει η οικογένεια; Η παράδοση στην οικογένεια μου ήταν ο άντρας να δουλεύει και η γυναίκα να μαγειρεύει και να πλένει. Όταν ο άνδρας έρθει στο σπίτι θα κάτσει με το ένα πόδι πάνω στο άλλο και θα περιμένει το φαγητό. Τώρα όμως βλέπουμε ότι αυτό δημιουργεί προβλήματα μέσα στο σπίτι γιατί δεν υπάρχει επικοινωνία και συζήτηση. Έξω υπάρχει πολύ πίεση και αυτό μεταφέρεται εντός του σπιτιού.

Συντονιστής: Δηλαδή Ραφαέλα, θεωρείς ότι υπάρχουν τα στερεότυπα που διατηρούνται: Η γυναίκα να φροντίζει τις δουλειές του σπιτιού και ο άνδρας να εργάζεται για να φέρει το ψωμί στο σπίτι;

Γ: Βέβαια αυτές οι αντιλήψεις υπάρχουν.

Συντονιστής: Θεωρείς ότι αυτές οι αντιλήψεις εμποδίζουν την ισότητα;

Γ: Ναι και βεβαίως δεν υπάρχει ισότητα.

Α: για να το πάρω ένα βήμα πιο μπροστά, το πρόβλημα της επικοινωνίας είναι σημαντικό, υπάρχουν όμως και οι στερεότυπες αντιλήψεις

Γ: Η επικοινωνία γενικά βοηθά στην επίλυση προβλημάτων στην οικογένεια, Η εμπιστοσύνη και ο σεβασμός του ενός προς τον άλλον είναι απαραίτητα συστατικά.

Γ: Η επικοινωνία προνοεί ότι υπάρχει ισότητα στους ρόλους και καταλήγουμε σε ένα συμπέρασμα. Αυτό που βλέπω είναι ότι έχει χαθεί η επικοινωνία και αυτό που προέχει είναι η τεχνολογία και το χρήμα.

Σχόλιο

Η διατήρηση των έμφυλων ρόλων αποτελεί τον κύριο παράγοντα που εμποδίζει την ισότητα των φύλων στην οικογένεια. Η επικοινωνία, η σχέση εμπιστοσύνης

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

και ο σεβασμός ενός προς τον άλλο αποτελούν συστατικά για την υπερπήδηση αυτών των εμποδίων.

5. Ποιες δημόσιες πολιτικές θεωρείτε ότι συμβάλουν στην ισότητα των φύλων στην οικογένεια;

Ομάδα Α (ελληνική)

Οι συμμετέχουσες/οντες στην ομάδα εστίασης θεωρούν ότι οι δημόσιες πολιτικές που μπορούν να συμβάλουν στην ισότητα των φύλων στην οικογένεια είναι η επάρκεια βρεφοκομικών σταθμών, νηπιαγωγείων και ολοήμερων σχολείων. Αναφέρθηκαν επίσης στις άδειες μητρότητας και πατρότητας και συμφώνησαν ότι οι άδειες αυτές βοηθούν και αναφέρθηκαν σε άλλες χώρες με περισσότερες εβδομάδες γονικών αδειών.

Ομάδα Β (ελληνική)

Γ: Υπάρχουν νηπιακοί σταθμοί ωστόσο είναι λίγοι και δέχονται μόνο αυτούς που πληρούν συγκεκριμένα κριτήρια.

Γ: Είναι πολύ σημαντικό να υπάρχουν κέντρα φύλαξης και δημιουργικής απασχόλησης παιδιών ειδικά το καλοκαίρι που δουλεύουν και οι δύο γονείς.

Α: Ναι τέτοιες κοινωνικές δομές βοηθούν την οικογένεια, αλλά δεν νομίζω ότι συμβάλλουν στην ισότητα των φύλων. Είναι θέμα αντιλήψεων.

Γ: Ναι αλλά αν δεν υπάρχουν αυτές οι δομές, τι θα γίνει με τους εργαζόμενους γονείς; Θα πρέπει κάποιος ή να κάτσει σπίτι ή να μπουν σε μεγάλα έξοδα να βάλουν το παιδί τους σε ιδιωτικό σταθμό. Δεν θα στερηθεί η γυναίκα την ευκαιρία για απασχόληση; Δεν θα έχει αυτό αντίκτυπο στην ισότητα των φύλων στην οικογένεια; Θα ήταν ένα βήμα για την εξισορρόπηση των ρόλων στην οικογένεια και στην ισότητα των φύλων.

Γ: Σε συνέχεια των όσων είπε η Ειρήνη, πέρα από το σχολείο τα παιδιά ασχολούνται με εξωσχολικές δραστηριότητες, άρα οι γονείς πρέπει να πάνε τα παιδιά σε αυτές.

Σχόλιο

Οι δομές φύλαξης βρεφών και νηπίων, τα προγράμματα φύλαξης και απασχόλησης παιδιών συμβάλουν στην ισότητα των φύλων. Ωστόσο, οι γονείς πέρα από την εργασία τους θα πρέπει να είναι διαθέσιμοι και για τις εξωσχολικές δραστηριότητες των παιδιών.

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Ομάδα Γ (μετανάστες - αγγλική)

A: Δωρεάν εκπαίδευση για τα παιδιά

A: Δωρεάν κέντρα φροντίδας παιδιών έτσι ώστε η μητέρα να μπορέσει να εργαστεί. Και οι δύο σύζυγοι θα πρέπει ανεμπόδιστα να εργάζονται.

A: Προγράμματα φύλαξης και δημιουργικής απασχόλησης παιδιών μετά το σχολείο θα βοηθούσε τους γονείς να εργαστούν με πλήρες ωράριο και να παραλαμβάνουν τα παιδιά τους μετά τη δουλειά.

Γ: Σημαντικές είναι οι υπηρεσίες φροντίδας ηλικιωμένων διότι θα επέτρεπε τους γιούς και τις θυγατέρες να εργαστούν. Μερικές φορές παιδιά που έχουν ηλικιωμένους γονείς εργάζονται σε διαδοχικές βάρδιες για να μπορεί κάποιος να βρίσκεται στο πλευρό του ηλικιωμένου γονέα.

Σχόλιο

Οι δομές φύλαξης βρεφών και νηπίων, τα προγράμματα φύλαξης και απασχόλησης παιδιών συμβάλουν στην ισότητα των φύλων. Η φροντίδα ηλικιωμένων επίσης σημαντικό μέτρο για την ισότιμη πρόσβαση των φύλων στην εργασία.

Ομάδα Δ (κωφοί - νοηματική)

A: Ναι το κράτος να μεριμνήσει για βρεφικούς και νηπιακούς σταθμούς.

Γ: Βεβαίως και βοηθούν τέτοιες δομές. Οι γονείς μπορούν να πάνε για δουλειά αφήνοντας τα παιδιά τους σε ένα σταθμό. Γυρνούν το απόγευμα από τη δουλειά τα παίρνουν και πάνε σπίτι τους.

Γ: Καλό οι δομές αυτές που υπάρχουν, να είναι ευέλικτες και να εξυπηρετούν τα ωράρια εργασίας των γονέων. Ένα καλό παράδειγμα που έχω διερευνήσει είναι αυτό της Ολλανδίας. Το κράτος φροντίζει με παιδικούς σταθμούς για παιδιά εργαζόμενων γονέων, και προσαρμόζει το ωράριο σύμφωνα με το πρόγραμμα των σταθμών φροντίδας των παιδιών, και όχι αντίστροφα.

A: Συμφωνώ ότι οι κοινωνικές δομές βοηθούν στην ισότητα, αλλά γιατί να μην δικαιούται ο άνδρας άδεια πατρότητας. Αυτό βοηθά και στην καταπολέμηση του χάσματος αμοιβών μεταξύ ανδρών και γυναικών.

Συντονιστής: Μπορεί κάποιος να μας πει πιο είναι το χάσμα αμοιβών ανδρών και γυναικών στην Κύπρο και γιατί υπάρχει αυτό το χάσμα;

A: Εξαρτάται, ίσως να είναι 2-3 χιλιάδες το χρόνο. Οι άνδρες δουλεύουν περισσότερο από τις γυναίκες.

Γ: Γιατί οι γυναίκες καταλαμβάνουν κατώτερες θέσεις εργασίας.

A: Γιατί οι άνδρες δουλεύουν περισσότερο.

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γ: Γιατί είναι στερεότυπα που διατηρήθηκαν διαχρονικά

Γ: Εξαρτάται και από τη δουλειά, ένας οικοδόμος για παράδειγμα κάνει πιο σκληρή δουλειά άρα θα πρέπει να αμείβεται περισσότερο σε σχέση με μια γυναίκα που κάνει πιο ελαφριά δουλειά, απ' την άλλη και γυναίκες καθαρίστρες που κάνουν επίσης σκληρή δουλειά γιατί να μην αμείβονται περισσότερο; Δεν έχει να κάνει τόσο με το φύλο αλλά με τη φύση της εργασίας.

Συντονιστής: Που οφείλεται το χάσμα αμοιβών μεταξύ ανδρών και γυναικών; Έχει να κάνει με τις επιλογές του καθενός για το επάγγελμα που θα ακολουθήσουν; Έχει επίσης να κάνει με τον κλάδο σπουδών που επέλεξαν;

A: Ο άνδρας αναμένεται να φέρνει μεγαλύτερο εισόδημα στο σπίτι για να μεγαλώσει τα παιδιά. Ωστόσο, βλέπουμε ότι και η γυναίκα φέρνει σε μερικές περιπτώσεις μεγαλύτερο εισόδημα στο σπίτι από ότι ο άνδρας, άρα δεν ισχύει πάντα αυτό το χάσμα. Σημαντικό όμως είναι να υπάρχει σωστή αξιολόγηση των θέσεων εργασίας.

Γ: Υπάρχουν ελαφριές θέσεις εργασίες που κάνουν άνδρες και γυναίκες, αλλά οι άνδρες αμείβονται περισσότερο. Η γυναίκα δεν επιδιώκει καλύτερες θέσεις για να έχει υψηλότερες αμοιβές.

Γ: Υπάρχει χάσμα αμοιβών μεταξύ αλλοδαπών και Κυπρίων. Οι μετανάστες δέχονται να αμείβονται λιγότερο γιατί οι συνθήκες διαβίωσης τους είναι χαμηλότερων απαιτήσεων πχ πολλά άτομα μοιράζονται ένα διαμέρισμα. Το θέμα είναι αν υπάρχουν μηχανισμοί για την τήρηση της εργατικής νομοθεσίας που αφορά τις αμοιβές στην Κύπρο. Υπάλληλοι που δεν αμείβονται σωστά μπορεί να μην αποδίδουν όπως θα έπρεπε στην εργασία τους, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται προβλήματα στο χώρο εργασίας. Για αυτό πολλοί προτιμούν να κάθονται σπίτι τους και να παίρνουν το επίδομα από το Γραφείο Ευημερίας.

Συντονιστής: Σχολεία φύλαξης και δημιουργικής απασχόλησης παιδιών και εξαρτώμενων ηλικιωμένων θεωρείται ότι συμβάλουν στην ισότητα των φύλων;

Γ: Συνήθως οι κόρες φροντίζουν τα ηλικιωμένα μέλη της οικογένειας. Αυτό είναι άδικο. Θα πρέπει να υπάρχουν κοινωνικές δομές για να φροντίζουν ηλικιωμένα άτομα. Προσωπικά για μένα θα ήταν σωτήριο.

Σχόλιο

Οι δομές φύλαξης βρεφών και νηπίων, τα προγράμματα φύλαξης και απασχόλησης παιδιών συμβάλλουν στην ισότητα των φύλων. Αλλά οι δομές αυτές θα πρέπει να είναι ευέλικτες προκειμένου να εξυπηρετούνται οι γονείς τις ώρες που δουλεύουν ή σπουδάζουν.

6. Γνωρίζετε κάποιο αίτημα που προωθείται από γυναικεία ή συνδικαλιστική οργάνωση ή πολιτικό κόμμα;

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Όλες οι ομάδες έδειξαν άγνοια για αιτήματα που προωθούν γυναικείες ή συνδικαλιστικές οργανώσεις ή ακόμη και πολιτικά κόμματα.

7. Γνωρίζετε κάποια κοινωνική πολιτική που ισχύει σε κάποια άλλη χώρα και θεωρείτε ότι πρέπει να εφαρμοστεί και στη Κύπρο;

Ομάδα Α (ελληνική)

Γ: «Στη Σουηδία έχουν διαφορετικές ώρες εργασίας οι γυναίκες από τους άνδρες, αλλά δεν ξέρω αν επηρεάζεται η αμοιβή τους, ή οι ευκαιρίες ανέλιξης τους. Ποιος θα κάτσει στο σπίτι; Δεν είναι και αυτό ανισότητα; Στη Βουλγαρία έχουν 3 χρόνια άδεια μητρότητας»

Α: «θα ήταν καλό μέτρο η ποσόστωση παντού»

Σχόλιο

Σε ότι αφορά κάποια κοινωνική πολιτική που ισχύει σε κάποια άλλη χώρα και εάν θεωρούν ότι πρέπει να εφαρμοστεί και στη Κύπρο αναφέρθηκαν σε γονεϊκές άδειες μεγαλύτερης διάρκειας από την Κύπρο, όπως είναι η άδεια μητρότητας, πατρότητας και σε διαφοροποιημένα ωράρια για γυναίκες/μητέρες. Έγινε επίσης αναφορά στο μέτρο της ποσόστωσης ότι θα βοηθούσε στην προώθηση της έμφυλης ισότητας. Αναπτύχθηκε μια συζήτηση για το ότι δημιουργείται μια νέα έμφυλη ανισότητα για τον γονέα που θα μείνει στο σπίτι κάποια χρονική περίοδο 2-3 χρονών, αφού θα χάσει ευκαιρίες κατάρτισης, προαγωγής ίσως και μισθού και με σημερινά δεδομένα οι γυναίκες είναι αυτές που αναλαμβάνουν αυτή την ευθύνη.

Ομάδα Β (ελληνική)

Γ: Στις σκανδιναβικές χώρες υπάρχει άδεια μητρότητας και πατρότητας που λαμβάνουν και οι δύο γονείς. Το ωράριο μπορεί να είναι μειωμένο

Α: Στις σκανδιναβικές χώρες υπάρχει η άδεια πατρότητας και μητρότητας και είναι υποχρεωτική όχι μόνο στο δημόσια αλλά και τον ιδιωτικό τομέα. Αν η άδεια δεν είναι υποχρεωτική τότε δεν είναι άδεια, γιατί όλο και λιγότεροι θα την λαμβάνουν.

Γ: Αν η άδεια πατρότητας δεν είναι υποχρεωτική, οι άνδρες δέχονται πιέσεις να μην την λαμβάνουν. Επίσης, αν η άδεια πατρότητας αμείβεται με 75% τότε το ζευγάρι θα το σκεφτεί αν θα την πάρει διότι το οικογενειακό εισόδημα θα είναι μειωμένο.

Σχόλιο

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Οι σκανδιναβικές χώρες παρέχουν άδεια μητρότητας και πατρότητας και είναι υποχρεωτικές. Αν οι αμοιβές για τις άδειες μητρότητας ή πατρότητας διαφέρουν από γυναίκα σε άνδρα τότε δημιουργείται άνιση μεταχείριση.

Ομάδα Γ (μετανάστες - αγγλική)

Δεν υπήρξε απάντηση

Ομάδα Δ (κωφοί - νοηματική)

Δεν υπήρξε σαφής απάντηση

8. Αν γινόσουν βουλευτής/τρια και είχες την ευκαιρία να προωθήσεις ένα αίτημα και να λύσεις ένα πρόβλημα, ποιο θα ήταν αυτό;

Ομάδα Α (ελληνική)

Γ: «να διορθωθεί η θέση των γυναικών στην εργασία με νομοθεσία.»

Γ: «να αυξηθεί η άδεια μητρότητας αλλά και η άδεια πατρότητας»

Γ: «και να γίνουν ίδιες σε χρόνο γιατί διαφορετικά προωθούν την ανισότητα»

Γ: «τούτο με τα δημόσια νηπιαγωγεία και τα κέντρα για το απόγευμα. Γιατί αν δεν μπορεί η μαμά σου ή η πεθερά σου να προσέχει τα μωρά, η γυναίκα θα είναι υποχρεωμένη να δουλέψει μερική απασχόληση»

Γ: «εγώ θα ήθελα τον ένα από τους δυο γονείς να μείνει στο σπίτι να προσέχει τα μωρά. Ο πιο χαμηλόμισθος. Αν είναι ο μπαμπάς να τα μεγαλώσει σωστά. Δεν θέλω να υποτιμήσω τα νηπιαγωγεία, αλλά θα προτιμούσα να δώσω χρόνο στους γονείς και να διαλέξουν ποιος θα μείνει με τα παιδιά 3-4 χρόνια»

Γ: «ε ναι. αν είναι υψηλά αμειβόμενος στη δουλειά ο σύζυγος θα έρχεται σπίτι και θα κορδώνει και θα λέει εγώ φέρνω πιο πολλά λεφτά στο σπίτι. αλλά αυτό ισχύει και για τις γυναίκες».

Σχόλιο

Ως βουλευτές/τριες τα κύρια θέματα που θα προωθούσαν είναι νομοθεσίες, γονικές άδειες, δομές φροντίδας παιδιών.

Ομάδα Β (ελληνική)

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

A: Εγώ θα έθετα την υποχρεωτική άδεια πατρότητας. Επίσης θα δημιουργούσα ή αξιοποιούσα χώρους για τη φροντίδα παιδιών και ηλικιωμένων με τη συμβολή του κράτους στη λειτουργία τους.

A: Μιλάμε για την αναδιάρθρωση της κοινωνικής πολιτικής. Πρέπει να γίνουν υποδομές.

Γ: Πρέπει να καθιερωθεί ευέλικτο ωράριο προκειμένου οι γονείς να μπορούν να ανταποκρίνονται στις υποχρεώσεις των παιδιών.

A: Να εναρμονιστεί το ωράριο εργασίας με το ωράριο του σχολείου. Θα χρειαστεί όμως να έρθεις σε σύγκρουση.

A: Να καθιερωθεί ωράριο μερικής εργασίας για να αντιμετωπιστούν οι ανάγκες των παιδιών.

Συντονιστής: και ποιος θα δουλεύει μερικό ωράριο εργασίας, ο άνδρας ή η γυναίκα;

A: Η μερική απασχόληση είναι εφεύρεση των τελευταίων δεκαετιών. Οι γυναίκες είναι αυτές που εργάζονται πιο πολύ με μερικό ωράριο, είναι τα θύματα της τελευταίας οικονομικής κρίσης. Οι γυναίκες πλήγηκαν περισσότερο από την οικονομική κρίση, είτε χάνοντας τη δουλειά τους είτε έγιναν μερικής απασχόλησης, είτε επανήλθαν στην αγορά εργασίας με καθεστώς μερικής απασχόλησης και έμειναν εκεί.

A: Στην Κύπρο η μερική απασχόληση είναι στον ιδιωτικό τομέα και όσοι εργάζονται με μερική απασχόληση παραπονούνται για τις μειωμένες αποδοχές, παρόλο που θέλουν να δουλεύουν λιγότερο.

Σχόλιο

Ως βουλευτές/τριες τα κύρια θέματα που θα προωθούσαν είναι νομοθεσίες, άδεια πατρότητας, δομές φροντίδας παιδιών, ευέλικτο ωράριο εργασίας, εναρμόνιση ωραρίου εργασίας με αυτό του σχολείου, μερική απασχόληση.

Ομάδα Γ (μετανάστες - αγγλική)

A: Θα προωθούσα κέντρα φροντίδας παιδιών κοντά σε δημόσιες υπηρεσίες, νοσοκομεία, και μεγάλα ιδρύματα για να εξυπηρετούνται οι εργαζόμενοι γονείς. Ωστόσο, οι υπηρεσίες αυτές θα επεκτείνονταν προοδευτικά με στόχο να καλύψει τις ανάγκες όλων των εργαζόμενων γονέων

Γ: Θα έδινα κίνητρα σε γονείς να γίνουν περισσότερο παραγωγικοί στον τομέα εργασίας τους προκειμένου να κερδίζουν περισσότερα χρήματα για να μπορούν να τοποθετούν τα παιδιά τους σε κέντρα φύλαξης και δημιουργικής απασχόλησης. Επίσης, θα παρείχα κουπόνια πληρωμής (vouchers) για να τοποθετούν τα παιδιά τους σε τέτοιες δομές.

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

A: Θα πρέπει οι δομές για τα παιδιά να βρίσκονται σε κοντινή απόσταση με την εργασία, ή τόπο διαμονής των γονέων.

A: Προώθηση υπηρεσίες φροντίδας παιδιών

Ομάδα Δ (κωφοί - νοηματική)

A: νομοθεσία για την αξιολόγηση των θέσεων εργασίας για να προστατεύονται οι μισθοί. Αυτό θα βοηθούσε στην ισότητα των φύλων στην εργασία.

9. Θεωρείτε ότι η ισότητα ευκαιριών στην εργασία ως προς το φύλο αντανακλά και την ισότητα ανδρών και γυναικών στην οικογένεια;

Ομάδα Α (ελληνική)

Γ: «ε ναι. αν είναι υψηλά αμειβόμενος στη δουλειά ο σύζυγος θα έρχεται σπίτι και θα κορδώνει και θα λέει εγώ φέρνω πιο πολλά λεφτά στο σπίτι, αλλά αυτό ισχύει και για τις γυναίκες».

Γ: «γενικά στην Κύπρο, ο στύλος του σπιτιού είναι η γυναίκα. αλλά το κάνουν με τέτοιο τρόπο, ώστε οι άνδρες να μην παρεξηγούν. Στο σπίτι μου, εγώ, κι εμένα ο άνδρας μου ότι του πω θα κάνει, θα πλύνει, θα με βοηθήσει....άμα είναι στις καλές του... τα μοιραζόμαστε. Η δική μου επαγγελματική ανέλιξη δεν επηρεάστηκε, αλλά είχα συναδέλφισσες που αρρωστούσε το μωρό και έφευγε και ήταν τόσο συχνό που απολύθηκε».

Γ: «Νομίζω ότι υπάρχει ισότητα. έχει αλλάξει η κατάσταση, βοηθά και ο άνδρας μας. Και τα μωρά του θα τα κάνει μπάνιο. Ακόμα υπάρχει μια νοοτροπία ότι η γυναίκα πρέπει να κάμνει παραπάνω....»

A: «πιστεύω ότι είναι η γυναίκα που κάνει κουμάντο στο νοικοκυριό. Δεν μπορεί ο άνδρας να ξέρει κάποια πράγματα»

Γ: «δεν μπορεί να πάρει πρωτοβουλία, δεν μπορεί να σκεφτεί ότι πρέπει να κάνει τούτο το πράγμα»

A: «νομίζω αν του βάλεις την ποδιά και τον δεις, δεν θα σου αρέσει. Εμένα η γιαγιά μου, μου έλεγε να βοηθώ τη γυναίκα μου άμα παντρευτώ»

Σχόλιο

Όλοι και όλες θεωρούν ότι η ισότητα ευκαιριών στην εργασία ως προς το φύλο αντανακλά και την ισότητα ανδρών και γυναικών στην οικογένεια. Θεωρούν για

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

παράδειγμα ότι ο άνδρας ή γυναίκα (συνήθως οι άνδρες), που αμείβεται περισσότερο θα νοιώθει ότι έχει οικονομική δύναμη και ότι μπορεί να είναι ο κυρίαρχος στο σπίτι.

Ομάδα Γ (μετανάστες - αγγλική)

A: Δεν νομίζω. Οι γυναίκες (στην Αφρικανική κουλτούρα) είναι ήδη πολύ ισχυρές. Δεν νομίζω ότι θα έπρεπε να τους δώσουμε περισσότερη εξουσία στο σπίτι.

A: Νομίζω ότι η ισότητα των φύλων ξεκινά από το σπίτι.

- 10. Ποιος/α αποφασίζει (ο άνδρας ή η γυναίκα ή και οι δύο) στο διαμοιρασμό ή την επιλογή αρμοδιοτήτων/ευθυνών για θέματα νοικοκυριού. Πως έχουν διαμοιραστεί στη δική σας οικογένεια; Έχει επηρεαστεί η επαγγελματική ανέλιξη ενός εκ των δύο σας;**

Ομάδα Α (ελληνική)

Γ: «γενικά στην Κύπρο, ο στύλος του σπιτιού είναι η γυναίκα. αλλά το κάνουν με τέτοιο τρόπο, ώστε οι άνδρες να μην παρεξηγούν. Στο σπίτι μου, εγώ, κι εμένα ο άνδρας μου ότι του πω θα κάνει, θα πλύνει, θα με βοηθήσει....άμα είναι στις καλές του... τα μοιραζόμαστε. Η δική μου επαγγελματική ανέλιξη δεν επηρεάστηκε, αλλά είχα συναδέλφισσες που αρρωστούσε το μωρό και έφευγε και ήταν τόσο συχνό που απολύθηκε».

Γ: «Νομίζω ότι υπάρχει ισότητα. έχει αλλάξει η κατάσταση, βοηθά και ο άνδρας μας. Και τα μωρά του θα τα κάνει μπάνιο. Ακόμα υπάρχει μια νοοτροπία ότι η γυναίκα πρέπει να κάμνει παραπάνω....»

A: «πιστεύω ότι είναι η γυναίκα που κάνει κουμάντο στο νοικοκυριό. Δεν μπορεί ο άνδρας να ξέρει κάποια πράγματα»

Γ: «δεν μπορεί να πάρει πρωτοβουλία, δεν μπορεί να σκεφτεί ότι πρέπει να κάνει τούτο το πράγμα»

A: «νομίζω αν του βάλεις την ποδιά και τον δεις, δεν θα σου αρέσει. Εμένα η γιαγιά μου, μου έλεγε να βοηθώ τη γυναίκα μου άμα παντρευτώ»

Σχόλιο

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Σε ότι αφορά τον διαμοιρασμό ή την επιλογή αρμοδιοτήτων/ευθυνών για θέματα νοικοκυριού στο δικό τους νοικοκυριό, και εάν αυτή η διευθέτηση/ απόφαση έχει επηρεάσει την επαγγελματική ανέλιξη ενός εκ των δύο τους, η πλειοψηφία ανέφερε ότι δεν επηρεάστηκε η δική τους επαγγελματική τους πορεία. Γνωρίζουν όμως άλλα άτομα που επηρεάστηκε λόγω των συχνών απουσιών για ασθένειες των παιδιών τους. Συμφώνησαν όλοι και όλες ότι οι γυναίκες έχουν το πάνω χέρι στο σπίτι σε ότι αφορά το νοικοκυριό.

Ομάδα Β (ελληνική)

Γ: *Ναι και βεβαίως επηρεάζει. Πως εγώ θα πρέπει να πάω δουλειά και μετά να επιστρέψω στο σπίτι να ασχοληθώ με όλες τις δουλειές του σπιτιού. Αν κάνω όλες τις δουλειές του σπιτιού θα επιβαρυνθεί η δουλειά μου. Χρειάζεται επιμερισμός για να μπορέσω να ανταποκριθώ και στη δουλειά και στο σπίτι.*

Ομάδα Γ (μετανάστες - αγγλική)

Α: *Ο αρχηγός του νοικοκυριού, κάποιος/α που είναι καλός στην επικοινωνία θα συζητήσει τα θέματα για να βρεθούν λύσεις έτσι ώστε να επωφεληθούν όλα τα μέλη της οικογένειας, με νηφαλιότητα και ενότητα.*

Α: *Και οι δύο σύντροφοι αποφασίζουν για θέματα νοικοκυριού.*

Γ: *Και ο δύο σύντροφοι συνέρχονται ως μια οντότητα και μαζί αποφασίζουν για το καλό της οικογένειας.*

Ομάδα Δ (κωφοί - νοηματική)

Γ: *Μαζί*

Γ: *Εξαρτάται και από την σχέση που έχουν ο άνδρας με την γυναίκα. Αν συμφωνούν τότε τις μοιράζονται. Γνώμη μου είναι οι μαμάδες να φροντίζουν τα παιδιά. Ωστόσο κάποιες μαμάδες δεν μπορούν να τα κάνουν όλα, τότε χρειάζεται και η συμβολή του άνδρα.*

11. Ανατροφή των παιδιών.

Ομάδα Α (ελληνική)

Γ: *«Η κόρη μου μαζεύει τα παιχνίδια της προς το παρόν. Δεν το σκέφτηκα για αγοράκι. Δεν ξέρω μπορεί να του έλεγα να βοηθήσει. Αλλά, όχι δεν θα έβαζα*

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

ροζ στο αγόρι και μπλε στο κορίτσι, ούτε τα δωμάτια ροζ σε αγόρια και μπλε σε κορίτσια. Δεν ταιριάζει, δεν θέλω, δεν μου αρέσει».

Γ: «οι γονείς μας έβαζαν και κάναμε τις ίδιες δουλειές. Ο καθένας είχε τις ευθύνες του και έπρεπε να φτιάξει το δωμάτιο του. Εμένα δεν με ενοχλεί να παίξει ο γιός μου με τις κούκλες ή η κόρη μου με όπλα και αυτοκινητάκια. Ο γιος μου έπιασε και έβαλε τακούνια, κοκκινάδι. Είναι μωρό, ικανοποιεί την περιέργεια του, είναι λογικό. Το άφηνα, δεν με προβλημάτισε και μετά από λίγο καιρό άφησε τα κορίτσια και τις κούκλες και γύρισε στα αυτοκινητάκια του. Όμως, ισότητα είναι το ένα. αλλά να ξεχωρίζουμε ό ένας από τον άλλο δεν πρέπει;»

Γ: «Όχι δεν θα ήθελα να δω τα μωρά μου σε διαφορετικούς ρόλους. «εγώ στο κοριτσάκι μου θα έβαζα αγορίστικα χρώματα, αλλά στο αγοράκι μου δεν θα έβαζα ροζ ποτέ. Δεν ξέρω αν ήταν 3-4 χρονών αν θα του έβαζα ροζ. Δεν ξέρω. Δεν θα έβαφα το δωμάτιο του ροζ, γιατί να το κάνω; Αντίθετα στο κοριτσάκι δεν θα με ενδιέφερε, θα το έκανα. «Καλό είναι να ξεχωρίζουμε. Εγώ ας πούμε δεν θα έκοβα τα μαλλιά της κόρης μου κοντά αγορίστικα».

Ως προς το πως αντιδρά ο δικός τους κοινωνικός περίγυρος για το πρότυπο ανατροφής των παιδιών τους και πως αντιδρούν οι ίδιες, ανέφεραν ότι δεν επηρεάζονται από τις όποιες αντιδράσεις.

Γ: «Θυμάμαι την αδελφή μου να μου λέει ότι θα κάνω γυναίκα τον γιό μου. Εγώ απλά ήθελα να είναι ίσοι η κόρη μου και ο γιος μου. Δεν έλαβα υπόψη μου τις αντιδράσεις. Κάνω πάντα αυτό που θεωρώ εγώ σωστό».

Γ: «Δεν θα επηρεαζόμουν από τέτοιες αντιδράσεις. Όχι θα τους έβαζα να κάνουν τις ίδιες δουλειές, δεν θα με πείραζε»

Οι συμμετέχουσες στην ομάδα εστίασης μητέρες ανέφεραν ότι χρειάστηκαν τη βοήθεια κάποιου συγγενικού τους προσώπου για τη φύλαξη των παιδιών τους για να μπορέσουν να εργαστούν.

Γ:«Το μωρό ως τις 1 είναι στον σταθμό. Μετά τις 1 πρέπει να το πάρω στη μάμα μου. Εαν δούλευε η μάμα μου θα είχε πρόβλημα.».

Γ: «Εγώ είχα την πεθερά μου για 18 μήνες, μετά σχολείο μέχρι τις 4. Αν δούλευα μέχρι τις 6, 7, 8 δεν ξέρω τι θα έκανα με το μωρό»

Σχόλιο

Στη συζήτηση εάν επηρεάστηκε η επαγγελματική τους ανέλιξη από τις ευθύνες των παιδιών και εάν ακολουθούν μια παραδοσιακή ανατροφή των παιδιών τους,

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

ακολουθώντας τους έμφυλους «κοινωνικούς ρόλους» και τα έμφυλα στερεότυπα, οι απόψεις ήταν διαφοροποιημένες. Η πλειοψηφία ανέφερε ότι ακολουθούν ως επί το πλείστον την παραδοσιακή ανατροφή. Κάποιες ανέφεραν επίσης ότι η ισότητα δεν σημαίνει να τα διαλύσουμε όλα όσα ξέρουμε και ότι πρέπει να ξεχωρίζουμε....

Ως προς το πως αντιδρά ο δικός τους κοινωνικός περίγυρος για το πρότυπο ανατροφής των παιδιών τους και πως αντιδρούν οι ίδιες, ανέφεραν ότι δεν επηρεάζονται από τις όποιες αντιδράσεις.

Οι συμμετέχουσες στην ομάδα εστίασης μητέρες ανέφεραν ότι χρειάστηκαν τη βοήθεια κάποιου συγγενικού τους προσώπου για τη φύλαξη των παιδιών τους για να μπορέσουν να εργαστούν.

Ομάδα Β (ελληνική)

A: Προσαρμόζεσαι σε κάθε εποχή. Δεν θα ακολουθήσω τα στερεότυπα των ρόλων ανδρών και γυναικών. Με τον γιό μου κάνουμε δουλειές του σπιτιού και βοηθά και αυτός.

Γ: Οι γονείς μου έκαναν και οι δύο δουλειές του σπιτιού. Κάποιες φορές η μητέρα μου περισσότερες. Έτσι βλέπω να κάνω και εγώ.

A: Οι εποχές έχουν αλλάξει από την προηγούμενη γενιά. Ο κάθε ένας θα πρέπει να κάνει ότι θεωρεί σωστό για την οικογένεια του για το πώς θα μεγαλώσει τα παιδιά του, όχι ότι τι του λένε άλλοι.

Συντονιστής: Αν ο γιος σας θέλει να βάλει ρούχα με ροζ χρώματα η θέλει να παίζει με κούκλες θα το αποδεχόσασταν;

Γ: Φυσικά.

Γ: Η τάση είναι να μην υπάρχει έντονη διαφοροποίηση στα ρούχα αγοριών και κοριτσιών.

Συντονιστής: Θα σας πείραζε τι λέει ο περίγυρος σας για το πώς μεγαλώνετε τα παιδιά σας

A: Καθόλου, αν είναι επιλογή του παιδιού δεν θα με ενδιέφερε τι λέει ο περίγυρος μου.

A: Ούτε και μένα θα με πείραζε.

Σχόλιο

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Οι περισσότεροι ανέφεραν ότι δεν θα περάσουν στερεότυπα πρότυπα στα παιδιά τους. Χρειάζεται προσαρμογή στη σημερινή κοινωνική πραγματικότητα. Ουδόλως θα πείραζε τι λέει ο κόσμος για την ανατροφή των παιδιών τους ανέφεραν οι περισσότεροι.

Ομάδα Γ (μετανάστες - αγγλική)

Γ: Δεν θα μεγάλωνα τα παιδιά μου με τον τρόπο που μεγάλωσα εγώ. Οι καιροί έχουν αλλάξει, η τεχνολογία έχει εξελιχθεί, έχει διαμορφωθεί ένα εντελώς καινούργιο περιβάλλον, Συνεπώς, θα μεγάλωνα τα παιδιά μου στα νέα δεδομένα εντός και εκτός σπιτιού.

Α: Θα κρατούσα τις παραδόσεις με τις οποίες μεγάλωσα, ωστόσο πρέπει να λάβω υπόψη μου ότι οι καιροί έχουν αλλάξει και οφείλουμε να προσαρμοστούμε.

Α: Θα εμφυσήσω στα παιδιά τις αξίες με τις οποίες μεγάλωσα αλλά επίσης θα ενσωμάτωνα τα νέα δεδομένα που διαμορφώνονται στην κοινωνία μας.

Α: Θα έκανα ότι είναι καλό για τα παιδιά μου, ανεξάρτητα από τι νομίζουν ή λενε οι άλλοι.

Α: Θα ήθελα να μεταδώσω τις θρησκευτικές αξίες και τις παραδόσεις της οικογένειας. Υπάρχουν φορές που τα πολλά δικαιώματα μπορεί να βλάψουν από το να κάνουν καλό.

Α: Δικαιώματα, ισότητα, δικαιώματα των παιδιών έχουν διαφορετική εφαρμογή στην Αφρική έναντι των Ευρωπαϊκών χωρών. Θα πρέπει να το λάβουμε υπόψη μας αυτό.

Α: Στην Αφρική 9 περίπου μήνες μετά τη γέννηση του παιδιού όλη η κοινότητα βοηθά στην ανατροφή του παιδιού.

Γ: Υπάρχει υποστήριξη από την τοπική κοινότητα (Φιλιππίνες) αλλά κανείς δεν μπορεί να αναλάβει το ρόλο του γονιού στην ανατροφή του παιδιού.

Σχόλιο

Οι περισσότεροι ανέφεραν ότι θα μεταγγίσουν τις παραδοσιακές αξίες και πολιτισμό λαμβάνοντας υπόψη ότι χρειάζεται προσαρμογή στη σημερινή πραγματικότητα. Δεν θα τους πείραζε τι λέει ο κόσμος για την ανατροφή των παιδιών τους ανέφεραν οι περισσότεροι. Τους ενδιαφέρει αυτό που είναι καλό για τα παιδιά.

Ομάδα Δ (κωφοί - νοηματική)

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γ: Εγώ με άλλον τρόπο.

Α: Είναι διαφορετικές οι εμπειρίες μας από τους γονείς μας, οπότε θα είναι και διαφορετικός και ο τρόπος.

Γ: Δεν θα ήθελα να αναπαράξω την πατριαρχική κοινωνία. Δεν επιθυμώ ο πατέρας να είναι αρχηγός στην οικογένεια.

Συντονιστής: Θα σας επηρέαζε καθόλου «τι λέει ο κόσμος» για τον τρόπο που μεγαλώνετε τα παιδιά σας.

Γ: Μόνη μου και ούτε με ενδιαφέρει.

Γ: Τι τον κόφτει τον κόσμο; Θα αντιδρούσα μόνο όταν αυτά που λέγονται και ακούγονται θα επηρέαζαν τα παιδιά μου. Μόνο τότε θα αντιδρούσα.

Α: Θα με ενδιέφερε τι λέει κόσμος μόνο όταν αυτό θα επηρέαζε την εργασία μου ή θα ήταν προσβλητικό για την αναπηρία μου.

Σχόλιο

Δεν θα ήθελαν να αναπαράξουν έμφυλα στερεότυπα και την πατριαρχική κοινωνία στην ανατροφή των παιδιών τους. Δεν θα τους πείραζε τι λέει ο κόσμος για την ανατροφή των παιδιών τους ανέφεραν οι περισσότεροι, θα τους πείραζε αν υπήρχαν σχόλια για την αναπηρία τους ή αν θα επηρέαζε τα παιδιά τους.

5. Συμπεράσματα και εισηγήσεις

Από τη στατιστική παρουσίαση των δεδομένων της ποσοτικής έρευνας και τα στοιχεία που καταγράφηκαν στην ποιοτική έρευνα προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα/ διαπιστώσεις:

Δημογραφικές διαπιστώσεις

α) **Μορφωτικό επίπεδο:** Το 71% του δείγματος κατέχει πτυχίο πανεπιστημίου ή και μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών, ποσοστό που είναι σαφώς μεγαλύτερο του μέσου όρου στην Κύπρο (περίπου το 32% του γενικού πληθυσμού είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης). Το 21% του δείγματος έχει υψηλότερο ακαδημαϊκό προσόν από τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση σαφώς μικρότερο του γενικού πληθυσμού που ανέρχεται σε 51% για τους άνδρες και 42% για τις γυναίκες, ενώ το 4% του δείγματος έχει απολυτήριο τεχνικής σχολής.

β) **Οικογενειακή κατάσταση του δείγματος:** Οι γυναίκες δήλωσαν παντρεμένες σε ποσοστό 36,9% ενώ οι άνδρες δήλωσαν παντρεμένοι σε ποσοστό 25,8%. Ελεύθερες δήλωσαν οι γυναίκες σε ποσοστό το 23,4%, ενώ οι άνδρες σε ποσοστό 43,82. Άνδρες με παιδιά αποτελούν το 10% του συνολικού δείγματος ή το 22,5% του ανδρικού πληθυσμού του δείγματος. Οι γυναίκες μητέρες αποτελούν το 18% του συνολικού δείγματος ή το 32,4% του γυναικείου πληθυσμού του δείγματος. Η ηλικιακή ομάδα 31-35 αποτελεί την πλειοψηφία των γονιών με παιδιά σε ποσοστό 80%.

γ) **Απασχόληση:** Οι γυναίκες καταγράφουν ποσοστό 65,8% στην πλήρη απασχόληση έναντι του 57,3% των ανδρών. Στη μερική απασχόληση οι άνδρες καταγράφουν ποσοστό 18%, έναντι του 8,1% των γυναικών. Η ανεργία φαίνεται να πλήττει περισσότερο τους άνδρες του δείγματος με 11,2% έναντι του 6,3% των γυναικών. Το θεσμοθετημένο οκτάωρο εργασίας ακολουθείται από το 20% του δείγματος.

Συμπεράσματα

Στερεότυπα έμφυλων ρόλων στο νοικοκυριό και την φροντίδα των παιδιών. Τα αποτελέσματα της ποσοτικής έρευνας καταγράφουν με

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

συντριπτική πλειοψηφία την αποστροφή ανδρών και γυναικών τους σε στερεότυπους ρόλους για την λειτουργία του νοικοκυριού και την φροντίδα των παιδιών. Καταγράφουν επίσης την τάση των γυναικών να είναι περισσότερο διεκδικητικές και να παλεύουν περισσότερο για την εξάλειψη των στερεότυπων έμφυλων αντιλήψεων έναντι των ανδρών σε μια σειρά από θέματα που αποτελούν έμφυλα στερεότυπα στις σχέσεις ανδρών και γυναικών στην οικογένεια. Σε αυτά περιλαμβάνονται η καθαριότητα του σπιτιού, οι εξωτερικές δουλειές, η βοήθεια των παιδιών με το διάβασμα, η φροντίδα άρρωστου παιδιού. Τα ευρήματα στοιχειοθετούν ότι τα έμφυλα στερεότυπα αποτελούν σημαντικό εμπόδιο για την ένταξη και ανέλιξη των γυναικών στην αγορά εργασίας. Η ίδια θέση εκφράστηκε στις συζητήσεις των ομάδων της ποιοτικής έρευνας.

Δομές κρατικής στήριξης για τα νεαρά ζευγάρια στην προσπάθεια δημιουργίας οικογένειας. Η ποιοτική έρευνα κατέγραψε τη σημασία δημόσιων πολιτικών που μπορούν να συμβάλουν στην ισότητα των φύλων στην οικογένεια και αποτελούν την επάρκεια βρεφοκομικών σταθμών, νηπιαγωγείων και ολοήμερων σχολείων. Από την άλλη μεριά, ποσοστό 89% της ποσοτικής έρευνας θεωρεί σημαντική την **πρόσβαση των γονέων σε δωρεάν ή χαμηλού κόστους δομές για τη φροντίδα παιδιών προσχολικής ηλικίας** (νηπιαγωγεία, κέντρα φύλαξης βρεφών και νηπίων κλπ). Η ποσοτική έρευνα κατέγραψε επίσης σε ποσοστό 66% την έλλειψη τέτοιων δομών για την στήριξη της οικογένειας.

Γυναίκα και μείωση ωραρίου της ή να σταματήσει να εργάζεται για χάρη της οικογένειας της: Άνδρες και γυναίκες διαφωνούν με αυτή την προοπτική με ευρεία πλειοψηφία 75%. Ωστόσο, καταγράφονται απόψεις που της τάξης του 25% που είτε τηρούν αποστάσεις για το αν θα πρέπει να μειώσει ή σταματήσει να εργάζεται είτε συμφωνούν. Αυτό σημαίνει ότι ένα σημαντικό ποσοστό αποδέχεται την προσήλωση της γυναίκας στη δημιουργία και φροντίδα της οικογένειας, θυσιάζοντας την επαγγελματική της εξέλιξη. Οι ίδιες τάσεις εκφράστηκαν και στην ποιοτική έρευνα με την αίρεση ότι δεν θα επηρεαστεί η θέση το γονέα (πρωτίστως της γυναίκας) που θα περιέλθει σε μειωμένο ωράριο σε ότι αφορά την επαγγελματική τους ανέλιξη.

Υποχρεωτική πληρωμένη άδεια πατρότητας αντίστοιχη με την άδεια μητρότητας: Τα αποτελέσματα της ποσοτικής έρευνας καταγράφουν αποδοχή αυτής προοπτικής σε ποσοστό 72%. Η ποιοτική έρευνα επίσης αναδεικνύει θα θέμα αυτό ως ένα παράγοντα ισότιμης συμμετοχής των φύλων στην εργασία. Αναφέρθηκαν επίσης στις άδειες μητρότητας και πατρότητας και συμφώνησαν ότι οι άδειες αυτές

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

βοηθούν και αναφέρθηκαν σε άλλες χώρες με περισσότερες εβδομάδες γονικών αδειών.

Πρέπει οι άνδρες να αφιερώνουν λιγότερο χρόνο σε σχέση με τις γυναίκες στα παιδιά λόγω των επαγγελματικών τους καθηκόντων? Η ποσοτική έρευνα κατέγραψε διαφωνία στο παραπάνω θέμα σε ποσοστό 62%. Ωστόσο, άνδρες με παιδιά δήλωσαν ότι συμφωνούν να αφιερώνουν λιγότερο χρόνο σε ποσοστό 40%. Η ποιοτική έρευνα κατέδειξε ότι ο άνδρας παραδοσιακά είναι αυτός που φροντίζει για το εισόδημα της οικογένειας. Παρόλο που η πλειοψηφία δεν συμφωνεί με αυτό το ρόλο, ένα σημαντικό μέρος των συμμετεχόντων φαίνεται να αποδέχεται τον ρόλο του άνδρα να εξασφαλίζει το οικογενειακό εισόδημα.

Γονική άδεια. Υπάρχει άγνοια για το δικαίωμα παροχής μη αμειβόμενης γονικής άδειας στον πατέρα, άρα χρειάζεται περισσότερη ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των νέων στο θέμα αυτό.

Αναβολή απόκτησης παιδιών. Ποσοστό 32,5% του δείγματος της ποσοτικής έρευνας ανέβαλε σε κάποια στιγμή ή αναβάλει τώρα την απόκτηση παιδιών. Τις οικονομικές δυσκολίες και την οικονομική ανασφάλεια επικαλούνται και τα δύο φύλα ως τον κύριο λόγο που ανέβαλαν να κάνουν παιδιά. Οι μεν άνδρες σε ποσοστό 70% επικαλούνται αυτόν το λόγο, οι δε γυναίκες σε ποσοστό 47%. Άλλος λόγος για τις γυναίκες είναι η επιδίωξη επαγγελματικής σταδιοδρομίας σε ποσοστό 29%.

Γονείς με παιδιά και διαμοιρασμός χρόνου μεταξύ εργασίας και οικογένειας. Η ποσοτική έρευνα έδειξε το χαμηλό ποσοστό ικανοποίησης και των δύο φύλων για τον τρόπο που κατανέμουν το χρόνο τους στην εργασία και την οικογένεια, με τις γυναίκες να δείχνουν λιγότερο ικανοποιημένες.

Επίσης, υπάρχουν σημαντικές αποκλίσεις στις απόψεις ανδρών και γυναικών για τον τρόπο που κατανέμεται ο χρόνος του/της συζύγου μεταξύ εργασίας και οικογενειακής ζωής. Οι μεν άνδρες δείχνουν περισσότερο ικανοποιημένοι με την κατανομή του χρόνου της συζύγου τους. Οι γυναίκες δείχνουν μικρότερο βαθμό ικανοποίησης από την κατανομή του χρόνου του συζύγου τους μεταξύ εργασίας και οικογενειακής ζωής.

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Προώθηση της ισότιμης συμμετοχής των φύλων τόσο στην εργασία αλλά και στην οικογένεια. Τα αποτελέσματα της ποσοτικής έρευνας δείχνουν ότι η ισότιμη συμμετοχή των φύλων στην οικογένεια αποτελεί προϋπόθεση για την ισότητα των φύλων. Η ποιοτική έρευνα κατέδειξε επίσης ότι η ισότητα ευκαιριών στην εργασία ως προς το φύλο αντανακλά και την ισότητα ανδρών και γυναικών στην οικογένεια.

Γυναίκες και διευθυντικές θέσεις: Ποσοστό 86% βρίσκεται αντίθετο με την προοπτική οι γυναίκες να μην επιδιώκουν διευθυντικές θέσεις ή θέσεις υψηλής ευθύνης.

Χαμηλή αντίληψη για την ύπαρξη δημόσιων πολιτικών φιλικών για την εργασία και την οικογένεια. Η ποσοτική έρευνα κατέδειξε το χαμηλό επίπεδο γνώσης αναφορικά με δωρεάν δημόσιους βρεφοκομικούς σταθμούς, άδεια μητρότητας, άδεια πατρότητας και γονικής άδειας.

Χαμηλή αντίληψη του δείγματος της ποσοτικής έρευνας για τις έννοιες όπως το κράτος πρόνοιας, τις κρατικές δομές φύλαξης παιδιών, τα έμφυλα στερεότυπα και τη συμφιλίωση οικογένειας και εργασίας, άρα χρειάζεται περισσότερη ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των νέων στα θέματα αυτά.

Αιτήματα γυναικείων, συνδικαλιστικών οργανώσεων και πολιτικών κομμάτων για την ισότητα των φύλων: Όλες οι ομάδες της ποιοτικής έρευνας έδειξαν άγνοια για αιτήματα που προωθούν γυναικείες ή συνδικαλιστικές οργανώσεις ή ακόμη και πολιτικά κόμματα για θέματα ισότητας των φύλων, καταδεικνύοντας το **έλλειμμα διεισδυτικότητας των θεσμών αυτών στους νέους.**

Ανατροφή των παιδιών. Οι περισσότεροι που συμμετείχαν στην ποιοτική έρευνα ανέφεραν ότι δεν θα περάσουν στερεότυπα πρότυπα στα παιδιά τους. Θα μεταφέρουν παραδόσεις στα παιδιά τους, ωστόσο χρειάζεται να προσαρμοστούν στη σημερινή κοινωνική πραγματικότητα. Ουδόλως θα πείραζε τι λέει ο κόσμος για την ανατροφή των παιδιών τους ανέφεραν οι περισσότεροι.

Εισηγήσεις

Μια ολοκληρωμένη οικογενειακή πολιτική περιλαμβάνει φορολογικά μέτρα και οικογενειακά επιδόματα, δράσεις υπέρ της ισότητας ανδρών και γυναικών στην εργασία, υπηρεσίες φύλαξης και φροντίδας των

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

παιδιών και των άλλων εξαρτημένων ατόμων, τη δυνατότητα καλύτερου συνδυασμού του οικογενειακού και του επαγγελματικού βίου (π.χ. γονικές άδειες). Τέτοιες πολιτικές υπάρχουν σε όλη την ΕΕ, έστω και αν δίνουν έμφαση σε διαφορετικές πτυχές σε κάθε χώρα ή εκλαμβάνονται περισσότερο ως κοινωνικές παρά ως οικογενειακές πολιτικές. Η ποικιλομορφία αυτή δεν εκπλήσσει, αφού οι παραδόσεις, οι ανάγκες και οι κοινωνικές ή ακόμη και οι φιλοσοφικές προσεγγίσεις διαφέρουν από χώρα σε χώρα, όπως άλλωστε διαφέρουν και οι προσδοκίες των οικογενειών.

Από τα αποτελέσματα της μικτής αυτής έρευνας, αλλά και από τη βιβλιογραφία, διαφαίνεται ότι η προώθηση της έμφυλης ισότητας στην οικογένεια έχει ανάγκη τα παρακάτω:

- Παροχή πληρωμένης γονικής άδειας για γονείς.
- Να επιτρέπεται σε όλα τα παιδιά να έχουν πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας, κατάλληλα για την ηλικία, οικονομικά και γεωγραφικά προσιτά και προσβάσιμα κέντρα παιδικής μέριμνας, ανεξάρτητα από τις οικογενειακές συνθήκες.
- Συλλογή περισσότερων και καλύτερων δεδομένων σχετικά με όλες τις πτυχές φιλικών προς την οικογένεια πολιτικών, έτσι ώστε να μπορούν να παρακολουθούνται τα προγράμματα και οι πολιτικές και να συγκρίνονται τα αποτελέσματα.
- Να επαναπροσδιοριστεί η εικόνα του πατέρα για αλλαγή της υφιστάμενης νοοτροπίας
- Εφαρμογή μηχανισμών που επιτρέπουν τον συνδυασμό της επαγγελματικής με την οικογενειακή ζωή

Βιβλιογραφία

- Έκθεση Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ για την Ισότητα των Φύλων (2019)
- Ευρωβαρόμετρο για την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής.

Πρόταση για την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής, http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-18-6184_el.htm

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018). Σχέδιο Κοινής Έκθεσης της Επιτροπής και του Συμβουλίου για την Απασχόληση, που συνοδεύει την ανακοίνωση της Επιτροπής για την ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης για το 2018 Βρυξέλλες, 22.11.2017, COM(2017) 674 final

- **Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή.** Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα: Ο ρόλος της οικογενειακής πολιτικής στη διεργασία της δημογραφικής αλλαγής: ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών (διερευνητική γνωμοδότηση). 4/5/2011

Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου (2018). Φτώχεια και Κοινωνικός Αποκλεισμός: 2018, [https://www.mof.gov.cy/mof/cystat/statistics.nsf/All/2AD233CA8023A23BC225846600398E8D/\\$file/SILC_Poverty-2018-EL-030919.pdf?OpenElement](https://www.mof.gov.cy/mof/cystat/statistics.nsf/All/2AD233CA8023A23BC225846600398E8D/$file/SILC_Poverty-2018-EL-030919.pdf?OpenElement)

- **Equality Index,** <https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-index-2017-measuring-gender-equality-european-union-2005-2015-report>
- **European Commission (2019).** Report on equality between women and men in the EU, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/aid_development_cooperation_fundamental_rights/annual_report_ge_2019_en.pdf

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

- **European Commission (2019).** Report on equality between women and men in the EU, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/aid_development_cooperation_fundamental_rights/annual_report_ge_2019_en.pdf
- **National Report on the Twenty-fifth anniversary of the Fourth World Conference on Women** and adoption of the Beijing Declaration and Platform for Action (1995)-Beijing+25, 14-Jun-19
- **UNICEF (2019).** Family Friendly Policies Report. Are the world's richest countries family friendly? Policy in the OECD and EU
- **Women in the Digital Age,** <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/increase-gender-gap-digital-sector-study-women-digital-age>, <http://www.parliament.cy/el/composition/members-of-the-house>
- **Αποτελέσματα εκλογών 2016,** <http://ucm.org.cy/apotelesmata-eklogon-2016/#toggle-id>

Επιτελική Σύνοψη (ελληνικά και αγγλικά)

Επιτελική Σύνοψη

Έρευνα για την ισότητα των φύλων στην οικογένεια - Ο ρόλος του Κράτους και των Κοινωνικών Θεσμών

Σκοπός της έρευνας αποτελεί η διερεύνηση των απόψεων νέων 18-35 ετών, σχετικά με την ισότητα των φύλων στην οικογένεια και τον ρόλο του κράτους και των κοινωνικών θεσμών.

Η έρευνα εκπονήθηκε από το Ίδρυμα Προώθησης Ισότητας «ΥΠΑΤΙΑ». Τα αποτελέσματα της έρευνας θα αξιοποιηθούν από το Κέντρο Ισότητας και Ιστορίας του Φύλου και τον Κυπριακό Σύνδεσμο Οικογενειακού Προγραμματισμού στην υλοποίηση έργου που χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα ERASMUS+. Η έρευνα διεξάχθηκε στα πλαίσια του έργου «Νέες & Νέοι για την Ισότητα των Φύλων στην Οικογένεια: Η σημασία του Κράτους και των Κοινωνικών Θεσμών». -

1. Στόχοι και μεθοδολογικό πλαίσιο της έρευνας

Η έρευνα περιλαμβάνει δύο μέρη:

α) Την **ποσοτική έρευνα** με διάχυση και συλλογή ερωτηματολογίων μέσω του διαδικτύου ή και με φυσική παρουσία ερευνητή/τριας σε ειδικές περιπτώσεις (προσέγγιση μεταναστών/στριών), με τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου σε έντυπη μορφή και μεταφορά/καταχώρηση των απαντήσεων από τους ερευνητές στο διαδικτυακό σύστημα. Τα ερωτηματολόγια ήταν στην ελληνική και στην αγγλική. Συλλέχθηκαν 267 απαντήσεις στο σύνολο τους.

Στόχος της ερευνητικής ομάδας ήταν να υπάρξει έμφυλη ισορροπία του δείγματος -, 100 γυναίκες και 100 άνδρες, και τουλάχιστον 15 να είναι μετανάστες/τριες και περίπου 15 να είναι άτομα με αναπηρία.

Το τελικό δείγμα αποτελούν 89 άνδρες (44,5%), έναντι 111 γυναίκες (55,5%), 14 άτομα με αναπηρία(κωφοί) και 18 μετανάστες. Έγινε προσπάθεια έτσι που να επιτευχθούν στο μέτρο του δυνατού οι πιο κάτω αναλογίες:

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

- Παντρεμένος/νη, συμβίωση 43%
- Ελεύθερος/η σε σχέση 53%
- Διαζευγμένος/η / σε διάσταση 4%
- Αναφορικά με τις ηλικιακές ομάδες επετεύχθη ο εξής καταμερισμός: Ηλικία 18-24, 25%. Ηλικία 25-30, 32%. Ηλικία 31-35, 43%.

β) **Ποιοτική έρευνα** μέσω της διοργάνωσης 4 ομάδων εστίασης (focus group discussions) δύο εκ των οποίων αποτελούνται από Κύπριους πολίτες και πολίτες της ΕΕ, ένα από κωφά άτομα και ένα από μετανάστες/πρόσφυγες από χώρες εκτός της ΕΕ. Η ποσοτική έρευνα πραγματοποιήθηκε στη βάση οδηγού συνεντεύξεων που ετοίμασε η ομάδα έργου. Για τους μεν κωφούς υπήρχε ταυτόχρονη διερμηνεία/νοηματικής, για τους δε μετανάστες η συζήτηση πραγματοποιήθηκε στα αγγλικά.

2. Αποτελέσματα της διαδικτυακής και ποιοτικής έρευνας

Δημογραφικές διαπιστώσεις

α) **Μορφωτικό επίπεδο:** Το 71% του δείγματος κατέχει πτυχίο πανεπιστημίου ή και μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών, ποσοστό που είναι σαφώς μεγαλύτερο του μέσου όρου στην Κύπρο (περίπου το 32% του γενικού πληθυσμού είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης). Το 21% του δείγματος έχει υψηλότερο ακαδημαϊκό προσόν από τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση σαφώς μικρότερο του γενικού πληθυσμού που ανέρχεται σε 51% για τους άνδρες και 42% για τις γυναίκες, ενώ το 4% του δείγματος έχει απολυτήριο τεχνικής σχολής.

β) **Οικογενειακή κατάσταση του δείγματος:** Οι γυναίκες δήλωσαν παντρεμένες σε ποσοστό 36,9% ενώ οι άνδρες δήλωσαν παντρεμένοι σε ποσοστό 25,8%. Ελεύθερες δήλωσαν οι γυναίκες σε ποσοστό το 23,4%, ενώ οι άνδρες σε ποσοστό 43,8%. Άνδρες με παιδιά αποτελούν το 10% του συνολικού δείγματος ή το 22,5% του ανδρικού πληθυσμού του δείγματος. Οι γυναίκες μητέρες αποτελούν το 18% του συνολικού δείγματος ή το 32,4% του γυναικείου πληθυσμού του δείγματος. Η

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

ηλικιακή ομάδα 31-35 αποτελεί την πλειοψηφία των γονιών με παιδιά σε ποσοστό 80%.

γ) **Απασχόληση:** Οι γυναίκες καταγράφουν ποσοστό 65,8% στην πλήρη απασχόληση έναντι του 57,3% των ανδρών. Στη μερική απασχόληση οι άνδρες καταγράφουν ποσοστό 18%, έναντι του 8,1% των γυναικών. Η ανεργία φαίνεται να πλήττει περισσότερο τους άνδρες του δείγματος με 11,2% έναντι του 6,3% των γυναικών. Το θεσμοθετημένο οκτάωρο εργασίας ακολουθείται από το 20% του δείγματος.

Συμπεράσματα

Στερεότυπα έμφυλων ρόλων στο νοικοκυριό και την φροντίδα των παιδιών. Τα αποτελέσματα της ποσοτικής έρευνας καταγράφουν με συντριπτική πλειοψηφία την αποστροφή ανδρών και γυναικών τους σε στερεότυπους ρόλους για τη λειτουργία του νοικοκυριού και την φροντίδα των παιδιών. Καταγράφουν επίσης την τάση των γυναικών να είναι περισσότερο διεκδικητικές και να παλεύουν περισσότερο για την εξάλειψη των στερεότυπων έμφυλων αντιλήψεων έναντι των ανδρών σε μια σειρά από θέματα που αποτελούν έμφυλα στερεότυπο στις σχέσεις ανδρών και γυναικών στην οικογένεια. Σε αυτά περιλαμβάνονται η καθαριότητα του σπιτιού, οι εξωτερικές δουλειές, η βοήθεια των παιδιών με το διάβασμα, η φροντίδα άρρωστου παιδιού. Τα ευρήματα στοιχειοθετούν ότι τα έμφυλα στερεότυπα αποτελούν σημαντικό εμπόδιο για την ένταξη και ανέλιξη των γυναικών στην αγορά εργασίας. Η ίδια θέση εκφράστηκε στις συζητήσεις των ομάδων της ποιοτικής έρευνας.

Δομές κρατικής στήριξης για τα νεαρά ζευγάρια στην προσπάθεια δημιουργίας οικογένειας. Η ποιοτική έρευνα κατέγραψε τη σημασία δημόσιων πολιτικών που μπορούν να συμβάλουν στην ισότητα των φύλων στην οικογένεια και αποτελούν την επάρκεια βρεφοκομικών σταθμών, νηπιαγωγείων και ολοήμερων σχολείων. Από την άλλη μεριά ποσοστό 89% της ποσοτικής έρευνας θεωρεί σημαντική την **πρόσβαση των γονέων σε δωρεάν ή χαμηλού κόστους δομές για τη φροντίδα παιδιών προσχολικής ηλικίας** (νηπιαγωγεία, κέντρα φύλαξης βρεφών και νηπίων κλπ). Η ποσοτική έρευνα κατέγραψε επίσης σε ποσοστό 66% την έλλειψη τέτοιων δομών για την στήριξη της οικογένειας.

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Γυναίκες και μείωση ωραρίου τους ή να σταματήσουν να εργάζονται για χάρη της οικογένειά τους: Άνδρες και γυναίκες διαφωνούν με αυτή την προοπτική με ευρεία πλειοψηφία 75%. Ωστόσο, καταγράφονται απόψεις που της τάξης του 25% που είτε τηρούν αποστάσεις για το αν θα πρέπει να μειώσει ή σταματήσει να εργάζεται είτε συμφωνούν. Αυτό σημαίνει ότι ένα σημαντικό ποσοστό αποδέχεται την προσήλωση της γυναίκας στη δημιουργία και φροντίδα της οικογένειας, θυσιάζοντας την επαγγελματική της εξέλιξη. Οι ίδιες τάσεις εκφράστηκαν και στην ποιοτική έρευνα με την αίρεση ότι δεν θα επηρεαστεί η θέση του γονέα (πρωτίστως της γυναίκας) που θα περιέλθει σε μειωμένο ωράριο σε ότι αφορά την επαγγελματική τους ανέλιξη.

Υποχρεωτική πληρωμένη άδεια πατρότητας αντίστοιχη με την άδεια μητρότητας: Τα αποτελέσματα της ποσοτικής έρευνας καταγράφουν αποδοχή αυτής προοπτικής σε ποσοστό 72%. Η ποιοτική έρευνα επίσης αναδεικνύει το θέμα αυτό ως ένα παράγοντα ισότιμης συμμετοχής των φύλων στην εργασία. Αναφέρθηκαν επίσης στις άδειες μητρότητας και πατρότητας και συμφώνησαν ότι οι άδειες αυτές βοηθούν και αναφέρθηκαν σε άλλες χώρες με περισσότερες εβδομάδες γονικών αδειών.

Πρέπει οι άνδρες αφιερώνουν λιγότερο χρόνο σε σχέση με τις γυναίκες στα παιδιά λόγω των επαγγελματικών τους καθηκόντων; Η ποσοτική έρευνα κατέγραψε διαφωνία στο παραπάνω θέμα σε ποσοστό 62%. Ωστόσο, άνδρες με παιδιά δήλωσαν ότι συμφωνούν να αφιερώνουν λιγότερο χρόνο σε ποσοστό 40%. Η ποιοτική έρευνα κατέδειξε ότι ο άνδρας παραδοσιακά είναι αυτός που φροντίζει για το εισόδημα της οικογένειας. Παρόλο που η πλειοψηφία δεν συμφωνεί με αυτό το ρόλο, ένα σημαντικό μέρος των συμμετεχόντων φαίνεται να αποδέχεται τον ρόλο του άνδρα να εξασφαλίζει το οικογενειακό εισόδημα.

Γονική άδεια. Υπάρχει άγνοια για το δικαίωμα παροχής μη αμειβόμενης γονικής άδειας στον πατέρα, άρα χρειάζεται περισσότερη ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των νέων στο θέμα αυτό.

Αναβολή απόκτησης παιδιών. Ποσοστό 32,5% του δείγματος της ποσοτικής έρευνας ανέβαλε σε κάποια στιγμή ή αναβάλλει τώρα την απόκτηση παιδιών. Τις οικονομικές δυσκολίες και την οικονομική ανασφάλεια επικαλούνται και τα δύο φύλα ως τον κύριο λόγο που ανέβαλαν να κάνουν παιδιά. Οι μεν άνδρες σε ποσοστό 70% επικαλούνται

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

αυτόν το λόγο, οι δε γυναίκες σε ποσοστό 47%. Άλλος λόγος για τις γυναίκες είναι η επιδίωξη επαγγελματικής σταδιοδρομίας σε ποσοστό 29%.

Γονείς με παιδιά και διαμοιρασμός χρόνου μεταξύ εργασίας και οικογένειας. Η ποσοτική έρευνα έδειξε το χαμηλό ποσοστό ικανοποίησης και των δύο φύλων για τον τρόπο που κατανέμουν το χρόνο τους στην εργασία και την οικογένεια, με τις γυναίκες να δείχνουν λιγότερο ικανοποιημένες.

Επίσης, υπάρχουν σημαντικές αποκλίσεις στις απόψεις ανδρών και γυναικών για τον τρόπο που κατανέμεται ο χρόνος του/της συζύγου μεταξύ εργασίας και οικογενειακής ζωής. Οι μεν άνδρες δείχνουν περισσότερο ικανοποιημένοι με την κατανομή του χρόνου της συζύγου τους. Οι γυναίκες δείχνουν μικρότερο βαθμό ικανοποίησης από την κατανομή του χρόνου του συζύγου τους μεταξύ εργασίας και οικογενειακής ζωής.

Προώθηση της ισότιμης συμμετοχής των φύλων τόσο στην εργασία αλλά και στην οικογένεια. Τα αποτελέσματα της ποσοτικής έρευνας δείχνουν ότι η ισότιμη συμμετοχή των φύλων στην οικογένεια αποτελεί προϋπόθεση για την ισότητα των φύλων. Η ποιοτική έρευνα κατέδειξε επίσης ότι η ισότητα ευκαιριών στην εργασία ως προς το φύλο αντανακλά και την ισότητα ανδρών και γυναικών στην οικογένεια. .

Γυναίκες και διευθυντικές θέσεις: Ποσοστό 86% βρίσκεται αντίθετο με την προοπτική οι γυναίκες να μην επιδιώκουν διευθυντικές θέσεις ή θέσεις υψηλής ευθύνης.

Χαμηλή αντίληψη για την ύπαρξη δημόσιων πολιτικών φιλικών για την εργασία και την οικογένεια. Η ποσοτική έρευνα κατέδειξε το χαμηλό επίπεδο γνώσης αναφορικά με δωρεάν δημόσιους βρεφοκομικούς σταθμούς, άδεια μητρότητας, άδεια πατρότητας και γονικής άδειας.

Χαμηλή αντίληψη του δείγματος της ποσοτικής έρευνας για τις έννοιες όπως το κράτος πρόνοιας, τις κρατικές δομές φύλαξης παιδιών, τα έμφυλα στερεότυπα και τη συμφιλίωση οικογένειας και εργασίας, άρα χρειάζεται περισσότερη ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των νέων στα θέματα αυτά.

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Αιτήματα γυναικείων, συνδικαλιστικών οργανώσεων και πολιτικών κομμάτων για την ισότητα των φύλων: Όλες οι ομάδες της ποιοτικής έρευνας έδειξαν άγνοια για αιτήματα που προωθούν γυναικείες ή συνδικαλιστικές οργανώσεις ή ακόμη και πολιτικά κόμματα για θέματα ισότητας των φύλων, καταδεικνύοντας το **έλλειμμα διεισδυτικότητας των θεσμών αυτών στους νέους.**

Ανατροφή των παιδιών. Οι περισσότεροι που συμμετείχαν στην ποιοτική έρευνα ανέφεραν ότι δεν θα περάσουν στερεότυπα πρότυπα στα παιδιά τους. Θα μεταφέρουν παραδόσεις στα παιδιά τους, ωστόσο χρειάζεται να προσαρμοστούν στη σημερινή κοινωνική πραγματικότητα. Ουδόλως θα πείραζε τι λείπει ο κόσμος για την ανατροφή των παιδιών τους ανέφεραν οι περισσότεροι.

3. Εισηγήσεις

Μια ολοκληρωμένη οικογενειακή πολιτική περιλαμβάνει φορολογικά μέτρα και οικογενειακά επιδόματα, δράσεις υπέρ της ισότητας ανδρών και γυναικών στην εργασία, υπηρεσίες φύλαξης και φροντίδας των παιδιών και των άλλων εξαρτημένων ατόμων, τη δυνατότητα καλύτερου συνδυασμού του οικογενειακού και του επαγγελματικού βίου (π.χ. γονικές άδειες). Τέτοιες πολιτικές υπάρχουν σε όλη την ΕΕ, έστω και αν δίνουν έμφαση σε διαφορετικές πτυχές σε κάθε χώρα ή εκλαμβάνονται περισσότερο ως κοινωνικές παρά ως οικογενειακές πολιτικές. Η ποικιλομορφία αυτή δεν εκπλήσσει, αφού οι παραδόσεις, οι ανάγκες και οι κοινωνικές ή ακόμη και οι φιλοσοφικές προσεγγίσεις διαφέρουν από χώρα σε χώρα, όπως άλλωστε διαφέρουν και οι προσδοκίες των οικογενειών.

Από τα αποτελέσματα της μικτής αυτής έρευνας, αλλά και από τη βιβλιογραφία, διαφαίνεται ότι η προώθηση της έμφυλης ισότητας στην οικογένεια έχει ανάγκη τα παρακάτω:

- Παροχή πληρωμένης γονικής άδειας για γονείς.
- Να επιτρέπεται σε όλα τα παιδιά να έχουν πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας, κατάλληλα για την ηλικία, οικονομικά και γεωγραφικά

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

προσιτά και προσβάσιμα κέντρα παιδικής μέριμνας, ανεξάρτητα από τις οικογενειακές συνθήκες.

- Συλλογή περισσότερων και καλύτερων δεδομένων σχετικά με όλες τις πτυχές φιλικών προς την οικογένεια πολιτικών, έτσι ώστε να μπορούν να παρακολουθούνται τα προγράμματα και οι πολιτικές και να συγκρίνονται τα αποτελέσματα.
- Να επαναπροσδιοριστεί η εικόνα του πατέρα για αλλαγή της υφιστάμενης νοοτροπίας
- Εφαρμογή μηχανισμών που επιτρέπουν τον συνδυασμό της επαγγελματικής με την οικογενειακή ζωή

Executive Summary

Research for the gender equality in the family - the role of the state and social institutions

The objective of this research study was to examine the perceptions of young men and women aged 18-35 as they relate to gender equality in the family and the role of the state and the social institutions. Hypatia Foundation Promoting Equality carried out this research study. Research findings will be utilized by the Centre of Gender Equality and History and by Cyprus Family Planning Association in implementing the project “Youth and Gender Equality in the Family: The Role of the State and the Social Institution” funded by the ERASMUS+ Programme.

1. Aims and methodological framework of the research study

The research study consists of two parts:

- a) A web based quantitative survey and/or delivery of questionnaires in person for migrants. Questionnaires were drafted in Greek and English. A total of 267 people participated in the survey.

The survey team aimed at a gender balanced participation in the survey e.g. 100 men and 100 women, at least 15 migrants and 15 persons with disability (hearing impaired). The final sample consist of 89 men (44,5%) and 111 women (55,5%), 18 migrants and 14 hearing impaired people. The ratio of family status includes:

- Married/in partnership - 43%
- Single/in relation - 53%
- Divorced/separated - 4%

The age breakdown is as follows: Age group 18-24 at 25%, Age Group 25-30 at 32% and Age group 31-35 at 43%.

- b) A qualitative research by conducting four focus group discussion sessions, two of which consisted Cyprus and EU nationals, one consisted of migrants (conducted in English) and another consisted of hearing-impaired people (conducted in sign language)

2. Key findings of the web-based survey and the qualitative research

Demographic findings

- a) Educational attainment:** An impressive 71% of the sample earned a university or post graduate degree which well beyond national average that stands at 32%. A percentage of 21% had as the highest educational achievement a high school diploma which is much lower than the national average that stands at 51% for men and 42% for women. Only 4% of the sample received a degree from a technical college.
- b) Family status.** Married women make up 36,9% of the sample and men 25,8% of the sample. Single women stand at 23,4% of the sample population and single men at 43,8%. Men with children are at 10% of the sample or 22,5% of male sample population, while mothers make-up the 18% of the sample or 32,4% of female sample. Age group 31-35 has a majority of parents with 80% of those with children.
- c) Employment:** Women are employed full-time at 65,8%, while men are in full-time employment at 57,3%. Men hold part-time positions at 18% and women 8,1%. Unemployment stand at 11,2% for men and 6,3% for women. The eight-hour per day work is at 20% of the sample.

Findings

Aversion to gender stereotype roles in running the household and caring of children. Quantitative results indicate the aversion of men and women towards gender stereotypical roles for the operation of the household and caring for children. Qualitative results also indicate the assertiveness of women to fight for the elimination of stereotypes as they relate to cleaning duties, running chores, helping children with study, caring for a sick child. These findings also support the theory that gender stereotypes are major barriers for the insertion and upwards mobility of women in the world of work. Qualitative research also pointed out these issues.

State social support structures are imperative in encouraging young couples bear children.

Finding from the qualitative research indicated the importance of public policy that contributes significantly towards gender equality in the family. These include adequate nurseries, kindergartens and whole day school programs. On the other hand, findings from quantitative research indicate in a vast majority of 89% that is **very important for parents to have access to free or low-cost nurseries and pre-school centres**. Findings from the quantitative report also indicate the deficiency of such family support structures, at the rate of 66% of the sample.

Women and reduction of work hours or stop work in favour of the family: Men and women disagree with this prospect at a rate of 75% of the sample. However, 25% of the sample leaves it open or agrees with this prospect. This means that an important percentage of the sample population accepts the dedication of women to creating and caring for the family in the expense of her career. The same inclinations were noted in the qualitative sessions with a condition that the parent who will work reduced hours (usually women) will not bring a negative impact on professional development and promotion opportunities.

Mandatory paid maternity leave for father equivalent to maternity leave for mother. Findings from quantitative research indicate acceptance of such a prospect by 72% of the sample population. Qualitative research findings also indicate this prospect as a essential factor for equal opportunity among genders in the labour market. Participants in the focus group discussions agreed that parental leaves help genders have equal access to employment and cited examples from other EU countries.

Should working men allocate less time for the children in comparison to women? Finding from the quantitative survey indicate a disagreement to this prospect with percentage of 62% of the sample population. However, men with children in the sample population agree to allocate less time with children at the rate of 40%. Findings from the focus group discussions indicate that men have long traditions to be the major income earner in the family. Even though the majority in the discussions disagree with that role, an important part of the participants in the

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

discussion accept the role of the men to be the party to secure the family income.

Parental leave. Participants in the discussion groups are **totally unaware for the right of the father to get non-paid parental leave.** Therefore, more edification and awareness building is needed for youth on the subject.

Postponement in bearing children. Findings from the quantitative research indicate that 32,5% of the sample population has at some point or is now postponing to have children. Economic difficulties and insecurity is the major reason for the postponement. Men attested to that reason at 70% and women at 47% of the sample. Another reason for women is the pursuit of a career at 29%.

Parents with children and allocation of time for work and family. Findings from the quantitative report indicate low level of contentment of both men and women for the way they allocate their time. Women are less contented.

Also, there are significant divergence in the views of men and women as to how time is allocated for their partner. Men are more contented with the time their spouses are allocating their time. Women expressed low level of content for their counterparts.

Promotion of equitable participation of both genders in work and family. Finding of the quantitative suggest that equitable participation of men and women in work and family is a prerequisite for gender equality. The qualitative research also indicates that equal opportunities for both genders at work, reflects the equality of men and women in the family.

Women and executive positions: Findings of the quantitative survey indicate that 86% of the sample disagrees with the notion that women should not pursuit executive positions or jobs with high level responsibility because of their family.

Low level of awareness for public policies that friendly to family and work. Finding of quantitative survey indicate low level of knowledge in regards to free public nurseries, maternal leave, parental leave, and parental leave.

Low level of awareness of the quantitative survey for the terms such as welfare state, public services for child-minding, gender stereotypes, and reconciliation of work and family life. Therefore, more education and awareness is needed for the youth on these issues

Demands of women's organisations, trade unions and political parties regarding gender equality. All participants in the focus discussion groups showed unawareness for any kind of demands promoted by women's organisations, trade unions or even political parties, manifesting lack **of penetrability of these institutions to young men and women**

Raising children. Most of the participants in the focus group discussions said that they will not pass on any sort of gender stereotypes to their children. They will instil them with the traditions, however, there is a need to adapt to the contemporary social reality. They also reiterated that it does not bother them what others will say of their choices.

3. Recommendations

A comprehensive family policy encompasses taxation measures and family allowances, actions in to promote gender equality, child minding services and services for other depended family members but also paid parental leaves. These services and policies are essential to balance work and family life. Such policies are in place throughout EU, even though focus may be placed in different aspects of policy or they may be considered for the socially vulnerable rather than policies for the family. The variety of policy across EU is not a revelation, as traditions, needs and social or philosophical approaches differ from country to country as much as the expectations of families are diverse.

The finding of this research study, coupled by the bibliographical resources point to the following course of action for gender equality in the family:

- Paid parental leave

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

- Accessible and economically affordable high-quality child-care services for children appropriate for their age regardless of family situation
- Gathering of more and accurate data in regards to all aspects of family friendly policies so that policy implementation and programme development can be monitored and evaluated.
- The image of the father needs to be redefined so that it can bring changes the existing attitudes.
- Implementation of mechanisms that will best facilitate work and family life.

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Παραρτήματα

I. Γονεικές άδειες

II. Ερωτηματολόγια

III. Βάσεις δεδομένων της έρευνας πεδίου

IV. Βάσεις δεδομένων της ποιοτικής έρευνας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Παράρτημα Ι

ΓΟΝΕΙΚΕΣ ΑΔΕΙΕΣ^{56, 57}

ΧΩΡΑ	Πληρωμ ένη άδεια μητρότ ητας (Μ.Ο) (%)	Πληρωμ ένη άδεια μητρότ ητας σε εβδομάδ ες	Πληρωμ ένη γονική άδεια (ΜΟ) (%)	Πληρωμ ένη γονική άδεια σε βδομάδε ς	Πληρωμ ένη άδεια πατρότ ητας	Εγγραφ ή παιδιών για φροντίδ α % (κάτω των 3 ετών)	Εγγρα φή παιδιώ ν για φροντί δα % (3- σχολικ ή ηλικία)
Αγγλία	30,9	39	0	0	0	29	73
Αυστρία	100	16	80	44	6	21	89
Βουλγαρί α	78,4	58,6	37,7	51,9	1	13	75
Βέλγιο	64,1	15	20,2	17,3	5	44	99
Γαλλία	94,2	16	14,5	26	5	49	94
Γερμανία	100	14	65	44	5	33	92
Δανία	53,6	18	53,6	32	1	70	96
Ελβετία	56,4	14	0	0	0	30	66
Ελλάδα	54,2	43	0	0	0	9	56
Εσθονία	100	20	44,5	146	2	30	93
Ισλανδία	59,7	13	59,7	13	7	65	99
Ισπανία	100	16	0	0	2	39	95
Ιρλανδία	34,3	26	0	0	0	29	93
Ιταλία	80	121,7	30	26	0	34	93
Κροατία	100	30	33,6	26	2	16	51
Κύπρος	75,2	18	0	0	2	25	79
Λετονία	80	16	51,9	78	1	28	82
Λιθουανία	100	18	100	44	4	15	78
Λουξεμβο ύργο	100	16	38,4	26	10	51	87
Μάλτα	87	18	0	0	0	31	88
Νέα	42,6	18	0	0	0		

⁵⁶ 2018/W30: Parental leave in the OECD, <https://data.world/makeovermonday/2018w30-parental-leave-in-the-oecd>

⁵⁷ UNICEF (2019). Family Friendly Policies Report. Are the world's richest countries family friendly? Policy in the OECD and EU

Έρευνα για την ισότητα φύλων στην οικογένεια, ο ρόλος του κράτους και των κοινωνικών θεσμών

Ζηλανδία							
Νορβηγία	97,9	13	41,3	78	9	52	90
Ολλανδία	100	16	0	0	0	53	94
Πολωνία	100	20	67,5	32	2	8	61
Πορτογαλία	100	6	59,6	24,1	12	50	92
Ρουμανία	85	18	85	38,7	4	17	61
Σλοβακία	70	34	23	130	0	1	77
Σλοβενία	100	15	90	37,1	2	40	90
Σουηδία	77,6	12,9	57,7	42,9	10	51	97
Τουρκία	66	16	0	0	1	0	0
Τσεχία	62,6	17,5	82	35,6	0Α	5	81
Φιλανδία	74,4	17,5	19,2	143,5	5	33	84
Ε.Ε Μ.Ο	0	21,8	0	43,8			
Ευρωζώνη Μ.Ο	0	19,1	0	41,4			